

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Γραφείο Προέδρου

Ταχ.Δ/ση : Λεωφ. Συγγρού 80-88

Ταχ. Κωδ. : 117 41 Αθήνα

Τηλ.: 213-2065244, 238, 518

e-mail : ssona@patt.gov.gr

Συνεδρίαση 16^η

ΑΠΟΦΑΣΗ υπ' αριθμ. 161/2025

Σήμερα 28/7/2025, ημέρα Δευτέρα και ώρα 15:00, συνήλθαν σε τακτική συνεδρίαση τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Αττικής. Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε, δια ζώσης, στο αμφιθέατρο «Κοσμάς Ψυχοπαίδης» του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης (Ταχ. Δ/ση: Πειραιώς 211, Ταύρος Αττικής), κατά τις προβλέψεις των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 167 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/τ. Α'/07-6-2010), όπως ισχύει, κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. 914953/22-7-2025 πρόσκλησης του Προέδρου κ. Βασίλειου Καπερνάρου και της υπ' αριθμ. πρωτ. 931637/25-7-2025 ορθής επανάληψης αυτής, που κοινοποιήθηκαν νόμιμα, στις 22/7/2025 και στις 25/7/2025 αντίστοιχα, στον Περιφερειάρχη Αττικής, σε καθένα από τους Αντιπεριφερειάρχες καθώς και σε καθένα από τους Περιφερειακούς Συμβούλους.

Θέμα 19^ο Η.Δ.

Γνωμοδότηση επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) για το έργο: «Συγκρότημα τριών (3) Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 135MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 131,42MW στις θέσεις 'ΚΑΡΒΟΥΝΟΛΑΚΚΟΣ - ΦΟΙΝΙΚΙΕΣ' (31,5 MW), 'ΚΟΡΔΕΛΙΔΕΣ' (51,96 MW) ΚΑΙ 'ΞΕΡΟΚΑΜΠΙΑ' (47,96 MW) του Δήμου Κυθήρων της Περιφέρειας Αττικής, και των συνοδών τους έργων οδοποιίας, της ηλεκτρικής τους διασύνδεσης στο Ηπειρωτικό σύστημα καθώς και των εργοταξιακών εγκαταστάσεων κατασκευής» (ΠΕΤ: 2408001317).

Διαπιστώθηκε η απαρτία, κατά την έναρξη της συνεδρίασης, με σύνολο εβδομήντα δύο (72) παρόντων επί συνόλου ογδόντα πέντε (85) Περιφερειακών Συμβούλων, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 447/2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία επικυρώθηκε το αποτέλεσμα των εκλογών της 8^{ης} Οκτωβρίου 2023 για την Περιφέρεια Αττικής και ανακηρύχθηκε ο επιτυχών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί, ο Περιφερειάρχης και οι τακτικοί και αναπληρωματικοί περιφερειακοί σύμβουλοι κάθε συνδυασμού για την περιφερειακή περίοδο από 01-01- 2024 έως 31-12-2028, όπως αυτή διορθώθηκε με την υπ' αριθμ. 538/2023 όμοια και τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 186/2024 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Οι παρόντες και οι απόντες στη συζήτηση του συγκεκριμένου θέματος έχουν ως εξής:

Παρόντες:

Ο Περιφερειάρχης Αττικής κ. Χαρδαλιάς Νικόλαος

Τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής:

Ο Πρόεδρος κ. Καπερνάρος Βασίλειος

Ο Αντιπρόεδρος κ. Κάβουρας Κωνσταντίνος

Ο Γραμματέας κ. Μπενετάτος Στυλιανός

Η Αναπληρώτρια Περιφερειάρχης κ. Κεφαλογιάννη Χριστίνα

Οι Χωρικοί Αντιπεριφερειάρχες Αττικής κ.κ.: Αντωνάκου Σταυρούλα, Βαρελάς Κλεάνθης, Ζώμπος Κωνσταντίνος, Θεοδωρόπουλος Χρήστος, Καβαλλάρη Βασιλική (Βίκυ), Κεφαλογιάννη Λουκία, Λώλος Βασίλειος.

Οι Θεματικοί Αντιπεριφερειάρχες Αττικής κ.κ.: Αγγελάκη Δήμητρα, Ασκητής Αθανάσιος (Θάνος), Αυγερινός Αθανάσιος (Θανάσης), Κοσμόπουλος Ελευθέριος, Μανωλάκος Λεωνίδας, Μιλλούση Βασιλική (Βίκυ), Πάλλη - Γιαννακοπούλου Αλεξάνδρα, Πρεζεράκου Ευριδίκη (Έρρικα), Σιάτρας Χαράλαμπος (Μπάμπης), Τουμαζάτου Μαριάννα.

Οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ.κ.:

Αβραμίδης Γαβριήλ, Αβραμοπούλου Ελένη, Αγγέλης Σπυρίδων, Αδαμοπούλου Γεωργία (Τζίνα), Αλεξανδράτος Χαράλαμπος (Μπάμπης), Αλμπάνης Ευάγγελος, Αλυμάρια Σοφία, Αντωνίου Άννα, Αποστολίδου Κλεονίκη (Νίκη), Αργυράκη Βασιλεία (Μπέσσυ), Αυλωνίτου Χρυσάνθη, Βαθιώτης Αθανάσιος, Βάρσου Μαργαρίτα, Βισκαδουράκης Αθανάσιος (Θανάσης), Βλάχος Γεώργιος, Βλάχου Γεωργία, Βοϊδονικόλας Σταύρος, Γαλακτόπουλος Πέτρος, Γεράκη Αικατερίνη, Γώγος Χρήστος, Δαμάσκος Δημήτριος, Ζαμπίδης Μιχαήλ (Άιρον Μάικ), Ιωακειμίδης Γεώργιος, Ιωακειμίδης Ευάγγελος, Καββαδίας Αντώνης, Καζάκου Μαρία, Καραδήμα Ιωάννα, Κασίμης Χρήστος, Κατσικάρης Δημήτριος, Κόκκαλης Βασίλειος, Κοροβέση Μυρτώ, Κουρή Μαρία (Μαίρη), Κουτσογιαννόπουλος Θεόδωρος (Θοδωρής), Κωνσταντέλλου Αθηνά, Μαγκανάρης Νικόλαος, Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα), Μαρκουίζος (Ιαβέρης) Κωνσταντίνος, Μελάς Σταύρος, Μουζάλας Μάριος, Μπαϊρακτάρης Πολυχρόνιος (Πολυχρόνης), Μπαλάφας Γεώργιος, Μπαρμπαγιάννη - Αδαμοπούλου Ευγενία, Μωραϊτάκη Πικρού Ελευθερία (Ρίτα), Ντούρος Γεώργιος, Ορφανός Αθανάσιος (Θάνος), Παπαγεωργίου Νικόλαος, Παπασπύρου Αθανασία, Ράπτης Ιωάννης, Σγουρός Ιωάννης, Συρίγος Βάλσαμος, Σχορτσανίτης Σοφοκλής, Τάτσης Γεώργιος, Τσουκαλάς Γεώργιος, Χιωτάκης Νικόλαος (Νίκος).

Απόντες:

Τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής:

Ο Χωρικός Αντιπεριφερειάρχης Αττικής κ. Βουτσινάς Ιωάννης.

Η Θεματική Αντιπεριφερειάρχης Αττικής κ. Γιακουμάτου Ευαγγελία (Εβίνα).

Οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ.κ.:

Γεωργιάδου Παρασκευή (Εύη), Καμπούρης Φίλιππος, Κατσούλης Αθανάσιος (Σάκης), Λογοθέτη Αικατερίνη, Πετρόπουλος Βασίλειος, Πρωτούλης Ιωάννης, Σφακιανάκης Εμμανουήλ (Μανώλης), Χρονοπούλου Νίκη.

Χρέη υπηρεσιακών γραμματέων άσκησαν οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Αττικής κ. Σωτηροπούλου Ευαγγελία και κ. Ζαλοκώστα Ευανθία- Αναστασία.

Ο Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου κ. Βασίλειος Καπερνάρος έδωσε το λόγο στον Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος & Ποιότητας Ζωής, κ Χαράλαμπο (Μπάμπη) Σιάτρα, ο οποίος έθεσε υπ' όψιν του Περιφερειακού Συμβουλίου την υπ' αριθμ. πρωτ. 856612/10-07-25 εισήγηση της Δ/σης Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής, που εστάλη με την πρόσκληση και έχει ως εξής:

Έχοντας υπόψη:

1. Το Ν. 1650/1986 (Φ.Ε.Κ. 160/τ.Α./1986) για την “Προστασία του Περιβάλλοντος” όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 «Νέα αρχιτεκτονική της Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87 /τ.Α./07-06-2010), όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4555/18 (Α'133) (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι»).
3. Το νέο Ρυθμιστικό σχέδιο της Αθήνας- Αττικής Ν. 4277/2014 (156Α).
4. Την υπ' αρ. 37419/13479/2018 «Έγκριση της 121/2018 απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής, περί τροποποίησης – επικαιροποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Αττικής» (ΦΕΚ 1661/Β/11-5-2018).
5. Την με αρ. πρωτ. 354515/06-05-2021 απόφαση του Περιφερειάρχη Αττικής, σύμφωνα με την οποία ορίζεται ο μόνιμος υπάλληλος κ. Ακρίβος Κωνσταντίνος του Ιωάννη, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Μηχανικών, με βαθμό Α', Προϊστάμενος του Τμήματος Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, ως Αναπληρωτής Προϊστάμενος της εν λόγω Διεύθυνσης.
6. Η Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/21-2-2022 (841/Β) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης “Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει” (Β' 2471)», όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/64712/4464/23-6-2022 (Β'3636) και την Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/53510/3616/15-5-2023 (Β'3327).
7. Η με αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/63951/4418/12-6-2024 (Β'3867) «Τροποποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (Β' 2471) υπουργικής απόφασης, για την εκ νέου κατάταξη των έργων ηλεκτροπαραγωγής από αιολική ενέργεια στην ξηρά και έργων ηλεκτροπαραγωγής από φωτοβολταϊκούς σταθμούς στη στεριά στις κατηγορίες και υποκατηγορίες του ν. 4014/2011».
8. Η Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069/21-2-2022 (841/Β) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης “Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει” (Β' 2471)»,

- όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/64712/4464/23-6-2022 (Β'3636) και την Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/53510/3616/15-5-2023 (Β'3327).
9. Τον Ν. 4014/21-9-2011 (ΦΕΚ 209Α'/2011) σχετικά με την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων.
 10. Την Υ.Α. οικ. 1649/45 (ΦΕΚ 45/Β/15.1.2014) «Εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και τρόπου ενημέρωσης του κοινού και συμμετοχής του ενδιαφερομένου κοινού στη δημόσια διαβούλευση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση...».
 11. Την Υ.Α. οικ. 170225/20.1.2014 (ΦΕΚ 135 Β/27.1.2014) «Εξειδίκευση των περιεχομένων των φακέλων περιβαλλοντικής αξιολόγησης έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α'...».
 12. Την Υ.Α. οικ. 167563/ΕΥΓΠΕ (ΦΕΚ 964 Β/19.4.2013) «Εξειδίκευση των διαδικασιών και των ειδικότερων κριτηρίων περιβαλλοντικής αδειοδότησης...».
 13. Το Ν. 4042/12 (Α' 24) «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υ.Π.Ε.Κ.Α.», όπως ισχύει.
 14. Το Ν. 2939/2001 (ΦΕΚ 179Α/6-8-2001) «Συσκευασίες και εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων – Ίδρυση Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και άλλων Προϊόντων (Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π) και άλλες διατάξεις».
 15. Την ΚΥΑ 26857/553/1988 (ΦΕΚ 196Β/6-04-1988) «Μέτρα και περιορισμοί για την προστασία των υπόγειων νερών από απορρίψεις ορισμένων επικίνδυνων ουσιών».
 16. Την Η.Π 13588/725/2006 (ΦΕΚ 383Β/28-03-2006) «Μέτρα όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση επικινδύνων αποβλήτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ "για τα επικίνδυνα απόβλητα" του συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991.
 17. Την Π.Δ. 82/2004 (ΦΕΚ64Α/2-3-2004) «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων».
 18. Το Π.Δ. 109/2004 (ΦΕΚ 75/Α/5.3.2004) «Μέτρα και όροι για την εναλλακτική διαχείριση των μεταχειρισμένων ελαστικών των οχημάτων. Πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείρισή τους».
 19. Το Π.Δ. 116/2004 (ΦΕΚ 81/Α/5.3.2004) «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους, των χρησιμοποιημένων ανταλλακτικών τους και των απενεργοποιημένων καταλυτικών μετατροπών σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/53/ΕΚ "για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους" του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2000».
 20. Το Ν. 3199/2003 (ΦΕΚ280/Α/2003) για την «Προστασία και διαχείριση των υδάτων – εναρμόνιση με την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2000».
 21. Ο Ν. 3937/2011 (Α'60) «Διατήρηση της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 50743/11-12-2017 (Β'4432) «Ανανέωση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».
 22. Την Υ.Α. 41624/2057/Ε103/28-9-2010 (ΦΕΚ1625/11-10-2010) «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών σε συμμόρφωση με τις διατάξεις των οδηγιών, 2006/66/ΕΚ «σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα

ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και με την κατάργηση της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ» και 2008/103/ΕΚ «για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, όσο αφορά την τοποθέτηση ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών στην αγορά», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου».

23. Την Υ.Α Η.Π 23615/651/Ε.103/2014 (ΦΕΚ 1184/Β/9-5-2014) «Καθορισμός κανόνων, όρων και προϋποθέσεων για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2012/19/ΕΚ «σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012 και άλλες διατάξεις».
24. Την ΚΥΑ 106543/2003 (ΦΕΚ 391Β/4-4-03) «Έγκριση του συλλογικού συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών «Σ.Σ.Ε.Δ.- Ανακύκλωση».
25. Την Κ.Υ.Α. 36259/1757/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1312/Β/24-8-2010) «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)».
26. Τις διατάξεις του Ν.3028/02 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς».
27. Την ΚΥΑ οικ. 43942/4026/14-9-2016 (Β'2992) «Οργάνωση και λειτουργία Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων (ΗΜΑ), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 42 του Ν. 4042/2012 (Α'24), όπως ισχύει», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
28. Την ΚΥΑ Οικ. 51373/4684/2015 (ΦΕΚ 2706/Β/15.12.2015) «Κύρωση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) και του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων».
29. Την ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 61490/5302 (ΦΕΚ 4175/τ.Β'/23-12-2016), «Κύρωση της απόφασης έγκρισης του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας Αττικής».
30. Την Απόφαση υπ' αριθμ. 414/2016 του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής «Έγκριση 2ης Αναθεώρησης του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Π.Ε.Σ.Δ.Α.) Αττικής» (άρ. 35 Ν. 4042/2012, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθ. 31 Ν. 4342/2015 - ΦΕΚ 143/τ.Α'/9-11-2015 και ισχύει).
31. Το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) της Περιφέρειας Αττικής (ΑΔΑ: 9ΨΨΜ7Λ7-Λ5Φ).
32. Το Ν. 3851/3-6-2010 (ΦΕΚ 85/Α/4-6-2010) «Επιτάχυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλες διατάξεις σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», όπως ισχύει.
33. Την ΚΥΑ 49828/12-11-2008 (ΦΕΚ 2464/Β/3-12-2008) «Έγκριση ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού».
34. Το Ν. 4685/7-5-2020 (Α'92) «Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις», όπως ισχύει.
35. Το Ν. 4951/22 «Εκσυγχρονισμός της αδειοδοτικής διαδικασίας Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας - Β' φάση, Αδειοδότηση παραγωγής και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, πλαίσιο ανάπτυξης Πιλοτικών Θαλάσσιων Πλωτών

Φωτοβολταϊκών Σταθμών και ειδικότερες διατάξεις για την ενέργεια και την προστασία του περιβάλλοντος», όπως ισχύει.

36. Το Ν. 5037/28-3-23 (Α'78) «Μετονομασία της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας σε Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων και διεύρυνση του αντικειμένου της με αρμοδιότητες επί των υπηρεσιών ύδατος και της διαχείρισης αστικών αποβλήτων, ενίσχυση της υδατικής πολιτικής - Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τη χρήση και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω της ενσωμάτωσης των Οδηγιών ΕΕ 2018/2001 και 2019/944 - Ειδικότερες διατάξεις για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος».
37. Την ΚΥΑ 50743/11-12-2017 (4432 Β') «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».
38. Την ΚΥΑ Η.Π.8353/276/Ε.103/2012 [ΦΕΚ 415/Β/23.2.2012] Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ.37338/1807/2010 Κ.Υ.Α. «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ...», (Β' 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του 1ου εδαφίου της παρ. 1, του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ.
39. Την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/24776/985/2023 (ΦΕΚ Β' 1807/2023) Καθορισμός στόχων διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι και ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και Τόπους Κοινοτικής Σημασίας του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000.
40. Το με αρ. πρωτ. 536994/7-5-2025 διαβιβαστικό από το Περιφερειακό Συμβούλιο της Π.Α. με συνημμένα: α) την με αρ. πρωτ. 536842/7-5-2025 Αποστολή Ανακοίνωσης για δημοσίευση και ενημέρωση κοινού, β) το με αρ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/40488/2576/6-5-2025 διαβιβαστικό από τη Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, γ) την ΜΠΕ του έργου του θέματος με συνοδευτικούς χάρτες, σχέδια, την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (Ε.Ο.Α.), συνοδές μελέτες κ.λπ.
41. Το από 12/5/2025 ερώτημα της Δημοτικής Παράταξης «Όλοι μαζί - Κύθηρα & Αντικύθηρα» αναφορικά με την ιδιοκτησία και την περιβαλλοντική συμβατότητα των σχεδιαζόμενων ΑΣΠΗΕ στα Κύθηρα, η οποία διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία μας με το από 2-6-2025 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του Τμήματος Συλλογικών Οργάνων και Επιτροπών της Περιφέρειας Αττικής (αρ. πρωτ. εισερχ. 668800/2-6-2025) στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του έργου.
42. Το με αρ. πρωτ. 745844/18-6-2025 διαβιβαστικό των απόψεων της Κίνησης Πολιτών Κυθήρων από το Γραφείο Προέδρου του Π.Σ. Αττικής, με συνημμένα και στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του έργου.
43. Το με αρ. πρωτ. 760446/20-6-2025 διαβιβαστικό της από 19-6-2025 επιστολής απόψεων της Κίνησης Πολιτών Κυθήρων, από το Γραφείο Προέδρου του Π.Σ. Αττικής, στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του έργου.

Θέτουμε υπόψη του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής, την (40) σχετική διαβιβασθείσα Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) του έργου: «Συγκρότημα τριών (3) Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 135 MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 131,42 MW στις θέσεις 'ΚΑΡΒΟΥΝΟΛΑΚΚΟΣ - ΦΟΙΝΙΚΙΕΣ' (31,5 MW), 'ΚΟΡΔΕΛΙΔΕΣ' (51,96 MW) ΚΑΙ 'ΞΕΡΟΚΑΜΠΙΑ' (47,96 MW) του Δήμου Κυθήρων

της Περιφέρειας Αττικής, και των συνοδών τους έργων οδοποιίας, της ηλεκτρικής τους διασύνδεσης στο Ηπειρωτικό σύστημα καθώς και των εργοταξιακών εγκαταστάσεων κατασκευής».

Αντικείμενο της μελέτης είναι η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις προτεινόμενες εργασίες των φάσεων κατασκευής και λειτουργίας του κυρίως έργου και των συνοδών του έργων.

Με το (40) σχετικό ζητείται από το Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής **η έκφραση των απόψεών του, στο πλαίσιο της διαδικασίας απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων από την ΔΙΠΑ του ΥΠΕΝ.**

Διάρθρωση της εισήγησης

- Στα κεφάλαια 1 έως 8 παρουσιάζονται συνοπτικά το έργο, η περιβαλλοντική κατάταξη του έργου, η θέση του έργου, η υφιστάμενη κατάσταση περιβάλλοντος, οι εναλλακτικές λύσεις, κ.λπ. όπως δηλώνονται και παρουσιάζονται στην (40) σχετική ΜΠΕ και στις συνημμένες σε αυτήν μελέτες, χάρτες, σχέδια κ.λπ. και **δεν** αποτελούν απόψεις ή εκτιμήσεις της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής.

- Στα κεφάλαια 9 και 10 παρουσιάζονται οι απόψεις και οι παρατηρήσεις καθώς και τα συμπεράσματα της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής, επί της (40) σχετικής ΜΠΕ και των συνημμένων σε αυτή μελετών κ.λπ.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1.1 ΕΙΔΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΡΓΟΥ

Το έργο αφορά στην εγκατάσταση και λειτουργία τριών (3) αιολικών πάρκων (Α/Π) στο βόρειο τμήμα της νήσου Κυθήρων καθώς και στα συνοδά έργα που αποτελούν απαραίτητη υποδομή για την λειτουργία των αιολικών πάρκων. Σκοπός του έργου είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από την εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας και η μεταφορά της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στο ΕΣΜΗΕ (Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας).

Η συνολική ετήσια εκτιμώμενη παραγωγή ενέργειας του ενιαίου ΑΣΠΗΕ που θα διοχετεύεται στο δίκτυο υπολογίζεται σε 390.380 MWh εκ των οποίων οι 133.415 MWh θα προέρχονται από τον ΑΣΠΗΕ «Ξεροκαμπιά», οι 164.897 MWh από τον ΑΣΠΗΕ «Κορδελίδες» και οι 92.068 MWh από τον ΑΣΠΗΕ «Καρβουνόλακκος - Φοινικιές».

Με την υλοποίηση του έργου αποφεύγονται εκπομπές 195.032,43 tn CO₂eq ετησίως.

1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

Το έργο υπάγεται διοικητικά στην Περιφέρεια Αττικής, Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Νήσων, στο Δήμο Κυθήρων, Δημοτική Ενότητα (Δ.Ε.) Κυθήρων. Η ηλεκτρική διασύνδεση των υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ με το υφιστάμενο δίκτυο διανομής υψηλής τάσης (150 kV) του ΑΔΜΗΕ στο ηπειρωτικό σύστημα, θα πραγματοποιηθεί μέσω υπόγειας, υποβρύχιας και εναέριας γραμμής μεταφοράς υψηλής τάσης (150 kV).

Η υπόγεια γραμμή μεταφοράς θα οδεύει από τον νέο Υποσταθμό ΜΤ/150 kV (ΥΣ) που θα κατασκευασθεί πλησίον του ΑΣΠΗΕ 'Ξεροκαμπιά' έως το σημείο πόντισης στο βόρειο τμήμα του Δήμου Κυθήρων. Η υποβρύχια γραμμή μεταφοράς (ΓΜ) θα ξεκινά από το σημείο πόντισης στο βόρειο τμήμα του Δήμου Κυθήρων και θα καταλήγει στον Δήμο

Μονεμβασιάς της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η εναέρια ΓΜ θα ξεκινά από το σημείο προσαιγιάλωσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και θα οδεύει εντός του Δήμου Μονεμβασιάς έως τον υφιστάμενο Υποσταθμό «Μολάων» του ΑΔΜΗΕ.

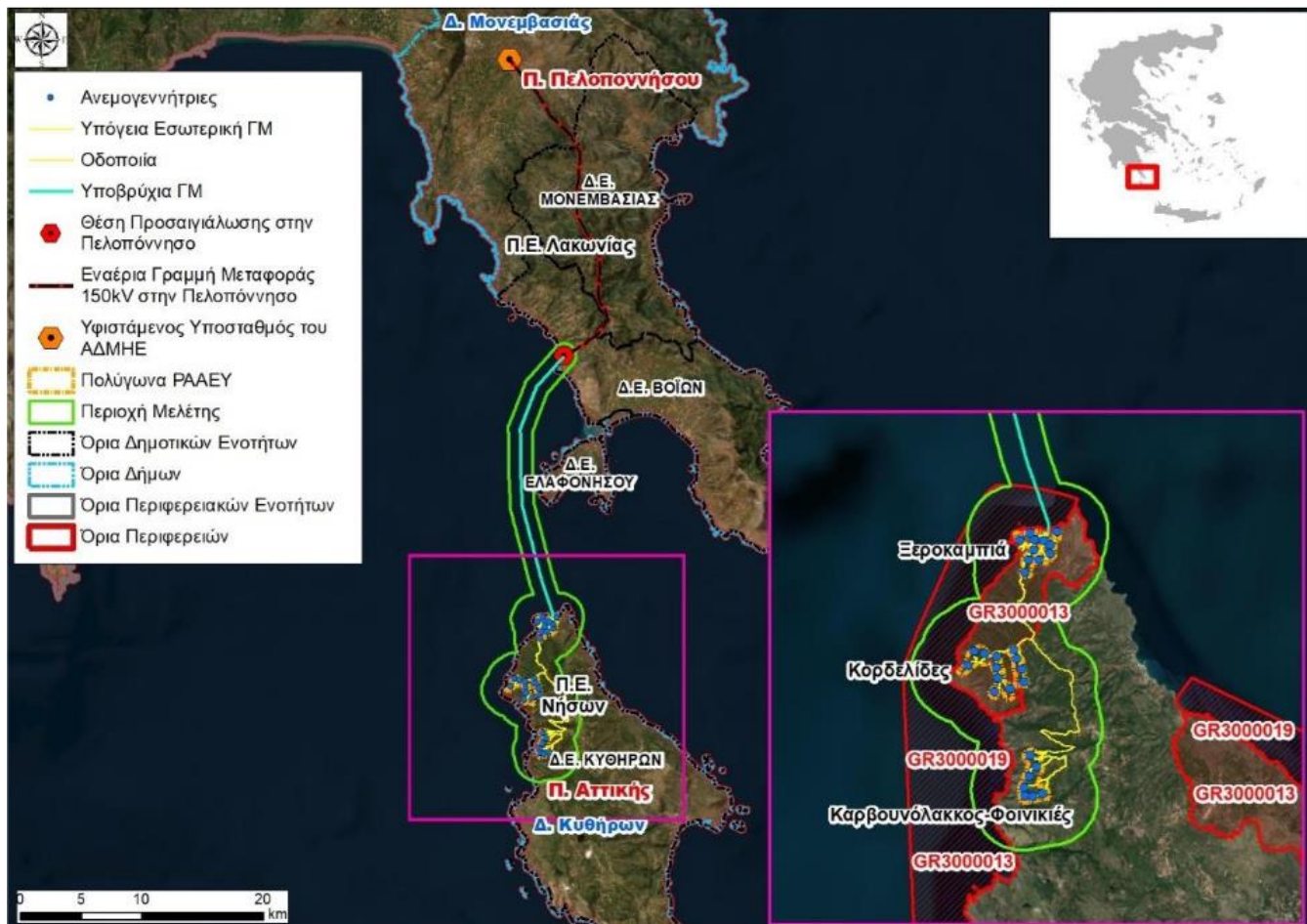
Αντικείμενο της παρούσας εισήγησης αποτελεί το σύνολο του κυρίως έργου και σχεδόν το σύνολο των συνοδών έργων, **πλην** του τμήματος της υποβρύχιας γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ανοικτά της Ελαφονήσου, η θέση προσαιγιάλωσης στην Μονεμβασία (Περιφέρεια Πελοποννήσου) και όλα τα συνοδά έργα που υλοποιούνται εκτός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αττικής (εναέρια Γ.Μ. έως την σύνδεση με τον υφιστάμενο Υποσταθμό «Μολάων» του ΑΔΜΗΕ).

2. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

2.1 ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το υπό μελέτη έργο περιλαμβάνει τρεις ΑΣΠΗΕ, οι οποίοι χωροθετούνται σε γειτονικές κορυφογραμμές με τα τοπωνύμια «Καρβουνόλακκος – Φοινικιές», «Κορδελίδες» και «Ξεροκαμπιά» που διατάσσονται σχεδόν παράλληλα στον άξονα Νότο- Βορρά στο βόρειοδυτικό τμήμα της νήσου Κύθηρα στη Δ.Ε. Κυθήρων, του Δήμου Κυθήρων, της Π.Ε. Νήσων, της Περιφέρειας Αττικής. Για τη σύνδεση των ΑΣΠΗΕ με το ΕΣΜΗΕ (Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας) θα κατασκευαστεί νέα γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία θα αποτελείται από υπόγειο, υποβρύχιο και εναέριο τμήμα και η οποία θα συνδεθεί στον υφιστάμενο ΥΣ ΜΟΛΑΟΙ στο Δήμο Μονεμβασιάς της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Ο σχετικός με την κατασκευή του Α/Π εξοπλισμός της Α/Γ τύπου VESTAS V-136 (πτερύγια, πυλώνας, πλήμνη κ.λπ.) θα εκφορτωθεί πιθανώς στο λιμάνι της Καλαμάτας ή του Γυθείου και στη συνέχεια θα μεταφερθεί μαζί με τα ειδικά οχήματα, με Φερυμπότ στην παραλία Ρουτσούνας στο ΒΔ άκρο των Κυθήρων.

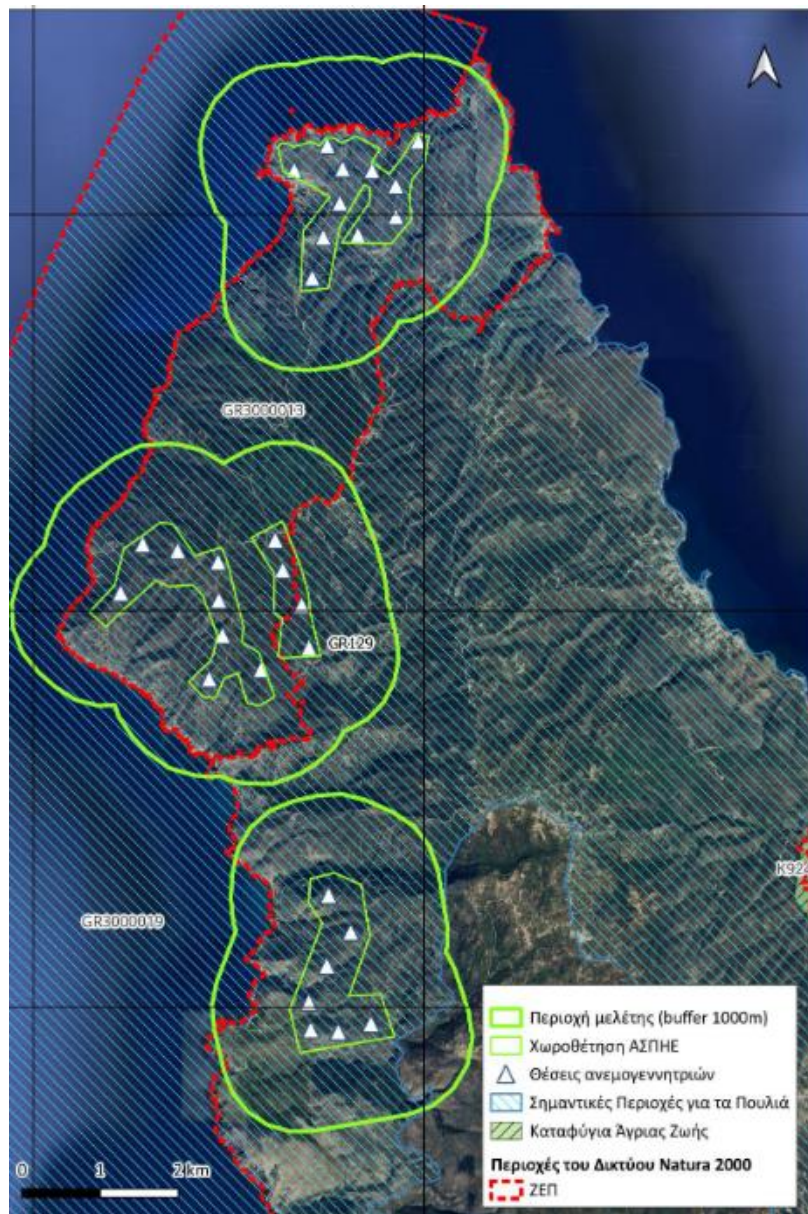
Εικόνα 2.1: Γεωγραφική θέση και διοικητική υπαγωγή έργων

2.2 ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ως Περιοχή Μελέτης (ΠΜ) της ΜΕΟΑ (Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης) ορίστηκε:

- Ολόκληρη η έκταση της περιοχής του δικτύου Natura 2000 που είναι χαρακτηρισμένη ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) με κωδικό GR3000013 και τίτλο «Κύθηρα και Γύρω Νησίδες: Πρασονήσι, Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα, Αυγό, Καπέλλο, Κουφό και Φιδονήσι», καθώς και
- Ολόκληρη η έκταση της ΖΕΠ με κωδικό GR3000019 και ονομασία «Θαλάσσια Περιοχή Κυθήρων».

Το σύνολο του έργου χωροθετείται εντός των ορίων της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (ΣΠΠ) GR129 «Νήσος Κύθηρα», η οποία υπερκαλύπτει τις περιοχές ΖΕΠ και λαμβάνεται υπόψη στην ΠΜ. Συγκεκριμένα η ΠΜ εντός της οποίας τοποθετούνται τα τρία σχεδιαζόμενα αιολικά πάρκα, εμπίπτει εντός των ορίων της ανωτέρω ΣΠΠ. Το υψόμετρό της ξεκινάει από το επίπεδο της θάλασσας (0 m) και φτάνει τα 489 m, ενώ η έκταση που καταλαμβάνει είναι 56.912 εκτάρια.

Εικόνα 2.2: Περιοχή Μελέτης

3. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Λαμβάνοντας υπόψη τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου (εγκατεστημένη ισχύς 135 MW, εντός περιοχής Natura και με μήκος εναέριας γραμμής διασύνδεσης ΥΤ περίπου 29 km) και βάσει της Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) 37674/2016 (ΦΕΚ 2471/Β/2016), όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/63951/4418/2024 (ΦΕΚ 3867/Β/03-07-2024), κατατάσσεται ως εξής:

- Ομάδα 10η: Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας: δραστηριότητας με α/α 1 'Ηλεκτροπαραγωγή από αιολική ενέργεια στην ξηρά' όπου για εγκατεστημένη ισχύ $P > 35 \text{ MW}$ και εντός περιοχών δικτύου Natura 2000 ή μήκος εναέριας διασυνδετικής γραμμής μεταφοράς υψηλής τάσης ($\geq 150 \text{ kV}$) $L \geq 20 \text{ km}$ κατατάσσεται στην Υποκατηγορία Α1.

Επομένως το σύνολο του έργου (κύριο και συνοδά) υπάγεται στην Υποκατηγορία Α1.

4. ΦΟΡΕΑΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Φορέας του έργου είναι η εταιρεία με την επωνυμία «ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Β.Ε.Τ.Ε. – VECTOR ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΤΡΟΥΛΟΣ Ο.Ε.» και το δ.τ. «ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΤΡΟΥΛΟΣ Ο.Ε.».

5. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

5.1 ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το έργο αφορά στην εγκατάσταση και λειτουργία τριών (3) αιολικών πάρκων (Α/Π) στο βόρειο τμήμα της νήσου Κυθήρων καθώς και στα συνοδά έργα που αποτελούν απαραίτητη υποδομή για την λειτουργία των αιολικών πάρκων.

Τα τρία (3) Αιολικά Πάρκα χωροθετούνται σε παρακείμενες κορυφογραμμές με τα τοπωνύμια «Καρβουνόλακκος – Φοινικιές», «Κορδελίδες» και «Ξεροκαμπιά» στη Δ.Ε. Κυθήρων, του Δήμου Κυθήρων, της Περιφέρειας Αττικής που διατάσσονται σχεδόν παράλληλα στον άξονα Νότο - Βορρά. Στο σύνολό του το έργο αποτελείται από τριάντα (30) Ανεμογεννήτριες (Α/Γ). Ο ενδεικτικός τύπος Α/Γ που αναμένεται να χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή των ΑΣΠΗΕ είναι τύπου VESTAS V136 με ισχύ 4,5MW, διάμετρο ρότορα στα 136m και ύψος στα 82m (V136-4.5MW, H= 82m). Στα Αιολικά Πάρκα Ξεροκαμπιά και Κορδελίδες θα εφαρμοστεί περιορισμός ισχύος των Α/Γ. Συνεπώς η συνολική εγκατεστημένη ισχύς των τριών ΑΣΠΗΕ θα ανέρχεται στα 135MW και η μέγιστη αποδιδόμενη ισχύς στα 131,42MW.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα χαρακτηριστικά στοιχεία των τριών υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ (Αιολικοί Σταθμοί Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας).

Πίνακας 5.1: Χαρακτηριστικά των 3 ΑΣΠΗΕ

Α/Α	ΘΕΣΗ Α/Π	ΑΡΙΘΜΟΣ Α/Γ	ΤΥΠΟΣ Α/Γ	ΙΣΧΥΣ Α/Γ	ΕΓΚΑΤΕΣΤΗ-ΜΕΝΗ ΙΣΧΥΣ Α/Π	ΑΠΟΔΙΔΟ-ΜΕΝΗ ΙΣΧΥΣ Α/Π
1	ΚΑΡΒΟΥΝΟΛΑΚΚΟΣ - ΦΟΙΝΙΚΙΕΣ'	7	Vestas V136-4,5MW	4,5MW	31,5 MW	31,5 MW
2	ΚΟΡΔΕΛΙΔΕΣ	12	Vestas V136-4,5MW	4,5MW, με περιορισμό ισχύος στα 4,33MW	54 MW	51,96 MW
3	ΞΕΡΟΚΑΜΠΙΑ	11	Vestas V136-4,5MW	4,5MW, με περιορισμό ισχύος στα 4,6MW	49,5 MW	47,96 MW

Ο σχεδιασμός και η διαδικασία αδειοδότησης των τριών υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ έχει ξεκινήσει από το 2009.

- Για τον Αιολικό Σταθμό στη θέση «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές» είχε εκδοθεί η υπ' αριθμ. 638/2021 άδεια παραγωγής από τη ΡΑΕ (ΑΔΑ 6Δ2ΚΙΔΞ-ΘΚΧ) η οποία αφορά σε αιολικό σταθμό εγκατεστημένης ισχύος 32 MW και μέγιστης ισχύος παραγωγής 32 MW, αποτελούμενος από πέντε (5) ανεμογεννήτριες ονομαστικής ισχύος 6,4 MW έκαστη με διάμετρο πτερωτής 155 μέτρα. Στα πλαίσια της τροποποίησης του σχεδιασμού του έργου κατατέθηκε στην ΡΑΑΕΥ αίτηση για την τροποποίηση της Βεβαίωσης Παραγωγού. (αίτημα υπ' αριθμ. ειδ. πρωτ. ΑΔ-04506_Γ-03876_TP-005107) στις 07/06/2024, σε συνέχεια της οποίας εκδόθηκε η Βεβαίωση Παραγωγού Ειδικού Έργου υπ' αριθμ. ΒΕΒ-006455/2025 σε αντικατάσταση της 638/2021 Απόφασης της Ρ.Α.Ε., η οποία αφορά σε αιολικό σταθμό εγκατεστημένης ισχύος 31,5 MW και μέγιστης ισχύος παραγωγής 31,5

MW αποτελούμενος από επτά (7) ανεμογεννήτριες ονομαστικής ισχύος 4,5 MW έκαστη με διάμετρο πτερωτής 136 μέτρα (ΑΔΑ Ρ1Ω5ΙΔΞ-ΟΧΛ)

- Για τον Αιολικό Σταθμό στη θέση «Κορδελίδες» είχε εκδοθεί η υπ' αριθμ. 637/2021 άδεια παραγωγής από τη ΡΑΕ (ΑΔΑ 6ΛΒΖΙΔΞ-9Ο8) η οποία αφορά σε αιολικό σταθμό εγκατεστημένης ισχύος 52 MW και μέγιστης ισχύος παραγωγής 52 MW, αποτελούμενος από είκοσι έξι (26) ανεμογεννήτριες ονομαστικής ισχύος 2,0 MW έκαστη με διάμετρο πτερωτής 82 μέτρα. Στα πλαίσια της τροποποίησης του σχεδιασμού του έργου κατατέθηκε στις 07/06/2024 στην ΡΑΑΕΥ αίτηση για την τροποποίηση της Βεβαίωσης Παραγωγού (αίτημα υπ' αριθμ. ειδ. πρωτ. ΑΔ-04505_Γ-03809_ΤΡ-005126), σε συνέχεια της οποίας εκδόθηκε η Βεβαίωση Παραγωγού Ειδικού Έργου υπ' αριθμ. ΒΕΒ-006454/2025 σε αντικατάσταση της 637/2021 Απόφασης της Ρ.Α.Ε. η οποία αφορά σε αιολικό σταθμό εγκατεστημένης ισχύος 54 MW και μέγιστης ισχύος παραγωγής 51,96 MW αποτελούμενος από δώδεκα (12) ανεμογεννήτριες ονομαστικής ισχύος 4,5 MW (θα λειτουργούν με περιορισμό ισχύος στα 4,33 MW) έκαστη με διάμετρο πτερωτής 136 μέτρα (ΑΔΑ ΡΨΤΒΙΔΞ- ΕΤ3).

- Για τον Αιολικό Σταθμό στη θέση «Ξεροκαμπιά» είχε εκδοθεί αρχικά η υπ' αριθμ. 636/2021 άδεια παραγωγής από τη ΡΑΕ (ΑΔΑ 6Κ41ΙΔΞ-Κ1Θ) η οποία αφορούσε σε αιολικό σταθμό εγκατεστημένης ισχύος 48 MW και μέγιστης ισχύος παραγωγής 48MW, αποτελούμενος από είκοσι τέσσερις (24) ανεμογεννήτριες ονομαστικής ισχύος 2,0 MW έκαστη με διάμετρο πτερωτής 82μέτρα. Στο πλαίσιο της τροποποίησης του σχεδιασμού του έργου κατατέθηκε στις 24/04/2024 στη ΡΑΑΕΥ αίτηση τροποποίησης της ως άνω άδειας βάσει της οποίας εκδόθηκε η Βεβαίωση Παραγωγού Ειδικού Έργου υπ' αριθμ. 0042/2024 (ΑΔΑ: ΨΨΗΔΙΔΞ-Τ3Ι) σε αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 636/2021 Απόφασης της Ρ.Α.Ε. Η εν λόγω Βεβαίωση Παραγωγού αφορά σε ΑΣΠΗΕ εγκατεστημένης ισχύος 49,5 MW και μέγιστης ισχύος παραγωγής 47,96MW, αποτελούμενος από έντεκα (11) ανεμογεννήτριες ονομαστικής ισχύος 4,5 MW έκαστη με διάμετρο πτερωτής 136μέτρα. Στη συνέχεια κατατέθηκε στις 07/06/2024 εκ νέου αίτηση στη ΡΑΑΕΥ αίτηση για την τροποποίηση της υπ' αριθμ. 0042/2024 Βεβαίωσης Παραγωγού σε συνέχεια της οποίας εκδόθηκε η Απόφαση Αντιπροέδρου κλάδου ενέργειας υπ' αριθμ. 006341/2025 (ΑΔΑ: ΡΛ3ΗΙΔΞ-ΦΞ0)η οποία αφορά σε τροποποίηση της υπ' αριθμ. 0042/2024 Βεβαίωσης Παραγωγού Ειδικών Έργων (Αριθμ. Μητρώου Αδειών ΡΑΑΕΥ ΑΔ-04504), όπως ισχύει, ως προς την αύξηση των ορίων του γηπέδου εγκατάστασης, βάσει των γεωγραφικών συντεταγμένων που υποβλήθηκαν στη Ρ.Α.Α.Ε.Υ. Κατά τα λοιπά, η υπ' αριθμ. 0042/2024 Βεβαίωση Παραγωγού Ειδικών Έργων ισχύει ως έχει.

Στα **συνοδά έργα** που θα κατασκευαστούν για την κατασκευή και λειτουργία του έργου περιλαμβάνονται τα έργα οδοποιίας, και τα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης των αιολικών πάρκων με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) στην ηπειρωτική χώρα. Στα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης περιλαμβάνεται και η κατασκευή νέου Υποσταθμού ανύψωσης τάσης ΜΤ/150kV σε θέση πλησίον της Α/Γ7 του ΑΣΠΗΕ 'Ξεροκαμπιά' (εφεξής ΥΣ 'Ξεροκαμπιά'). Η προτεινόμενη διασύνδεση του υπό μελέτη έργου με το υφιστάμενο δίκτυο διανομής υψηλής τάσης (150kV) του ΑΔΜΗΕ θα ξεκινάει από τον ΥΣ 'Ξεροκαμπιά' και θα πραγματοποιηθεί μέσω υπόγειας, υποβρύχιας και εναέριας γραμμής μεταφοράς (ΓΜ) υψηλής τάσης (150kV). Από τον ΥΣ έως το σημείο πόντισης στο βόρειο τμήμα του Δήμου Κυθήρων θα εγκατασταθεί υπόγειο δίκτυο καλωδίων 150kV, το οποίο θα ακολουθεί τη νέα οδοποιία των ΑΣΠΗΕ. Η υποβρύχια γραμμή μεταφοράς θα ξεκινά από τον Δήμο Κυθήρων και θα καταλήγει στον Δήμο Μονεμβασιάς της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η εναέρια ΓΜ θα ξεκινά από το σημείο προσαιγιάλωσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και θα οδεύει εντός του Δήμου Μονεμβασιάς έως τον υφιστάμενο Υποσταθμός «Μολάων» του ΑΔΜΗΕ.

Συνοψίζοντας, **τα κύρια και συνοδά έργα** που απαιτούνται για την εγκατάσταση και τη λειτουργία των τριών Αιολικών Πάρκων (Α/Π) είναι τα εξής:

- Η διαμόρφωση των εκτάσεων επί των πλατειών ανέγερσης των Α/Γ και οι θεμελιώσεις για την εγκατάσταση τριάντα (30) Ανεμογεννητριών (Α/Γ) ονομαστικής ισχύος 4,5MW έκαστη, με διάμετρο ρότορα 136 m και πυλώνες ύψους 82 m.
- Έργα οδοποιίας (νέες διανοίξεις και βελτιώσεις υφιστάμενων οδών) που αφορούν στην οδοποιία πρόσβασης και στις οδούς εσωτερικής επικοινωνίας για την εγκατάσταση των Α/Γ και τη λειτουργία των Αιολικών Πάρκων. Το συνολικό μήκος των έργων οδοποιίας για τους τρεις ΑΣΠΗΕ είναι 32.876,43m. Από αυτά, προβλέπεται νέα διάνοιξη οδών συνολικού μήκους 12.404,47m και βελτίωση υφιστάμενων οδών μήκους 20.471,96m. Προβλέπονται επίσης τα απαραίτητα συνοδά τεχνικά έργα απορροής ομβρίων (48 σωληνωτοί οχετοί).
- Κατασκευή τριών οικίσκων ελέγχου (Ο.Ε.) – έναν σε κάθε ΑΣΠΗΕ – με εμβαδόν κτιρίου 50 m² σε έκταση περίπου 5-6 στρ στρεμμάτων με το οποίο θα συνδέονται οι Α/Γ του κάθε ΑΣΠΗΕ. Οι χώροι των οικίσκων ελέγχου βρίσκονται εντός των πολυγώνων των ΑΣΠΗΕ.
- Σύστημα επικοινωνίας και ελέγχου των Α/Γ το οποίο θα συνδεθεί με τις Α/Γ μέσω καλωδίων οπτικών ινών. Οι οδεύσεις (κανάλια) των υπογείων καλωδίων, για τη διασύνδεση κάθε Α/Γ θα ακολουθούν τη χάραξη του εσωτερικού οδικού δικτύου των Α/Π.
- Έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης του υπό μελέτη έργου με το υφιστάμενο δίκτυο διανομής υψηλής τάσης (150 kV) στην ηπειρωτική χώρα που περιλαμβάνουν:
 - Υπόγειες γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας μέσης τάσης, από τον οικίσκο ελέγχου κάθε Α/Π έως τον νέο Υποσταθμό ΜΤ/150 kV στη θέση «Ξεροκαμπιά». Μέρος των ως άνω γραμμών μεταφοράς των ΑΣΠΗΕ θα ακολουθεί κοινή οδευση έως τον Υ/Σ μέσω των υφιστάμενων ή των νέων οδών που θα εξυπηρετούν την πρόσβαση ή/και την εσωτερική οδοποιία των Α/Π.
 - Νέος Υποσταθμός ΜΤ/150 kV σε θέση πλησίον της Α/Γ 7 του ΑΣΠΗΕ 'Ξεροκαμπιά' σε έκταση περίπου 22 στρ
 - Νέα γραμμή μεταφοράς 150 kV (υπόγεια, υποβρύχια και εναέρια) για τη διασύνδεση με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) στην ηπειρωτική χώρα. Συγκεκριμένα από τον ΥΣ «Ξεροκαμπιά» έως το σημείο πόντισης στη θάλασσα στο βόρειο τμήμα του Δήμου Κυθήρων θα εγκατασταθεί υπόγεια ΓΜ 150 kV, μήκους περίπου 1,8 km, η οποία θα ακολουθεί τη νέα οδοποιία των ΑΣΠΗΕ. Η υποβρύχια γραμμή μεταφοράς μήκους περίπου 23 km, θα ξεκινά από ακτή στο βόρειο τμήμα της νήσου Κύθηρα και θα καταλήγει στον Δήμο Μονεμβασιάς της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η εναέρια ΓΜ θα ξεκινά από το σημείο προσαιγιάλωσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και θα οδεύει σε μήκος περίπου 29 km εντός του Δήμου Μονεμβασιάς έως τον υφιστάμενο Υποσταθμό «Μολάων» του ΑΔΜΗΕ.
- Προσωρινοί Εργοταξιακοί χώροι – ένας σε κάθε ΑΣΠΗΕ – έκτασης 5-6 στρ, εντός του πολυγώνου εγκατάστασης των Α/Γ για την εξυπηρέτηση της κατασκευής και την χωροθέτηση των βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων (γραφεία, χώροι απόθεσης υλικών κλπ). Στον εργοταξιακό χώρο του ΑΣΠΗΕ 'Καρβουνόλακκος – Φοινικιές' θα εγκατασταθούν επιπλέον ένα προσωρινό κινητό συγκρότημα παραγωγής σκυροδέματος παραγωγικής δυναμικότητας μεταξύ 60-90 m³/h και κινητό ερπυστριοφόρο σπαστηροτριβείο για την παραγωγή υλικών διάστρωσης των πλατειών και της οδοποιίας καθώς και για τις επιχώσεις των χαντακιών του έργου. Οι εν λόγω εργοταξιακές εγκαταστάσεις θα εξυπηρετούν τις ανάγκες κατασκευής και των τριών ΑΣΠΗΕ.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται συνοπτικά τα χαρακτηριστικά των τριών ΑΣΠΗΕ.

Πίνακας 5.2: Χαρακτηριστικά στοιχεία ΑΣΠΗΕ «Καρβουνόλακκος - Φοινικιές»

Είδος έργου:	Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ)	
Θέση έργου:	«Καρβουνόλακκος - Φοινικιές»	
Έκταση πολυγώνου	1758 στρ.	
Χαρακτηριστικά Α/Γ:	Αριθμός Α/Γ:	7
	Ισχύς (MW):	4,5 MW έκαστη Α/Γ Εγκατεστημένη ισχύς 31,5MW Μέγιστη αποδιδόμενη ισχύς 31,5MW
	Διάμετρος πτερωτής (m):	136
	Υψος πυλώνα Α/Γ (m):	82
Χαρακτηριστικά Οδοποιίας:	Οδική Πρόσβαση στον ΑΣΠΗΕ:	Χρήση υφιστάμενου οδικού δικτύου με αφετηρία την παραλία Ρουτσούνας στο ΒΔ άκρο των Κυθήρων.
	Συνολικό μήκος οδοποιίας:	11.806,02 m
	Βελτίωση υφιστάμενων οδών:	8.821,70 m
	Διάνοιξη νέας οδοποιίας:	2.984,32m
Χαρακτηριστικά Διασύνδεσης:	Μήκος Γραμμής μέσης τάσης από ΟΕ σε νέο ΥΣ ΜΤ/ 150kV 'Ξεροκαμπιά'	≈17,1km
	Εμβαδόν Οικίσκου Ελέγχου (ΟΕ)	Κτίριο 50m ² εμβαδόν έκτασης χώρου 5-6 στρ. εντός του Πολυγώνου του ΑΣΠΗΕ
	Διασύνδεση με ΕΣΜΗΕ	Νέος ΥΣ ΜΤ/ 150kV 'Ξεροκαμπιά' Υπόγεια (1,8km), υποβρύχια (23km) και εναέρια (29km) ΓΜ
Συνοδά έργα:	Εργοταξιακός Χώρος εμβαδού 5-6 στρ, σε θέση εντός του Πολυγώνου του ΑΣΠΗΕ, στον οποίο θα εγκατασταθούν: - Κινητό συγκρότημα παραγωγής σκυροδέματος παραγωγικής δυναμικότητας μεταξύ 60-90 m³/h - Κινητό σπαστηριοτριβείο για την διαλογή και την θραύση υλικών εκσκαφών - Εργοταξιακά γραφεία και προσωρινές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης της κατασκευής (χημικές τουαλέτες, πλαστικές δεξαμενές νερού, χώροι αποθήκευσης υλικών κοκ)	

Πίνακας 5.3: Χαρακτηριστικά στοιχεία ΑΣΠΗΕ «Κορδελίδες»

Είδος έργου:	Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ)	
Θέση έργου:	«Κορδελίδες»	
Έκταση πολυγώνου	Πολύγωνο Α: 1.741,2στρ. Πολύγωνο Β: 708,76στρ.	
Χαρακτηριστικά Α/Γ:	Αριθμός Α/Γ:	12
	Ισχύς (MW):	4,5 MW έκαστη Α/Γ Εγκατεστημένη ισχύς 54,0MW Μέγιστη αποδιδόμενη ισχύς 51,96MW
	Διάμετρος πτερωτής (m):	136
	Ύψος πυλώνα Α/Γ (m):	82
Χαρακτηριστικά Οδοποιίας:	Οδική Πρόσβαση στον ΑΣΠΗΕ:	Χρήση υφιστάμενου οδικού δικτύου με αφετηρία την παραλία Ρουτσούνας στο ΒΔ άκρο των Κυθήρων.
	Συνολικό μήκος οδοποιίας:	13.444,21 m
	Βελτίωση υφιστάμενων οδών:	11.257,52 m
	Διάνοιξη νέας οδοποιίας:	2.186,70 m
Χαρακτηριστικά Διασύνδεσης:	Μήκος Γραμμής μέσης τάσης από ΟΕ σε νέο ΥΣ ΜΤ/ 150kV 'Ξεροκαμπιά'	≈6,5km
	Εμβαδόν Οικίσκου Ελέγχου (ΟΕ)	Κτίριο 50m ² εμβαδόν έκτασης χώρου 5-6 στρ. εντός του Πολυγώνου Α του ΑΣΠΗΕ
	Διασύνδεση με ΕΣΜΗΕ	Νέος ΥΣ ΜΤ/ 150kV 'Ξεροκαμπιά' Υπόγεια (1,8km), υποβρύχια (23km) και εναέρια (29km) ΓΜ
Συνοδά έργα:	Εργοταξιακός Χώρος εμβαδού 5-6 στρ, σε θέση εντός του Πολυγώνου Α του ΑΣΠΗΕ, στον οποίο θα εγκατασταθούν: - Εργοταξιακά γραφεία και προσωρινές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης της κατασκευής (χημικές τουαλέτες, πλαστικές δεξαμενές νερού, χώροι αποθήκευσης υλικών κοκ)	

Πίνακας 5.4: Χαρακτηριστικά στοιχεία ΑΣΠΗΕ «Ξεροκαμπιά»

Είδος έργου:	Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ)	
Θέση έργου:	«Ξεροκαμπιά»	
Έκταση πολυγώνου	1832,4 στρ	
Χαρακτηριστικά Α/Γ:	Αριθμός Α/Γ:	11
	Ισχύς (MW):	4,5 MW έκαστη Α/Γ Εγκατεστημένη ισχύς 49,5MW Μέγιστη αποδιδόμενη ισχύς 47,96MW
	Διάμετρος πτερωτής (m):	136
	Ύψος πυλώνα Α/Γ (m):	82
Χαρακτηριστικά Οδοποιίας:	Οδική Πρόσβαση στον ΑΣΠΗΕ:	Χρήση υφιστάμενου οδικού δικτύου με αφετηρία την παραλία Ρουτσούνας στο ΒΔ άκρο των Κυθήρων.
	Συνολικό μήκος οδοποιίας:	7.626,2 m
	Βελτίωση υφιστάμενων οδών:	392,75 m
	Διάνοιξη νέας οδοποιίας:	7.233,45 m
Χαρακτηριστικά Διασύνδεσης:	Μήκος Γραμμής μέσης τάσης από ΟΕ σε νέο ΥΣ ΜΤ/ 150kV 'Ξεροκαμπιά'	≈1,7km
	Εμβαδόν Οικίσκου Ελέγχου (ΟΕ)	Κτίριο 50m ² εμβαδόν έκτασης χώρου 5-6 στρ. εντός του Πολυγώνου του ΑΣΠΗΕ
	Διασύνδεση με ΕΣΜΗΕ	Νέος ΥΣ ΜΤ/ 150kV 'Ξεροκαμπιά'
		Υπόγεια (1,8km), υποβρύχια (23km) και εναέρια (29km) ΓΜ
Συνοδά έργα:	Εργοταξιακός Χώρος εμβαδού 5-6 στρ, σε θέση εντός του Πολυγώνου Α του ΑΣΠΗΕ, στον οποίο θα εγκατασταθούν: - Εργοταξιακά γραφεία και προσωρινές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης της κατασκευής (χημικές τουαλέτες, πλαστικές δεξαμενές νερού, χώροι αποθήκευσης υλικών κοκ)	

Η επιλογή της θέσης του έργου έγινε κατόπιν σχολαστικής εξέτασης της περιοχής, ώστε να ικανοποιεί όλους τους περιορισμούς της σχετικής νομοθεσίας, να μην επηρεάζει το περιβάλλον και εν γένει ανθρωπογενείς δραστηριότητες, και να έχει τη μικρότερη δυνατή επίπτωση σε περιοχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Η χωροθέτηση των ανεμογεννητριών έγινε με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

- Το Αιολικό δυναμικό της περιοχής και την κύρια ενεργειακή διεύθυνση του ανέμου
 - Τις Τεχνικές προδιαγραφές ανεμογεννητριών και δυνατότητα εγκατάστασής τους στα συγκεκριμένα σημεία.
 - Περιβαλλοντικά κριτήρια και να επιφέρει τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις.
- Σημειώνεται ότι η περιοχή χωροθέτησης των δύο εκ των τριών ΑΣΠΗΕ αποτελεί περιοχή Natura ενώ το σύνολο του έργου βρίσκεται εντός Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (ΣΠΠ).
- Συμβατότητα με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΥΑ 49828/2008).
 - Δεν υφίστανται ανταγωνιστικές χρήσεις της θέσης.

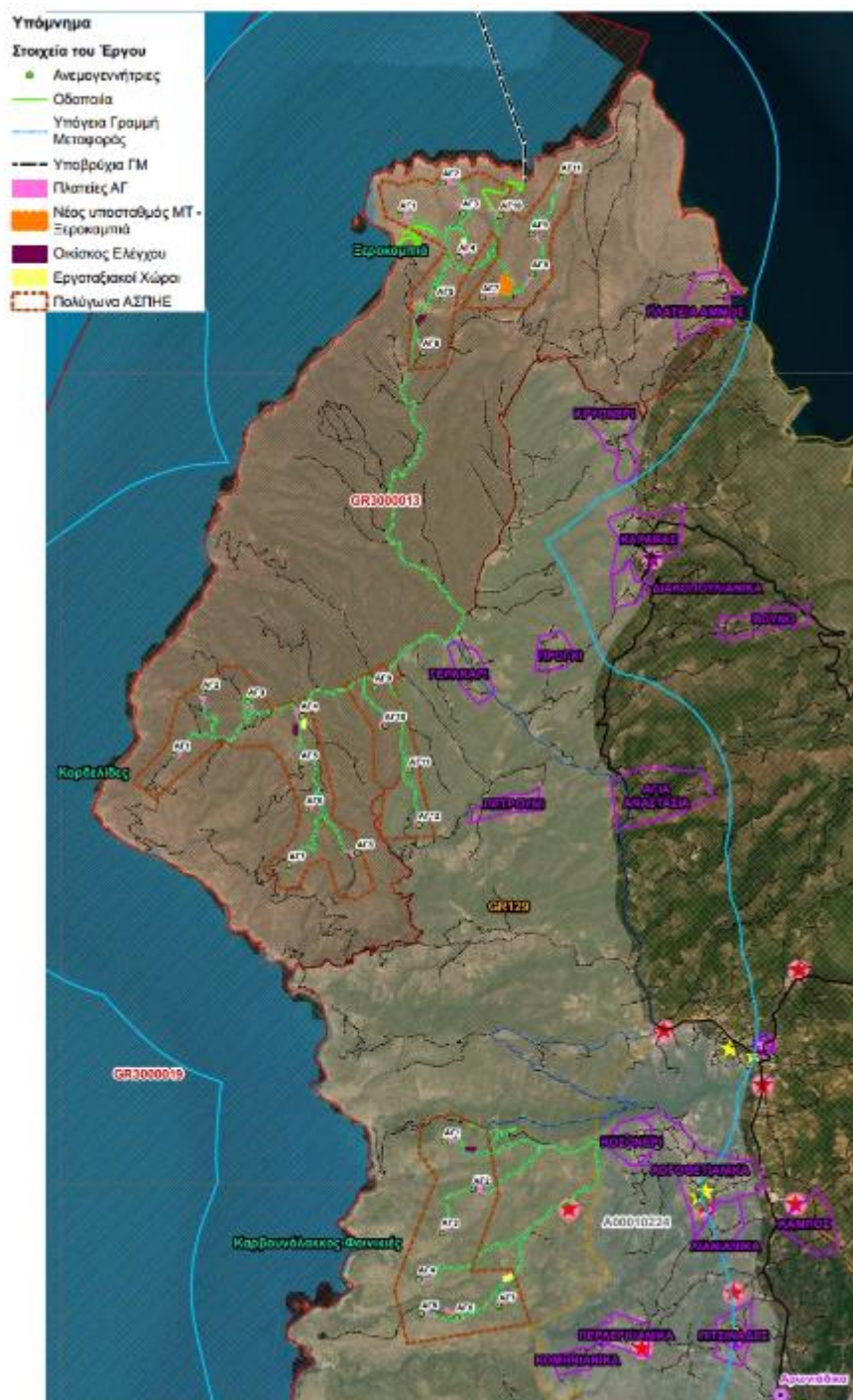
Η απόσταση μεταξύ δύο διαδοχικών ανεμογεννητριών σε κάθε ΑΣΠΗΕ θα είναι κατ' ελάχιστον ίση με 2,5 φορές τη διάμετρο D της πτερωτής της Α/Γ, ώστε να πληρούνται οι ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές που τίθενται από τον κατασκευαστή και την κείμενη νομοθεσία.

Στα συνοδά έργα που θα κατασκευαστούν για την κατασκευή και λειτουργία του έργου περιλαμβάνονται τα έργα οδοποιίας, και τα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης των αιολικών πάρκων με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) στην ηπειρωτική χώρα και οι εργοταξιακές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης της κατασκευής.

Συγκεντρωτικά, για την ανάπτυξη των τριών προτεινόμενων ΑΣΠΗΕ απαιτούνται τα κύρια και συνοδά έργα που περιλαμβάνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 5.5: Συγκεντρωτικά στοιχεία για κύρια και συνοδά έργα

A/A	Τεχνικό Έργο	Υποέργα
1	Ανεμογεννήτριες	Διαμόρφωση Πλατειών 30 Α/Γ
		Κατασκευή Θεμελίων 30 Α/Γ
		Μεταφορά & Ανέγερση 30 Α/Γ
2	Οδοποιία	Βελτίωση υφιστάμενων οδών μήκους 20.471,96m
		Διάνοιξη νέας οδοποιίας μήκους 12.404,47 m
3	Διασύνδεση ΑΣΠΗΕ	Διάνοιξη καναλιών για την υπόγεια όδευση καλωδίων για την εσωτερική διασύνδεση των Α/Γ με τον οικίσκο ελέγχου
		Διάνοιξη καναλιών για την υπόγεια όδευση γραμμής ΜΤ από τον οικίσκο ελέγχου κάθε ΑΣΠΗΕ έως τον νέο Υ/Σ στη θέση Ξεροκαμπιά
		- μήκους 17,1km για τον ΑΣΠΗΕ «Καρβουνόλακκος - Φοινικιές» - μήκους 6,5 km για τον ΑΣΠΗΕ «Κορδελίδες» - μήκους 1,7 km για τον ΑΣΠΗΕ «Ξεροκαμπιά»
		Νέος Υποσταθμός ΜΤ/ στη θέση Ξεροκαμπιά
4	Κτίριο Ελέγχου	Νέα γραμμή μεταφοράς 150kV (υπόγεια, υποβρύχια και εναέρια) για τη διασύνδεση με ΕΣΜΗΕ στην ηπειρωτική χώρα. Συγκεκριμένα
		- Υπόγειο τμήμα από τον ΥΣ «Ξεροκαμπιά» έως το σημείο πόντισης μήκους περίπου 1,8km, - Υποβρύχιο τμήμα μήκους περίπου 23km, από ακτή στο βόρειο τμήμα της νήσου Κύθηρα έως το σημείο προσαιγιαλείωσης στον Δήμο Μονεμβασιάς της Π.Ε. Λακωνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου. - Εναέρια ΓΜ μήκους περίπου 29km που θα ξεκινά από το σημείο προσαιγιαλώσης στην Π.Ε. Λακωνίας έως τον υφιστάμενο Υποσταθμό «Μολών» του ΑΔΜΗΕ.
		Διαμόρφωση Τριών Χώρων Οικίσκων Ελέγχου εμβαδού 5-6στρ (ένας σε κάθε ΑΣΠΗΕ)
5	Εργοταξιακές Εγκαταστάσεις (προσωρινές κατά τη φάση κατασκευής)	Τρεις Οικίσκοι Ελέγχου εμβαδού 50 m ² (ένας σε κάθε ΑΣΠΗΕ)
		Διαμόρφωση τριών χώρων εργοταξίων έκτασης 5-6στρ (ένας σε κάθε ΑΣΠΗΕ)
6	Αποκαταστάσεις	Στον εργοταξιακό χώρο του ΑΣΠΗΕ «Καρβουνόλακκος - Φοινικιές» :
		Κινητό ερπυστριοφόρο σπαστηροτριβείο, το οποίο θα διαχειρίζεται τα υλικά εκσκαφών που θα προκύπτουν από τις εργασίες κατασκευής του συνόλου του έργου με σκοπό την βέλτιστη αξιοποίηση και επανάχρησή τους (παραγωγή υλικών διάστρωσης των πλατειών και της οδοποιίας)
		Σε όλους του εργοταξιακού χώρους: Βοηθητικές εργοταξιακές εγκαταστάσεις όπως γραφεία, χώροι απόθεσης υλικών κλπ
6	Αποκαταστάσεις	Φυτοτεχνική Αποκατάσταση (όπου απαιτηθεί)

Εικόνα 5.1: Χωροθέτηση & βασικά έργα Συγκροτήματος ΑΣΠΗΕ

5.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΩΣ ΕΡΓΟΥ

5.2.1 Διαμόρφωση πλατειών, Θεμελίωση & Ανέγερση Α/Γ

Σε κάθε θέση ανέγερσης Α/Γ θα διαμορφωθεί κατάλληλο επίπεδο πλάτωμα (πλατεία). Οι πλατείες ανέγερσης περιβάλλουν το όρυγμα θεμελιώσεως των Α/Γ και θα διαμορφωθούν προσαρμοζόμενες στην τοπογραφία κάθε θέσης και με αμφίπλευρη διαπλάτυνση του οδοστρώματος όταν χωροθετούνται στην πορεία των οδών. Οι πλατείες ανέγερσης θα προκύψουν από την εκσκαφή και την παράλληλη επίχωση, αναλόγως με τη διαμόρφωση του πρανούς, και στη συνέχεια θα διαστρωθούν κατάλληλα, για την εξασφάλιση της απαραίτητης επίπεδης και ομαλής επιφάνειας για την

απόθεση και συναρμολόγηση του Η/Μ εξοπλισμού των Α/Γ (πύργος, γεννήτρια, υποσυστήματα, πτερύγια κλπ).

Για τη θεμελίωση κάθε Α/Γ θα γίνει γενική εκσκαφή κυκλικών θεμελίων διαμέτρου περίπου 20 μ και βάθους 3,0 μ περίπου. Στη συνέχεια θα κατασκευαστούν 30 κυκλικά θεμέλια από οπλισμένο σκυρόδεμα για την έδραση των πυλώνων των Α/Γ. Τα ακριβή τεχνικά χαρακτηριστικά των θεμελίων θα καθοριστούν από τη στατική μελέτη του έργου. Τα προϊόντα εκσκαφής θα χρησιμοποιηθούν μετά τη σκυροδέτηση για επιχωμάτωση των θεμελίων.

Για την ορθή και ασφαλή εκτέλεση των εργασιών ανέγερσης των Α/Γ θα χρησιμοποιηθεί γερανός κατάλληλης ανυψωτικής ικανότητας ο οποίος θα εδράζεται επί των πλατειών ανέγερσης. Προβλέπεται η εγκατάσταση πυλώνα στήριξης της Α/Γ ύψους 82 μ. Το συνολικό ύψος της Α/Γ, υπολογίζοντας σε αυτό το μήκος του πτερυγίου και την ακτίνα του ρότορα ($136/2 = 68$ μ) θα ανέλθει στα 150 μ περίπου.

5.3 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΥΝΟΔΩΝ ΕΡΓΩΝ

5.3.1 Έργα Οδοποιίας

Το συνολικό μήκος των έργων οδοποιίας για τους τρεις ΑΣΠΗΕ είναι 32.876,43 m. Από αυτά, προβλέπεται νέα διάνοιξη οδών συνολικού μήκους 12.404,47 m και βελτίωση υφιστάμενων οδών μήκους 20.471,96m. Τα μήκη των έργων οδοποιίας κατανέμονται ανά ΑΣΠΗΕ σύμφωνα με τους πίνακες 5.2 – 5.4 που αναφέρθηκαν προηγουμένως στην παρούσα εισήγηση.

Οι δρόμοι θα κατασκευαστούν ως Γ' κατηγορίας δασικοί δρόμοι, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Υπουργείου Γεωργίας για την κατηγορία αυτή, ενώ ταυτόχρονα καλύπτουν και τις προδιαγεγραμμένες απαιτήσεις του κατασκευαστή και της νομοθεσίας (υπ' αριθ. 135661/4400/16-06-2013 εγκύκλιο όσο αφορά τις απαιτούμενες διαπλατύνσεις καταστρώματος και την ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/20103/898/21-02-2020 όσο αφορά το ανώτατο όριο αποδεκτής κλίσης).

Για την ασφαλή μεταφορά των τμημάτων με τα οποία συναρμολογούνται οι ανεμογεννήτριες, είναι αναγκαίες διαπλατύνσεις προσωρινού χαρακτήρα, πέραν του επιτρεπόμενου πλάτους των 5.00 μ και έως 10.00 μ για δασικούς δρόμους Γ' κατηγορίας. Τυχόν υπερβάσεις όμως καλύπτονται από την σχετική με την κατασκευή έργων ΑΠΕ εγκύκλιο που επιτρέπει πλάτη ως 10 μ. και κατά μήκος κλίσεις που να μην υπερβαίνουν το 14%.

Οι διαπλατύνσεις αυτές είναι οι απολύτως απαραίτητες ώστε οι τροχοί του φορείου επί του οποίου θα γίνει η μεταφορά του ανώτερου τμήματος του πύργου (Τμήμα 3) να γίνεται χωρίς πρόσκρουση των φορτίων στα πρηνή των ορυγμάτων στις στροφές. Οι κλίσεις των πρηνών επελέγησαν για τα επιχώματα 2:3 και για τα εκχώματα 3:1 ενώ η μέγιστη κατά μήκος κλίση είναι 12% (14% κατά περίπτωση).

Το οδόστρωμα προβλέπεται να κατασκευασθεί από θραυστά υλικά, σε μία στρώση βάσης (κατά ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-05-03-03-00) μεταβλητού μέσου συμπυκνωμένου πάχους 0,15μ τα οποία θα παραχθούν από τα βραχώδη πετρώματα των εκσκαφών, μετά από διαλογή.

5.3.2 Συνοδά τεχνικά έργα απορροής ομβρίων

Προβλέπεται συνολικά η κατασκευή 56 σωληνωτών οχετών Φ100 σε κατάλληλες θέσεις στους επιμέρους κλάδους της οδοποιίας του έργου για την ομαλή απορροή των ομβρίων.

5.3.3 Έργα Ηλεκτρικής Διασύνδεσης

Η επικοινωνία και ο έλεγχος των Α/Γ θα πραγματοποιείται μέσω του συστήματος

επικοινωνίας και ελέγχου το οποίο θα συνδεθεί με τις Α/Γ μέσω καλωδίων οπτικών ινών. Οι οδεύσεις (κανάλια) των υπογείων καλωδίων, για τη διασύνδεση κάθε Α/Γ θα ακολουθούν τη χάραξη του εσωτερικού οδικού δικτύου του Α/Π.

Η σύνδεση των τριών Α/Π στον νέο Υποσταθμό ΜΤ/150kV στη θέση 'Ξεροκαμπιά' θα πραγματοποιηθεί μέσω υπόγειων δικτύων καλωδίων ΜΤ, τα οποία θα εκκινούν από τον οικίσκο ελέγχου του κάθε Α/Π και των οποίων η όδευση έως τον ΥΣ θα ακολουθεί κυρίως υφιστάμενους δρόμους και νεοανοιγόμενους για τις ανάγκες πρόσβασης στα Α/Π. Μέρος του διασυνδεδετικού δικτύου των τριών Α/Π θα ακολουθεί κοινή όδευση.

Το κάθε κύκλωμα καλωδίων ΜΤ θα αποτελείται από τρία μονοπολικά καλώδια μόνωσης XLPE, κατάλληλης διατομής για τη μεταφορά της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Τα καλώδια ΜΤ θα οδεύουν παραπλεύρως των δρόμων, και κατά το δυνατό ομαδοποιημένα εντός κοινών χανδάκων ενδεικτικού βάθους 1,2μ, οι οποίοι θα κατασκευαστούν σύμφωνα με το ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ (ΕΤΚΔ) της ΔΕΗ και τις ανάγκες του έργου.

Το συνολικό μήκος του εξωτερικού διασυνδεδετικού δικτύου ΜΤ ανά ΑΣΠΗΕ έχει ως εξής:

- μήκος περίπου 17,1km για τον ΑΣΠΗΕ «Καρβουνόλακκος - Φοινικιές»
- μήκος περίπου 6,5 km για τον ΑΣΠΗΕ «Κορδελίδες»
- μήκος περίπου 1,7 km για τον ΑΣΠΗΕ «Ξεροκαμπιά»

Ο νέος Υποσταθμός ΜΤ/150kV (ΥΣ) θα κατασκευασθεί σε θέση πλησίον της Α/Γ 7 του ΑΣΠΗΕ 'Ξεροκαμπιά' και θα περιλαμβάνει, ενδεικτικά διάταξη ζυγών 150kV, πλήρεις πύλες για τη σύνδεση γραμμών μεταφοράς 150 kV, πύλες 150 kV μετασχηματιστών ισχύος και τους αντίστοιχους μετασχηματιστές ισχύος ΜΤ/150kV. Ο εξοπλισμός 150 kV θα περιλαμβάνει διακόπτες ισχύος, αποζεύκτες, μετασχηματιστές τάσεως και εντάσεως, αλεξικέραυνα, μονωτήρες κ.λπ.

Για τη σύνδεση του ΥΣ με το ΕΣΜΗΕ θα κατασκευαστεί νέα γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία θα αποτελείται από υπόγειο, υποβρύχιο και εναέριο τμήμα και η οποία θα συνδεθεί στον υφιστάμενο ΥΣ ΜΟΛΑΟΙ, κατόπιν πραγματοποίησης των απαραίτητων έργων για την επέκτασή του.

Συγκεκριμένα από τον ΥΣ «Ξεροκαμπιά» έως το σημείο προσαιγιάλωσης στο βόρειο τμήμα του Δήμου Κυθήρων θα εγκατασταθεί υπόγεια ΓΜ 150 kV, μήκους περίπου 1,8 km, η οποία θα ακολουθεί τη νέα οδοποιία των ΑΣΠΗΕ. Η υποβρύχια γραμμή μεταφοράς μήκους περίπου 23 km, θα ξεκινά από ακτή στο βόρειο τμήμα της νήσου Κύθηρα και θα καταλήγει στον Δήμο Μονεμβασιάς της Π.Ε. Λακωνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η εναέρια ΓΜ θα ξεκινά από το σημείο προσαιγιάλωσης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και θα οδεύει σε μήκος περίπου 29 km εντός του Δήμου Μονεμβασιάς έως τον υφιστάμενο Υποσταθμό «Μολάων» του ΑΔΜΗΕ.

Σημειώνεται ωστόσο πως ο τελικός τρόπος σύνδεσης του ενοποιημένου ΑΣΠΗΕ με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας και η τελική θέση του Υποσταθμού θα οριστικοποιηθούν σε συνεργασία με τον ΑΔΜΗΕ.

5.3.4 Κτίρια Ελέγχου

Σε κάθε ΑΣΠΗΕ, εντός της έκτασης των πολυγώνων τους, θα κατασκευαστεί κτίριο ελέγχου εμβαδού 50 μ² σε κατάλληλη θέση εμβαδού 5 - 6 στρεμμάτων. Με το κτίριο ελέγχου θα συνδεθούν οι Α/Γ του κάθε Α/Π. Στο κτίριο ελέγχου εγκαθίσταται το σύστημα κεντρικού εποπτικού ελέγχου, τηλεπίλωσης και τηλεχειρισμού των Α/Π, καθώς και όλες οι βοηθητικές εγκαταστάσεις.

5.3.5 Χώροι Εργοταξίου

Σε κάθε ΑΣΠΗΕ, εντός των πολυγώνων τους, θα εγκατασταθεί προσωρινός εργοταξιακός χώρος έκτασης 5-6 στρ. για την εξυπηρέτηση της κατασκευής του έργου.

Στον εργοταξιακό χώρο του ΑΣΠΗΕ 'Καρβουνόλακκος- Φοινικιές' θα εγκατασταθούν προσωρινό κινητό συγκρότημα παραγωγής σκυροδέματος παραγωγικής δυναμικότητας μεταξύ 60-90 m³/h και κινητό ερπυστριοφόρο σπαστηροτριβείο για την παραγωγή υλικών διάστρωσης των πλατειών και της οδοποιίας καθώς και για τις επιχώσεις των χαντακιών του έργου και λοιπές, βοηθητικές εργοταξιακές εγκαταστάσεις (γραφεία, χώροι απόθεσης υλικών κλπ). Οι εργοταξιακές αυτές εγκαταστάσεις θα εξυπηρετούν τις ανάγκες κατασκευής και των τριών ΑΣΠΗΕ.

5.3.6 Φυτοτεχνική Αποκατάσταση

Για το σύνολο των περιοχών επέμβασης του έργου που επιδέχονται φύτευση θα πραγματοποιηθούν φυτοτεχνικές διαμορφώσεις, μετά από εκπόνηση κατάλληλης μελέτης φυτοτεχνικής αποκατάστασης, η οποία θα εγκριθεί από την αρμόδια Δασική Αρχή.

5.3.7 Επιφάνειες χρήσης και επιφάνειες επέμβασης έργου

Οι συνολικές επιφάνειες χρήσης και οι επιφάνειες επέμβασης για τη βελτίωση του υφιστάμενων οδών μήκους 20.471,96 μ, των νέων διανοίξεων οδοποιίας συνολικού μήκους 12.404,47 μ, των 30 πλατειών των Α/Γ και των τριών χώρων των κτιρίων ελέγχου (ΚΕ) των τριών χώρων εργοταξίου (ΕΧ) και του νέου Υποσταθμού του υπό μελέτη συγκροτήματος των τριών ΑΣΠΗΕ παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 5.6: Συνολικές Επιφάνειες Χρήσης και επιφάνειες επέμβασης έργου

Στοιχεία Έργου	Επιφάνεια Επέμβασης (m ²)	Επιφάνεια Χρήσης (m ²)
ΑΣΠΗΕ 'ΚΑΡΒΟΥΝΟΛΑΚΚΟΣ – ΦΟΙΝΙΚΙΕΣ'		
ΔΡΟΜΟΙ	73.421,58	69.437,14
ΠΛΑΤΕΙΕΣ Α/Γ	48.483,28	34.720,01
ΟΙΚΙΣΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	6.572,25	5.652,30
ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	7.178,74	6.391,77
ΣΥΝΟΛΟ	135.655,85	116.201,22
ΑΣΠΗΕ 'ΚΟΡΔΕΛΙΔΕΣ'		
ΔΡΟΜΟΙ	70.424,82	84.148,21
ΠΛΑΤΕΙΕΣ Α/Γ	78.051,52	59.343,72
ΟΙΚΙΣΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	7.222,88	6.127,61
ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	7.200,01	5.517,97
ΣΥΝΟΛΟ	162.899,23	155.137,51
ΑΣΠΗΕ 'ΞΕΡΟΚΑΜΠΙΑ'		
ΔΡΟΜΟΙ	69.944,26	50.086,26
ΠΛΑΤΕΙΕΣ Α/Γ	69.378,05	53.579,11
ΟΙΚΙΣΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	7.491,88	6.036,92
ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	5.925,99	5.043,05
ΝΕΟΣ ΥΠΟΣΤΑΘΜΟΣ	22.120,99	22.120,99
ΣΥΝΟΛΟ	174.861,17	136.866,33
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	473.416,25	408.205,06

Πίνακας 5.7: Συνολικές Επιφάνειες Χρήσης και επιφάνειες επέμβασης έργου

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΈΡΓΟΥ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ (m ²)	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΧΡΗΣΗΣ (m ²)
ΟΔΟΠΟΙΑ	213.790,66	203.671,61
ΠΛΑΤΕΙΕΣ, ΟΙΚΙΣΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ, ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ, ΥΠΟΣΤΑΘΜΟΣ	259.625,59	204.533,45
Σύνολο (m ²)	473.416,25	408.205,06
Σύνολο (στρ.)	473,42	408,21
Ποσοστό επί του συνόλου της περιοχής επέμβασης	100%	86,2%

5.4 ΧΩΜΑΤΙΣΜΟΙ

Κατά την κατασκευή του συνόλου του έργου (βελτίωση υφιστάμενων οδών, χάραξη νέων οδών, διαμόρφωση πλατειών Α/Γ, χώρων οικίσκων ελέγχου και εργοταξιακών χώρου) θα προκύψουν 399.051,70 μ³ εκσκαφών. Για την κατασκευή των επιχωμάτων θα χρειαστούν 335.082,35 μ³. Συνεπώς, προκύπτει περίσσεια χωματουργικών: 399.051,70 – 335.082,35= 63.969,35 μ³.

Για την κατασκευή της οδοστρωσίας απαιτούνται συνολικά 51.941,38μ³ υλικών. Τα αδρανή και γαιώδη υλικά που χρειάζονται για τις επιχώσεις και ως υλικά οδοστρωσίας θα προέρχονται κατά το δυνατόν από τα προϊόντα εκσκαφών του ίδιου του έργου (εφόσον ενδείκνυνται προς χρήση για το σκοπό αυτό) ή εναλλακτικά από νομίμως λειτουργούντα λατομεία.

Τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για τις κατασκευαστικές εργασίες (σκυρόδεμα, οπλισμός, κλπ.) θα προμηθευθούν από νομίμως λειτουργούσες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των οικοδομικών υλικών.

Κατά τη λειτουργία του παρασκευαστηρίου σκυροδέματος οι πρώτες ύλες που θα χρησιμοποιούνται είναι αδρανή υλικά (άμμος, χαλίκι, σκύρο), τσιμέντο και νερό. Επίσης στο μίγμα θα προστίθενται πρόσμικτα. Τα υλικά αυτά θα προμηθεύονται από νομίμως λειτουργούσες επιχειρήσεις.

Δεν απαιτείται η δημιουργία δανειοθαλάμων για την κατασκευή του προτεινόμενου έργου. Τυχόν ακατάλληλα ή και πλεονάζοντα εδαφικά υλικά θα αποθηκεύονται προσωρινά εντός του χώρου του εργοταξίου μέχρι την απομάκρυνσή τους. Η διαχείριση των προερχόμενων από το έργο πλεονάζοντων εκχωμάτων και Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ) θα πραγματοποιείται σύμφωνα με την Υ.Α 36259/1757/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1312/Β΄/2010), όπως ισχύει.

6. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΜΕ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

6.1 ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Για το Δήμο Κυθήρων γενικότερα έχει εγκριθεί το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) με το ΦΕΚ 864 Δ΄/09.09.1987 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ΦΕΚ 526 Δ΄/24.07.98. Το ΓΠΣ καλύπτει τις εξής πολεοδομικές ενότητες:

1. Χώρα, Καψάλι, 2. Άνω Λιβάδι, Κάτω Λιβάδι, Κατούνι, 3. Αρωνιάδικα, Αλοιζιάνικα, Καστρισιάνικα, Φριλιγκιάνικα, 4. Μυλοπόταμος, Κάτω Χώρα, Πίσω Πηγάδι, 5. Αυλέμονας, Παλιόπολη, 6. Διακόφτι, 7. Ποταμός, 8. Αγία Πελαγία.

Η περιοχή μελέτης του έργου εμπίπτει στην πολεοδομική ενότητα του Ποταμού αλλά το υπό μελέτη έργο βρίσκεται εκτός της πολεοδομικής ενότητας. Σε κάθε

περίπτωση, το υπό μελέτη έργο δεν έρχεται σε αντίθεση με τις πρόνοιες και τις κατευθύνσεις του εγκεκριμένου Γ.Π.Σ. όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Στην περιοχή του έργου δεν εντοπίζεται εν ισχύ Πολεοδομικός Σχεδιασμός όπως Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτών Πόλεων (ΣΧΟΟΑΠ) και Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ).

Πίνακας 6.1: Οριοθετημένοι οικισμοί στην ευρύτερη περιοχή του έργου

#	Ονομασία	ΦΕΚ Οριοθέτησης	Πλησιέστερο πάρκο στον οικισμό	Πλησιέστερη απόσταση του οικισμού από το υπό μελέτη έργο (km)
1	ΚΟΜΗΝΙΑΝΙΚΑ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»	>10km από το ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~5,3 km από την Α/Γ 8 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~0,78 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
2	ΠΕΡΛΕΓΚΙΑΝΙΚΑ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»	~9,6km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~5,2 km από την Α/Γ 8 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~1 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
3	ΠΙΤΣΙΝΑΔΕΣ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»	~9,1km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~5,2 km από την Α/Γ 12 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~2,1 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
4	ΚΑΜΠΟΣ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»	~9,1km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~5 km από την Α/Γ 12 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~2,8 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
5	ΛΙΑΝΙΑΝΙΚΑ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»	~8,8km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~4,8 km από την Α/Γ 12 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~2 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
6	ΛΟΓΟΘΕΤΙΑΝΙΚΑ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»	~7,8km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~3,6 km από την Α/Γ 12 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~1,6 km από την Α/Γ 2 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
7	ΚΟΣΟΝΕΡΙ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»	~7,8km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~3,5 km από την Α/Γ 12 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~1,4 km από την Α/Γ 2 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
8	ΑΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	101/Δ/1990-03-06	ΑΠ «Κορδελίδες»	~4,6km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~1,9 km από την Α/Γ 12 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~3,5 km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»

9	ΠΕΤΡΟΥΝΙ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Κορδελίδες»	~4,4km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~0,51 km από την Α/Γ 12 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~3,2 km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
10	ΓΕΡΑΚΑΡΙ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Κορδελίδες»	~2,8km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~0,75 km από τις Α/Γ 9 και 10 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~4,3km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
11	ΠΡΟΓΚΙ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Κορδελίδες»	~3km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~1,5 km από τις Α/Γ 10 και 11 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~4,7km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
12	ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΙΑΝΙΚΑ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Ξεροκαμπιά»	~2,8km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~2,5 km από την Α/Γ 10 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~5,5km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
13	ΒΟΥΝΟ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Κορδελίδες»	~4km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~3,3 km από την Α/Γ 11 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~5,6 km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
14	ΚΑΡΑΒΑΣ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Ξεροκαμπιά»	~2,5km από τις Α/Γ 7 και 8 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~2,5 km από την Α/Γ 9 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~5,8km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
15	ΚΡΥΟΝΕΡΙ	390/Δ/1989-06-14	ΑΠ «Ξεροκαμπιά»	~1,45km από την Α/Γ 8 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~3,2 km από την Α/Γ 9 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~6,75km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
16	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΜΜΟΣ	812/Δ/1994-08-05	ΑΠ «Ξεροκαμπιά»	~1,5km από την Α/Γ 8 του ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~4,5 km από την Α/Γ 9 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~8,25km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»
17	ΜΗΤΑΤΑ	681/Δ/1994-07-07	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»	>10km από το ΑΠ «Ξεροκαμπιά» >10km από το ΑΠ «Κορδελίδες» ~5 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες»

Πέρα των παραπάνω, πλησίον της περιοχής μελέτης εντοπίζεται ο οικισμός «Ποταμός». Συνοπτικά το θεσμικό καθεστώς που διέπει τον οικισμό του Ποταμού είναι:

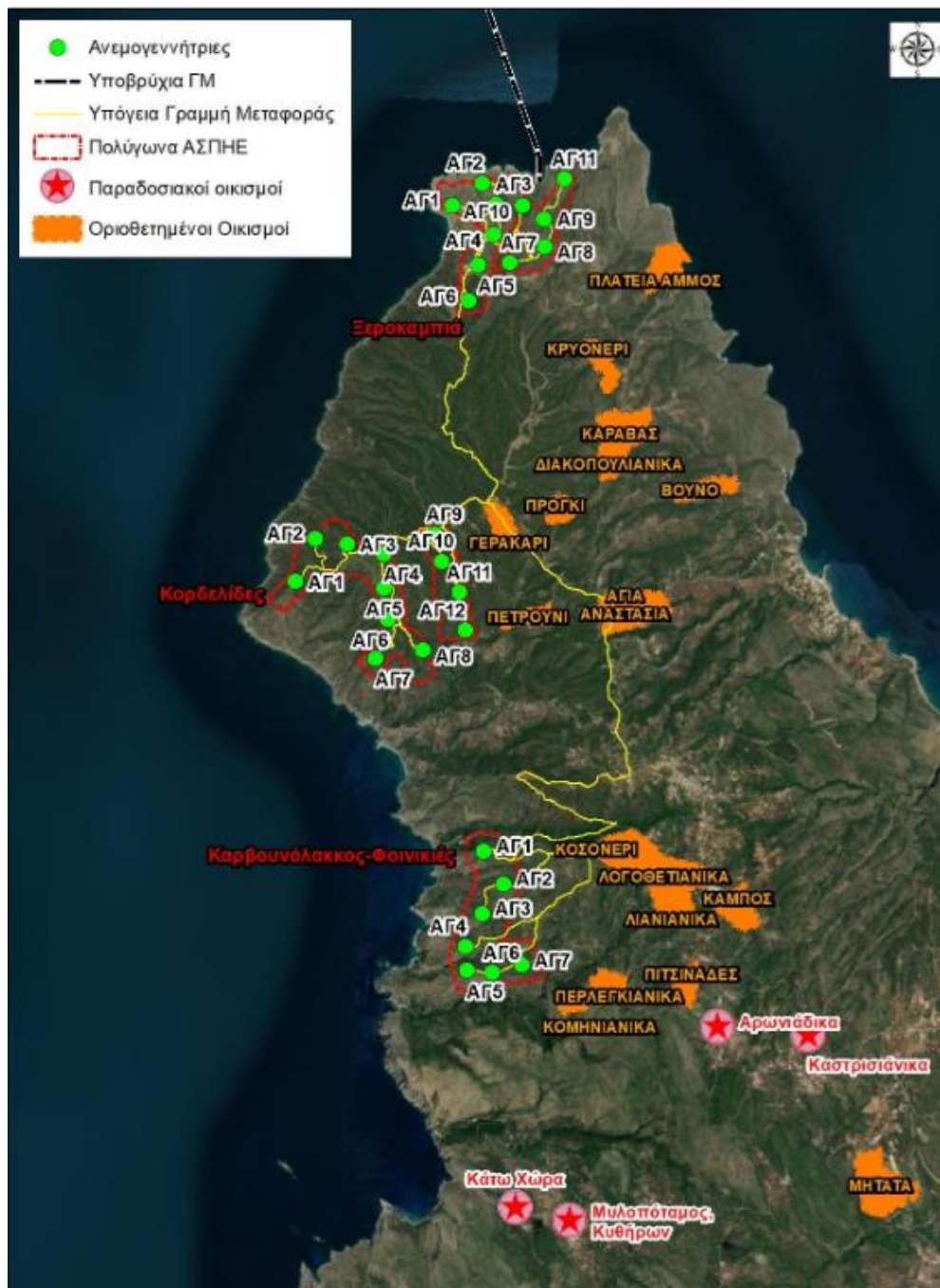
- Απ. Νομάρχη υπ' αριθμ. 14812/Α195/04 (ΦΕΚ 40 Δ'21.01.2005) «Αναθεώρηση του ρυμοτομικού σχεδίου Ποταμού Κυθήρων και τροποποίηση των όρων δόμησης».
- ΦΕΚ 164 Δ'01.09.1969 «Περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων, των κειμένων εντός των ορίων Οικισμών εχόντων εγκεκριμένον ρυμοτομικό σχέδιο».

Τέλος, στην ευρύτερη περιοχή του έργου εντοπίζονται οι μη-οριοθετημένοι οικισμοί, κάποιοι εκ των οποίων έχουν επίσης χαρακτηριστεί ως παραδοσιακοί οικισμοί από του Υπουργείο Πολιτισμού. Οι εν λόγω οικισμοί παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα, όπου παρουσιάζονται και οι αποστάσεις τους από το έργο.

Πίνακας 6.2: Μη Οριοθετημένοι και Παραδοσιακοί Οικισμοί στην ευρύτερη περιοχή του έργου

#	Ονομασία	Παραδοσιακός Οικισμός	Πλησιέστερο πάρκο στον οικισμό	Πλησιέστερη απόσταση του οικισμού (κεντροβαρικό σημείο) από το υπό μελέτη έργο (km)
1	ΠΟΤΑΜΟΣ	Όχι	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»	~7,4km από το ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~3,7 km από την Α/Γ 12 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~3 km από την Α/Γ 1 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»
2	ΑΡΩΝΙΑΔΙΚΑ	Ναι ΦΕΚ 594/Δ/1978	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»	>10km από το ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~6,6 km από την Α/Γ 8 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~2,9 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»
3	ΚΑΣΤΡΙΣΙΑΝΙΚΑ	Ναι ΦΕΚ 5914/Δ/1978	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»	>10km από το ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~7,5 km από την Α/Γ 8 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~4,1 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»
4	ΚΑΤΩ ΧΩΡΑ	Ναι ΦΕΚ 594/Δ/1978	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»	>10km από το ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~8 km από την Α/Γ 8 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~3,3 km από την Α/Γ 6 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»
5	ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ	Ναι ΦΕΚ 594/Δ/1978	ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»	>10km από το ΑΠ «Ξεροκαμπιά» ~8,3 km από την Α/Γ 8 του ΑΠ «Κορδελίδες» ~3,7 km από την Α/Γ 7 του ΑΠ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές»

Στην εικόνα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι οριοθετημένοι και μη οικισμοί:

Εικόνα 6.1: Αποστάσεις του έργου από οριοθετημένους και μη οικισμούς.

6.2 ΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ Ν. 3937/2011

Η έκταση του έργου καθώς και η περιοχή μελέτης βρίσκονται εντός περιοχών του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών του Ν. 3937/2011 όπως φαίνεται και στην εικόνα που ακολουθεί. Συγκεκριμένα το αιολικό πάρκο 'Ξεροκαμπιά' και το μεγαλύτερο τμήμα του αιολικού πάρκου 'Κόρδελίδες' βρίσκονται εντός της προστατευόμενης περιοχής Natura 2000 – Ζώνη Ειδικής Προστασίας (SPA) με ονομασία 'ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΟΝΙΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ' και κωδικό GR3000013, ενώ το σύνολο του έργου βρίσκεται εντός της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (ΣΠΠ) (Important Bird Areas/IBAs της BirdLife International) 'Νήσος Κύθηρα' με

κωδικό GR129.

Επίσης η θαλάσσια περιοχή πλησίον της θέσης των ΑΣΠΗΕ και στη θέση όπου θα γίνει η πόντιση καλωδίου διασύνδεσης αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας (SPA) με κωδικό GR3000019 και ονομασία 'ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΥΘΗΡΩΝ'.

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης υπάρχουν θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας της φύσης όπως αυτές παρουσιάζονται στον πίνακα και την εικόνα που ακολουθεί. Με χρωματική απόδοση σημειώνονται οι θεσμοθετημένες περιοχές που εντοπίζονται εντός της περιοχής μελέτης.

Πίνακας 6.3: Προστατευόμενες Περιοχές ευρύτερης περιοχής του έργου

Είδος Προστατευόμενης Περιοχής	Κωδικός	Ονομασία	ΦΕΚ Υπαγωγής σε Καθεστώς Προστασίας	Απόσταση από την περιοχή μελέτης του έργου (km)
Περιοχή Natura - Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) και προτεινόμενο Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (πΤΚΣ)	GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφώνησος	4432/Β/17	0
	GR3000010	Νησίδες Κυθήρων: Πρασονήσι, Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα		10
Περιοχή Natura – Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)	GR3000013	Κύθηρα και γύρω νησίδες: Πρασονήσι, Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα, Αυγό, Καπέλλο, Κουφό και Φιδονήσι		0
	GR3000019	Θαλάσσια περιοχή Κυθήρων		0
Σημαντικές Περιοχές Για τα Πουλιά (ΣΠΠ)	GR129	Νήσος Κύθηρα	-	0
Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ)	K924	Θολάρια, Αγ. Μονή, Αγ. Γεώργιος, Μεγ. Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα, Πρασονήσι Δήμου Κυθήρων	808/Β/01	4
	K524	Πράταγος-Αετοφωλιά (Ελικας-Αγ. Νικολάου)	458/85	4
	K777	Βαβίλα - Κούνος περιοχής Νεαπόλεος, Λαχίου, Αγ. Νικολάου, Βελανιδιών Καστανιάς - Φαρακλού Δήμου Βοιών	911/Β/01	14
Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ)	AT1010105	Μυλοπόταμος, Κάτω Χώρα και Πίσω Πηγάδι	-	0,1
	AT1011005	Φαράγγι Παλαιοχώρας Κυθήρων	-	5
	AT1011023	Παραλία Καλαδί Κυθήρων	-	>10
	AT1011071	Καιψάλι και Χώρα Κυθήρων	-	>10
Βιότοποι Corine	A00010224	Δυτικά και Νότια Κύθηρα	-	0
	A00040059	Περιοχή Νεάπολη και νήσος Ελαφώνησος		1
Άλλοι Βιότοποι	AB1080180	Καστανιά Λακωνίας	-	>10

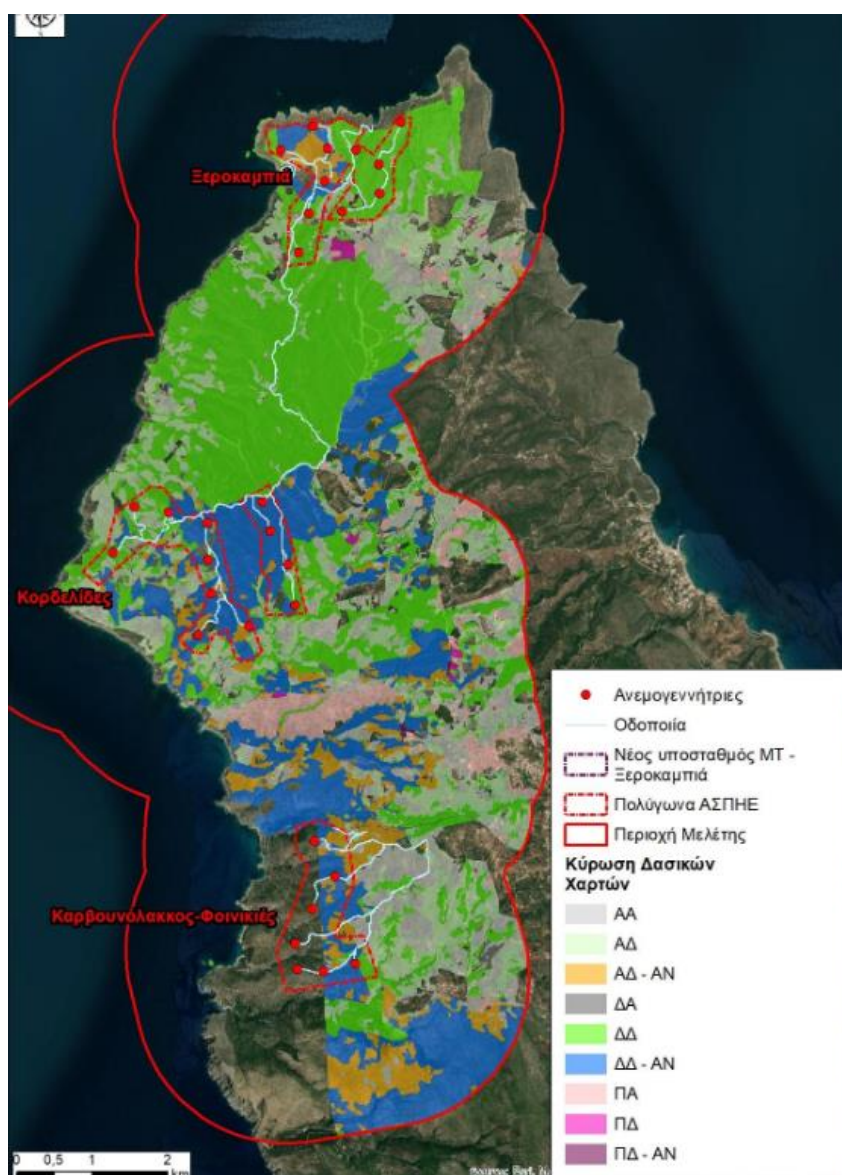
Εικόνα 6.2: Προστατευόμενες περιοχές στην ευρύτερη περιοχή του έργου

6.3 ΔΑΣΗ, ΔΑΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΑΣΩΤΕΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τους Κυρωμένους Δασικούς Χάρτες του Δήμου Κυθήρων (Απόφαση υπ'αριθ. 320789/2022 (ΦΕΚ 819/Δ/11-11-2022) για την κύρωση του δασικού χάρτη των τοπικών/δημοτικών κοινοτήτων (μεταξύ άλλων) του Δήμου Κυθήρων, περιφερειακής ενότητας Νήσων) στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι κατηγορίες των εκτάσεων στην περιοχή μελέτης.

Πίνακας 6.4: Κατηγορίες εκτάσεων της περιοχής μελέτης βάσει της κύρωσης Δασικού Χάρτη
Περιοχής Μελέτης

A/A	Κατηγορίες	Έκταση (στρ.)	% επί του συνόλου
1	ΑΑ	5.701,6	12,7%
2	ΑΔ	8.534,2	19,0%
3	ΑΔ - ΑΝ	3.618,6	8,1%
4	ΔΑ	464,0	1,0%
5	ΔΔ	14.830,7	33,0%
6	ΔΔ - ΑΝ	9.691,9	21,6%
7	ΠΑ	1.862,6	4,1%
8	ΠΔ	158,7	0,4%
9	ΠΔ - ΑΝ	28,9	0,1%
Σύνολο		44.891,18	100%

Εικόνα 6.3: Απόσπασμα Κυρωμένου Δασικού Χάρτη (πηγή: <https://gis.ktimanet.gr/gis/forestfinal>)

Υπόμνημα δασικού χάρτη

ΔΔ	ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ Ή ΠΡΟΫΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΔΑ	ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ*
ΑΔ	ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ Ή ΠΡΟΫΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΑΑ	ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ*
ΠΔ	ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ
ΠΑ	ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ*
ΑΑ	ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ
ΑΑ	ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ*
ΠΔ	ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ & ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ - ΔΑΣΙΚΕΣ
ΠΑ	ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ & ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ - ΜΗ ΔΑΣΙΚΕΣ
ΠΧ	ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ & ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ - ΧΟΡΤΟΛΙΒΑΔΙΚΕΣ
ΑΝ	ΑΝΑΔΑΣΩΤΕΕΣ Ή ΔΑΣΩΤΕΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ
ΧΧ	ΧΟΡΤΟΛΙΒΑΔΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ
ΧΧ	ΧΟΡΤΟΛΙΒΑΔΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ*
ΧΑ	ΧΟΡΤΟΛΙΒΑΔΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ
ΧΑ	ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ*
ΑΧ	ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ
ΑΧ	ΧΟΡΤΟΛΙΒΑΔΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ Α/Φ ΠΡΟΣΦΑΤΗΣ ΛΗΨΗΣ & ΣΤΙΣ ΑΥΤΟΨΙΕΣ*

* Ή ΣΤΟΥΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΟΥΣ ΧΑΡΤΕΣ ΤΟΥ Ν. 248/1976

Το έργο διαθέτει σύνολο επεμβάσεων 295.413,50 τ.μ. επί χαρακτηρισμένων δασικών εκτάσεων σύμφωνα με την Κύρωση Δασικών Χαρτών της Περιφέρειας Αττικής (62,4% της συνολικής έκτασης των επεμβάσεων του έργου – 473.416,25 τ.μ.).

Πίνακας 6.5: Συγκεντρωτικά αποτελέσματα εκτάσεων προς επέμβαση σύμφωνα με τους κυρωμένους Δασικούς Χάρτες της Περιοχής Μελέτης

Περιοχή του Έργου	ΕΠΕΜΒΑΣΗ (m ²)	ΧΡΗΣΗ (m ²)	Δάση και Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΔΔ)	Δάση και Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΔΑ) / Αναδασωτέες ή Δασωτέες εκτάσεις (ΑΝ)	Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΔΑ)	Δάση και δασικές εκτάσεις άλλης μορφής (ΔΑ)/ Αναδασωτέες ή Δασωτέες εκτάσεις (ΑΝ)	Μη Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΑΑ)	Μη Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΑΔ)	Μη Δασικές εκτάσεις (ΑΔ) / Αναδασωτέες ή Δασωτέες εκτάσεις (ΑΝ)	Εκτάσεις εκτός Κύρωσης σε m ²	Καταργούμενο τμήμα δρόμου σε m ²
Οδοποιία	213.790,66	203.671,61	76.376,29	44.474,01	895,03	1.753,68	16.990,55	21.249,37	36.177,93	15.873,78	0,00
Πλατείες, Οικίσκοι Ελέγχου, Εργοταξιακοί Χώροι, Υποσταθμός	259.625,59	204.533,45	92.923,24	78.392,25	25,07	573,97	8.887,99	12.828,73	31.821,18	32.533,19	1.639,95
Σύνολο (τ.μ.)	473.416,25	408.205,06	169.299,52	122.866,27	920,10	2.327,65	25.878,54	34.078,10	67.999,11	48.406,97	1.639,95
Σύνολο (στρ.)	473,42	408,21	169,30	122,87	0,92	2,33	25,88	34,08	68,00	48,41	1,64
Ποσοστό επί του συνόλου της περιοχής επέμβασης	100%	86,23%	35,76%	25,95%	0,19%	0,49%	5,47%	7,20%	14,36%	10,23%	0,35%

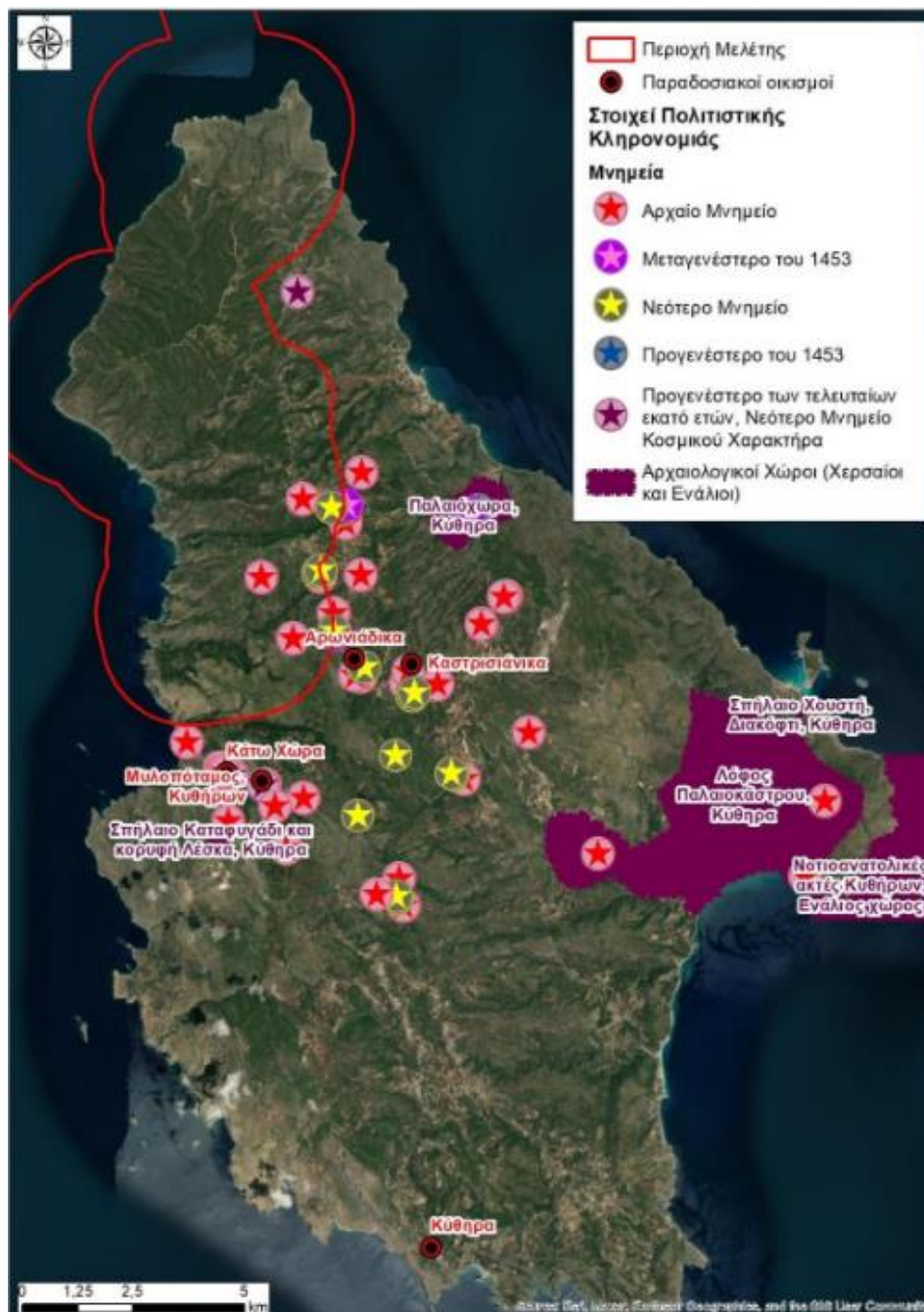
6.4 ΘΕΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Σύμφωνα με το αρχαιολογικό κτηματολόγιο (<https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>), η έκταση που καταλαμβάνει το υπό μελέτη έργο στο σύνολό της δεν βρίσκεται εντός κάποιου κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου ή μνημείου πολιτιστικής κληρονομιάς. Στην ευρύτερη περιοχή του έργου, στο νησί των Κυθήρων, εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία. Τα στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς εντός της περιοχής μελέτης σημειώνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Στο νησί των Κυθήρων εντοπίζονται πέντε (5) παραδοσιακοί οικισμοί οι οποίοι παρουσιάζονται ακολούθως σε σχέση με την απόσταση από την περιοχή μελέτης του έργου. Εντός της περιοχής μελέτης του έργου δεν εντοπίζονται παραδοσιακοί οικισμοί.

- Αρωνιάδικα σε απόσταση >0,5km από την περιοχή μελέτης του έργου.
- Κάτω Χώρα σε απόσταση >1km από την περιοχή μελέτης του έργου.

- Μυλοπόταμος Κυθήρων σε απόσταση >1km από την περιοχή μελέτης του έργου.
- Καστρισιάνικα σε απόσταση >1km από την περιοχή μελέτης του έργου.
- Κύθηρα σε απόσταση >10km από την περιοχή μελέτης του έργου.

Εικόνα 6.4: Κηρυγμένα στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς στην ευρύτερη περιοχή του έργου

(πηγή: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>)

Πίνακας 6.6: Κηρυγμένα στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς εντός της περιοχής μελέτης του έργου σύμφωνα με το αρχαιολογικό κτηματολόγιο

A/A	Κατηγορία	Ονομασία	Π.Ε.	Τ.Κ.	Απόσταση από πλησιέστερη Α/Γ * (km)
1	Αρχαίο Μνημείο	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη, Σανίδα, Κύθηρα	ΝΗΣΩΝ	ΠΟΤΑΜΟΥ	2,4
2	Αρχαίο Μνημείο	Ι. Ναός Αγίου Πολυκάρπου, Φοίνικας, Κύθηρα	ΝΗΣΩΝ	ΛΟΓΟΘΕΤΙΑΝΙΚΩΝ	0,96
3	Αρχαίο Μνημείο	Ι. Ναός Παναγίας Πρινιάδικης, Λογοθετιάνικα, Κύθηρα	ΝΗΣΩΝ	ΛΟΓΟΘΕΤΙΑΝΙΚΩΝ	2,3
4	Αρχαίο Μνημείο	Σύμπλεγμα τριών Ι. Ναών, Περγλεγκιάνικα, Κύθηρα	ΝΗΣΩΝ	ΛΟΓΟΘΕΤΙΑΝΙΚΩΝ	1,5
5	Νεότερο Μνημείο	Κτίριο, οδός Σεμιτέκολου 104, Ποταμός, Κύθηρα, Αττική	ΝΗΣΩΝ	ΠΟΤΑΜΟΥ	3,1
6	Νεότερο Μνημείο	Κτιριακό συγκρότημα, Λογοθετιάνικα, Κύθηρα, φερομένης ιδιοκτησίας Σταματούλας Λοράνδου, κ. Αναστασίου Καρακατσώτη και Ευάγγελου Καρακας	ΝΗΣΩΝ	ΛΟΓΟΘΕΤΙΑΝΙΚΩΝ	2,2
7	Νεότερο Μνημείο	Κτήριο, Μεγαλοκονομιάνικα, Ποταμός Κυθήρων, φερόμενης ιδιοκτησίας Μάρθας Σπανέλλη	ΝΗΣΩΝ	ΠΟΤΑΜΟΥ	3,0

*Πλησιέστερος ΑΣΠΗ σε όλα τα μνημεία ο ΑΣΠΗ Καρβουνόλακκος – Φοινικιές

(Πηγή: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/>)

6.5 ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΟ ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ

Σύμφωνα με την ΥΑ 49828/2008 με την οποία θεσμοθετήθηκε το «Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας», ο εθνικός χώρος με βάση το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό του και τα ιδιαίτερα χωροταξικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του, διακρίνεται στις ακόλουθες μείζονες κατηγορίες:

- 1) Στην ηπειρωτική χώρα, συμπεριλαμβανομένης της Εύβοιας.
- 2) Στην Αττική, που αποτελεί ειδικότερη κατηγορία της ηπειρωτικής χώρας λόγω του μητροπολιτικού χαρακτήρα της.
- 3) Στα κατοικημένα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους, συμπεριλαμβανομένης της Κρήτης.
- 4) Στον υπεράκτιο θαλάσσιο χώρο και τις ακατοίκητες νησίδες.

Το σύνολο των ανεμογεννητριών του αιολικού πάρκου, εμπίπτει εντός Π.Α.Κ. Στις περιοχές Π.Α.Κ. συμπεριλαμβάνονται όλοι οι πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) της ηπειρωτικής χώρας που δεν περιλαμβάνονται στις Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.), των οποίων περιοχές ή και μεμονωμένες θέσεις κρίνονται από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (Ρ.Α.Ε.) κατά το άρθρο 3 παρ. 1.δ του Ν. 3468/2006 (ΦΕΚ 129/Α/27.06.2006), ως ενεργειακά αποδοτικές από μετρήσεις του δυναμικού.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 περί ζωνών ασυμβατότητας ενδείκνυται η αξιοποίηση/χρήση υφισταμένων οδών για την εξυπηρέτηση των αιολικών πάρκων με τις

απαραίτητες βελτιώσεις και επεκτάσεις. Για το έργο τηρούνται οι απαιτούμενες αποστάσεις για τη διασφάλιση της λειτουργικότητας και απόδοσης των αιολικών εγκαταστάσεων, όπως αυτές ορίζονται στην σχετική Κ.Υ.Α. Η ανάπτυξη του έργου είναι απολύτως συμβατή με το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ.

6.6 ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΑΣ - ΑΤΤΙΚΗΣ

Τα Κύθηρα ανήκουν χωρικά στη Χωρική Ενότητα Νησιωτικής Αττικής για την οποία αναφέρεται ότι επιδιώκεται, κατά προτεραιότητα, η βελτίωση των υποδομών των δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης ακαθάρτων και βιολογικών καθαρισμών, δικτύων όμβριων και αντιπλημμυρικής προστασίας και η λήψη μέτρων αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υδάτων και της υπεράντλησης από τις γεωτρήσεις και η οργάνωση των χώρων διάθεσης αποβλήτων και ανακύκλωσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του ΡΣΑ «Άρθρο 21. Περιβαλλοντικές υποδομές και παρακολούθηση κατάστασης περιβάλλοντος» για την εγκατάσταση μονάδων Α.Π.Ε. στην Αττική ισχύουν μεταξύ άλλων τα εξής:

δ) Για την ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας ισχύουν τα αναφερόμενα στην με αριθμό 49828/12.11.2008 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 2464), που αφορά στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

7. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

7.1 ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΛΥΣΗ

Η μηδενική λύση αφορά στην μη υλοποίηση του έργου και είναι προφανές ότι αφενός δεν εκπληρώνει τους σκοπούς του φορέα του έργου και αφετέρου οδηγεί στο να μείνει αναξιοποίητο το αιολικό δυναμικό της περιοχής μελέτης. Με την επιλογή της μηδενικής λύσης δεν θα υπάρξει καμία αλλαγή ως προς την περιβαλλοντική κατάσταση της περιοχής μελέτης όσον αφορά το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή είναι προφανές ότι μία τέτοιου τύπου λύση (μηδενική) ισοδυναμεί με απώλεια παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

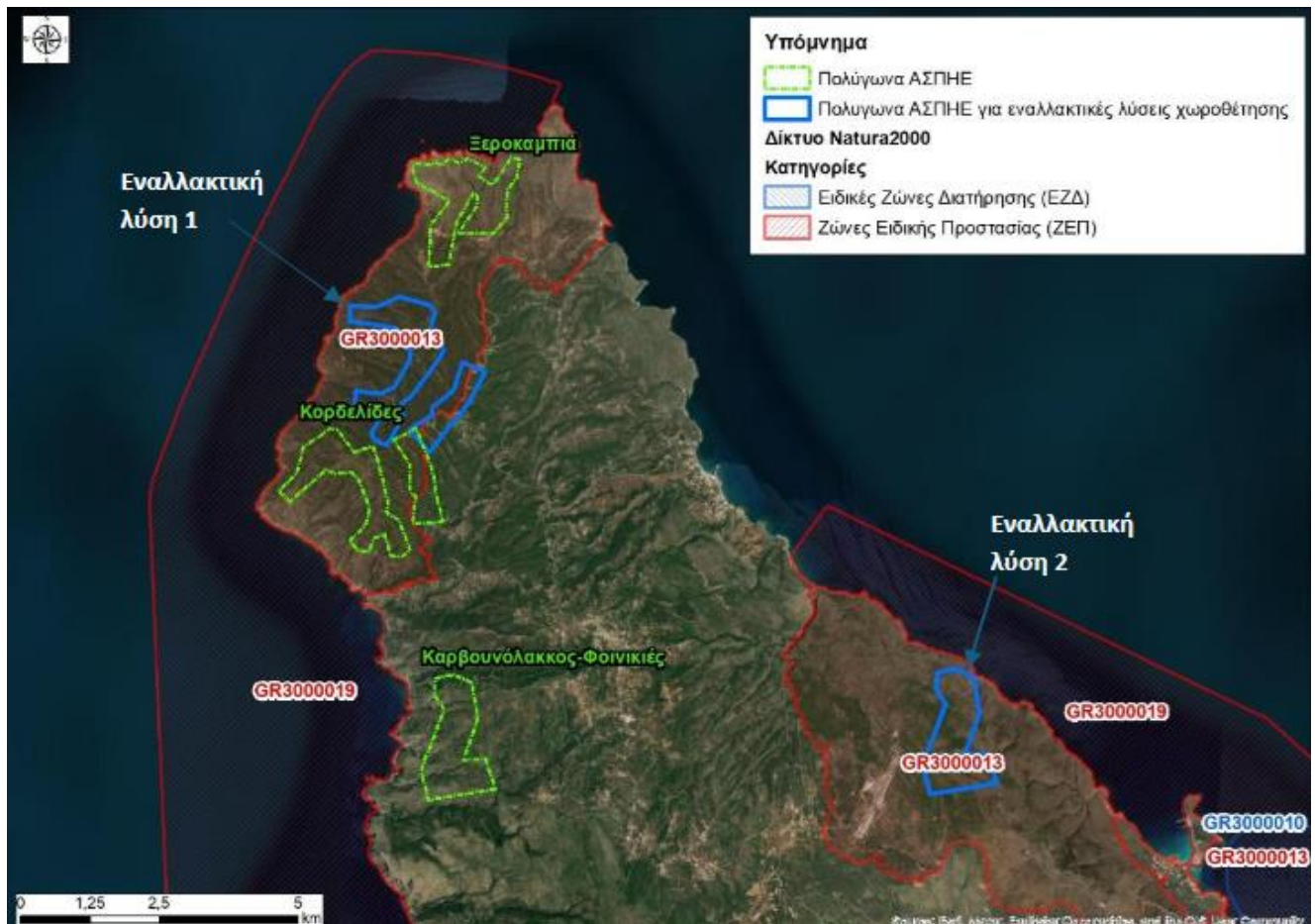
7.2 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ Α/Γ

Στην εναλλακτική λύση μεγέθους των Α/Γ, για ΑΣΠΗΕ με περίπου την ίδια εγκατεστημένη ισχύ όπως στην προτεινόμενη, απαιτείται η εγκατάσταση πενήντα πέντε (55) ανεμογεννητριών μικρότερου μεγέθους εκτός από τις 5 του ΑΣΠΗΕ 'Καρβουνόλακκος – Φοινικιές' που ήταν μεγαλύτερου μεγέθους. Η μείωση της ονομαστικής ισχύος της Α/Γ και των γεωμετρικών χαρακτηριστικών της Α/Γ δεν φαίνεται να παρουσιάζει περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα, καθώς αυξάνονται σημαντικά οι επεμβάσεις στο περιβάλλον λόγω μεγαλύτερου αριθμού Α/Γ αλλά και η πυκνότητα των Α/Γ.

Στην εναλλακτική λύση θα απαιτούνταν επεμβάσεις σε 55 θέσεις για τη διαμόρφωση των πλατειών των Α/Γ έναντι 30 θέσεων και αντίστοιχα μεγαλύτερα μήκη οδοποιίας σε σχέση με την προτεινόμενη λύση.

7.3 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ Α/Γ

Το κίνητρο για τη διερεύνηση της δυνατότητας εγκατάστασης αιολικού πάρκου στην προτεινόμενη περιοχή αποτέλεσε το σημαντικό αιολικό δυναμικό που παρουσιάζει. Οι δύο εναλλακτικές λύσεις χωροθέτησης των Α/Γ των υπό μελέτη ΑΣΠΗΕ που εξετάστηκαν παρουσιάζονται στην εικόνα που ακολουθεί.

Εικόνα 7.1: Εναλλακτικές λύσεις χωροθέτησης των ΑΣΠΗΕ

7.3.1 Εναλλακτική λύση 1 χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ

Η εναλλακτική λύση 1 που εξετάστηκε αφορά σε θέση ανάμεσα στα δυο ΑΣΠΗΕ 'Κορδελίδες' και 'Ξεροκαμπιά'. Η θέση αυτή εξετάστηκε ως εναλλακτική χωροθέτησης οποιουδήποτε από τους 3 ΑΣΠΗΕ.

Αναφορικά με τον ΑΣΠΗΕ 'Καρβουνόλακκο – Φοινικιές' η εναλλακτική θέση αυτή απορρίφθηκε καθώς παρ'ότι απαιτούνται μικρότερα μήκη οδοποιίας και γραμμής διασύνδεσης, **ωστόσο ο ΑΣΠΗΕ στη λύση αυτή χωροθετείται εντός της περιοχής Natura Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR3000013 το οποίο είναι δυσμενέστερο από περιβαλλοντικής πλευράς.** Επίσης στην εναλλακτική αυτή αυξάνει ιδιαίτερα η πυκνότητα των Α/Γ στη θέση αυτή.

Για τους άλλους δύο ΑΣΠΗΕ 'Κορδελίδες' και 'Ξεροκαμπιά' η εναλλακτική λύση της μετακίνησης βορειότερα ή νοτιότερα αντίστοιχα δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα πλεονεκτήματα. Αφενός στη λύση αυτή οι Α/Γ χωροθετούνται σε μεγάλη εγγύτητα στον οικισμό Γερακάρι γεγονός το οποίο δεν είναι επιθυμητό και αφετέρου αυξάνει η πυκνότητα των Α/Γ στη θέση αυτή επηρεάζοντας την οπτική παρεμβολή στο χώρο. Συνεπώς η λύση αυτή απορρίφθηκε.

7.3.2 Εναλλακτική λύση 2 χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ

Η εναλλακτική λύση 2 για την χωροθέτηση των ΑΣΠΗΕ που εξετάστηκε αφορά σε θέση τα ανατολικά του νησιού σε περιοχή όπου υπάρχει ικανό υψόμετρο και δεν υπάρχουν οικισμοί. **Αναφορικά με τον ΑΣΠΗΕ 'Καρβουνόλακκο – Φοινικιές' η εναλλακτική θέση αυτή απορρίφθηκε καθώς χωροθετείται εντός της περιοχής Natura Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR3000013 το οποίο είναι δυσμενέστερο**

από περιβαλλοντικής πλευράς.

Αντίστοιχα και για τους άλλους δύο ΑΣΠΗΕ η λύση αυτή απορρίφθηκε καθώς απαιτούνται πολύ μεγαλύτερα μήκη γραμμής διασύνδεσης αλλά και οδοποιίας. Επίσης παρ' ότι δεν υπάρχει οικιστική δραστηριότητα οικισμοί, η θέση αυτή γειτνιάζει με το αεροδρόμιο των Κυθήρων και συνεπώς τίθενται θέματα ασφάλειας των πτήσεων και απόρριψης της χωροθέτησης από την ΥΠΑ. Συνεπώς η εναλλακτική λύση αυτή απορρίφθηκε.

Γενικά πρέπει να αναφερθεί πως η ανατολική και νότια πλευρά του νησιού δεν ενδείκνυνται για την χωροθέτηση Α/Γ λόγω των υφιστάμενων χρήσεων γης με την ύπαρξη πολλών διάσπαρτων οικισμών. Ειδικά η νότια πλευρά του νησιού απορρίφθηκε για την εξέταση λύσεων χωροθέτησης καθώς είναι η περισσότερο ανεπτυγμένη τουριστικά και οικιστικά.

7.4 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Οι εναλλακτικές λύσεις τεχνολογίας που εξετάστηκαν αφορούν στην παραγωγή ενέργειας με χρήση συμβατικών καυσίμων καθώς και λοιπών τεχνολογιών ΑΠΕ.

7.4.1 Ηλεκτροπαραγωγή από ορυκτά καύσιμα

Η ηλεκτροπαραγωγή με τη χρήση ορυκτών καυσίμων (λιγνίτης, φυσικό αέριο) απορρίφθηκε εξ αρχής καθώς αποτελούν μη ανανεώσιμους φυσικούς πόρους. Στον πυρήνα της κλιματικής κρίσης βρίσκεται ο τρόπος που παράγουμε και καταναλώνουμε ενέργεια. Για αυτό επιβάλλονται πολιτικές δίκαιης ενεργειακής μετάβασης προς μια οικονομία μηδενικού άνθρακα: Παραγωγή καθαρής ενέργειας μέσω Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμηση Ενέργειας σε όλο το φάσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Σημειώνεται δε πως η κατασκευή μιας μονάδας συμβατικού καυσίμου δεν συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του ΕΣΕΚ για την απολιγνιτοποίηση και την αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ στην κατανάλωση ενέργειας. Συνεπώς η εναλλακτική αυτή απορρίπτεται.

7.4.2 Ηλεκτροπαραγωγή από λοιπές τεχνολογίες ΑΠΕ

Από την αξιολόγηση δεν προέκυψαν βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από άλλης μορφής ΑΠΕ στη συγκεκριμένη θέση ή σε παρακείμενες. Οι εναλλακτικές που εξετάστηκαν είναι οι εξής:

Βιομάζα: Η κατασκευή μονάδας ενεργειακής αξιοποίησης βιοαερίου ή βιομάζας σε κορυφογραμμή δεν ενδείκνυται δεδομένου ότι θα χρειαστούν εκτεταμένα έργα για τη διαμόρφωση του εδάφους για την εγκατάσταση της μονάδας αλλά και έργα οδοποιίας για την εξυπηρέτηση της τακτικής μετακίνησης των οχημάτων μεταφοράς των πρώτων υλών από αγροτο - κτηνοτροφικές μονάδες της περιοχής. Οι εν λόγω μονάδες κατά κανόνα κατασκευάζονται σε πεδινές περιοχές πλησίον των αγροτο-κτηνοτροφικών μονάδων που παρέχουν την πρώτη ύλη. Στη νήσο Κύθηρα δεν υπάρχει επαρκής όγκος πρώτης ύλης που να αιτιολογούσε μια τέτοια επένδυση και σε κάθε περίπτωση η ηλεκτρική ενέργεια που θα μπορούσε να παραχθεί θα ήταν σημαντικά μικρότερη απ' ότι με το προτεινόμενο έργο. Επίσης καθώς η θέση του έργου είναι απομακρυσμένη θα απαιτούνταν σημαντικές μετακινήσεις των οχημάτων μεταφοράς πρώτων υλών με συνεπαγόμενες επιπτώσεις από την κατανάλωση καυσίμων και τις εκπομπές αερίων ρύπων. Επιπρόσθετα μια τέτοια μονάδα δεν εκμεταλλεύεται το αιολικό δυναμικό που είναι το χαρακτηριστικό πλεονέκτημα της περιοχής.

Ηλιακή ενέργεια: Η εγκατάσταση Φ/Β συστημάτων σε κορυφογραμμή δεν ενδείκνυται τεχνικά λόγω των δυσκολιών που θέτει η μορφολογία του αναγλύφου ενώ επίσης

υπάρχουν και χωροταξικοί περιορισμοί βάσει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου. Επίσης η τεχνολογία αυτή δεν εκμεταλλεύεται το αιολικό δυναμικό που είναι το χαρακτηριστικό πλεονέκτημα της περιοχής.

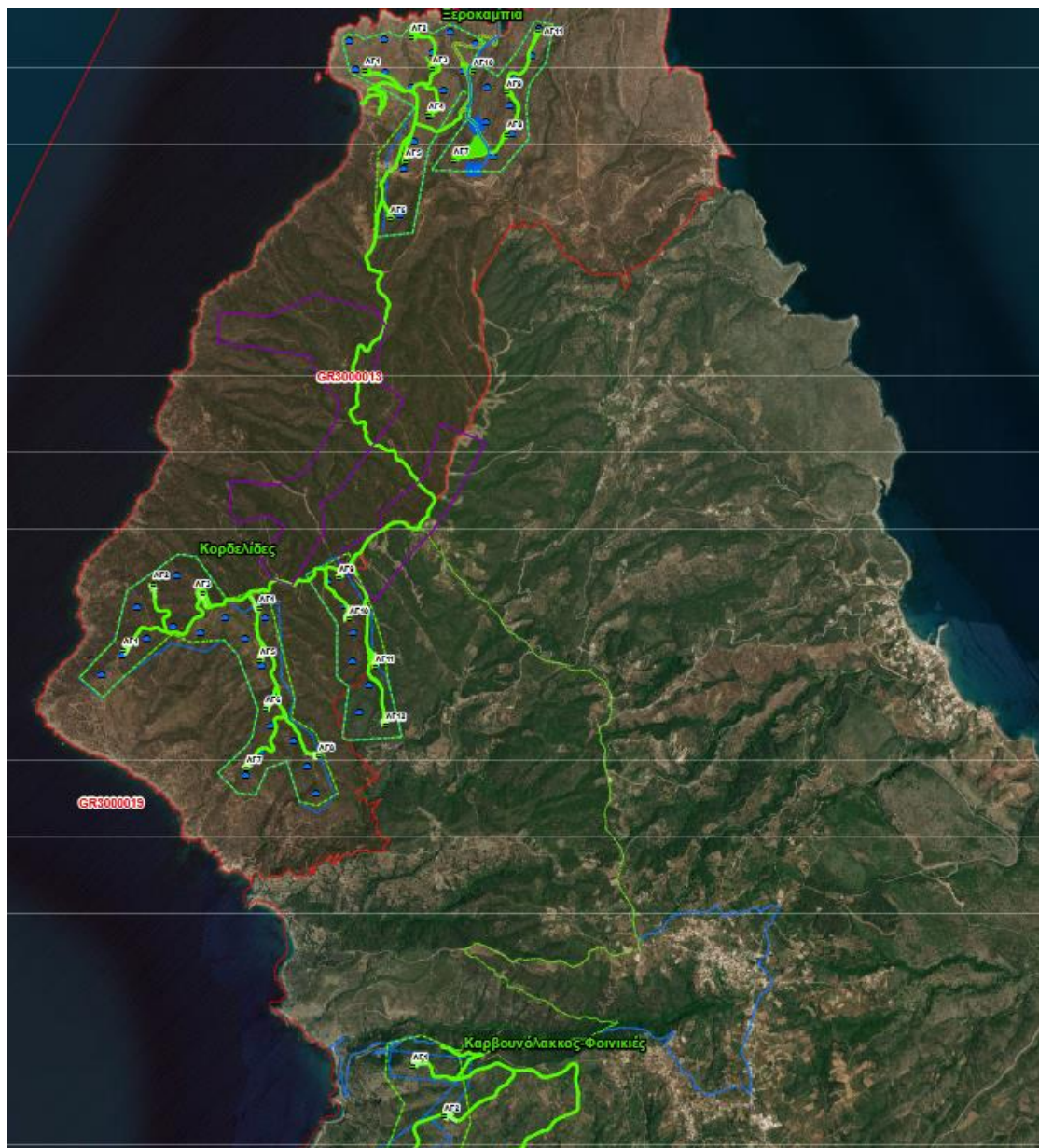
Υδροηλεκτρικό έργο: Η περιοχή του έργου δεν παρέχει αυτή τη δυνατότητα. Σύμφωνα δε με την Κ.Υ.Α 49828/2008 (ΦΕΚ 2464/Β'/03.12.2008) με την οποία εγκρίθηκε το ΕΠΧΣ&ΑΑ για τις ΑΠΕ 'Με βάση τις εκτιμήσεις για το υδροηλεκτρικό δυναμικό της χώρας ανά υδατικό διαμέρισμα, μεγάλη πυκνότητα εκμεταλλεύσιμου δυναμικού παρουσιάζουν τα υδατικά διαμερίσματα της Ηπείρου, της Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, της Δυτικής Μακεδονίας, της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Δυτικής και Βόρειας Πελοποννήσου.'

Γεωθερμική Ενέργεια: Στην περιοχή του έργου δεν έχει εξακριβωθεί η ύπαρξη γεωθερμικού δυναμικού. Σύμφωνα με την ΚΥΑ 'Η χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας είναι απόλυτα συνυφασμένη με την ύπαρξη γεωθερμικού πεδίου στο οποίο εντοπίζεται αυτοτελές γεωθερμικό δυναμικό υψηλής ενθαλπίας. Εκ του γεγονότος τούτου, σε συνδυασμό με την σπανιότητα της σχετικής ενεργειακής ύλης, ως περιοχές προτεραιότητας για τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας ορίζονται οι περιοχές της χώρας που διαθέτουν εκμεταλλεύσιμο γεωθερμικό δυναμικό, όπως ιδίως η Πολυχνίτος της Λέσβου, η Μήλος και η Νίσυρος, για τις οποίες έχει ήδη βεβαιωθεί η ύπαρξη γεωθερμικών πεδίων υψηλής θερμοκρασίας'

7.5 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ

7.5.1 Εναλλακτική Λύση 2

Η εναλλακτική λύση που εξετάστηκε για την οδοποιία πρόσβασης στους ΑΣΠΗΕ παρουσιάζεται στην εικόνα που ακολουθεί.

Εικόνα 7.2: Χάρτης εναλλακτικών λύσεων οδοποιίας (πράσινη γραμμή: προτεινόμενη λύση, μπλε γραμμή εναλλακτική λύση)

Στην εναλλακτική λύση που εξετάστηκε η πρόσβαση του εξοπλισμού της Α/Γ (πτερύγια, πυλώνες, πλήμνη κ.λπ.) θα εκφορτωθεί, με φερυμπότ στην παραλία Άγιος Ελευθέριος στο δυτικό τμήμα του νησιού πλησίον του ΑΣΠΗΕ 'Καρβουνόλακκος – Φοινικιές' αντί για την παραλία Ρουτσούνας στο ΒΔ άκρο των Κυθήρων που προβλέπεται στο προτεινόμενο σενάριο. Σημειώνεται ωστόσο πως στο τμήμα πλησίον της ακτής η εναλλακτική αυτή της οδοποιίας παρουσιάζει δυσμενέστερα τεχνικά χαρακτηριστικά σε σχέση με την προτεινόμενη λύση.

Επιπρόσθετα στην εναλλακτική αυτή ακολουθείται μεγαλύτερο μήκος οδοποιίας η οποία διέρχεται εντός του οικισμού Κατσουλιάνικα και περιξ του οικισμού Ποταμός γεγονός το οποίο πιθανώς να προκαλέσει όχληση στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες στους οικισμούς αυτούς. Βασικοί λόγοι απόρριψης της εναλλακτικής λύσης οδοποιίας είναι το μεγαλύτερο μήκος έργων βελτίωσης οδών που απαιτούνται και κατά συνέπεια **η μεγαλύτερη επιφάνεια επέμβασης του έργου ενώ θα οδηγούσε και σε μεγαλύτερο**

κατασκευαστικό κόστος. Επίσης η διέλευση εντός οικισμών δεν είναι προτιμητέα.

7.6 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΑΣΠΗΕ ΜΕ ΤΟ ΕΣΜΗΕ

7.6.1 Εναλλακτική Λύση θέσης Υποσταθμού

Για την χωροθέτηση του υποσταθμού εξετάστηκαν δυο εναλλακτικές θέσεις πλησίον της προτεινόμενης θέσης (βλ. εικόνα 7.2 της παρούσας εισήγησης). Οι θέσεις αυτές απορρίφθηκαν για τεχνικούς λόγους δεδομένου ότι αφενός στην 1η εναλλακτική λύση η διαθέσιμη έκταση είναι μικρότερη ενώ διέρχεται εντός της τμήμα της οδοποιίας του ΑΣΠΗΕ και αφετέρου στη 2η εναλλακτική λύση απαιτείται κατά τι μεγαλύτερο μήκος οδοποιίας.

7.6.2 Εναλλακτική Λύση Όδευση υπόγειας γραμμής μεταφοράς 150 kV

Αρχικά πρέπει να αναφερθεί πως το δίκτυο Μ/Τ και το δίκτυο Υ/Τ 150 kV στη νήσο Κύθηρα προτείνεται να υπογειοποιηθούν σε όλο το μήκος τους, μεταξύ άλλων, **για λόγους προστασίας της ορνιθοπανίδας.** Επίσης η επιλογή υπογειοποίησης των καλωδίων Μ/Τ συνάδει με την πολιτική υπογειοποίησης των ηλεκτροφόρων καλωδίων που έχει εξαγγείλει το ΥΠΕΝ καθώς και με την πολιτική πρόληψης από περιστατικά πυρκαγιάς που μπορούν να αποβούν μοιραία για το φυσικό περιβάλλον, την ανθρώπινη υγεία και τις περιουσίες.

Συνεπώς η εναλλακτική λύση που εξετάστηκε αφορά στην όδευση της υπόγειας ΓΜ 150 kV από τον Υ/Σ έως τη θέση προσαιγιάλωσης στο βόρειο τμήμα του νησιού. Η εναλλακτική λύση όδευσης που εξετάστηκε απεικονίζεται στην εικόνα 7.2 της παρούσας εισήγησης. Η εν λόγω εναλλακτική λύση απορρίφθηκε καθώς τμήμα της δεν ακολουθεί την οδοποιία του ΑΣΠΗΕ γεγονός το οποίο σημαίνει επιπλέον επεμβάσεις στο περιβάλλον.

8. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αναφορικά με τις προστατευόμενες περιοχές, δάση, δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις, παραπέμπουμε τον αναγνώστη σε προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσας εισήγησης.

8.1 ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΟΥ (N. 3827/2010)

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου, που κυρώθηκε με το Νόμο 3827/2010, ως τοπίο νοείται «μία περιοχή, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από τον άνθρωπο, της οποίας ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης των φυσικών ή/και ανθρώπινων παραγόντων». Η Σύμβαση καλύπτει φυσικές, αγροτικές, αστικές και περιαστικές περιοχές. Συμπεριλαμβάνει γη, εσωτερικά ύδατα και θαλάσσιες περιοχές. Αφορά σε τοπία που θα μπορούσαν να θεωρηθούν εξαιρετικά, όπως και χωρίς ιδιαιτερότητα ή υποβαθμισμένα τοπία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που προέκυψαν από το πρόγραμμα «Οριοθέτηση και Καθορισμός Μέτρων Προστασίας Τοπίων Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους» του ΥΠΕΧΩΔΕ (1996- 1999), τα πλησιέστερα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) στο υπό μελέτη έργο, είναι τα εξής:

- «Μυλοπόταμος, Κάτω Χώρα και Πίσω Πηγάδι» (ΑΤ1010105), σε απόσταση ~2,2km από τις Α/Γ 5 και Α/Γ6 του Α/Π στην θέση «Καρβουνόλακκος – Φοινικιές».
- «Φαράγγι Παλαιοχώρας Κυθήρων» (ΑΤ1011005), σε απόσταση 5,8km από την Α/Γ 7 του Α/Π στην θέση «Καρβουνόλακκος – Φοινικιές».
- «Παραλία Καλαδί Κυθήρων» (ΑΤ1011023), σε απόσταση > 10km από το πλησιέστερο

Α/Π του υπό μελέτη έργου.

- «Καψάλι και Χώρα Κυθήρων» (ΑΤ1011071), σε απόσταση > 10km από το πλησιέστερο Α/Π του υπό μελέτη έργου.

Επίσης, στην περιοχή μελέτης και σε απόσταση >10km από το υπό μελέτη έργο, δεν εντοπίζονται θεσμοθετημένα (κηρυγμένα με βάση τις διατάξεις της νομοθεσίας) Αισθητικά και Προστατευτικά Δάση.

Εικόνα 8.1: Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΥΠΕΧΩΔΕ, 1996-1999) πλησίον του έργου.

8.2 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ - ΣΠΗΛΑΙΑ

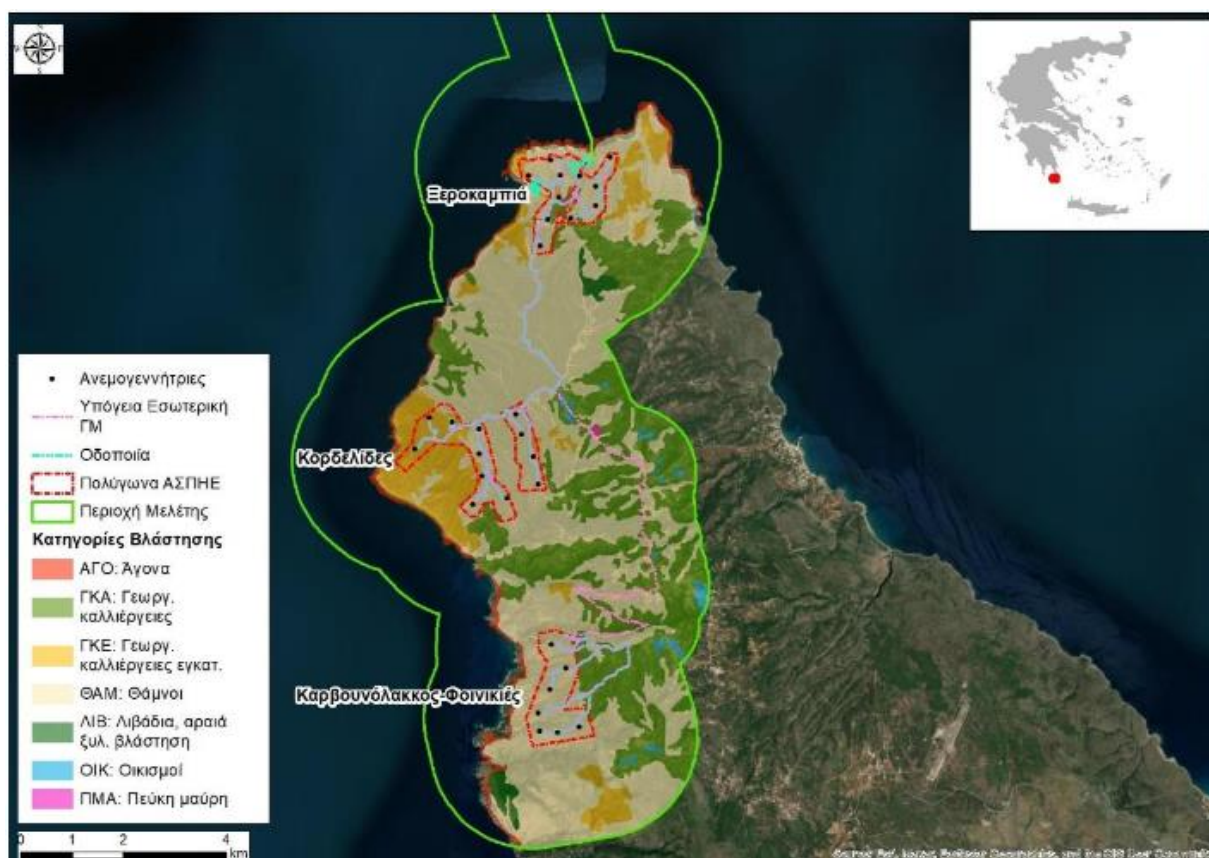
Το πλησιέστερο στο έργο από τα προαναφερόμενα σπήλαια, αφορά το σπήλαιο «Παραλίας Καλάμι» πλησίον της Κάτω Χώρας, το οποίο απαντάται 2,25 km νοτιοδυτικά της Α/Γ 5 του ΑΣΠΗΕ «Καρβουνόλακκος-Φοινικιές». Το σπήλαιο χαρακτηρίζεται από σημαντική πολιτιστική και γεωμορφολογική αξία ενώ η έκτασή του δεν χαρτογραφείται υπόγεια του υπό μελέτη έργου.

8.3 ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Στον πίνακα και στην εικόνα που ακολουθούν παρουσιάζεται η κάλυψη βλάστησης στην περιοχή μελέτης του έργου.

Πίνακας 8.1: Κάλυψη βλάστησης σύμφωνα με τον χάρτη βλάστησης της Ελλάδος

A/A	Κωδικός	Περιγραφή	Έκταση (στρ.)	Ποσοστό επί του συνόλου%
1	ΑΓΟ	Άγονα	1.582,40	3%
2	ΓΚΑ	Γεωργ. καλλιέργειες	16.671,45	28%
3	ΓΚΕ	Γεωργ. καλλιέργειες εγκατ.	5.923,54	10%
4	ΘΑΜ	Θάμνοι	33.896,54	57%
5	ΛΙΒ	Λιβάδια, αραιά ξυλ. βλάστηση	627,77	1%
6	ΟΙΚ	Οικισμοί	538,51	1%
7	ΠΜΑ	Πεύκη μαύρη	27,34	0%
Σύνολο			59.267,55	100%

Εικόνα 8.2: Κάλυψη βλάστησης σύμφωνα με τον Χάρτη Βλάστησης της Ελλάδος

8.4 ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ

Σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκις & Μαραγκού, 2009), βάσει του καθεστώτος παρουσίας των ειδών της ορνιθοπανίδας στη χώρα (ή στην περίπτωση αυτή σε μια περιοχή), αυτά κατηγοριοποιούνται κυρίως ως εξής:

- 1) αναπαραγόμενα, (είτε επιδημητικά είτε καλοκαιρινοί επισκέπτες),
- 2) χειμερινοί επισκέπτες,
- 3) διερχόμενοι μετανάστες.

Κατά τη διάρκεια της μελέτης πεδίου των τεσσάρων εποχών που διενεργήθηκε παρατηρήθηκαν συνολικά εβδομήντα (70) είδη ορνιθοπανίδας που ανήκουν σε μια από τις προαναφερθείσες κατηγορίες. Τα είδη αυτά κατεγράφησαν μαζί με το σύνολο των ειδών που αναφέρονται βιβλιογραφικά και που υπάρχουν σε βάσεις δεδομένων για την περιοχή αυτή. Τα στοιχεία έχουν προκύψει από τη μελέτη και επεξεργασία των βάσεων δεδομένων που έχουν συλλεγεί για το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας μέχρι

σήμερα (στο πλαίσιο της Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων της Ελλάδας), από τα Τυποποιημένα Δελτία Δεδομένων (Standard Data Forms-SDFs) των Ζωνών Ειδικής Προστασίας GR 3000013 «Κύθηρα Και Γύρω Νησίδες: Πρασονήσι, Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα, Αυγό, Καπέλλο, Κουφό Και Φιδονήσι» και GR 3000019 «Θαλάσσια Περιοχή Κυθήρων», καθώς και από τα στοιχεία της ΕΟΑ σχετικά με τη ΣΠΠ με κωδικό GR129 «Νήσος Κύθηρα» (<https://www.ornithologiki.gr/el/oi-draseis-mas/diatirisi-erevna/simantikes-perioxes-gia-ta-poulia-tis-elladas/xartis-perioxon/GR129>)

Συνολικά λοιπόν στην περιοχή μελέτης και στην ευρύτερη περιοχή έχουν καταγραφεί εκατόν επτά (107) είδη ορνιθοπανίδας. Έγινε λεπτομερής έρευνα για την κατηγοριοποίησή τους βάσει τόσο της ευρωπαϊκής όσο και της ελληνικής νομοθεσίας που τα προστατεύει αφενός (Σύμβαση Βόννης, Σύμβαση Βέρνης, Οδηγία 2009/147/EK, Λίστα CITES (<https://cites.org/eng/app/appendices.php>), ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103 – ΦΕΚ 1495/Β/2010), αλλά και βάσει της κατάστασης διατήρησής τους σύμφωνα με την IUCN (<http://www.iucnredlist.org>) σε ευρωπαϊκό επίπεδο και σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκης & Μαραγκού 2009) σε εθνικό επίπεδο. Επίσης, κατηγοριοποιούνται και βάσει του Καθεστώτος Παρουσίας τους στην Ελλάδα.

Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR 3000013 «Κύθηρα Και Γύρω Νησίδες: Πρασονήσι, Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα, Αυγό, Καπέλλο, Κουφό Και Φιδονήσι» είναι χαρακτηρισμένη μάλιστα για οκτώ από τα παραπάνω είδη πτηνών: τη βαλτόπαπια (*Aythya nyroca*), τον αρτέμη (*Calonectris diomedea*), το φρυγανοτσίχλονο (*Emberiza caesia*), το μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*), τον πετρίτη (*Falco peregrinus*), τον αιγαιόγλαρο (*Larus audouinii*), το θαλασσοκόρακα (*Gulosus aristotelis*) και το μύχο (*Puffinus yelkouan*) (Δημαλέξης κ.ά. 2010).

Από τα εκατόν επτά (107) καταγεγραμμένα είδη πτηνών τα πενήντα (50) εμπίπτουν στα Παραρτήματα της Σύμβασης της Βόννης: Συγκεκριμένα, τα είκοσι τρία (23) εξ αυτών στο Παράρτημα II αυτής και τα υπόλοιπα είκοσι επτά (27) εντάσσονται ταυτόχρονα στα Παραρτήματα I και II. Από τα εκατόν δύο (102) είδη που εμπίπτουν στα Παραρτήματα της Σύμβασης της Βέρνης, τα εβδομήντα έξι (76) εντάσσονται στο Παράρτημα II αυτής και τα είκοσι έξι (26) στο Παράρτημα III. Από τα πενήντα δύο (52) είδη πτηνών που εμφανίζονται στην Ευρωπαϊκή Οδηγία “Περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών” 2009/147/EK, τα σαράντα δύο (42) είδη εντάσσονται στο Παράρτημα I, ένα (1) είδος στο Παράρτημα II/Μέρος Α, επτά (7) στο Παράρτημα II/Μέρος Β και δύο (2) εντάσσονται ταυτόχρονα στα Παραρτήματα II/Μέρος Α και III/Μέρος Α.

Στα Παραρτήματα της ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103 (ΦΕΚ 1495/Β/2010) εμφανίζονται συνολικά πενήντα τέσσερα είδη (54), εκ των οποίων τα σαράντα τρία (43) μόνο στο Παράρτημα I, τρία (3) στο Παράρτημα II/1 και οκτώ (8) στο Παράρτημα II/2. Στα Παραρτήματα της Σύμβασης CITES εμπίπτουν είκοσι τρία (23) είδη συνολικά: δύο (2) εντάσσονται στο Παράρτημα I και τα υπόλοιπα είκοσι ένα (21) στο Παράρτημα II.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όσον αφορά στην κατάσταση διατήρησης, σύμφωνα με τα δεδομένα από την Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης Προστασίας της Φύσης (The IUCN Red List of Threatened Species, IUCN, 2024-2, <https://www.iucnredlist.org/>, τα εκατόν επτά (107) καταγεγραμμένα είδη πτηνών κατατάσσονται ως εξής: στην κατηγορία «Κρισίμως Κινδυνευόντων» (Critically Endangered - CR) ανήκει ένα (1) είδος, ο στεπαιτός (*Aquila nepalensis*). Στην κατηγορία «Κινδυνευόντων» (Endangered - EN) ανήκουν δύο (2) είδη, το χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*) και το στεπογέρακο (*Falco cherrug*). Στην κατηγορία «Τρωτών» (Vulnerable - VU) ανήκουν έξι (6) είδη: το μαυροκιρκινέζο (*Falco vespertinus*), ο αιγαιόγλαρος (*Larus*

audouinii), ο ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), ο μύχος της Μεσογείου (*Puffinus yelkouan*), το μαυροβουτηχτάρι (*Podiceps nigricollis*) και το τρυγόνι (*Streptopelia turtur*). Στην κατηγορία «Σχεδόν Απειλούμενων» (Near Threatened – NT) εμπίπτουν δύο (2) είδη: η κοινή σταχτάρα (*Arus arus*) και το ορτύκι (*Coturnix coturnix*). Στην κατηγορία «Μειωμένου Ενδιαφέροντος» (Least Concern – LC) εμπίπτουν τα υπόλοιπα εννενήντα έξι (96).

Τα εκατόν επτά (107) είδη ορνιθοπανίδας, όσον αφορά στην κατάσταση διατήρησης στη χώρα μας σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκης & Μαργακού 2009), κατατάσσονται ως εξής: στην κατηγορία «Κρισίμως Κινδυνευόντων» (Critically Endangered - CR) ανήκουν πέντε (5) είδη, στην κατηγορία «Κινδυνευόντων» (Endangered - EN) ανήκουν τρία (3) είδη, στην κατηγορία «Τρωτών» (Vulnerable - VU) ανήκουν έξι (6). Στην κατηγορία «Σχεδόν Απειλούμενων» (Near Threatened – NT) ανήκουν εννέα (9), στην «Μειωμένου Ενδιαφέροντος» (Least Concern – LC) ανήκουν δέκα (10). Στην κατηγορία «Μη Αξιολογηθέντα» (Not Evaluated - NE) ανήκουν εξήντα εννέα (69) είδη και τέλος στην κατηγορία «Ανεπαρκώς Γνωστά» (Data Deficient - DD) ανήκουν πέντε (5).

Πιο αναλυτικά, αναφορικά με τα «**Κρισίμως Κινδυνεύοντα**» (CR), αυτά είναι τα **εξής πέντε είδη**: ο βασιλαετός (*Aquila heliaca*), ο λιβαδόκιρκος (*Circus pygargus*), το στεπογέρακο (*Falco cherrug*), ο τσίφτης (*Milvus migrans*) και ο ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*). Όσον αφορά στο βασιλαετό (*Aquila heliaca*) που αναφέρεται να δραστηριοποιείται εντός της ΣΠΠ GR129, ανήκει στην κατηγορία CR [A2ac, C1+2a(ii), D]. Στην περίπτωση των «Κρισίμως Κινδυνευόντων» ειδών, A2 σημαίνει μείωση πληθυσμού $\geq 80\%$ σε διάστημα 10 ετών ή 3 γενεών (όποιο διάστημα είναι μεγαλύτερο). Ακόμη, A2: Παρατηρημένη, εκτιμημένη, προβλεπόμενη μείωση πληθυσμού, όπου οι αιτίες μείωσης μπορεί να μην έχουν σταματήσει

ή μπορεί να μην είναι αναστρέψιμες, με την εκτίμηση να βασίζεται σε: α) άμεση παρατήρηση, γ) μείωση της έκτασης της περιοχής παρουσίας (ΕΠΠ), της περιοχής κατοίκησης (ΕΠΚ) ή και της ποιότητας του ενδιαιτήματος. Ο χαρακτηρισμός C για τα «Κρισίμως Κινδυνεύοντα» είδη συνεπάγεται μικρό μέγεθος πληθυσμού (<250 ώριμα άτομα) και πιο συγκεκριμένα, ο C1 εκτιμημένη συνεχιζόμενη μείωση κατά τουλάχιστον (έως το πολύ σε 100 χρόνια): 25% σε 3 χρόνια ή 1 γενιά. Ο C2a(ii) συνεπάγεται συνεχιζόμενη μείωση 90-100% των ατόμων σε έναν υποπληθυσμό. Το D συνεπάγεται πολύ μικρό ή απομονωμένο πληθυσμό ώριμων ατόμων (<50) ή/και περιορισμένη έκταση περιοχής κατοίκησης.

Τα τρία είδη λιβαδόκιρκος (*Circus pygargus*), στεπογέρακο (*Falco cherrug*) και τσίφτης (*Milvus migrans*) ανήκουν στην κατηγορία CR [D], η οποία συνεπάγεται πολύ μικρό ή απομονωμένο πληθυσμό ώριμων ατόμων και συγκεκριμένα <50 ώριμα άτομα όσον αφορά στα «Κρισίμως Κινδυνεύοντα» είδη.

Όσον αφορά στον ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*) που αναφέρεται να δραστηριοποιείται εντός της ΣΠΠ GR129, αυτός ανήκει στην κατηγορία CR [A2ac, C1]. Όπως αναλύθηκε παραπάνω για τον βασιλαετό, A2 σημαίνει μείωση πληθυσμού $\geq 80\%$ σε διάστημα 10 ετών ή 3 γενεών (όποιο διάστημα είναι μεγαλύτερο). Ακόμη, A2: Παρατηρημένη, εκτιμημένη, προβλεπόμενη μείωση πληθυσμού, όπου οι αιτίες μείωσης μπορεί να μην έχουν σταματήσει ή μπορεί να μην είναι αναστρέψιμες, με την εκτίμηση να βασίζεται σε: α) άμεση παρατήρηση, γ) μείωση της έκτασης της περιοχής παρουσίας (ΕΠΠ), της περιοχής κατοίκησης (ΕΠΚ) ή και της ποιότητας του ενδιαιτήματος. Ο χαρακτηρισμός C για τα «Κρισίμως Κινδυνεύοντα» είδη συνεπάγεται μικρό μέγεθος πληθυσμού (<250 ώριμα άτομα) και πιο συγκεκριμένα, ο C1 εκτιμημένη συνεχιζόμενη μείωση κατά τουλάχιστον (έως το πολύ σε 100 χρόνια): 25% σε 3 χρόνια ή 1 γενιά.

Αναφορικά με τα «**Κινδυνεύοντα**» (EN) είδη, αυτά είναι τα εξής τρία: ο

κραυγαετός (*Clanga pomarina*), το χρυσογέρακο (*Falco biarmicus*) και γερακαετός (*Hieraaetus pennatus*). Και τα τρία (3) ανήκουν στην κατηγορία EN [D]. Το D συνεπάγεται πολύ μικρό ή απομονωμένο πληθυσμό ώριμων ατόμων, που για τα «Κρισίμως Κινδυνεύοντα» είδη σημαίνει <250 ώριμα άτομα.

Στην κατηγορία «**Τρωτών**» (**Vulnerable - VU**) ανήκουν **έξι (6)** από τα εκατόν επτά (107) είδη: ο σπιζαετός (*Aquila fasciata*), η βαλτόπαπια (*Aythya nyroca*), ο καλαμόκιρκος (*Circus aeruginosus*), η χαλκοκουρούνα (*Coracias garrulus*), το κερκινέζι (*Falco naumanni*) και ο αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*). Από αυτά, ο σπιζαετός, η βαλτόπαπια και ο καλαμόκιρκος ανήκουν στην κατηγορία «Τρωτών» [D1], όπου D1: πολύ μικρός ή απομονωμένος πληθυσμός D1<1.000 άτομα και/ή περιορισμένη έκταση περιοχής κατοίκησης, ενώ η χαλκοκουρούνα, το κερκινέζι και ο αιγαιόγλαρος ανήκουν στην VU [C1]. Ο χαρακτηρισμός C για τα «Τρωτά» είδη συνεπάγεται μικρό μέγεθος πληθυσμού (<10.000 ώριμα άτομα) και πιο συγκεκριμένα, ο C1 εκτιμώμενη συνεχιζόμενη μείωση κατά τουλάχιστον (έως το πολύ σε 100 χρόνια): 10% σε 10 χρόνια ή 3 γενιές.

Στην κατηγορία «**Σχεδόν Απειλούμενων**» (**Near Threatened – NT**) ανήκουν **εννέα (9)** είδη: η σταρίθρα (*Alauda arvensis*), η πετροτουρλίδα (*Burhinus oedipnemos*), ο φιδαιτός (*Circaetus gallicus*), ο αιγαιοτσιροβάκος (*Currucula ruppelli*), ο θαλασσοκόρακας (*Gulosus aristotelis*), η λιοστριτίδα (*Hippobolus olivaceus*), ο σταχτοκεφαλός (*Lanius minor*), ο νυχτοκόρακας (*Nycticorax nycticorax*) και ο μύχος της Μεσογείου (*Puffinus yelkouan*). Όπως αναφέρεται σχετικά στο Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας (Λεγάκης & Μαραγκού 2009), τα είδη της κατηγορίας αυτής θεωρήθηκε ότι είναι στην πλειονότητά τους και σε γενικές γραμμές ασφαλή.

Τα είδη εκείνα που ανήκουν στα «Κρισίμως Κινδυνεύοντα» (CR), στα «Κινδυνεύοντα» (EN) και στα «Τρωτά» (VU) χαρακτηρίζονται ως Απειλούμενα εν γένει είδη.

Συγκρίνοντας όμως τα Απειλούμενα είδη όσον αφορά την κατάσταση διατήρησής τους σε εθνικό επίπεδο (Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, 2009) και ευρωπαϊκό (Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης Προστασίας της Φύσης, 2024-2) παρατηρούνται διαφορές:

Στην Ελλάδα ο βασιλαετός (*Aquila heliaca*), ο λιβαδόκιρκος (*Circus pygargus*), το στεπογέρακο (*Falco cherrug*), ο τσίφτης (*Milvus migrans*) και ο ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*) θεωρούνται «Εξαιρετικά Κινδυνεύοντα» (CR) είδη. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο ο βασιλαετός, ο λιβαδόκιρκος και ο τσίφτης (*Milvus migrans*) θεωρούνται «Μειωμένου Ενδιαφέροντος» (LC), ενώ το στεπογέρακο θεωρείται «Κινδυνεύον» (EN) και ο ασπροπάρης θεωρείται «Τρωτό» (VU).

Σε εθνικό επίπεδο πάλι ο κραυγαετός (*Clanga pomarina*) και ο γερακαετός (*Hieraaetus pennatus* ή *Aquila pennata*) θεωρούνται «Κινδυνεύοντα» είδη (EN), τη στιγμή που σε ευρωπαϊκό επίπεδο θεωρούνται «Μειωμένου Ενδιαφέροντος». Αντίστοιχα, ο σπιζαετός (*Aquila fasciata*), η βαλτόπαπια (*Aythya nyroca*), ο καλαμόκιρκος (*Circus aeruginosus*), η χαλκοκουρούνα (*Coracias garrulus*) και το κερκινέζι (*Falco naumanni*) θεωρούνται σε εθνικό επίπεδο «Τρωτά» (VU), ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο θεωρούνται «Μειωμένου Ενδιαφέροντος» (LC).

Σε εθνικό επίπεδο η σταρίθρα (*Alauda arvensis*), η πετροτουρλίδα (*Burhinus oedipnemos*), ο φιδαιτός (*Circaetus gallicus*), ο αιγαιοτσιροβάκος (*Currucula ruppelli*), ο θαλασσοκόρακας (*Gulosus aristotelis*), η λιοστριτίδα (*Hippobolus olivaceus*), ο σταχτοκεφαλός (*Lanius minor*), ο νυχτοκόρακας (*Nycticorax nycticorax*) και ο μύχος της Μεσογείου (*Puffinus yelkouan*) ανήκουν στην κατηγορία «Σχεδόν Απειλούμενων» (Near Threatened – NT). Σε ευρωπαϊκό επίπεδο όμως τα πρώτα οκτώ θεωρούνται «Μειωμένου Ενδιαφέροντος» (LC) και ο μύχος θεωρείται «Τρωτό» (VU) είδος. Από την άλλη, το μαυροκινκινέζο (*Falco vespertinus*) σε ευρωπαϊκό επίπεδο εμφανίζεται να είναι «Τρωτό»

(VU), ενώ σε εθνικό επίπεδο στην κατηγορία «Ανεπαρκώς Γνωστά» (Data Deficient - DD). Το μαυροβουτηχτάρι (*Podiceps nigricollis*) και το τρυγόνι (*Streptopelia turtur*) που στην Ευρώπη εμφανίζονται να είναι «Τρωτά», στην Ελλάδα προς το παρόν τουλάχιστον θεωρούνται «Μη Αξιολογηθέντα» (Not Evaluated - NE), με το τρυγόνι μάλιστα να αποτελεί θηρεύσιμο είδος.

Εκ των εμφανιζόμενων εκατόν επτά (107) ειδών, ορισμένα αποτελούν φωλεάζοντα είδη τα οποία φωλεοποιούν και αναπαράγονται στην ευρύτερη περιοχή διαμένοντας μόνιμα εκεί (επιδημητικά - μη μεταναστευτικά) και άλλα είδη φωλεοποιούν κατά τη μετανάστευσή τους, οπότε έρχονται στην περιοχή για να αναπαραχθούν (καλοκαιρινοί επισκέπτες). Άλλα αποτελούν χειμερινούς επισκέπτες και ορισμένα διερχόμενους μετανάστες.

Συγκεκριμένα, τα πενήντα (50) είδη στη χώρα μας είναι αποκλειστικά ή μεταξύ άλλων επιδημητικά, κοινά (R) ή σπάνια (r) επιδημητικά. Σαράντα έξι (46) είδη είναι αποκλειστικά καλοκαιρινοί επισκέπτες ή μεταξύ άλλων καλοκαιρινοί επισκέπτες, κοινοί (SV) ή σπάνιοι (sv). Είκοσι οκτώ (28) είδη είναι μεταξύ άλλων χειμωνιάτικοι επισκέπτες, κοινοί (WV) ή σπάνιοι (wv). Σαράντα τρία (43) είναι μεταξύ άλλων διερχόμενοι μετανάστες κοινοί (PM) ή σπάνιοι (pm).

Από αυτά τα είδη, σε λεπτομερή ανάλυση: τα είκοσι τρία (23) είναι κοινά επιδημητικά (R) και τέσσερα (4) είναι σπάνια επιδημητικά (r). Δύο (2) είδη κοινοί διερχόμενοι μετανάστες (PM) και τρία (3) σπάνιοι διερχόμενοι μετανάστες (pm). Ένα είδος είναι κοινός διερχόμενος μετανάστης και σπάνιο επιδημητικό και (PM, r). Τέσσερα (4) είδη εμφανίζονται ως κοινά επιδημητικά αλλά και ως κοινοί χειμερινοί επισκέπτες (R, WV), δύο (2) ως σπάνια επιδημητικά αλλά και σπάνιοι χειμερινοί επισκέπτες (r, wv), τρία (3) είδη είναι κοινά επιδημητικά και σπάνιοι χειμερινοί επισκέπτες (R, wv) και ένδεκα (11) είναι κοινοί χειμερινοί επισκέπτες και σπάνια επιδημητικά (WV, r). Ακόμη, ένα (1) είδος εμφανίζεται ως κοινό επιδημητικό και κοινό διερχόμενο μετανάστης (R, PM). Ένα (1) είδος εμφανίζεται ως κοινός χειμερινός επισκέπτης, κοινός διερχόμενος μετανάστης και σπάνιο επιδημητικό (WV, PM, r), ενώ ένα (1) άλλο ως σπάνιος χειμερινός επισκέπτης, σπάνιος διερχόμενος μετανάστης και σπάνιο επιδημητικό (wv, pm, r).

Από τους δεκατρείς (13) αποκλειστικά καλοκαιρινούς επισκέπτες που εμφανίζονται, οι τρεις (3) είναι σπάνιοι (sv) και οι δέκα (10) κοινοί καλοκαιρινοί επισκέπτες (SV). Δεκατρία (13) είδη είναι κοινοί καλοκαιρινοί επισκέπτες αλλά και κοινοί διερχόμενοι μετανάστες (SV, PM), εννέα (9) είναι σπάνιοι καλοκαιρινοί επισκέπτες και σπάνιοι διερχόμενοι μετανάστες (sv, pm). Δύο (2) είδη είναι σπάνιοι καλοκαιρινοί επισκέπτες και κοινοί διερχόμενοι μετανάστες (sv, PM).

Ακόμη, επτά (7) είδη αποτελούν κοινό διερχόμενο μετανάστη και σπάνιο καλοκαιρινό επισκέπτη (PM, sv) και ένα (1) είδος κοινό διερχόμενο μετανάστη και κοινό καλοκαιρινό (PM, SV). Ακόμη, ένα είδος (1) αποτελεί κοινό διερχόμενο μετανάστη και σπάνιο χειμερινό επισκέπτη (PM, wv). Τρία (3) είδη είναι σπάνιοι χειμερινοί επισκέπτες και σπάνιοι διερχόμενοι μετανάστες (wv, pm), ένα (1) είδος είναι κοινός χειμερινός επισκέπτης και σπάνιος διερχόμενος μετανάστης (WV, pm) κι ένα (1) είδος είναι κοινός χειμερινός επισκέπτης και σπάνιος καλοκαιρινός επισκέπτης (WV, sv).

8.5 ΧΕΡΣΑΙΑ ΠΑΝΙΔΑ

Η χερσαία πανίδα των Κυθήρων, λόγω του μικρού μέγεθους της νήσου και της απομόνωσής της από την ηπειρωτική Ελλάδα, δεν χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία ειδών.

Πίνακας 8.2: Είδη χερσαίας πανίδας

No	Είδος	Κοινό όνομα	Ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο	IUCN Red List	ΠΔ 67/1981
1	<i>Erinaneus concolor</i>	Σκατζόχοιρος	NE	LC	✓
2	<i>Crocidura suaveolens</i>	Κηπομυγαλίδα	NE	LC	✓
3	<i>Tadarida teniotis</i>	Τρανορινολόφος	LC	LC	✓
4	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Μικρορινολόφος	LC	LC	✓
5	<i>Rhinolophus blasii</i>	Ρινολόφος του Blasius	NT	LC	✓
6	<i>Myotis myotis</i>	Μεγάλη μυωτίδα	NT	LC	✓
7	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Νανονυχτερίδα	DD	LC	✓
8	<i>Lepus europeus</i>	Λαγός	NE	LC	
9	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Κουνέλι	NE	NT	
10	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Δασοποντικός	NE	LC	
11	<i>Apodemus mystacinus</i>	Βραχοποντικός	NE	LC	
12	<i>Rattus rattus</i>	Μαυροποντικός	NE	LC	
13	<i>Rattus norvegicus</i>	Μεγάλος μαυροποντικός	NE	LC	
14	<i>Martes foina</i>	Κουνάβι	CR	CR	✓

(EX) Εκλιπόντα είδη, (EW) Εκλιπόντα στο φυσικό τους περιβάλλον, (RE) Τοπικά εκλιπόντα, (CR) Κρισίμως κινδυνεύοντα, (EN) Κινδυνεύοντα, (VU) Τρωτά, (NT) Σχεδόν απειλούμενα, (LC) Μειωμένου ενδιαφέροντος, (DD) Ανεπαρκώς γνωστά, (NE) Μη αξιολογηθέντα

Πηγή: Αγγελίδης, Χ., Γεωργιάδης, Ν., Κορδοπάτης, Π., Πορτόλου, Δ., Τσιόπελας, Ν. (2016) Καταγραφή και Αξιολόγηση του Φυσικού Περιβάλλοντος Κυθήρων και Αντικυθήρων. Αθήνα: Μεσογειακό Ινστιτούτο για τη Φύση και τον Άνθρωπο – Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.

Από τα ανωτέρω είδη, θα πρέπει να σημειωθεί αρχικά ότι τα είδη μαυροποντικού (*Rattus rattus*), μεγάλου μαυροποντικού (*Rattus norvegicus*) και το κουνελιού (*Oryctolagus cuniculus*) έχουν εισαχθεί και θεωρούνται ξενικά για την περιοχή. Επίσης σημειώνεται ότι τα είδη *Erinaneus concolor* (Σκατζόχοιρος), *Crocidura suaveolens* (Κηπομυγαλίδα), *Tadarida teniotis* (Τρανορινολόφος), *Rhinolophus hipposideros* (Μικρορινολόφος), *Rhinolophus blasii* (Ρινολόφος του Blasius), *Myotis myotis* (Μεγάλη μυωτίδα), *Pipistrellus pipistrellus* (Νανονυχτερίδα) και *Martes foina* (Κουνάβι) προστατεύονται σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία στα πλαίσια του ΠΔ 67/1981 (ΦΕΚ 23/Α/30.01.1981).

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα είδη νυχτερίδων *Rhinolophus blasii* (Ρινολόφος του Blasius) και *Myotis myotis* (Μεγάλη μυωτίδα) θεωρούνται ως Σχεδόν Απειλούμενα (NT) σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, ενώ το κουνάβι *Martes foina* αξιολογείται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR).

Αντίστοιχα, με βάση το καθεστώς διατήρησης (σε ευρωπαϊκό επίπεδο) που δίνεται από την Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ειδών της Διεθνής Ένωσης Προστασίας της Φύσης (IUCN Red List), το είδος κουνελιού *Oryctolagus cuniculus* (ξενικό για την περιοχή των Κυθήρων) θεωρείται ως Σχεδόν Απειλούμενο (NT) και το κουνάβι *Martes foina* θεωρείται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR).

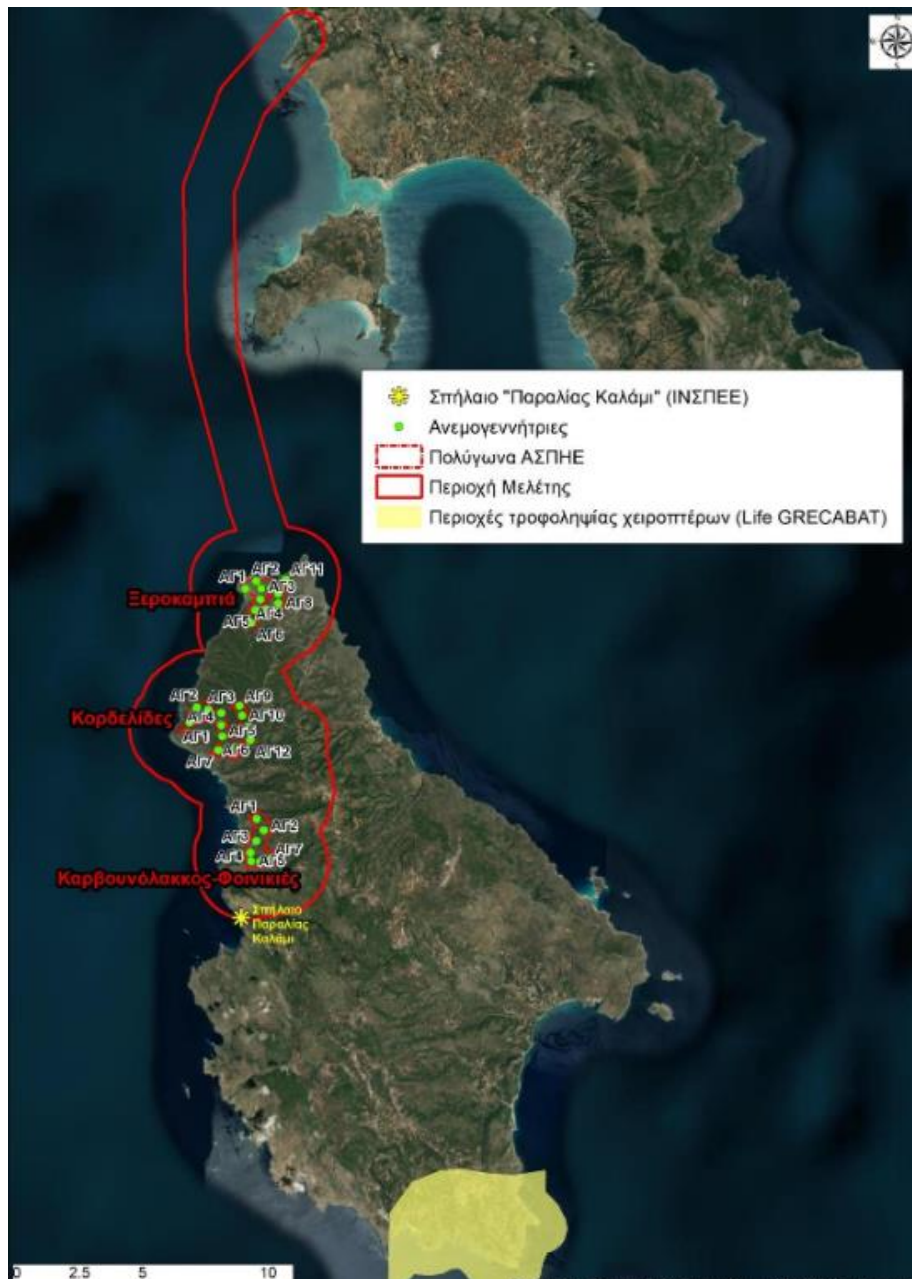
8.5.1 Χειρόπτερα

Με βάση τα δεδομένα της γεωβάσης του ΙΝΣΠΕΕ11 (2024), στο όριο της περιοχής μελέτης του έργου απαντάται το πλησιέστερο στο έργο σπήλαιο «Παραλίας Καλάμι» πλησίον της Κάτω Χώρας, το οποίο βρίσκεται 2,25 km νοτιοδυτικά της Α/Γ 5 του ΑΣΠΗΕ «Καρβουνόλακκος-Φοινικίες». Με βάση τις πληροφορίες που δίνονται από το ΙΝΣΠΕΕ12, εντός του σπηλαίου καταγράφονται πληθυσμοί του είδους *Rhinolophus hipposideros* (Μικρορινόλοφος) – Γεωργιακάκης et al. 2023.

Ο μικρορινόλοφος είναι από τις μικρότερες νυχτερίδες της Ευρώπης και η μικρότερη της οικογένειας *Rhinolophidae*. Είναι από τα πιο κοινά χειρόπτερα της Ελλάδας, καθώς έχει εντοπιστεί σε όλη την ηπειρωτική χώρα και σε πολλά νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους και την Κρήτη. Ο μικρορινόλοφος απαντάται σε περιοχές με μωσαϊκά ενδιαιτημάτων, δείχνοντας προτίμηση σε δάση, δενδροκαλλιέργειες και θέσεις με γλυκό νερό και πλούσια βλάστηση, ακόμα και σε κατοικημένες περιοχές. Το φθινόπωρο και το χειμώνα πέφτει σε λήθαργο μέσα σε σπήλαια, ορυχεία και άλλους υπόγειους χώρους. Οι αναπαραγωγικές αποικίες σχηματίζονται σε στέγες σπιτιών, μέσα σε εγκαταλελειμμένα κτήρια και σε απομακρυσμένα ξωκλήσια. Στα νοτιότερα πεδινά τις συναντάμε και σε σπήλαια και ορυχεία. Συχνά μοιράζεται τα καταφύγιά του με άλλους ρινόλοφους, αλλά και με είδη των γενών *Myotis* και *Plecotus* και οι αποικίες του σπανίως ξεπερνούν τα 100 άτομα. Έχει πολύ ευέλικτη πτήση και συνήθως κυνηγάει κοντά σε θάμνους ή κάτω από δέντρα, σε ακτίνα λίγων χιλιομέτρων από το καταφύγιό του. Κυνηγάει ακόμα και το χειμώνα, όταν ο καιρός είναι ήπιος.

Περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της Σύμβασης της Βέρνης και της Σύμβασης της Βόννης. Περιλαμβάνεται επίσης στα Παραρτήματα II και IV της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Επίσης προστατεύεται από το Προεδρικό Διάταγμα 67/1981 και από την UNEP/EUROBATS. Λόγω της ευρύτατης κατανομής του θεωρείται ως είδος μειωμένου ενδιαφέροντος (LC) τόσο στην Ελλάδα, όσο και παγκοσμίως (IUCN). Εν τούτοις, στις βόρειες χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης οι πληθυσμοί του έχουν υποστεί δραματικές μειώσεις λόγω της υποβάθμισης των καταφυγίων του (π.χ. με τη χρήση χημικών συντηρητικών ξύλου) και των λοιπών οικοτόπων του (π.χ. με τη χρήση αγροχημικών) – ιστότοπος Life GRECABAT LIFE17 NAT/GR/000522, 2024. Αναφέρεται τέλος, ότι στη νότια Ευρώπη και σε παραθαλάσσια κλίματα της δύσης, η χειμερία νάρκη μπορεί να λαμβάνει χώρα μόνο από τον Δεκέμβριο ως τον Φεβρουάριο (ενώ σε ηπιότερους χειμώνες, μερικοί πληθυσμοί δεν πέφτουν καθόλου σε χειμερία νάρκη). Η περίοδος της δραστηριότητας και της χειμερίας νάρκης διαφέρει ανάλογα με τη γεωγραφική τοποθεσία (γεωγραφικό μήκος, πλάτος), αλλά μπορεί να διαφέρει και από τον ένα χρόνο στον επόμενο, ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Η συμπεριφορά των ειδών επίσης παίζει ρόλο, καθώς μερικά είδη νυχτερίδων που αντέχουν περισσότερο στο κρύο είναι πιο δραστήρια από άλλα κατά τη διάρκεια του χειμώνα (Κατευθυντήριες οδηγίες για την εξέταση των νυχτερίδων σε αιολικά πάρκα, Αναθεώρηση 2014).

Πρέπει επίσης να αναφερθεί, ότι τα χειρόπτερα προστατεύονται σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης, στην Ευρωπαϊκή Ένωση προστατεύονται και τα ενδιαιτήματά τους σύμφωνα με την Οδηγία των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ). Στον ακόλουθο χάρτη παρουσιάζεται η θέση του σπηλαίου “Παραλίας Καλάμι” συγκριτικά με το έργο, καθώς και οι περιοχές τροφοληψίας χειροπτέρων για την νήσο των Κυθήρων, όπως αυτές έχουν χαρτογραφηθεί στα πλαίσια του Προγράμματος LIFE GRECABAT (LIFE17 NAT/GR/000522, 2018-2023 “Τα χειρόπτερα των ελληνικών περιοχών του Δικτύου Natura2000”, Συμβολή στην επικύρωση των ΤΕΔ, Μέρος Ι, 2019). Σημειώνεται ότι καμία περιοχή τροφοληψίας χειροπτέρων, όπως αυτές δίνονται από το Πρόγραμμα LIFE GRECABAT (LIFE17 NAT/GR/000522), δεν απαντάται εντός ή πλησίον της περιοχής μελέτης του έργου.

Εικόνα 8.3: Θέση σπηλαίου «Παραλίας Καλάμι» και περιοχές τροφοληψίας χειροπτέρων (ΙΝΣΠΕΕ, LIFE GRECABAT – LIFE17 NAT/GR/000522)

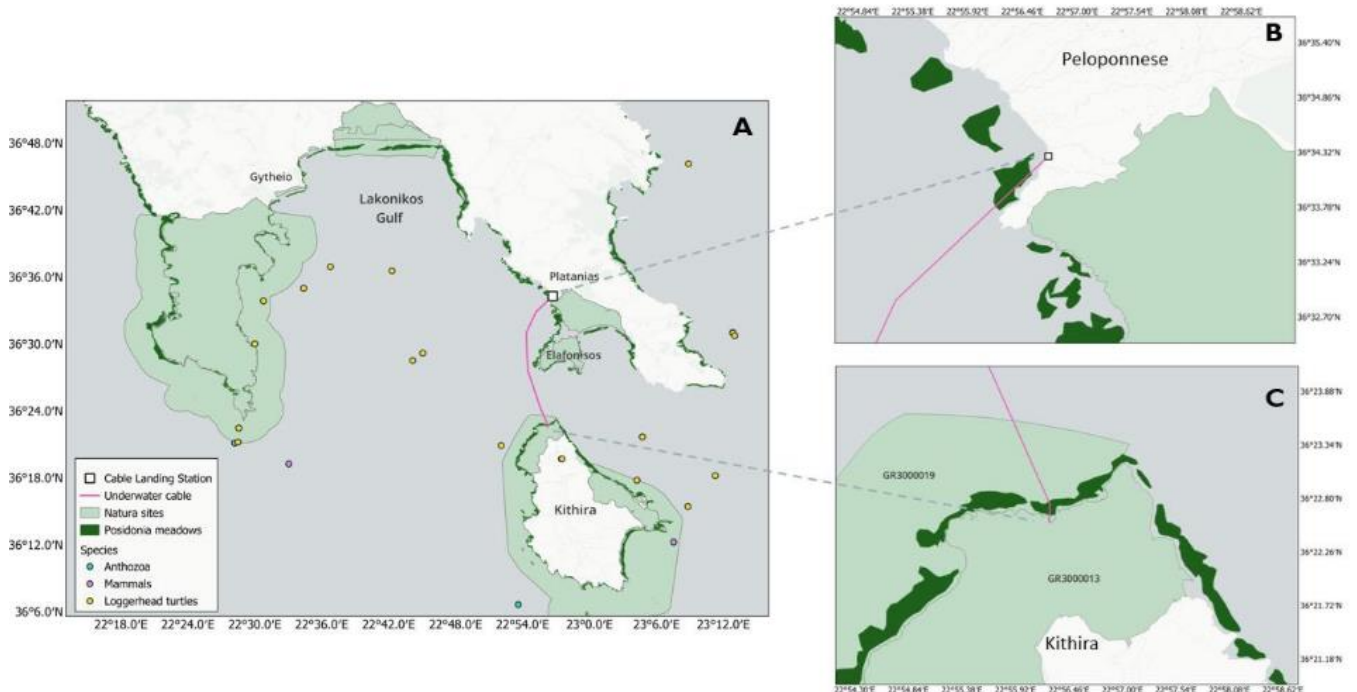
8.6 ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η περιοχή ενδιαφέροντος (ζώνη υποβρύχιας διασύνδεσης) περιλαμβάνει ένα νοητό άξονα που συνδέει το βόρειο τμήμα του νησιού των Κυθήρων με το νοτιοανατολικό τμήμα του Λακωνικού κόλπου, βορειοδυτικά της Ελαφονήσου.

Η αξιολόγηση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας της περιοχής μελέτης περιλαμβάνει τόσο την προαναφερθείσα βάση δεδομένων όσο και βιβλιογραφικές αναφορές για τον ευρύτερο χώρο του Λακωνικού Κόλπου και των Κυθήρων, περιοχές που καλύπτουν χωρικά περίπου 5.000 km². Η ευρύτερη περιοχή παρουσιάζει μεγάλο οικολογικό ενδιαφέρον καθώς φιλοξενεί πλούσια υποθαλάσσια βιοποικιλότητα, τόσο σε πανίδα όσο και σε χλωρίδα.

Στο πλαίσιο της εκπόνησης της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ),

πραγματοποιήθηκε εξειδικευμένη εργασία πεδίου για την καταγραφή και αξιολόγηση των λιβαδιών Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) στην περιοχή μελέτης. Η έρευνα περιλάμβανε επιτόπιες παρατηρήσεις, γεωαναφορά των λιβαδιών, εκτίμηση της κάλυψης και της υγείας των θαλάσσιων οικοτόπων, καθώς και συλλογή δεδομένων σχετικών με την οικολογική τους κατάσταση. Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικότερα πληροφορίες για τα σημαντικότερα είδη που απαντώνται στην περιοχή.

Εικόνα 8.4: Α) Ο χάρτης της περιοχής μελέτης που περιλαμβάνει τον ευρύτερο χώρο του Λακωνικού Κόλπου και το νησί των Κυθήρων. Β, C) Οι περιοχές διασύνδεσης του υποβρύχιου καλωδίου μεταξύ στεριάς και θάλασσας, από Κύθηρα (C) προς Πελοπόννησο (B), σε μεγαλύτερη χωρική ανάλυση. Με ανοιχτό και σκούρο πράσινο παρουσιάζονται οι περιοχές Natura 2000 και τα υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας, αντίστοιχα. Η ροζ γραμμή παρουσιάζει την υποθαλάσσια διασύνδεση των Κυθήρων με την Πελοπόννησο, με το μαύρο τετράγωνο να χαρακτηρίζει τη θέση προσαιγιάλωσης. Τέλος, με διαφορετικού χρώματος κύκλους παρουσιάζονται τα υπάρχοντα βιολογικά δεδομένα (EMODnet) που είναι διαθέσιμα για σημαντικές κατηγορίες θαλάσσιων οργανισμών.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται όλα τα είδη που έχουν καταγραφεί στην περιοχή, το καθεστώς προστασίας τους, καθώς και η κατάσταση που βρίσκεται ο Μεσογειακός πληθυσμός του κάθε είδους σύμφωνα με την Κόκκινη Λίστα των ειδών από την Παγκόσμια Ένωση για την Προστασία της Φύσης (IUCN).

Πίνακας 8.3: Καταγεγραμμένα είδη στην ευρύτερη περιοχή του Λακωνικού Κόλπου και των Κυθήρων, καθώς και το καθεστώς προστασίας από το οποίο διέπονται με βάση κοινοτικές και διεθνείς συμβάσεις και η κατάσταση του Μεσογειακού πληθυσμού τους με βάση την Κόκκινη Λίστα την IUCN.

No.	Species / Scientific name	IUCN Red List	Habitats Directive	Barcelona Convention	Bern Convention	Bonn Convention	ACCOBAMS
	Marine mammals / Cetaceans						
1	<i>Stenella coeruleoalba</i>	VU	IV	II	II	II	X
2	<i>Tursiops truncatus</i>	VU	II, IV	II	II	II	X
3	<i>Delphinus delphis</i>	EN	IV	II	II	I, II	X
4	<i>Grampus griseus</i>	LC	IV	II	II	II	X
5	<i>Ziphius cavirostris</i>	LC	IV	II	II		X
6	<i>Physeter macrocephalus</i>	EN	IV	II	II	I, II	X
7	<i>Balaenoptera physalus</i>	VU	IV	II	II	I, II	X
8	<i>Monachus monachus</i>	CR	II, IV	II	II	I, II	
	Marine reptiles						
9	<i>Chelonia mydas</i>	NT	II, IV	II	II	I, II	
10	<i>Caretta caretta</i>	LC	II, IV	II	II	I, II	
	Seagrasses						
11	<i>Posidonia oceanica</i>	LC	1120	II	I		
12	<i>Cymodocea nodosa</i>	LC		II	I		
	Macroalgae						
13	<i>Anadyomene stellata</i>						
14	<i>Dasycladus vermicularis</i>						
15	<i>Gracilariopsis longissima</i>						
16	<i>Laurencia obtusa</i>						
17	<i>Sargassum salicifolium</i>						
	Molluscs						
18	<i>Pinna nobilis</i>	CR	IV	II	II		
	Anthozoa						
19	<i>Caryophyllia inornata</i>	LC					
20	<i>Caryophyllia smithii</i>	LC					
21	<i>Corallium rubrum</i>	EN	V		III		
22	<i>Hoplangia durotrix</i>	DD					
23	<i>Swiftia pallida</i>	DD					

	Other invertebrates						
24	<i>Aegaeon lacazei</i>						
25	<i>Albinaria discolor</i>						
26	<i>Alpheus glaber</i>						
27	<i>Alvania reticulata</i>						
28	<i>Amphiura chiajei</i>						
29	<i>Anomia ephippium</i>						
30	<i>Aporrhais pespelecani</i>						
31	<i>Arca barbata</i>						
32	<i>Arca lactea</i>						
33	<i>Arca tetragona</i>						
34	<i>Atlanta peronii</i>						
35	<i>Bathycuma brevirostre</i>						
36	<i>Bittium reticulatum</i>						
37	<i>Bulla utriculus</i>						
38	<i>Cardita trapezia</i>						
39	<i>Cardium exiguum</i>						
40	<i>Cardium minimum</i>						
41	<i>C. curticarpus</i>						
42	<i>C. kudinovae</i>						
43	<i>Carpoapseudes laubieri</i>						
44	<i>Cerithium vulgatum</i>						
45	<i>Chiton laevis</i>						
46	<i>Chlamys multistriata</i>						
47	<i>Chlorotocus crassicornis</i>						
48	<i>Clausilia compressa</i>						
49	<i>Clausilia cytherae</i>						
50	<i>Clausilia grayana</i>						
51	<i>Cleodora pyramidata</i>						
52	<i>Columbella rustica</i>						
53	<i>Cyclaspis longicaudata</i>						
54	<i>Cytherea apicalis</i>						
55	<i>D. novemcostatum</i>						
56	<i>Dentalium pusillum</i>						
57	<i>D. quinquangulare</i>						
58	<i>Diastylodes serratus</i>						
59	<i>Ditrupa subulata</i>						
60	<i>Ergasticus clouei</i>						
61	<i>Escharina dutertrei</i>						

62	<i>Eudoxoides spiralis</i>						
63	<i>Eunice oerstedii</i>						
64	<i>Eurynome aspera</i>						
65	<i>Fusus fasciolaroides</i>						
66	<i>Fusus lignarius</i>						
67	<i>Hiatella arctica</i>						
68	<i>Hiatella rugosa</i>						
69	<i>Hyalaea gibbosa</i>						
70	<i>Hyalaea vaginellina</i>						
71	<i>Inachus thoracicus</i>						
72	<i>Kellia abyssicola</i>						
73	<i>Ladas planorboides</i>						
74	<i>Laevicardium crassum</i>						
75	<i>Lensia conoidea</i>						
76	<i>Leucon longirostris</i>						
77	<i>Lima (Limatula) elongata</i>						
78	<i>Limea crassa</i>						
79	<i>Lissa chiragra</i>						
80	<i>Macropodia linaresi</i>						
81	<i>Macropodia rostrata</i>						
82	<i>Makrokyllindrus longipes</i>						
83	<i>Mitra savignyi</i>						
84	<i>Mitrella scripta</i>						
85	<i>M. columbellaria</i>						
86	<i>Modiolus adriaticus</i>						
87	<i>Molpadia musculus</i>						
88	<i>Munida curvimana</i>						
89	<i>Murex cristatus</i>						
90	<i>Natica valenciennesii</i>						
91	<i>Neaera costellata</i>						
92	<i>Neaera cuspidata</i>						
93	<i>Nucula commutata</i>						
94	<i>Nucula emarginata</i>						
95	<i>Nucula polii</i>						
96	<i>Ophioderma lacertosum</i>						
97	<i>Palicus caronii</i>						
98	<i>Pandora obtusa</i>						
99	<i>Parapenaeus longirostris</i>						

100	<i>Parthenia ventricosa</i>						
101	<i>Parthenope massena</i>						
102	<i>Pecten opercularis</i>						
103	<i>Pecten polymorphus</i>						
104	<i>Pecten similis</i>						
105	<i>Pisa armata</i>						
106	<i>Pisa hirticornis</i>						
107	<i>P. calyptraeoides</i>						
108	<i>Polybius corrugatus</i>						
109	<i>Pontophilus spinosus</i>						
110	<i>Poromya anatinoides</i>						
111	<i>Procampylaspis armata</i>						
112	<i>Procampylaspis bonnieri</i>						
113	<i>P. macrophthalma</i>						
114	<i>Processa nouveli</i>						
115	<i>S. membranacea</i>						
116	<i>Tellina balaustina</i>						
117	<i>Triforis adversa</i>						
118	<i>Trochus crenulatus</i>						
119	<i>Trochus exiguus</i>						
120	<i>Trochus millegranus</i>						
121	<i>Trochus zizyphinus</i>						
122	<i>Turbo rugosus</i>						
123	<i>Vermiliopsis richardi</i>						
124	<i>Xantho pilipes</i>						

Τα λατινικά γράμματα υποδηλώνουν τα παραρτήματα των αντίστοιχων συμβάσεων/οδηγιών. Ακολουθεί επεξήγηση των συντομεύσεων στη στήλη με την αξιολόγηση της κατάστασης κάθε είδους σύμφωνα με την IUCN:

DD: Ανεπαρκώς Γνωστά,

LC: Μειωμένου Ενδιαφέροντος,

NT: Σχεδόν Απειλούμενα,

VU: Τρωτά,

EN: Κινδυνεύοντα,

CR: Κρισίμως Κινδυνεύοντα.

8.7 ΚΗΤΩΔΗ

Η περιοχή της Ελληνικής Τάφρου θεωρείται ως εξαιρετικής σημασίας οικοσύστημα για πληθώρα ευάλωτων θαλάσσιων κητωδών, έχοντας χαρακτηριστεί από το 2007 ως Θαλάσσια Προστατευόμενη Περιοχή (ΘΠΠ) σύμφωνα με τη διακρατική σύμβαση ACCOBAMS (Συμφωνία για τη Διατήρηση των Κητωδών της Μαύρης θάλασσας, της Μεσογείου και της παρακείμενης περιοχής του Ατλαντικού). Τμήμα της περιοχής μελέτης, με έμφαση περιμετρικά από το νησί των Κυθήρων, βρίσκεται εντός ή συνορεύει με την προαναφερθείσα ΘΠΠ.

Εικόνα 8.5: Πιλοτική θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (ΘΠΠ) Ελληνικής Τάφρου με βάση τη διακρατική σύμβαση ACCOBAMS. Με κίτρινο και κόκκινο χρώμα παρουσιάζονται οι περιοχές-κλειδιά και οι περιοχές υψηλής προτεραιότητας, αντίστοιχα, για την προστασία του μεσογειακού πληθυσμού φυσητήρων. Η περιοχή αυτή έγινε αποδεκτή και συμπεριλήφθηκε στη σύμβαση ACCOBAMS σαν ΘΠΠ το 2007. (Πηγή: Agardy et al., 2007)

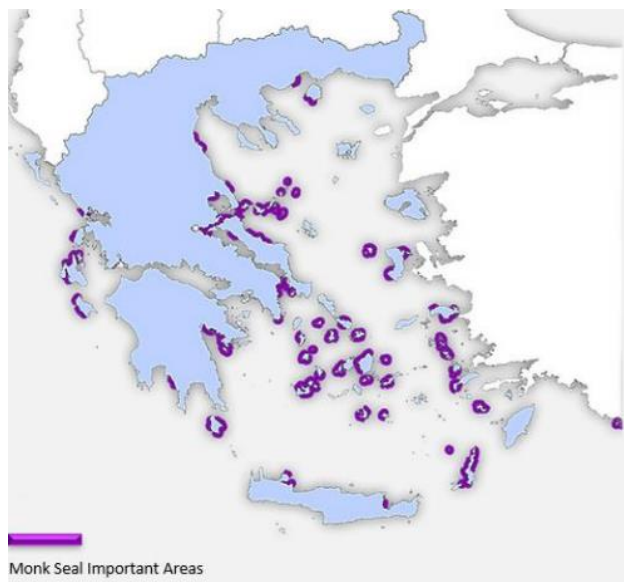
Βιβλιογραφικά, έχουν αναφερθεί διάφορα είδη κητωδών στην περιοχή, όπως το Ρινοδέλφινο (*Tursiops truncatus*), το Κοινό Δελφίνι (*Delphinus delphis*), το Ζωνοδέλφινο (*Stenella coeruleoalba*), ο Ζιφιός (*Ziphius cavirostris*), η Πτεροφάλαινα (*Balaenoptera physalus*), ο Φυσητήρας (*Physeter macrocephalus*) και το Σταχτοδέλφινο (*Grampus griseus*) (Dasenakis et al., 2019).

Η περιοχή μελέτης έχει χαρακτηριστεί ως σημαντικό ενδιαίτημα για αρκετά από αυτά τα είδη (Frantzis et al., 2003). Τα κητώδη υφίστανται σημαντικές πιέσεις ανθρωπογενούς προέλευσης μέσω του θορύβου, των αλληλεπιδράσεων με την αλιεία (παρεμπόμπουσα αλιεία ή αφαίρεση), της χημικής και βιολογικής ρύπανσης και της ρύπανσης μέσω θαλάσσιων απορριμμάτων, της ναυσιπλοΐας (κίνδυνος σύγκρουσης σκαφών) και της κλιματικής αλλαγής. Ο θόρυβος από την κατασκευή ή/και τη λειτουργία πλοίων/εξοπλισμού/εγκαταστάσεων έχει χαρακτηριστεί μια από τις σημαντικότερες απειλές για τα θαλάσσια θηλαστικά, επηρεάζοντας τη συμπεριφορά τους. Για την αντιμετώπιση και τον μετριασμό των επιπτώσεων του θορύβου προτείνονται τα ακόλουθα με βάση τη σύμβαση ACCOBAMS (Agardy et al., 2007):

- Άμεση απαγόρευση κάθε δραστηριότητας που σχετίζεται με χρήση στρατιωτικών σόναρς ή ακουστικές έρευνες για πετρέλαιο,
- Προσεκτική διέλευση των πλοίων από την περιοχή, μέχρι να καθοριστούν δίαυλοι και όροι ασφαλούς διέλευσης και ναυσιπλοΐας,
- Εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας, ώστε να σταματήσει η παράνομη αλιεία με δυναμίτιδα σε όλες τις ελληνικές θάλασσες,
- Προτείνεται πριν την έναρξη τυχόν εργασιών να διεξάγονται λεπτομερείς μελέτες για τη χρονική και χωρική διασπορά των κητωδών στην περιοχή, για να μπορεί να κριθεί η καταλληλότητα του σημείου.

8.8 ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΦΩΚΙΑ

Η περιοχή των Κυθήρων λειτουργεί ως καταφύγιο για το ευάλωτο είδος της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, με σποραδικές καταγραφές σε όλο το μήκος της ακρογραμμής του Λακωνικού Κόλπου (ΜΟμ). Πρόκειται για ένα είδος που ο Μεσογειακός πληθυσμός του έχει χαρακτηριστεί ως Κρισίμως Κινδυνεύουν από την IUCN, αν και πρόσφατα έχουν καταγραφεί σημάδια ανάκαμψης.

Εικόνα 8.6: Περιοχές που αποτελούν σημαντικούς οικότοπους για τη μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*.

Σε εθνικό επίπεδο, η μεσογειακή φώκια έχει χαρακτηριστεί προστατευόμενο είδος από την ελληνική νομοθεσία και προστατεύεται μέσω πολυάριθμων νομοθετικών διατάξεων. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αποτελεί είδος προτεραιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της Κοινοτικής Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, όπου χαρακτηρίζεται «Είδος Κοινοτικής Σημασίας». Επίσης, η ιδιαίτερη αξία της για τα θαλάσσια οικοσυστήματα αναδεικνύεται με την αναφορά της στο Παράρτημα IV της Κοινοτικής Οδηγίας για τη Θαλάσσια Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2008/56/ΕΚ, ως «απαραίτητο χαρακτηριστικό της κατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος». Σε διεθνές επίπεδο, η μεσογειακή φώκια περιλαμβάνεται σε πλήθος διεθνών περιβαλλοντικών συμβάσεων που έχουν επικυρωθεί από την Ελλάδα.

8.9 ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΧΕΛΩΝΕΣ

Τα είδη *C. caretta* και *C. mydas* που απαντώνται στην περιοχή ενδιαφέροντος προστατεύονται σύμφωνα με την εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή νομοθεσία. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο της IUCN, με τον πληθυσμό της Μεσογείου για τη χελώνα *Caretta* να χαρακτηρίζεται ως Μειωμένου Ενδιαφέροντος, ενώ για την πράσινη χελώνα ως Σχεδόν Απειλούμενος. Τα είδη αυτά προστατεύονται σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα II & IV), τη Σύμβαση της Ουάσιγκτον για το διεθνές εμπόριο των απειλούμενων ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας (CITES, 1973), τη Σύμβαση της Βόννης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών της πανίδας (1979), τη Σύμβαση της Βέρνης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης (1979), το Π.Δ. 617/80, το οποίο απαγορεύει την αλιεία της, τη συλλογή νεοσσών και την καταστροφή των αυγών της, καθώς και το Π.Δ.

67/81 που απαγορεύει τη σύλληψη, το εμπόριο, την κακοποίηση, τη θανάτωση και την κατοχή θαλάσσιων χελωνών.

Οι κυριότερες απειλές για τις θαλάσσιες χελώνες προέρχονται από την εμπλοκή τους σε αλιευτικά εργαλεία που μπορεί να καταλήξει σε πνιγμό ή σκόπιμη θανάτωση, από τη ρύπανση των θαλασσών και από τη συρρίκνωση ή υποβάθμιση των παραλιών ωτοκίας, λόγω οικιστικής και τουριστικής ανάπτυξης. Η φωτορύπανση, επίσης, αποπροσανατολίζει τόσο τα ενήλικα θηλυκά που βγαίνουν για να γεννήσουν, όσο και τους νεοσσούς που προσπαθούν να φθάσουν στη θάλασσα. Η υποβάθμιση του ενδιαίτηματος των θαλάσσιων χελωνών ως αποτέλεσμα ανθρώπινων παρεμβάσεων στην ακτογραμμή, και η καταστροφή αμμοθίνων έχει επίσης χαρακτηριστεί ως παράγοντας πίεσης για τον πληθυσμό τους.

8.10 ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΜΑΚΡΟΦΥΤΑ

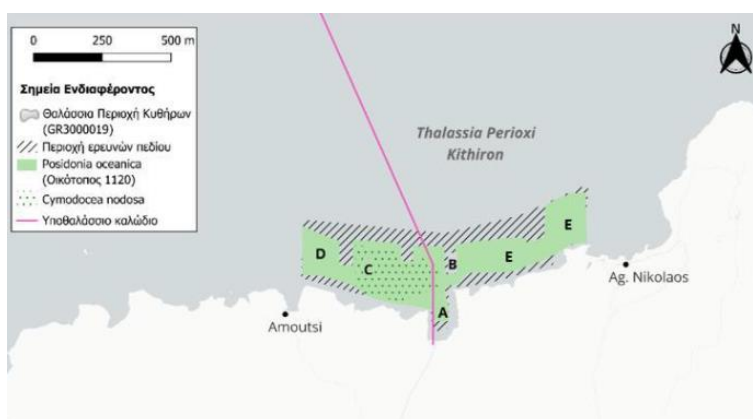
Στην περιοχή μελέτης έχει καταγραφεί παρουσία των θαλάσσιων αγγειόσπερμων *Posidonia oceanica* (Ποσειδωνία) και *Cymodocea nodosa*, καθώς και διαφόρων ειδών μακροφυκών (π.χ. *Cystoseira* spp., *Styropodium schimperi*, *Botryocladia madagascariensis*). Ο οικότοπος προτεραιότητας της Ποσειδωνίας καλύπτει μεγάλο μέρος της παράκτιας υποθαλάσσιας ζώνης στην περιοχή μελέτης, με παρουσία σχεδόν σε όλο το μήκος των ακτών.

Τα υποθαλάσσια λιβάδια που σχηματίζει η Ποσειδωνία προσφέρουν υψηλής αξίας οικοσυστημικές υπηρεσίες. Συγκатаλέγονται στα πλέον παραγωγικά θαλάσσια οικοσυστήματα της Μεσογείου, αποτελούν νηπιοτροφείο φιλοξενώντας περισσότερα από 1000 είδη πανίδας και χλωρίδας, λειτουργούν ως σημαντικές καταβόθρες άνθρακα, αποτρέπουν τη διάβρωση των παραλιών, καθώς και φιλτράρουν το νερό.

Οι κύριες αιτίες της υποχώρησης των λιβαδιών της Ποσειδωνίας σχετίζονται με την υποβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, **την κατασκευή παράκτιων υποδομών, την τοποθέτηση υποθαλάσσιων αγωγών και καλωδίων**, την αγκυροβόληση, τις εγκαταστάσεις υδατοκαλλιεργειών και την αλιεία με τράτες (Boudouresque et al., 2012).

Τα θαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας αποτελούν Οικότοπο Προτεραιότητας (κωδικός 1120), προστατευόμενο ενδιαίτημα και δείκτη της Οικολογικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης των παράκτιων υδάτων και οικοσυστημάτων σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία. Επίσης, προστατεύονται τόσο από την εθνική νομοθεσία όσο και από άλλες διεθνείς συνθήκες (Σύμβαση Βέρνης, Σύμβαση της Βαρκελώνης). Τέλος, η εθνική και ενωσιακή νομοθεσία απαγορεύει τη χρήση συρόμενων και κυκλωτικών αλιευτικών εργαλείων (τράτες και γρι-γρι) πάνω από τα λιβάδια Ποσειδωνίας.

Σύμφωνα με την υποθαλάσσια έρευνα πεδίου, η περιοχή μελέτης καλύπτεται από εκτεταμένα λιβάδια Ποσειδωνίας (Οικότοπος Προτεραιότητας της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ-1120). Η ανατολική πλευρά (Θέση Ε) αποτελείται από αμμώδη βυθό καλυμμένο με πυκνά λιβάδια, με ελάχιστο όριο τα 4-5 μέτρα και μέγιστο τα 30 μέτρα βάθος. Το κέντρο της περιοχής μελέτης (Θέση Α), όπου βρίσκεται η προτεινόμενη έξοδος του υποθαλάσσιου καλωδίου, καλύπτεται επίσης από λιβάδια Ποσειδωνίας. Στα ανατολικά της θέσης αυτής παρατηρείται ένας κενός 'διάδρομος' (Θέση Β), ο οποίος διακόπτεται από ένα λιβάδι διαμέτρου περίπου 50 μέτρων. Τέλος, στα δυτικά της περιοχής μελέτης καταγράφεται παρουσία αραιών ριζωμάτων του θαλάσσιου αγγειόσπερμου *Cymodocea nodosa*, με ταυτόχρονη παρουσία αραιών λιβαδιών Ποσειδωνίας (Θέση C). Πλησιάζοντας την περιοχή στο Αμούτσι, καταγράφονται κυρίως 'μπαλώματα' (patches) Ποσειδωνίας (Θέση D). Στο σημείο όπου προτείνεται η όδευση του καλωδίου υπάρχει ένας κενός 'διάδρομος' με πλάτος περίπου 20 μέτρα μέχρι το βραχώδες ανατολικό όριο του κόλπου.

Εικόνα 8.7: Χάρτης της περιοχής μελέτης που περιλαμβάνει τους τύπους οικοτόπων καθώς και την προτεινόμενη θέση εξόδου του υποθαλάσσιου καλωδίου.

Το επίπεδο όχλησης των λιβαδιών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη μέθοδο πόντσης του καλωδίου αλλά και από την κατάσταση του λιβαδιού. Έχει βρεθεί ότι η προσεκτική επιφανειακή τοποθέτηση καλωδίων και η αγκύρωσή τους με κατάλληλες μεθόδους μπορεί να έχει ελάχιστη επίδραση στα λιβάδια θαλάσσιων αγγειόσπερμων, όπως η Ποσειδωνία, ειδικά όταν βρίσκονται σε καλή κατάσταση (Bacci et al., 2013; Moiana et al., 2016; Nonnis et al., 2008). Αντίθετα, η υποθαλάσσια εκσκαφή για την ταφή των καλωδίων μπορεί να είναι καταστροφική για ένα λιβάδι (Badalamenti et al., 2011; Carlo et al., 2011) τόσο λόγω της άμεσης αφαίρεσης των ριζωμάτων αλλά και λόγω της αυξημένης θολερότητας και καθίζησης.

8.11 ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ

Τα είδη ασπόνδυλων που έχουν καταγραφεί στην περιοχή μελέτης ξεπερνούν τα 100. Παρακάτω περιγράφονται οι ασπόνδυλοι οργανισμοί με το μεγαλύτερο οικολογικό ενδιαφέρον:

8.11.1 *Pinna nobilis* (Πίνα)

Καταγραφές Πίνας (*Pinna nobilis*) έχουν γίνει στο παρελθόν στην περιοχή μελέτης, με πυκνότερη παρουσία γύρω από την Ελαφόνησο. Η Πίνα είναι το μεγαλύτερο σε μέγεθος δίδυρο μαλάκιο της Μεσογείου, με όστρακο που μπορεί να ξεπεράσει το 1 μ. σε μήκος. Ωστόσο, εξαιτίας ποικίλων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (παράνομη αλιεία, συλλογή από δύτες, υποβάθμιση θαλάσσιων λιβαδιών, ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών) αλλά κυρίως λόγω της προσβολής από το παράσιτο *Harposporidium pinnae*, τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει δραματική μείωση (σχεδόν στο 100%) των πληθυσμών του είδους στην πλειονότητα των ακτών της Μεσογείου (Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α). Το είδος προστατεύεται τόσο από εθνικές νομοθεσίες, όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ - Παράρτημα IV, Σύμβαση Βαρκελώνης – Παράρτημα II, Συνθήκη της Βέρνης). Από το 2019 χαρακτηρίζεται ως Κρισίμως Κινδυνεύον από την IUCN.

8.11.2 Ανθόζωα

Τα ανθόζωα είναι μια από τις σημαντικότερες ομάδες των Κνιδόζωων, στην οποία περιλαμβάνονται οι θαλάσσιες ανεμώνες και τα κοράλλια. Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης υπάρχει αναφορά για παρουσία ειδών δύο υπερκλάσεων των κοραλλιών: α) των Οκτωκοραλλίων, με καταγραφές του κόκκινου κοραλλιού (*Corallium rubrum*), και β) των Εξακοραλλίων, με καταγραφές των ειδών *Caryophyllia inornata*, *Hoplangia durotrix*, και *Caryophyllia smithii*. Η κλιματική αλλαγή και οι καταστρεπτικές αλιευτικές πρακτικές

έχουν αναγνωριστεί ως οι πιο σημαντικοί στρεσογόνοι παράγοντες για αυτούς τους οργανισμούς.

Τα κόκκινα κοράλλια (*Corallium rubrum*) προστατεύονται από την κοινοτική Οδηγία 92/43/ΕΟΚ (Παράρτημα V) και από τη Σύμβαση της Βέρνης (Παράρτημα III). Έχει χαρακτηριστεί ως Κινδυνεύον από την IUCN καθώς το είδος στα ρηχότερα ενδιαιτήματα (<50 μέτρα) έχει εξαντληθεί σε μεγάλο βαθμό τη συγκομιδή. Επίσης, όλη η τάξη των *Scleractinia* (*Caryophyllia* spp., *Horlangia durotrix*) συμπεριλαμβάνεται στη Σύμβαση CITES (Παράρτημα II) που ρυθμίζει το διεθνές εμπόριο ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας που απειλούνται με εξαφάνιση.

9. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

9.1 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ ΡΟΥΤΣΟΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΘΕΣΗ ΠΟΝΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΥ ΚΑΛΩΔΙΟΥ ΣΤΗ ΝΗΣΟ ΚΥΘΗΡΩΝ

9.1.1 Νομοθετικό πλαίσιο

9.1.1.1 Προσωρινή προσαιγιάλωση πλωτού μέσου

Στο άρθρο 55 «Προσωρινή προσαιγιάλωση πλωτού μέσου για μεταφορά εξοπλισμού Α.Π.Ε.» του Ν. 4797/23-4-2021 (66 Α') αναφέρεται:

« 2. Στο τέλος της περ. η' της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 2971/2001 (Α' 285) προστίθενται πέντε εδάφια, ως εξής:

«Για την προσωρινή προσαιγιάλωση πλωτού μέσου, με σκοπό αποκλειστικά τη διέλευση και μεταφορά του εξοπλισμού έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), της παρ. 1, υποβάλλεται αίτημα στην αρμόδια κτηματική υπηρεσία για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από τον ενδιαφερόμενο, υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια του έργου, εφόσον η ανωτέρω διαδικασία: α) **προβλέπεται στην εγκεκριμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που συνοδεύει την Α.Ε.Π.Ο.** και β) δεν προκαλεί αλλοίωση στη μορφολογία της ακτής και του πυθμένα, καθώς η διάταξη έδρασης για την εκφόρτωση είναι προσωρινή και απομακρύνεται άμεσα μετά το πέρας της διαδικασίας...».

9.1.1.2 Περιβαλλοντική κατάταξη

Στην παρατήρηση (3) της Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/63951/4418/12-6-2024 (Β'3867) αναφέρεται:

«Τα επιμέρους έργα (π.χ. οδοποιία, υποθαλάσσιο ή υπόγειο ή εναέριο δίκτυο διασύνδεσης, υποσταθμοί, συστήματα αποθήκευσης κ.λπ.) ακολουθούν την κατηγορία του κυρίως έργου, εκτός εάν κατατάσσονται αυτοτελώς σε υψηλότερη κατηγορία, οπότε και εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 όπως ισχύει (ήτοι το συνολικό έργο κατατάσσεται στην υψηλότερη κατηγορία εκ των κατηγοριών που κατατάσσονται τα επιμέρους έργα του)».

9.1.1.3 Νομοθεσία σχετικά με παραλίες υψηλής προστασίας (απάτητες παραλίες)

Η παραλία Ρουτσούνας - αλλά και άλλες παραλίες της νήσου Κυθήρων στις οποίες θα γίνει αναφορά στη συνέχεια της παρούσας εισήγησης – ανήκει στο δίκτυο των παραλιών υψηλής προστασίας (απάτητες παραλίες).

Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 «Προστατευόμενοι αιγιαλοί και παραλίες και αιγιαλοί και παραλίες κοινής προστασίας» του Ν. 5092/2024 (Α'33) «Όροι

αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας στις παραθαλάσσιες περιοχές και άλλες διατάξεις», αναφέρονται τα ακόλουθα:

«...2. Αιγιαλοί και παραλίες υψηλής προστασίας («απάτητες παραλίες») είναι αιγιαλοί ιδιαίτερης αισθητικής, γεωμορφολογικής ή οικολογικής αξίας, στους οποίους απαγορεύεται η παραχώρηση απλής χρήσης, καθώς και οποιαδήποτε άλλη δράση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη μορφολογία τους και την ακεραιότητά τους ως προς τις οικολογικές τους λειτουργίες. Οι απαγορεύσεις και περιορισμοί δραστηριοτήτων προβλέπονται σε κανονιστική πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 ή με την κοινή απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 22 του παρόντος».

Κατ' εξουσιοδότηση του ανωτέρω νόμου, εκδόθηκε η Κ.Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/35330/646/2-4-2024 (Β'2364) «Όροι και περιορισμοί για τους αιγιαλούς και τις παραλίες υψηλής προστασίας (απάτητες παραλίες)», η οποία τροποποιήθηκε με την Κ.Υ.Α. ΥΠΕΝ/Δ ΔΦΠΒ/68831/1806/25-6-2024 (Β'3734). Στο Παράρτημα Ι αυτής, δίδονται οι συντεταγμένες (σε ΕΓΣΑ 87) των κορυφών αρχής και τέλους των 238 παραλιών υψηλής προστασίας της χώρας.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται απόσπασμα του προαναφερόμενου Παραρτήματος, που αφορά μόνο στις παραλίες υψηλής προστασίας – απάτητες παραλίες του Δήμου Κυθήρων. Η παραλία Ρουτσούνας αντιστοιχεί στον α/α 169 και η παραλία που γίνεται η πόντιση του υποβρυχίου καλωδίου αντιστοιχεί στον α/α 166 του πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 9.1: Απάτητες παραλίες της νήσου Κυθήρων
[Απόσπασμα πίνακα της Κ.Υ.Α. ΥΠΕΝ/Δ ΔΦΠΒ/68831/1806/25-6-2024 (Β'3734)]

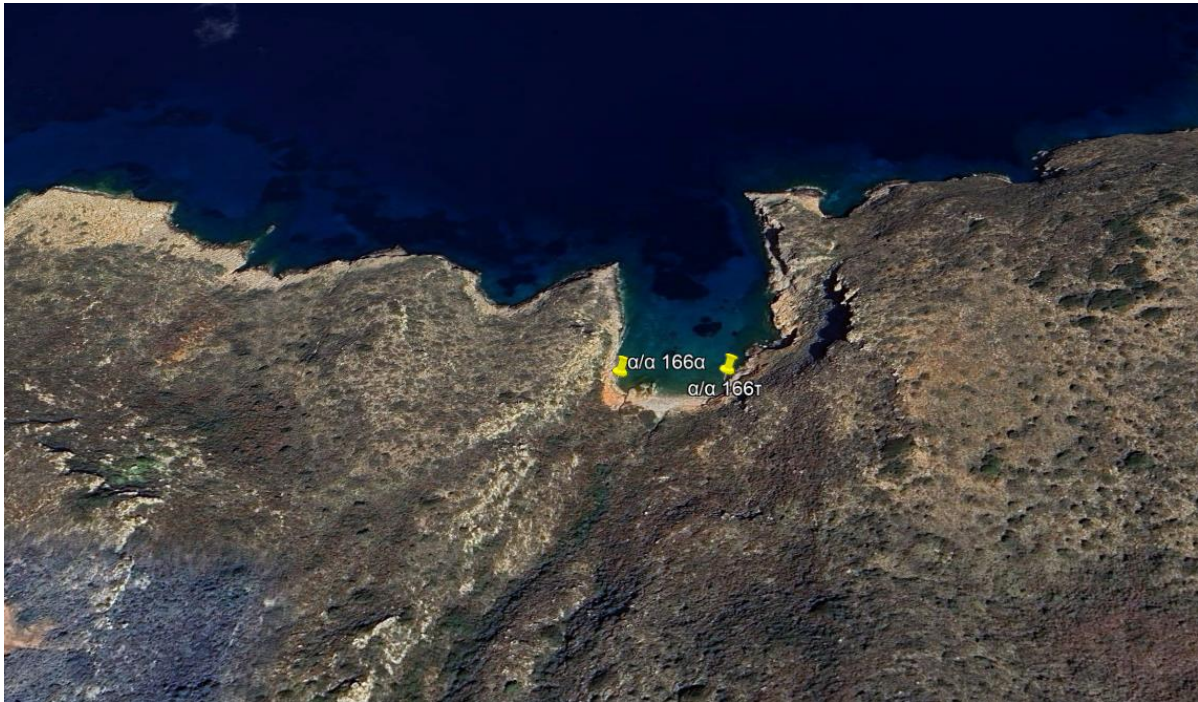
α/α	Συν/νη Χ αρχής ακτογραμμής	Συν/νη Υ αρχής ακτογραμμής	Συν/νη Χ τέλους ακτογραμμής	Συν/νη Υ τέλους ακτογραμμής	Ονομασία περιοχής Natura 2000	ΚΩΔΙΚΟΣ Natura 2000	ΟΤΑ
164	405138	4026315	405439	4026394	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
165	404034	4026036	404077	4026031	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
166	404547	4025900	404614	4025901	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
167	410380	4018287	410423	4018256	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

168	402187	4018207	402147	4018217	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
169	403271	4025023	403252	4025392	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

Στις εικόνες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι συντεταγμένες αρχής και τέλους της παραλίας Ρουτσούνας και της παραλίας όπου προτείνεται η πόντιση του υποβρυχίου καλωδίου (υπόβαθρο google earth). Και οι δύο είναι χαρακτηρισμένες ως απάτητες παραλίες.

Εικόνα 9.1: Συντεταγμένες αρχής και τέλους της απάτητης παραλίας Ρούτσουνας (υπόβαθρο google earth – Ιδία επεξεργασία)

Εικόνα 9.2: Θέση πόντισης του υποβρυχίου καλωδίου στην απάτητη παραλία με α/α 166
(υπόβαθρο google earth – Ιδία επεξεργασία)

Αναφορικά με τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις σε όλες τις παραλίες που ανήκουν στο δίκτυο των παραλιών υψηλής προστασίας – απάτητες παραλίες, στα άρθρα 2 και 3 της προαναφερόμενης Κ.Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/35330/646/2-4-2024 (Β΄2364), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, προβλέπονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 2

Όροι και περιορισμοί

1. Στο σύνολο των περιοχών που ορίζονται από τις συντεταγμένες του Παραρτήματος Ι απαγορεύεται η παραχώρηση του δικαιώματος απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας, καθώς και οποιαδήποτε άλλη δράση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη μορφολογία τους και την ακεραιότητά τους ως προς τις οικολογικές τους λειτουργίες, και ιδίως:

α) Η παρουσία μηχανοκίνητων οχημάτων,

β) η διοργάνωση εκδηλώσεων με συμμετοχή περισσότερων από δέκα (10) άτομα,

γ) η μουσική ή η παραγωγή άλλων ήχων με χρήση συσκευής ηλεκτρικής αναπαραγωγής ή ενίσχυσης, για

την άσκηση δραστηριοτήτων,

δ) η τοποθέτηση κινητών στοιχείων, όπως τραπεζοκαθισμάτων, ομπρελών, ξαπλωστρών κ.ά.

ε) η άσκηση δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους λουόμενους ή την αναψυχή του κοινού, για εκμίσθωση θαλάσσιων μέσων αναψυχής,

στ) η λειτουργία αυτοκινούμενου ή ρυμουλκούμενου τροχήλατου αναψυκτήριου.

2. Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς της παρ. 1 οι ενέργειες που είναι αναγκαίες:

α) Για έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας,

β) για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.), εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του

περιβάλλοντος,
γ) για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και θαλάσσιου περιβάλλοντος.

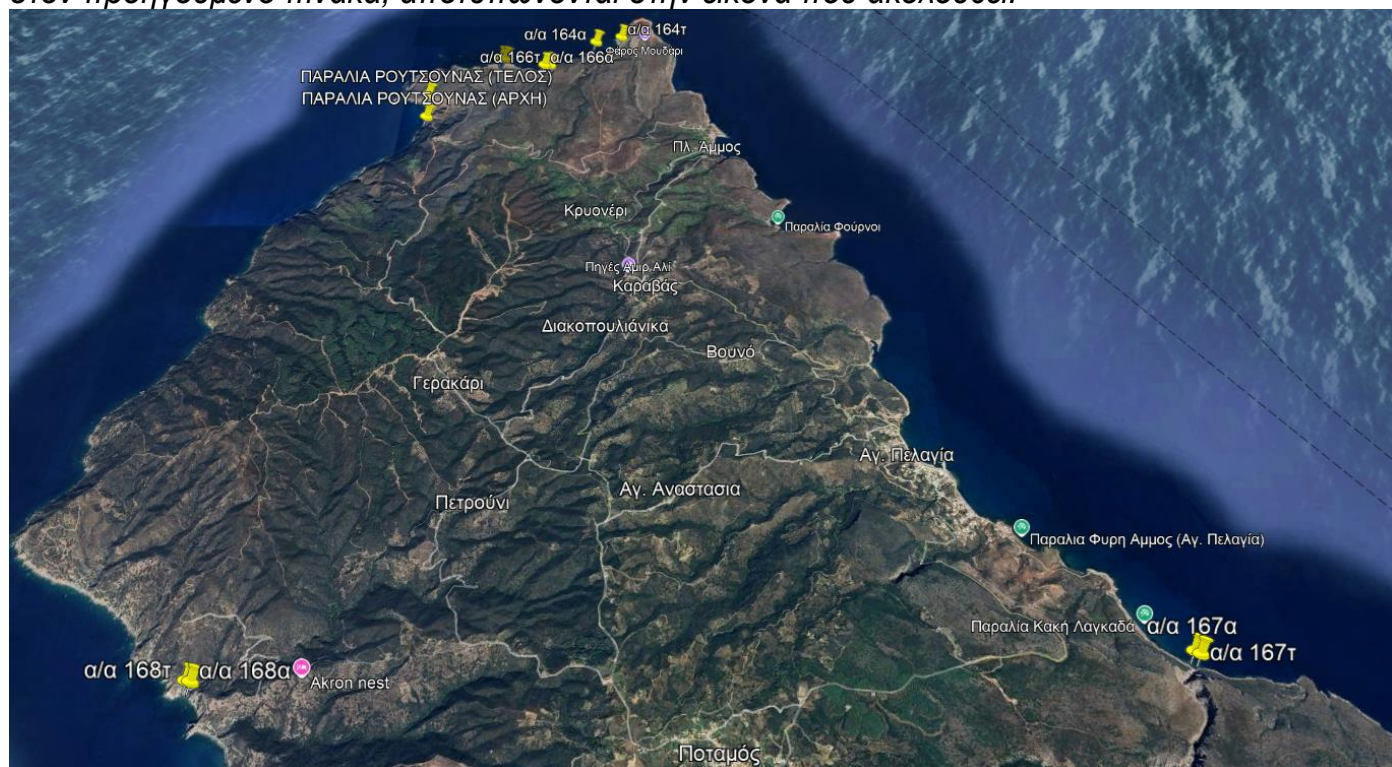
Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Οι διατάξεις της παρούσας τίθενται σε εφαρμογή από τη δημοσίευσή τους στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Η παρούσα παύει να ισχύει για κάθε μία από τις περιοχές για την οποία θα εκδοθεί σχέδιο διαχείρισης και το διάταγμα των παρ. 3 και 4 αντιστοίχως του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), οπότε και εφαρμόζονται το σχέδιο διαχείρισης και το διάταγμα».

9.1.2 Λοιπές απάτητες παραλίες της νήσου Κυθήρων

Το σύνολο των απάτητων παραλιών στη νήσο Κυθήρων που παρουσιάστηκαν στον προηγούμενο πίνακα, αποτυπώνονται στην εικόνα που ακολουθεί.

Εικόνα 9.3: Σύνολο απάτητων παραλιών στη νήσο Κυθήρων
(υπόβαθρο google earth – Ιδία επεξεργασία)

9.1.3 Σχεδιασμός που προβλέπεται στην ΜΠΕ

Σύμφωνα με την ΜΠΕ, για την απόβαση του εξοπλισμού των Α/Γ επιλέγεται η παραλία Ρουτσούνας. Συγκεκριμένα αναφέρεται: «Ο σχετικός με την κατασκευή του Α/Γ εξοπλισμός της Α/Γ τύπου VESTAS V-136 (πτερύγια, πυλώνας, πλήμνη κλπ) θα εκφορτωθεί πιθανώς στο λιμάνι της Καλαμάτας ή του Γυθείου και στη συνέχεια θα μεταφερθεί μαζί με τα ειδικά οχήματα, με Φερυμπότ στην παραλία Ρουτσούνας στο ΒΔ άκρο των Κυθήρων».

Ωστόσο στην ΜΠΕ δεν γίνεται καμία αναφορά στο γεγονός ότι πρόκειται για απάτητη παραλία και κατά συνέπεια στις απαγορεύσεις που θέτει η κείμενη νομοθεσία. Επίσης η ΜΠΕ δεν προβαίνει στην περιβαλλοντική του κατάταξη ως Α1 έργο (συνοδό έργο του κυρίως έργου) και επιπλέον δεν εξετάζονται οι επιπτώσεις από τα έργα που θα

απαιτηθούν για την προσωρινή προσαιγιάλωση του πλωτού μέσου, το είδος των έργων, τεχνικά χαρακτηριστικά, κ.λπ.

Ομοίως διαπιστώνεται ότι και η θέση πόντισης του υποβρυχίου καλωδίου, χωροθετείται σε παραλία υψηλής προστασίας, για την οποία επίσης δεν γίνεται καμία αναφορά στις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας.

9.2 ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 1120* «ΛΕΙΜΩΝΕΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ»

9.2.1 Γενικά στοιχεία

Η Ποσειδωνία είναι ένα θαλάσσιο φυτό, ενδημικό της Μεσογείου, το οποίο σχηματίζει εκτεταμένους λειμώνες (λιβάδια). Αναπτύσσεται σε μαλακό υπόστρωμα, με υψηλή οικολογική αξία, όπως αμμόδη υποστρώματα (δηλαδή σε βυθούς με χονδρή ή λεπτόκοκκη άμμο) και σε βάθη από μερικές δεκάδες εκατοστά έως 30-40 m. Τα καταπράσινα φύλλα της μοιάζουν με κορδέλες και φθάνουν σε μήκος το 1 μέτρο, ενώ οι ρίζες της εισχωρούν βαθιά στον πυθμένα, σχηματίζοντας ένα πολύπλοκο δικτυωτό πλέγμα. **Οι λειμώνες της Ποσειδωνίας είναι γνωστοί και ως δάση της θάλασσας.** Η ιδιαίτερη κατασκευή των λειμώνων Ποσειδωνίας δημιουργεί μια σειρά από μικρο-ενδιαιτήματα που δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για εγκατάσταση και διαβίωση σε πολλά διαφορετικά είδη χλωρίδας (περισσότερα από 400 είδη φυκών έχουν αναφερθεί μέχρι τώρα ως κάτοικοι των λειμώνων) και πανίδας (περισσότερα από 500 είδη που ανήκουν σε όλες τις ταξινομικές ομάδες του ζωικού βασιλείου) και τα οποία με την σειρά τους προσελκύουν περιοδικά και άλλους οργανισμούς που ζουν σε άλλες οικολογικές ζώνες της βενθικής και/ή πελαγικής ενότητας. Τέλος, οι λειμώνες της *Posidonia* αποτελούν τον τόπο αναπαραγωγής όχι μόνον για τους οργανισμούς που μόνιμα ζουν σε αυτούς αλλά και για πολλούς άλλους που έρχονται για να γεννήσουν, καθώς υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα επιβίωσης των νεαρών απογόνων τους (μεγαλύτερη προστασία από εχθρούς).

Η Ποσειδωνία ανήκει στα αγγειόσπερμα ή φανερόγαμα (ανώτερα φυτά) τα οποία, σε αντίθεση με τα φύκη (κατώτερα φυτά της θάλασσας), έχουν ρίζες, φύλλα, άνθη και καρπούς, όπως ακριβώς και τα φυτά της ξηράς. Τα αγγειόσπερμα προέρχονται από χερσαίους προγόνους που επέστρεψαν στο θαλάσσιο περιβάλλον εδώ και 200 εκατομμύρια έτη. Από τα 60 είδη αγγειοσπέρμων που υπάρχουν παγκοσμίως, μόλις τα 4 απαντούν στις ευρωπαϊκές θάλασσες.

Οι οικολογικές παράμετροι από τις οποίες εξαρτάται το βάθος του ανώτερου και κατώτερου ορίου ανάπτυξης του λιβαδιού, καθώς και η πυκνότητα του λιβαδιού είναι το φως και ο υδροδυναμισμός. Όπως είναι φυσικό η μορφή της βλάστησης διαφοροποιείται λόγω αλλαγής των συνθηκών φωτισμού, υδροδυναμισμού και τύπου υποστρώματος (βράχος, άμμος, λάσπη). Ανάλογα με την διαύγεια του νερού, βρίσκεται σε βάθος από ένα μέτρο έως 35 μέτρα. Η βαθυμετρική εξάπλωση της Ποσειδωνίας που έχει ανάγκη το ηλιακό φως προκειμένου να φωτοσυνθέσει, εξαρτάται από την διείσδυση του φωτός που μετά βίας φτάνει τα 40 m. Το όριο αυτό σχετίζεται άμεσα με την καθαρότητα του θαλασσινού νερού. Σε συνθήκες εξαιρετικής διαύγειας που δεν σπανίζουν στην Ανατολική Μεσόγειο – το βαθύτερο όριο των λιβαδιών εντοπίζεται ακόμα βαθύτερα με την Ελλάδα να κατέχει το εντυπωσιακό ρεκόρ των 48 m.

Σημαντικά στοιχεία – Μοναδικότητα - Σπανιότητα

Η πυκνή και πολύπλοκη βλάστηση της Ποσειδωνίας αποτελεί έναν οικότοπο με μεγάλη βιοποικιλότητα, αναδεικνύοντας τη σημασία του και καθιστώντας τον **οικότοπο**

προτεραιότητας στο Παράρτημα I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Η Ποσειδωνία αποτελεί έναν πολύ καλό βιολογικό δείκτη της οικολογικής κατάστασης του θαλάσσιου οικοσυστήματος (ευαίσθητο στη ρύπανση θαλάσσιο φανερόγαμο) και η παρουσία της σε επάρκεια υποδηλώνει την καλή ποιότητα του θαλασσινού νερού (Dafis et al. 1996).

Όσον αφορά στη μεγάλη οικολογική σημασία των λειμώνων της Ποσειδωνίας για τη διατήρηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, αλλά και της παράκτιας ζώνης στη Μεσόγειο, θα πρέπει να αναφερθούν δύο κυρίως φαινόμενα που σχετίζονται με την παρουσία του φυτού αυτού.

Το πρώτο έχει να κάνει με την προστασία των ακτών από τα φαινόμενα διάβρωσης. Τα μεγάλα φύλλα του φανερόγαμου μειώνουν την ένταση του υδροδυναμισμού (τόσο εξαιτίας της κυματικής δράσης όσο και εξαιτίας των υποθαλάσσιων ρευμάτων), με αποτέλεσμα μέρος του ιζήματος να εναποτίθεται στις ρίζες και να μην απομακρύνεται από την περιοχή όπου τέτοιοι λειμώνες αναπτύσσονται. Το υποθαλάσσιο λιβάδι της Ποσειδωνίας λειτουργεί ως δάσος. Τα ριζώματα της Ποσειδωνίας είναι πολυετή, συγκρατούν το ιζήμα και προστατεύουν τον βυθό και την ακτογραμμή. Έχει υπολογιστεί ότι η καταστροφή ενός σχετικά μεγάλου τμήματος του λειμώνα (περίπου 200 m) μπορεί να προκαλέσει διάβρωση της ακτής που βρίσκεται μπροστά του κατά περίπου 20 m.

Άλλος ένας μηχανισμός προστασίας από την δράση των κυμάτων είναι η δημιουργία συμπαγών μαζών (banks) που σχηματίζονται από τα νεκρά της φύλλα, τα οποία συσσωρεύονται στις παραλίες και αναμειγνύονται με άμμο. Επικρατεί λανθασμένα η εντύπωση ότι οι παραλίες στις οποίες παρουσιάζονται μάζες από τα νεκρά φύλλα της Ποσειδωνίας δεν είναι καθαρές. Αντιθέτως, η παρουσία των φύλλων αυτών είναι ένδειξη υψηλής οικολογικής κατάστασης των υδάτων και γενικά μιας υγιούς θάλασσας. Η απομάκρυνση των νεκρών φύλλων της Ποσειδωνίας από τις παραλίες έχει ως αποτέλεσμα, παράλληλα με την αποδυνάμωση του μηχανισμού αυτοπροστασίας της παραλίας, την αφαίρεση σημαντικής ποσότητας άμμου.

Το δεύτερο σχετίζεται με τη δομή των λειμώνων της Ποσειδωνίας. Κάθε 1 m² σε ένα λειμώνα δύναται να περιέχει πάνω από 1000 φυτά, κάθε ένα από τα οποία περιέχει 5-6 φύλλα. Αυτά αν τοποθετηθούν το ένα δίπλα στο άλλο μπορεί να καλύψουν μία έκταση ίση περίπου με 40 m² σε μία θαλάσσια περιοχή.

Ο πλούτος της ζωής (ποικιλότητα ειδών και πυκνότητα) έχει σαν αποτέλεσμα 1 εκτάριο (10 στρέμματα) λειμώνων της Ποσειδωνίας να παράγει 14 lt οξυγόνου ανά ημέρα, μέσω της φωτοσυνθετικής δραστηριότητας και 40 τόνους οργανικού υλικού σε ετήσια βάση, ενώ η συνολική βιομάζα των ζωικών οργανισμών που εξαπλώνονται στην ίδια έκταση ξεπερνά τους 10 τόνους. Επιπλέον οι Ποσειδωνίες αποθηκεύουν στα θαλάσσια ιζήματα το 12% της παγκόσμιας ποσότητας του άνθρακα στους ωκεανούς, πολύτιμο χαρακτηριστικό που αφορά στην απορρόφηση του διοξειδίου του άνθρακα, κύριας αιτίας της κλιματικής αλλαγής. Το γεγονός ότι το 30% της οργανικής ύλης των λειμώνων Ποσειδωνίας καταλήγει σε μεγαλύτερα βάθη, υποδεικνύει ότι η παραγωγή αυτή διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο για τα θαλάσσια οικοσυστήματα στο σύνολο τους και όχι μόνο για αυτά της παράκτιας ζώνης.

Κατάσταση διατήρησης - Απειλές

Τα λιβάδια της Ποσειδωνίας αναπτύσσονται σε παράκτιες περιοχές με μεγάλη ζήτηση για τον άνθρωπο. Παράλληλα, οι ρυθμοί αύξησης του φυτού είναι εξαιρετικά αργοί (2cm/έτος). Μια τούφα που ξεριζώνεται από μια άγκυρα πλοίου δημιουργεί ένα κενό που αναπληρώνεται σε δεκαετίες, ενώ ένα λιβάδι σε αιώνες. Έτσι, παγκοσμίως, η υποχώρηση των λιβαδιών είναι γεγονός και τα ποσοστά που αναφέρονται για τον 20ο

αιώνα αγγίζουν το 20-30%. Λιμενικά έργα, ευτροφισμός, συρόμενα αλιευτικά εργαλεία και χημική ρύπανση είναι τα κύρια αίτια της καταστροφής των λιβαδιών. Οι υδατοκαλλιέργειες προκαλούν την απόθεση μεγάλων ποσοτήτων οργανικής ύλης στον θαλάσσιο πυθμένα, με αποτέλεσμα να αλλάζουν τα φυσικοχημικά γνωρίσματα του ιζήματος.

Στο Παράρτημα I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ τα λιβάδια Ποσειδωνίας αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου προτεραιότητας, ενώ στο Πρωτόκολλο της Σύμβασης της Βαρκελώνης, το είδος αναφέρεται στο Παράρτημα των προστατευμένων ειδών.

Στην Ελλάδα, η πρώτη προσπάθεια χαρτογράφησης της επιφάνειας των λιβαδιών *P. oceanica* πραγματοποιήθηκε το 2001 (Panayotidis et al. 2002), όπου στο πλαίσιο της Οδηγίας για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΕC), τα λιβάδια *P. oceanica* (δηλαδή, τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 1120) χαρτογραφήθηκαν σε 67 τοποθεσίες NATURA 2000 SCI. Τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τη κατανομή των λιβαδιών, που ανέδειξε την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσπάθεια χαρτογράφησης των θαλάσσιων λιβαδιών σε όλο το μήκος της Ελληνικής ακτογραμμής, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα επιτυχημένο σχέδιο διαχείρισης τους (Panayotidis et al. 2002; Smith 2018). Από τότε, η παρουσία και αφθονία θαλάσσιων λιβαδιών έχουν μελετηθεί σποραδικά σε συγκεκριμένα σημεία της Ελληνικής θάλασσας (Fakiris et al. 2018, 2019; Panayotidis et al. 2006; Παναγιωτίδης και Δρακοπούλου 2010; Παπαθανασίου κ.ά. 2017; Παπαθεοδώρου κ.ά. 2012) καθώς και στις τοποθεσίες όπου παρακολουθείται η εφαρμογή της οδηγίας για τους οικοτόπους της ΕΕ Habitat Directive (HD) και Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (WFD) (Γερακάρης κ.ά. 2017, 2021).

Καταγραφή των λιβαδιών Ποσειδωνίας, έγινε με την ερευνητική εργασία για την καταγραφή τους από το έργο «Εντοπισμός, χαρτογράφηση, και αποτύπωση σε ναυτικούς χάρτες, των υποθαλάσσιων λιβαδιών Ποσειδωνίας σε όλη την Ελληνική Επικράτεια» Project: “Posidonia meadow location, mapping & printing on nautical maps of the Greek Seas» (ΕΛΚΕΘΕ, Ινστιτούτο Αλιευτικών ερευνών-ΙΝΑΛΕ, Εργ. Θαλ. Γεωολογίας & Φυσικής Ωκεανογραφίας Πανεπιστημίου Πατρών, 2015).

Επίσης μια προσπάθεια παρουσίασης της κατανομής θαλάσσιων λιβαδιών κατά μήκος της ελληνικής ακτογραμμής, βασίστηκε μόνο σε δορυφορικές εικόνες Landsat-8, από τους Τοπουζέλη κ.ά. (2018).

Τα πιο αξιόπιστα δεδομένα μέχρι σήμερα, αποδόθηκαν με την πρόσφατη εργασία βασιζόμενη στο έργο “Θαλάσσια λιβάδια στις ελληνικές θάλασσες: παρουσία, απουσία και χωρική κατανομή (“Seagrass meadows in the Greek Seas: presence, abundance and spatial distribution” Panayiotis Panayotidis, Vasillis Papathanasiou, Vasileios Gerakaris, Elias Fakiris, Sotiris Orfanidis, Georgios Papatheodorou, Maria Kosmidou, Nikos Georgiou, Vivi Drakopoulou and Valia Loukaidi -14.07.2022). Όπως αναφέρεται στην εργασία, η χαρτογράφηση λιβαδιών στηριζόμενη σε δορυφορικές εικόνες, εξακολουθεί να έχει σοβαρούς περιορισμούς (da Silveira et al. 2021; Goodman et al. 2013; Phamet et al. 2019), καθώς εξαρτάται από το πλήθος των βαθμονομήσεων και επικυρώσεων (δηλαδή, *in situ ground truthing*), το επίπεδο των ατμοσφαιρικών, ραδιομετρικών και γεωμετρικών διορθώσεων των δορυφορικών εικόνων και την ορατότητα των παράκτιων νερών που χαρτογραφούνται.

9.2.2 Νομοθετικό πλαίσιο προστασίας του οικοτόπου

Συνοπτικά αναφέρεται ότι λόγω της σπουδαιότητας της, η Ποσειδωνία προστατεύεται από τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Παράρτημα II, Κατάλογος των κινδυνευόντων ή απειλούμενων ειδών), τη Σύμβαση της Βέρνης (Παράρτημα 1, αυστηρά προστατευόμενων ειδών χλωρίδας), ενώ θεωρείται επίσης οικότοπος προτεραιότητας από την Οδηγία της ΕΕ για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ, Παράρτημα I) και ως εκ τούτου

τα μέρη της ΕΕ υποχρεούνται να τον προστατεύουν. Περιλαμβάνεται επίσης στον Κανονισμό της ΕΕ (1967/2006/ΕΚ) σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο, ο οποίος απαγορεύει την αλιεία με δυναμικά εργαλεία σε βυθούς με θαλάσσια βλάστηση, ιδιαίτερα σε αυτούς με θαλάσσια φανερόγαμα, όπως η *P. oceanica*. Τέλος, το είδος χρησιμοποιείται ως βιολογικός δείκτης για τα παράκτια ύδατα και τους οικοτόπους και η παρακολούθησή του απαιτείται από όλα τα κράτη μέλη σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ) και την Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (2008/56/ΕΚ), ενώ απαιτούνται ενέργειες για τη διατήρησή του με σκοπό την επίτευξη και διατήρηση της Καλής Οικολογικής Κατάστασης (ΚΟΚ).

Τέλος, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της Κ.Υ.Α. Η.Π. 14849/853/Ε103/04.04.2008 (Φ.Ε.Κ. 645/Β/11.04.2008) τα λιβάδια Ποσειδωνίας αποτελούν φυσικό οικοτόπο προτεραιότητας με κωδικό 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonion oceanicae*)».

9.2.3 Σχεδιασμός που προβλέπεται στην ΜΠΕ

Στην ΜΠΕ αναφέρεται ότι η απόβαση όλου του εξοπλισμού για την εγκατάσταση του έργου, θα γίνει με προσέγγιση του Φέρυμποτ στη ΒΔ πλευρά των Κυθήρων, στην παραλία Ρουτσούνας. Εκτός του γεγονότος ότι πρόκειται για προστατευόμενο αιγιαλό και παραλία (σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως), στη συγκεκριμένη θέση καταγράφονται και λειμώνες Ποσειδωνίας, δηλαδή υπάρχει η παρουσία ενός προστατευόμενου οικοτόπου προτεραιότητας (βλ. εικόνα 8.7 της παρούσας εισήγησης).

Εκτός των ανωτέρω, στην ΜΠΕ δεν γίνεται καμία αναφορά στα έργα προσωρινής προσαγιαλάωσης που θα απαιτηθούν και κατ' επέκταση δεν εξετάζονται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυτών.

Οι ίδιοι ακριβώς περιορισμοί χωροθέτησης ισχύουν και για την παραλία στα βόρεια του νησιού, όπου προτείνεται να γίνει η εκκίνηση της πόντισης του υποβρυχίου καλωδίου.

9.3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΩΣ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ

9.3.1 Προβλέψεις της ΚΥΑ

Στο άρθρο 6 του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 2464/2008) – εφεξής: ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ - καθορίζονται οι περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων και των συνοδών τους έργων. Ειδικότερα αναφέρεται:

«1. Σε όλες τις κατηγορίες περιοχών του προηγούμενου άρθρου, πρέπει να **αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός:**

α. Των κηρυγμένων διατηρητέων μνημείων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των άλλων μνημείων μείζονος σημασίας της παρ. 5 ββ) του άρθρου 50 του ν. 3028/2002, καθώς και των οριοθετημένων αρχαιολογικών ζωνών προστασίας Α που έχουν καθορισθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 91 του ν. 1892/1991 ή καθορίζονται κατά τις διατάξεις του ν. 3028/2002.

β. Των περιοχών απολύτου προστασίας της φύσης και προστασίας της φύσης που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 και 2 και 21 του ν. 1650/1986.

γ. Των ορίων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).

δ. Των πυρήνων των εθνικών δρυμών και των κηρυγμένων μνημείων της φύσης και των αισθητικών δασών που δεν περιλαμβάνονται στις περιοχές της περιπτώσεως β' του παρόντος άρθρου.

ε. Των οικοτόπων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την απόφαση 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 259 της 21.9.2006, σ. 1).

στ. Των εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων περιοχών.

ζ. Των Π.Ο.Τ.Α. του άρθρου 29 του ν. 2545/1997, των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα του άρθρου 10 του ν. 2742/1999, των θεματικών πάρκων και των τουριστικών λιμένων.

η. Των ατύπως διαμορφωμένων, στο πλαίσιο της εκτός σχεδίου δόμησης, τουριστικών και οικιστικών περιοχών.

Ως ατύπως διαμορφωμένες τουριστικές και οικιστικές περιοχές για την εφαρμογή του παρόντος νοούνται οι περιοχές που περιλαμβάνουν 5 τουλάχιστον δομημένες ιδιοκτησίες με χρήση τουριστική ή κατοικία, οι οποίες ανά δύο βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 100 μέτρων, και συνολική δυναμικότητα 150 κλίνες τουλάχιστον. Για τον υπολογισμό της δυναμικότητας κάθε δομημένη ιδιοκτησία με χρήση κατοικίας θεωρείται ισοδύναμη με 4 κλίνες ανεξαρτήτως εμβαδού.

Οι ανωτέρω περιοχές θα αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της οικείας Π.Π.Ε.Α.

θ. Των ακτών κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των νερών κολύμβησης που συντονίζεται από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

ι. Των τμημάτων των λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά.

ια. Άλλων περιοχών ή ζωνών που υπάγονται σήμερα σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων και για όσο χρόνο ισχύουν. [Η παράγραφος (ια) καταργήθηκε με τον ν. 3851/2010]

2. Οι κατευθύνσεις των εδαφίων α, β, γ, δ, ε, θ και ι της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τη χωροθέτηση των συνοδευτικών έργων Α.Π.Ε., (δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας). Η πιθανή παρέκκλιση πρέπει να τεκμηριώνεται περιβαλλοντικά.

Επίσης το Παράρτημα II του ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ εξετάζει τη συμβατότητα των αιολικών εγκαταστάσεων από γεινιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής, ενώ το Παράρτημα IV εξετάζει τα κριτήρια ένταξης των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο.

9.3.2 Σχεδιασμός βάσει της ΜΠΕ

Διαπιστώνεται ότι το κυρίως έργο τυπικά πληρεί τα κριτήρια του ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ, μερικά εκ των οποίων πληρούνται οριακά, όπως ενδεικτικά:

- Η απόσταση μεταξύ των Α/Γ4 και Α/Γ5 του ΑΣΠΗΕ Καρβουνόλακκος - Φοινικιές, οι οποίες απέχουν απόσταση περίπου 345,7 m (η ελάχιστη απαιτούμενη απόσταση βάσει του ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ είναι $2,5 d = 2,5 \times 136 = 340 \mu$),
- Η απόσταση από Κηρυγμένα Μνημεία και Ιστορικούς Τόπους. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ, η ελάχιστη απόσταση είναι 7 φορές το μήκος της διαμέτρου της Α/Γ που εγκαθίσταται και τουλάχιστον 500 m. Δεδομένου ότι η διάμετρος της Α/Γ που θα εγκατασταθεί στο έργο είναι 136 m, προκύπτει ότι η ελάχιστη απόσταση είναι 952 m. Το κηρυγμένο πολιτιστικό στοιχείο που βρίσκεται εγγύτερα στις Α/Γ του έργου είναι ο Ι. Ναός Αγίου Πολυκάρπου, Φοίνικας, Κύθηρα, ο οποίος χωροθετείται σε απόσταση 960 m από την

προτεινόμενη Α/Γ 2 του Α/Π Καρβουνόλακκος-Φοινικιές.

Επίσης, αναφορικά με την απόσταση του έργου από Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα, η θέση ανάπτυξης του έργου βρίσκεται εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), όπως έχει ήδη αναφερθεί. Στο τεύχος της συμβατότητας του έργου με το ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ, αναφέρεται: «Για το υπό μελέτη έργο έχει γίνει Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που επισυνάπτεται στο Παράρτημα V της ΜΠΕ, τα αποτελέσματα τις οποίας επιτρέπουν την χωροθέτηση του Έργου με την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων προστασίας, συνεπώς το κριτήριο πληρείται». Ωστόσο και σύμφωνα με το ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ, όταν το έργο χωροθετείται εντός ΖΕΠ, η συμβατότητά του με το ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ κρίνεται κατά περίπτωση στο πλαίσιο της ΕΠΟ (Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων), μετά από ειδική ορνιθολογική μελέτη. Επομένως η συμβατότητα του έργου ως προς την χωροθέτησή του εντός ΖΕΠ δεν έχει ακόμα κριθεί.

9.4 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΜΠΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Οι παρατηρήσεις που ακολουθούν είναι ενδεικτικές και σε καμία περίπτωση δεν περιλαμβάνουν το σύνολο των διαπιστώσεων που προέκυψαν κατά την ενδελεχή μελέτη της ΜΠΕ και των συνοδευτικών της Παραρτημάτων, σχεδίων κ.λπ.

9.4.1 Αναφορικά με τις εναλλακτικές λύσεις που εξετάστηκαν

→ Στην ΜΠΕ και στο κεφάλαιο των εναλλακτικών λύσεων που εξετάστηκαν (βλ. παράγραφο 7.3.1 της παρούσας εισήγησης) αναφέρεται ότι απορρίπτεται η εναλλακτική λύση 1 αναφορικά με την χωροθέτηση του κυρίως έργου. Συγκεκριμένα αναφέρεται: «Αναφορικά με τον ΑΣΠΗΕ 'Καρβουνόλακκο – Φοινικιές' η εναλλακτική θέση αυτή απορρίφθηκε καθώς παρ'ότι απαιτούνται μικρότερα μήκη οδοποιίας και γραμμής διασύνδεσης, **ωστόσο ο ΑΣΠΗΕ στη λύση αυτή χωροθετείται εντός της περιοχής Natura Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR3000013 το οποίο είναι δυσμενέστερο από περιβαλλοντικής πλευράς**».

Επί των ανωτέρω παρατηρούμε ότι εφόσον αυτή η εναλλακτική λύση απορρίπτεται λόγω του γεγονότος ότι το έργο καταλαμβάνει περιοχή του δικτύου Natura 2000 και συγκεκριμένα τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR3000013, τότε για ποιο λόγο προκρίνεται στην ΜΠΕ η προτεινόμενη λύση, η οποία επίσης βρίσκεται μέσα σε ΖΕΠ. Υπενθυμίζεται ότι το Α/Π Ξεροκαμπιά και το μεγαλύτερο τμήμα του Α/Π Κορδελίδες (10 από τις 12 Α/Γ) βρίσκονται εντός της προαναφερθείσας προστατευόμενης περιοχής, ενώ το σύνολο του έργου βρίσκεται εντός της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά - ΣΠΠ (Important Bird Areas – IBAs) «Νήσος Κύθηρα» GR129.

→ Στην ΜΠΕ και στο κεφάλαιο των εναλλακτικών λύσεων της όδευσης της υπόγειας γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (βλ. παράγραφος 7.6.2 της παρούσας εισήγησης) αναφέρεται:

«Αρχικά πρέπει να αναφερθεί πως το δίκτυο Μ/Τ και το δίκτυο Υ/Τ 150 kV στη νήσο Κύθηρα προτείνεται να υπογειοποιηθούν σε όλο το μήκος τους, μεταξύ άλλων, **για λόγους προστασίας της ορνιθοπανίδας**. Επίσης η επιλογή υπογειοποίησης των καλωδίων Μ/Τ συνάδει με την πολιτική υπογειοποίησης των ηλεκτροφόρων καλωδίων που έχει εξαγγείλει το ΥΠΕΝ καθώς και με την πολιτική πρόληψης από περιστατικά πυρκαγιάς που μπορούν να αποβούν μοιραία για το φυσικό περιβάλλον, την ανθρώπινη υγεία και τις περιουσίες».

Επί των ανωτέρω παρατηρούμε ότι αναφέρεται ως σημαντικός λόγος

υπογειοποίησης του δικτύου, η προστασία της ορνιθοπανίδας της περιοχής. Στην ΜΠΕ όμως δεν τεκμηριώνεται η προστασία της ορνιθοπανίδας της περιοχής από την **συνολική κλίμακα του έργου**. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την ΜΠΕ πρόκειται να εγκατασταθούν 30 Α/Γ συνολικού ύψους 150 μ έκαστη, οι οποίες θα τοποθετηθούν σε υψόμετρα εδάφους από 150 – 500 μ περίπου, σε περιοχή εξαιρετικά σημαντική για την ορνιθοπανίδα.

Επομένως προκύπτει η εύλογη διαπίστωση ότι η ορνιθοπανίδα της περιοχής χρήζει γενικότερης προστασίας και προφανώς δεν προστατεύεται επαρκώς μόνο με την υπογειοποίηση του καλωδίου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

9.4.2 Αναφορικά με την τρωτότητα του έργου στην κλιματική αλλαγή

→ Στη σελίδα 341 της ΜΠΕ όπου εξετάζεται η ευαισθησία του έργου σε διάφορες πηγές κινδύνου, αναφέρεται:

«Η λειτουργία του Έργου και κατά συνέπεια η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται ως προϊόν παρουσιάζουν ευαισθησία σε πηγές κινδύνου που μειώνουν την απόδοση του έργου. Έτσι, «υψηλή» ευαισθησία σχετίζεται με πιθανές αλλαγές στα χαρακτηριστικά των ανέμων. Στη διάρκεια ισχυρών ανέμων οι ταχύτητες του ανέμου ξεπερνούν το εύρος βέλτιστης λειτουργίας της Α/Γ η οποία υπερφορτώνεται και λειτουργεί με μειωμένη απόδοση. Γενικότερα, όταν τα χαρακτηριστικά του ανέμου ξεπερνούν με αυξανόμενη συχνότητα τις προδιαγραφές σχεδιασμού **εξ αιτίας της κλιματικής αλλαγής** θα παρατηρείται μειωμένη απόδοση του Έργου. Σε τέτοιες συνθήκες η παραγωγή ενέργειας δεν είναι η αναμενόμενη και ακριβείς προβλέψεις δεν είναι εφικτές. «Μέτρια» ευαισθησία εκτιμάται ότι υπάρχει για μια σειρά κλιματικών κινδύνων όπως ακραία μετεωρολογικά φαινόμενα που περιλαμβάνουν κύμα ψύχους, παγετό, κυκλώνα, θύελλα, ανεμοστρόβιλο κλπ. «Μέτρια» ευαισθησία στη λειτουργία εκτιμάται επίσης ότι υπάρχει εξαιτίας περιστατικών όπως οι δασικές φωτιές, οι κατολισθήσεις και οι καθιζήσεις».

Επί των ανωτέρω διαπιστώνεται το οξύμωρο ότι το έργο προτείνεται να εγκατασταθεί στην συγκεκριμένη περιοχή προκειμένου να παράγει ηλεκτρική ενέργεια από την εκμετάλλευση του αιολικού δυναμικού της περιοχής και με σκοπό την απαιτούμενη προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ενώ ταυτόχρονα το έργο εμφανίζει, σύμφωνα με την ΜΠΕ, υψηλή ευαισθησία στην κλιματική αλλαγή.

→ Στη σελίδα 344 της ΜΠΕ αναφέρεται:

«Με βάση τις προβλέψεις των κλιματικών μοντέλων για την περιοχή, εκτιμάται ότι οι μελλοντικές κλιματικές συνθήκες που σχετίζονται με τη μεταβολή της θερμοκρασίας και των χαρακτηριστικών του ανέμου και του υετού να είναι, στην πλειοψηφία τους, δυσμενέστερες από τις τωρινές. Λόγω της θέσης τμήματος του έργου εντός δασικής έκτασης, το Έργο εκτιμάται ότι έχει «υψηλή» έκθεση σε περιστατικά δασικών πυρκαγιών».

Σημειώνεται ότι από τη συνολική έκταση επέμβασης των 473,42 στρ. που καταλαμβάνει το κυρίως έργο και όλα τα συνοδά του, τα 295,42 στρ. καταλαμβάνουν εκτάσεις που διέπονται από τις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας (βλ. πίνακα 5-7 της ΜΠΕ (σελ. 94) και Πίνακα 6.5 της παρούσας εισήγησης). Δηλαδή το 62,4 % της συνολικής έκτασης διέπεται από της διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας.

9.4.3 Αναφορικά με τον χαρακτήρα των εκτάσεων επέμβασης (κυρίως έργο και συνοδά)

Στο κεφάλαιο των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου και συγκεκριμένα στην παράγραφο 9.7.2.2 Διάρθρωση και λειτουργίες του ανθρωπογενούς

περιβάλλοντος, αναφέρεται:

«Το έργο θα αναπτυχθεί και θα λειτουργήσει σε ιδιωτικές γαίες του Φορέα του έργου χωρίς αλληλεπίδραση με λειτουργίες του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Συνεπώς δεν εκτιμώνται ή αξιολογούνται επιπτώσεις».

Επί των ανωτέρω αναφέρεται ότι στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης διαβιάστηκε στην Υπηρεσία μας, μεταξύ άλλων, και το (41) σχετικό ερώτημα της Δημοτικής Παράταξης «Όλοι μαζί - Κύθηρα & Αντικύθηρα» αναφορικά με την ιδιοκτησία και την περιβαλλοντική συμβατότητα των σχεδιαζόμενων ΑΣΠΗΕ στα Κύθηρα.

9.4.4 Αναφορικά με την σημαντικότητα της περιοχής για την ορνιθοπανίδα

→ Στη σελίδα 63 της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) αναφέρεται:
«Μια επιπλέον σημαντική πληροφορία για την ευρύτερη περιοχή των Κυθήρων, την ΣΠΠ GR129 και πιο εστιασμένα για την ΠΜ (Περιοχή Μελέτης) του έργου, είναι ότι παρόλο που **δεν εμπίπτει στους κύριους μεταναστευτικούς διαδρόμους για την Ελλάδα** (όπως αυτοί απεικονίζονται στο Χάρτη 2-6 της παρούσης), αφορά μία από τις σημαντικότερες περιοχές για τη μετανάστευση της ορνιθοπανίδας αποτελώντας **μεταναστευτική στενωπό**, όπως φαίνεται στον ακόλουθο χάρτη (Κρητικού Φρίντα, 2023) που παράχθηκε από τις τελευταίες καταγραφές μεταναστευτικών αρπακτικών στα πλαίσια του έργου «Από την Ευρώπη στην Αφρική: καταγραφή μεταναστευτικών αρπακτικών πουλιών μέσω συστηματικής παρακολούθησης και επιστήμης των πολιτών» (ΕΟΕ-ΟΦΥΠΕΚΑ, 2023)».

Ωστόσο στη σελίδα 74 της ΜΕΟΑ αναφέρεται:

«Συμπερασματικά, **η περιοχή μελέτης ως τμήμα της ΣΠΠ GR129 «Νήσος Κύθηρα», είναι μία από τις σημαντικότερες περιοχές για τη μετανάστευση της ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα. Εκτός των άλλων πληθυσμιακών κριτηρίων ένταξης στο δίκτυο των ΣΠΠ, η περιοχή αποτελεί μία από τις ελάχιστες περιοχές που πληρούν το κριτήριο C5, δηλαδή αποτελεί μεταναστευτική στενωπό.** Βρίσκεται στον μεταναστευτικό διάδρομο της νότιας Πελοποννήσου-Αντικυθήρων-βορειοδυτικής Κρήτης, όπου πάνω από 3.000 αρπακτικά περνούν τακτικά κάθε φθινόπωρο. Εκτός των μεταναστευτικών πουλιών, τα Κύθηρα είναι σημαντική περιοχή για τα αναπαραγόμενα θαλασσοπούλια, αρπακτικά, και είδη των θαμνώνων και των απόκρημνων ακτών».

9.4.5 Αναφορικά με τους κινδύνους για την ορνιθοπανίδα

→ Στη σελ. 135 της ΜΕΟΑ και στο κεφάλαιο 2.2.4 Κύριες πιέσεις και απειλές που υφίστανται, η εγκατάσταση Αιολικών Πάρκων στην ΖΕΠ αναφέρεται στις κυριότερες απειλές της ορνιθοπανίδας.

→ Στη σελ. 149 της ΜΕΟΑ και στο κεφάλαιο 3.2.3 Επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα της ΠΜ, αναφέρεται:

«Θνησιμότητα μπορεί να προκληθεί είτε άμεσα είτε σε κάποιο χρονικό διάστημα από σοβαρό τραυματισμό των πτηνών. Η σύγκρουση των πτηνών μπορεί να γίνει τόσο στις πτέρυγες των ανεμογεννητριών, όσο και στους πυλώνες, τις ατράκτους και τις συνοδευτικές υποδομές όπως τα καλώδια και τις γραμμές μεταφοράς ρεύματος και τους μετεωρολογικούς σταθμούς. Εκτός αυτών όμως, υπάρχουν στοιχεία για πτηνά που προσκρούουν στο έδαφος λόγω παράσυρσης από τον στρόβιλο που προκαλείται από την περιστροφική κίνηση των πτερύγων.

Η ενόχληση και/ή εκτόπιση που μπορεί να υποστούν τα πτηνά από τις περιοχές των αιολικών πάρκων και τις γειτονικές περιοχές λόγω οπτικής ή άλλης άμεσης ενόχλησης, ισοδυναμεί με απώλεια βιοτόπου. Εκτόπιση μπορεί να προκληθεί κατά τη φάση κατασκευής ή/και λειτουργίας του πάρκου και μπορεί να οφείλεται είτε στην

παρουσία των ανεμογεννητριών, είτε στις μετακινήσεις οχημάτων και προσωπικού για τη συντήρηση των εγκαταστάσεων. Σημαντική διαταραχή είναι όμως και η διάνοιξη οδών προσπέλασης για τα εργοτάξια των έργων. Αυτοί οι δρόμοι επιτρέπουν και διευκολύνουν την πρόσβαση στο αιολικό πάρκο αλλά και σε περιοχές στις οποίες η πρόσβαση ήταν προηγουμένως δύσκολη ή αδύνατη. Συνεπεία των παραπάνω, η διαταραχή και η ανθρώπινη πίεση στην άγρια φύση αυξάνεται από τη συχνότερη παρουσία κυνηγών και λαθροθήρων, συλλεκτών, καθώς και από δραστηριότητες όπως η βόσκηση με τις αντίστοιχες υποδομές (στάβλους, μαντριά) ή και η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, μια από τις σημαντικότερες απειλές για τα αρπακτικά είδη πτηνών (Δημαλέξης et al. 2010). Παράλληλα όμως διευκολύνεται και η πρόσβαση για πυροπροστασία...».

→ Στην ΜΕΟΑ και στο κεφάλαιο 4: Μέτρα αντιμετώπισης των πιθανών επιπτώσεων (σελ. 161), προτείνονται μέτρα κατά την φάση κατασκευής και λειτουργίας του έργου, για την προστασία της ορνιθοπανίδας, των χειρόπτερων κ.λπ.

Η άποψη της Δ/σης Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής είναι ότι όλα τα ανωτέρω πρέπει να αξιολογηθούν από τον ΟΦΥΠΕΚΑ (Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής του ΥΠΕΝ), στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του έργου του θέματος.

9.4.6 Αναφορικά με τις επιπτώσεις του έργου σε άλλα είδη της πανίδας

Εκτός από την ορνιθοπανίδα, πρέπει να αναφερθεί ότι στην ΠΜ απαντάται και χερσαία πανίδα αλλά και χειρόπτερα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ΜΕΟΑ (σελ 80): «Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα είδη νυχτερίδων *Rhinolophus blasii* (Ρινολόφος του Blasius) και *Myotis myotis* (Μεγάλη μυωτίδα) θεωρούνται ως Σχεδόν Απειλούμενα (NT) σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, ενώ το κουνάβι *Martes foina* αξιολογείται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR).

Αντίστοιχα, με βάση το καθεστώς διατήρησης (σε ευρωπαϊκό επίπεδο) που δίνεται από την Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης Προστασίας της Φύσης (IUCN Red List), το είδος κουνελιού *Oryctolagus cuniculus* (ξενικό για την περιοχή των Κυθήρων) θεωρείται ως Σχεδόν Απειλούμενο (NT) και το κουνάβι *Martes foina* θεωρείται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR)».

9.4.7 Αναφορικά με την τρωτότητα του έργου σε πλημμύρες

Στην ΜΠΕ αναφέρεται προφανώς εκ παραδρομής: «Βόρεια της περιοχής μελέτης σε απόσταση μεγαλύτερη των 3 km από την περιοχή του έργου εντοπίζεται η ΖΔΥΚΠ με την ονομασία «Χαμηλή ζώνη άνω ρου π. Ασωπού» (EL07APSFR018) η οποία δεν δύναται να το επηρεάσει με κάποιο τρόπο. Νότια της περιοχής μελέτης σε απόσταση μεγαλύτερη του 1 km από την περιοχή του έργου εντοπίζεται η ΖΔΥΚΠ με την ονομασία «Χαμηλές ζώνες ρεμάτων Ασπρόπυργου – Ελευσίνας» (EL06APSFR005) η οποία δεν δύναται να το επηρεάσει με κάποιο τρόπο. Σε κάθε περίπτωση, το έργο συμμορφώνεται με τους όρους και περιορισμούς του Προγράμματος Μέτρων των οικείων ΣΔΚΠ, με στόχο των μετριασμό των επιπτώσεων στις περιοχές όπου έχει εντοπισθεί δυνητικός κίνδυνος πλημμύρας, όπως αυτός αποτυπώνεται στα Σχέδια Διαχείρισης, στους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας και στους Χάρτες Κινδύνου Πλημμύρας. Τα εγκεκριμένα ΣΔΚΠ ΛΑΠ του 2ου Κύκλου (1η Αναθεώρηση) δεν έχουν οριστικοποιηθεί».

9.5 ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Στις 30-01-2012 συνάφθηκε Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Περιφέρειας

Αττικής και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, για την ανάπτυξη κοινής δράσης και την εφαρμογή κοινών προγραμμάτων στον τομέα του περιβάλλοντος. Μεταξύ των αποφάσεων που ελήφθησαν από το Π.Σ. Αττικής, ήταν οι ακόλουθες:

Α) Η υπ' αρ. 89/2012 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής (ΑΔΑ:Β43Ω7Λ7-ΡΑΝ) για την έγκριση Β' τροποποίησης του Προγράμματος Εκτελεστέων Έργων Περιφέρειας Αττικής έτους 2012, με την οποία το Έργο «**Κατάρτιση σχεδίου δράσεων προτεραιότητας, της Περιφέρειας Αττικής, περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί: περιοχές NATURA 2000**» εντάχθηκε στο σκέλος των έργων, από ίδια χρηματοδότηση.

Β) Η με αριθμ. 17/2014 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής (ΑΔΑ:ΒΙΨ07Λ7-ΙΨΧ) για την έγκριση σκοπιμότητας, σύναψης και όρων προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, για την ανάθεση εκπόνησης ερευνητικού έργου με θέμα: «Επιστημονική τεκμηρίωση για την κατάρτιση σχεδίου δράσεων προτεραιότητας, περιοχών της Περιφέρειας Αττικής, που έχουν χαρακτηριστεί περιοχές NATURA 2000»,

Γ) Η υπ' αριθμ. 449/2014 Απόφαση του Π.Σ. Αττικής (ΑΔΑ: ΩΘ227Λ7-ΓΥ1), εγκρίθηκαν οι όροι του σχεδίου τροποποίησης της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, για το ερευνητικό έργο με θέμα: «Επιστημονική τεκμηρίωση για την κατάρτιση σχεδίου δράσεων προτεραιότητας, περιοχών της Περιφέρειας Αττικής, που έχουν χαρακτηριστεί περιοχές NATURA 2000».

Ειδικότερα, «Σκοπός της σύμβασης είναι η επιστημονική υποστήριξη της Περιφέρειας Αττικής και της αρμόδιας διεύθυνσης για την σύνταξη και τεκμηρίωση Σχεδίου Δράσεων Περιοχών Προτεραιότητας της Περιφέρειας Αττικής, που έχουν χαρακτηριστεί Περιοχές Natura 2000.

Το αντικείμενο της σύμβασης περιλαμβάνει:

-Τη διερεύνηση και αποτύπωση της υφιστάμενης οικολογικής κατάστασης των επτά (7) Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ) και των επτά (7) Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) (περιοχές «Δικτύου Natura 2000»), που βρίσκονται στα γεωγραφικά όρια της Περιφέρειας Αττικής.

-Τη παρουσίαση εναλλακτικών επιλογών και συγκριτική επιστημονική αποτίμηση τους για στόχους διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών του παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ανά ΕΖΔ, βάση κριτηρίων.

-Την αναγνώριση αναγκών για μέτρα διατήρησης για τις ΕΖΔ και ΖΕΠ, που βρίσκονται στα γεωγραφικά όρια της Περιφέρειας Αττικής σύμφωνα με τις προβλέψεις της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Το αντικείμενο περιλαμβάνει την υποστήριξη για συγκριτική επιστημονική και μεθοδολογική αποτίμηση των στόχων και των δράσεων που η Περιφέρεια Αττικής θα προκρίνει, στο πλαίσιο εθνικών ή περιφερειακών πολιτικών/προγραμμάτων από το 2014 έως το 2020. Βάσει αυτών των προγραμμάτων οι δράσεις διατήρησης θα είναι δυνατόν στη συνέχεια να ενταχθούν σε χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα.

Την εκπόνηση της ανωτέρω έρευνας αναλαμβάνει το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας μέσω του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων Υγροτόπων (ΕΚΒΥ), το οποίο αποτελεί παράρτημά του. Επιπλέον το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας θα συμμετέχει στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης του εν λόγω έργου.

Η Περιφέρεια Αττικής αναλαμβάνει:

- Την καθοδήγηση της διαδικασίας εκπόνησης του πλαισίου δράσεων προτεραιότητας και την ευθύνη της έγκρισης του τελικού κειμένου.
- Τη διευκόλυνση των αναγκαίων επαφών και συνεννοήσεων με άλλους δημόσιους φορείς για τους σκοπούς εκτέλεσης του έργου, καθώς και την παροχή προς το Μ.Γ.Φ.Ι.

όλων των στοιχείων που διαθέτει και θα ζητηθούν για την εκπόνηση μιας εμπειριστατωμένης έρευνας.

- Την ευθύνη της διαδικασίας ηλεκτρονικής διαβούλευσης και τη διοργάνωση συνάντησης διαβούλευσης με ενδιαφερόμενους φορείς.
- Τη γραμματειακή υποστήριξη της Κοινής Επιτροπής (αναλαμβάνει η Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού.)

Φορέας εκτέλεσης της έρευνας είναι το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας. Φορέας διαχείρισης εκμετάλλευσης και κυριότητας της έρευνας αλλά και των αποτελεσμάτων της του έργου θα είναι η Περιφέρεια Αττικής».

Στην Ομάδα Διοίκησης Έργου συμμετείχε ενεργά και η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής.

Στο πλαίσιο του ανωτέρω μνημονίου συνεργασίας, προέκυψαν παραδοτέα τεύχη ανά περιοχές του δικτύου Natura 2000. Επισημαίνεται ότι η ανωτέρω επιστημονική τεκμηρίωση (Απρίλιος 2016) έλαβε υπόψη τις περιοχές Natura 2000 όπως αποτυπώνονταν πριν από την αναθεώρησή τους με την ΚΥΑ 50743/11-12-2017 (4432 Β') «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».

Μέσα στα παραδοτέα ανήκαν και οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 στις νήσους Κύθηρα και Αντικύθηρα. Στους δε κινδύνους που απειλούν την περιοχή μελέτης αναφέρεται (σελ. 18):

«Σύμφωνα με την μελέτη των Δημαλέξη, κ.ά (2010) που συντάχθηκε με σκοπό να προσδιοριστούν οι ορνιθολογικά ευαίσθητες στις επιπτώσεις των αιολικών πάρκων περιοχές, η χωροθέτηση αιολικών πάρκων στις δυσπρόσιτες μικρές ακατοίκητες νησίδες θα δημιουργήσει σημαντικό πρόβλημα στη βιοποικιλότητα. Επισημαίνεται δε ότι η δημιουργία αιολικών πάρκων είναι αρνητική για τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) που είναι ευάλωτα στα αιολικά πάρκα. **Στη συγκεκριμένη μελέτη προτείνεται η εξαίρεση της περιοχής μελέτης από την χωροθέτηση αιολικών πάρκων καθώς αποτελεί σημαντικό μεταναστευτικόέρασμα για τα πτηνά.**

Τα ευάλωτα στα αιολικά πάρκα είδη χαρακτηρισμού που απαντούν στις περιοχές GR3000008, GR3000010, GR3000012, GR3000013 είναι ο Μαυροπετρίτης, ο Γερακαετός, ο Αρτέμης, ο Μύχος και ο Αιγαιόγλαρος. Αν και δεν υπάρχει προγραμματισμός δημιουργίας αιολικού πάρκου στην περιοχή, τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον, θεωρούμε σημαντικό να επισημάνουμε αυτόν τον κίνδυνο. Η ανάγκη αυτή είναι έντονη καθώς στην εργασία της Ρουμελιώτη (2009) η περιοχή GR3000010 «νησίδες Κυθήρων: Πρασονήσι, Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα», έχει ταξινομηθεί στις περιοχές του Δικτύου που είναι κατάλληλη για δημιουργία αιολικού πάρκου».

Σε άλλο σημείο της επιστημονικής τεκμηρίωσης καταλήγει στο συμπέρασμα: «...η διατήρηση και αναβάθμιση της περιοχής με κατάλληλες διαχειριστικές πρακτικές αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση υτων πληθυσμών της ορνιθοπανίδας της περιοχής».

Μεταξύ των Μέτρων Διατήρησης της Περιοχής ξεχωρίζει το **Μέτρο 2.1.2 «Εξαίρεση των περιοχών GR3000008, GR3000010, GR3000012, GR3000013 από τον χωροταξικό σχεδιασμό του ΥΠΕΚΑ για την εγκατάσταση Σταθμών Παραγωγής Αιολικής Ενέργειας»**. Ο σκοπός του μέτρου είναι «Η διατήρηση ή και αύξηση των πληθυσμών της ορνιθοπανίδας (αφορά ιδιαίτερα τα είδη χαρακτηρισμού που είναι ευάλωτα στα αιολικά δηλαδή τον Μαυροπετρίτη, τον Γερακαετό, τον Αρτέμη, τον Μύχο και τον Αιγαιόγλαρο». Η θέση εφαρμογής του είναι ολόκληρη η περιοχή μελέτης

GR3000008, GR3000010, GR3000012, GR3000013.

Στην τεκμηρίωση – αναγκαιότητα του μέτρου αναφέρεται: «Τα ημερόβια αρπακτικά πτηνά, καθώς και ο Αρτέμης, ο Μύχος και ο Αιγαιόγλαρος, είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες. Όταν οι ανεμογεννήτριες χωροθετούνται εντός του ζωτικού χώρου αυτών είναι αναμενόμενο ότι θα υπάρχει αυξημένος κίνδυνος πρόσκρουσης».

Ως δείκτες παρακολούθησης του Μέτρου αναφέρεται: «Η μη εγκατάσταση αιολικού πάρκου στην περιοχή μελέτης».

Για περισσότερες πληροφορίες:

<https://pka.attica.gov.gr/item/%CE%B2%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%BB%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1/>

9.6 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΠεΣΠΚΑ) & ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΑΣ (ΡΣΑ)

Με την υπ' αριθμ. 179/2022 Απόφαση του Π.Σ. Αττικής (ΑΔΑ: 9ΨΨΜ7Λ7-Λ5Φ) εγκρίθηκε το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Αττικής.

Σύμφωνα με το ΠεΣΠΚΑ Αττικής, «Για τον τομέα της ενέργειας το ΠΕΣΠΚΑ αναφέρει πως η ενεργειακή βιομηχανία έχει να διαδραματίσει βασικό ρόλο στην προσαρμογή και στην άμβλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Ο τομέας θεωρείται παραδοσιακά ως η κινητήρια δύναμη της αλλαγής του κλίματος, μέσω των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Από την άλλη πλευρά, η ευαισθησία των βασικών πτυχών της ενεργειακής βιομηχανίας στο κλίμα αποκαλύπτει επίσης ότι όλες οι πτυχές του κλάδου αυτού (παραγωγή ή εξαγωγή πρωτογενών πηγών, παραγωγή, μεταφορά και διανομή καθώς και υπηρεσίες προμήθειας και εξυπηρέτησης πελατών) ενδέχεται να επηρεαστούν από την κλιματική αλλαγή».

→ Στο κεφάλαιο 2.2 «Μορφολογικά και Τοπιολογικά Χαρακτηριστικά» του ΠεΣΠΚΑ, αναφέρεται:

«Η ιδιαίτερη ταυτότητα του Αττικού Τοπίου, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί από τη μακρόχρονη αλληλεπίδραση των φυσικών διεργασιών και της ανθρώπινης δραστηριότητας, το καθιστά ιδιαίτερα σημαντικό πόρο περιβαλλοντικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα, που αναγνωρίζεται ως συγκριτικό πλεονέκτημα για το σύνολο της Αττικής. Το Αττικό Τοπίο έχει υποστεί σημαντικές αλλοιώσεις και συνεχίζει να απειλείται καίρια με υποβάθμιση ή και καταστροφή από άστοχες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, αποτέλεσμα υπερβολικής εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, αδυναμίας σχεδιασμού και ελέγχου των χρήσεων γης και της συνεχιζόμενης εξάπλωσης των οικιστικών, παραγωγικών κ.ά. χρήσεων στον εξωαστικό χώρο.

Το ΡΣΑ στο άρθρο 22 και το παράρτημα XI αναγνωρίζει ενδεικτικά τοπία προτεραιότητας εκτός των ήδη θεσμοθετημένων και προστατευόμενων τοπίων, ως εξής:

- Σούνιο – Λαύριο – Μακρόνησος
- Μέθανα – Πόρος – Τροιζηνία
- Αίγινα – Αγκίστρι
- Ύδρα – Σπέτσες – Δοκός
- **Κύθηρα** – Αντικύθηρα
- Σχοινιάς – Μαραθώνας
- Ελευσίνα – Ασπρόπυργος – Λίμνη Κουμουνδούρου – Μονή Δαφνίου
- Ακρόπολη – Φιλοπάππου
- Πειραιϊκή Χερσόνησος».

→ Στο κεφάλαιο 2.11 Πιέσεις στο περιβάλλον-Κατάσταση Περιβάλλοντος του ΠεΣΠΚΑ, αναφέρεται:

«Το Αττικό Τοπίο εδώ και αιώνες διαμορφώνεται από τις δραστηριότητες των κατοίκων του και συνάμα διαμορφώνει τους ίδιους του τους κατοίκους, τις επιλογές και τις αντιλήψεις τους. Οι δυνάμεις αλλαγής του Αττικού Τοπίου πέραν των φυσικών (γεωλογία - τεκτονική, υδρολογία, περιβάλλον κλπ.) συνοψίζονται κυρίως στην αλόγιστη ανθρώπινη παρέμβαση. Η εικόνα του Αττικού Τοπίου (κυρίως του αστικού και ημιαστικού) όπως το γνωρίζουμε σήμερα χαρακτηρίζεται από τη δραματική αύξηση του πληθυσμού (ήδη από το 1930) με την ανάπτυξη πολλών περιοχών χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο, με αποσπασματικές επεκτάσεις (πλέον και εκτός του Λεκανοπεδίου) και την επικράτηση του κτιριακού τύπου της πολυκατοικίας. Η ύπαρξη πρασίνου είναι ελάχιστη, δηλαδή σε σημείο που δεν μπορεί κανείς να πει ότι χαρακτηρίζει το τοπίο ούτε λειτουργικά ούτε αισθητικά, όπως συμβαίνει σε άλλες, ευρωπαϊκές για παράδειγμα, πρωτεύουσες, ενώ οι ακτές της Αττικής, με ελάχιστες εξαιρέσεις, είναι πλήρως υποβαθμισμένες (αισθητικά και λειτουργικά). **Εξαίρεση αποτελούν τα νησιά που ανήκουν στην Αττική, τα οποία διατηρούν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα (Υδρα, Σπέτσες, Κύθηρα)».**

→ Στο εδάφιο (δ) της παραγράφου 7 του άρθρου 21 του Ν. 4277/2014 (ΡΣΑ) αναφέρεται:

«δ) Για την ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας ισχύουν τα αναφερόμενα στην με αριθμό 49828/12.11.2008 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 2464), που αφορά στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας».

9.7 ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ (ΕΠΜ)

9.7.1 Γενικά

Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) αποτελεί την επιστημονική μελέτη τεκμηρίωσης για την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος (ΠΔ) και του Σχεδίου Διαχείρισης (ΣΔ) των προστατευόμενων περιοχών. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) έχει αναθέσει την εκπόνηση 23 ΕΠΜ και ΣΔ για τις 446 περιοχές του δικτύου Natura 2000 της χώρας, μοιρασμένων σε 11 ομάδες περιοχών. Το έργο προβλέπει την οριοθέτηση και θεσμοθέτηση διαβαθμισμένων ζωνών προστασίας των περιοχών Natura 2000 και αντίστοιχους όρους και περιορισμούς στις χρήσεις γης και στην άσκηση δραστηριοτήτων, με πολλαπλά οφέλη τόσο ως προς την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος όσο και προς την ανάπτυξη της χώρας. Οι ΕΠΜ θα υποδείξουν τις ζώνες και τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης εντός των ορίων τους, σε συνάρτηση με τα προστατευόμενα είδη και οικοτόπους κάθε ομάδας περιοχών και σε αρμονία με τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής. Τα Σχέδια Διαχείρισης θα επιτρέψουν τη θέσπιση κανόνων άσκησης των επιτρεπόμενων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στις περιοχές της μελέτης. Το έργο της εκπόνησης των ΕΠΜ, ΠΔ και Σχεδίων Διαχείρισης για περιοχές του Δικτύου Natura 2000, το οποίο για πρώτη φορά υλοποιείται στη χώρα μας, είναι εξαιρετικά σημαντικό τόσο για την προστασία του φυσικού μας περιβάλλοντος, όσο και σε σχέση με τις υποχρεώσεις της Ελλάδας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ το ΥΠΕΝ (Δ/ση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, ως διευθύνουσα υπηρεσία) ανέθεσε το έργο σε ιδιώτες μελετητές μέσω σχετικών

συμβάσεων, μετά τη διενέργεια ανοιχτού διεθνούς διαγωνισμού.

(πηγή: <https://ypen.gov.gr/diavouleusi/forums/forum/dimosia-diavouleysi-toy-ergoy-ekponisi-eidikon-perivallontikon-meleton-syntaxi-proedrikon-diatagmaton-prostasias-kai-schedion-diacheirisis-gia-tis-perioches-toy-diktyoy-natura-2000/>)

9.7.2 ΕΠΜ 7α: Ομάδα περιοχών Περιφερειακών Ενοτήτων Βορείου Τομέα, Δυτικού Τομέα, Κεντρικού Τομέα, Νοτίου Τομέα, Πειραιώς, Νήσων, Ανατολικής Αττικής και Δυτικής Αττικής.

Αναφορά στην ΕΠΜ 7^α γίνεται και στην ΜΕΟΑ που διαβιβάστηκε συνημμένα με την ΜΠΕ. Συγκεκριμένα στη σελίδα 91 αναφέρεται: «Σημειώνεται ότι για την ΠΜ του έργου και αναφορικά με τις 2 περιοχές ΖΕΠ του δικτύου Natura 2000, έχει εκπονηθεί Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) «ΕΠΜ 7α: Περιοχές Natura 2000 της Περιφερειακής Ενότητας Αττικής», η οποία βρίσκεται ακόμη σε στάδιο Δημόσιας Διαβούλευσης (ΥΠΕΝ, 2024)».

Επισημαίνεται ότι η διαβούλευση της ΕΠΜ 7α έχει ολοκληρωθεί, πλην όμως δεν έχουν τεθεί ακόμα σε εφαρμογή τα Π.Δ. Προστασίας της περιοχής. Ωστόσο αξίζει να αναφερθούμε σε ορισμένα χαρακτηριστικά αποσπάσματα αυτής, μέσα από τα οποία αποτυπώνεται emphaticά τόσο η πρόθεση για την προστασία των περιοχών αυτών όσο και οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την προστασία τους.

Στη συνέχεια της παρούσας εισήγησης παρατίθενται αυτούσια αποσπάσματα από το Κεφάλαιο 4 της ΕΠΜ 7α. Σύμφωνα με αυτήν, η περιοχή μελέτης του έργου ανήκει στις προτεινόμενες Ζώνες:

- ΖΠΦ- 02 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης)
- ΖΑΠΦ-07 (Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης)

→ Ζώνη Προστασίας της Φύσης 2 (ΖΠΦ-02) – Βορειοδυτικά Κύθηρα

Η Ζώνη αυτή περιλαμβάνει το ΒΔ τμήμα των Κυθήρων. Πρόκειται για ζώνη σημαντική για την αναπαραγωγή και τροφοληψία αναπαραγόμενων αρπακτικών, όπως το είδος χαρακτηρισμού Μαυροπετρίτης, καθώς και για το πέρασμα και την ανάπαυση μεγάλου αριθμού μεταναστευτικών πτηνών (ειδικά μεγάλων αρπακτικών). Για τους παραπάνω λόγους, η περιοχή ανάγεται σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ).

Η σημαντικότητα της συγκεκριμένης ΖΕΠ όσον αφορά τα μεταναστευτικά είδη ορνιθοπανίδας είναι αδιαμφισβήτητη, όχι μόνο σε εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο, και ως εκ τούτου συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των μόλις 4 ΖΕΠ της χώρας που έχουν χαρακτηριστεί μεταναστευτικά περάσματα – στενωποί στην ΚΥΑ 8353/276/Ε103 (ΦΕΚ 415Β/23-02-2012). Δεδομένου ότι η ΖΕΠ καταλαμβάνει μόνο μικρό τμήμα της χερσαίας έκτασης του νησιού και ότι στην υπόλοιπη έκταση του νησιού δεν απαγορεύεται η άσκηση της θήρας, η συγκεκριμένη ζώνη θα πρέπει να λειτουργήσει ως de facto Καταφύγιο Άγριας Ζωής για τόσο για τα μεταναστευτικά πουλιά, όσο και τα είδη με μόνιμη παρουσία και ως εκ τούτου ορίζεται απαγόρευση της θήρας σε αυτή τη ζώνη.

Εντός της ΖΕΠ GR3000013 καθώς και εκτός αυτής αλλά σε μικρή απόσταση εξετάζεται η εγκατάσταση ανεμογεννητριών, κάτι το οποίο έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου. Οι ΖΕΠ GR3000012 «ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΡΑΣΟΝΗΣΙ, ΛΑΓΟΥΒΑΡΔΟΣ, ΠΛΑΚΟΥΛΙΘΡΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΘΥΜΟΝΙΕΣ» και GR3000013 «ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΟΝΙΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ» είναι μεταξύ των 4 ΖΕΠ που έχουν αναγνωριστεί ως μεταναστευτικά περάσματα (ΚΥΑ 37338/1807/Ε103/2010, ΦΕΚ 1495/Β/2010, όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 8353/276/Ε103/2012, ΦΕΚ 415/Δ/2012 και ισχύει). Ως αναγνωρισμένα μεταναστευτικά περάσματα, μάλιστα, αποτέλεσαν την πρώτη κατηγορία περιοχών

που ορίστηκαν ως ζώνες αποκλεισμού εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ κατά την εργασία χαρτογράφησης ευαισθησίας που εκπόνησε η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ το 2010¹. Σημειώνεται ότι η παραπάνω εργασία αποτελεί τη μοναδική σε εθνικό επίπεδο χαρτογράφηση ευαισθησίας ως προς την ανάπτυξη ΑΣΠΗΕ και πως η εφαρμογή του συγκεκριμένου εργαλείου συστήνεται μετ' επιτάσεως για τον σχεδιασμό ανάπτυξης ΑΣΠΗΕ σύμφωνα τόσο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή², όσο και την Διεθνή Ένωση για την Προστασία της Βιοποικιλότητας (IUCN)³.

(1)

<https://files.ornithologiki.gr/docs/politiki/aiolika/prosdiorismos%20kai%20xartografisi.pdf>

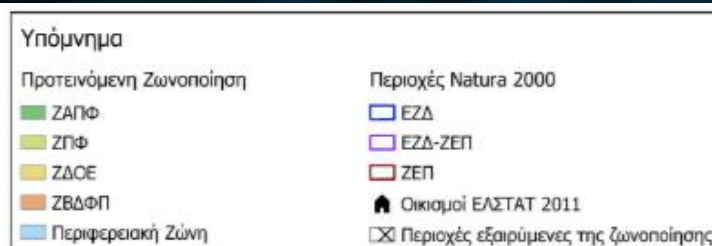
(2)

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_el.pdf

(3) https://renewables-nature.blogspot.com/2021/04/blog-post_62.html

Σημειώνεται, τέλος, ότι τα Κύθηρα και τα Αντικύθηρα έχουν την ίδια σημασία για τη μεταναστευτική орνιθοπανίδα ως σταθμοί ανάπαυσης και τροφοληψίας σε όλη τους την έκταση. Παροδικές αλλαγές του καιρού (άνεμοι διαφόρων διευθύνσεων, τοπικές μπόρες κ.α.) μπορούν να «οδηγήσουν» τα μεταναστευτικά πουλιά να διασχίσουν τα νησιά ή να σταθμεύσουν σε οποιαδήποτε πλευρά, έτσι ώστε δεν μπορεί να γίνει ουσιαστική διάκριση μεταξύ σημαντικών και λιγότερο σημαντικών ωνών για τη μετανάστευση εντός των νησιών. Αυτό άλλωστε είναι προφανές από το γεγονός πως οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) σε Κύθηρα και Αντικύθηρα περιλαμβάνουν σχεδόν το σύνολο της έκτασης των δύο νησιών. Σημειώνεται ότι στον καθορισμό των ΣΠΠ βασίστηκε και η θεσμοθέτηση των ΖΕΠ, με την Ελλάδα μάλιστα να καταδικάζεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για μη επαρκή κάλυψη των ΣΠΠ από το Δίκτυο NATURA 2000. Η παράλειψη αυτή καλύφθηκε σε σημαντικό βαθμό με την εισαγωγή περισσότερων ΣΠΠ και μεγαλύτερων εκτάσεων από το δίκτυο NATURA 2000, ωστόσο όχι πλήρως: η περίπτωση των Κυθήρων είναι μία από τις λίγες περιπτώσεις που δυστυχώς παρέμεινε μεγάλη αναντιστοιχία σε έκταση μεταξύ της ΣΠΠ και της ΖΕΠ (η κάλυψη της ΖΕΠ στο χερσαίο τμήμα των Κυθήρων είναι περίπου στο 25% της ΣΠΠ).

Στην εικόνα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι προτεινόμενες ζώνες προστασίας στη νήσο Κύθηρα (Πηγή: ΥΠΕΝ file:///E:/Users/Public/Documents/%CE%9F%CE%9B%CE%93%CE%91%202025/%CE%95%CE%A0%CE%9C%207%CE%B1/EPM7a_Xartis_Zones_sPPB_Kuthiron_Anti_kuthiron-1.pdf).

Εικόνα 9.4: Προτεινόμενη ζωνοποίηση στη θαλάσσια και χερσαία περιοχή των Κυθήρων, όπως παρουσιάζεται στην ΕΠΜ 7α

Λαμβάνοντας υπόψη το προστατευτέο αντικείμενο, τις υφιστάμενες χρήσεις, καθώς και τις μη υφιστάμενες προτεινόμενες, οι επιτρεπόμενες χρήσεις όπως ορίζονται

από τον Π.Δ. 59/2018 (όπως ισχύει), οι οποίες θεωρείται ότι είναι συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, είναι οι ακόλουθες:

**Πίνακας 4.2.4-115: Επιτρεπόμενες χρήσεις της ΖΠΦ-02 της προτεινόμενης σΠΠΒ
Κυθήρων – Αντικυθήρων**

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
1. Κατοικία	Επιτρέπεται: - για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους - μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου	
5. Θρησκευτικοί χώροι	Επιτρέπεται: - η συντήρηση και η λειτουργία των νομίμως υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων - η ανοικοδόμηση, λειτουργία και συντήρηση νέων ξωκλησιών*	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 5 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ. Ωστόσο, εξαιτίας της αμελητέας επίδρασης των ξωκλησιών στο προστατευτέο αντικείμενο, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. - * κατόπιν εγκρίσεως της δόμησης βάσει των διατάξεων του άρθρου 53 του Ν. 4178/2013, και ύστερα από γνωμοδότηση της ΜΔΠΠ
7. Διοίκηση	Επιτρέπεται: - μόνο για τις ανάγκες της ζώνης ή της προστατευόμενης περιοχής - μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου	
11α. Επιστημονική έρευνα για τη ζώνη	Επιτρέπεται:	- Η χρήση «11. Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες
Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
	- η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων - η εγκατάσταση μόνιμων ή προσωρινών συστημάτων παρακολούθησης του φυσικού περιβάλλοντος (γεωλογικών, κλιματικών συνθηκών, ειδών και τύπων οικοτόπων) - οι απαραίτητες εγκαταστάσεις μετεωρολογικών και γεωδυναμικών σταθμών.*	επιχειρήσεων – επιστημονική έρευνα για τη ζώνη» χωρίστηκε σε 11α και 11β για να διαχωριστεί η επιστημονική έρευνα (11α) από τις σχετικές κτηριακές υποδομές (11β). - * Εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των συναρμόδιων Υπουργών.
13. Αναψυκτήρια	Επιτρέπεται: - τα νομίμως υφιστάμενα αναψυκτήρια	
16. Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου και την εξυπηρέτηση επισκεπτών της περιοχής	
24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες		
24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270).		
24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις		
24.4. Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)		
24.5. Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν.4235/2014, Α' 32)		
24.6. Κτηνοτροφικά Πάρκα (άρθρο 43 του ν.4235/2014)		
24.7. Αλυκές		
24.8. Βόσκηση	Επιτρέπεται: - η παραδοσιακή βόσκηση εκτός των αγροτικών καλλιέργειών και των εκτάσεων που έχουν κηρυχθεί αναδασωτές*	- * κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Δασικής Υπηρεσίας και γνωμοδότησης της ΜΔΠΠ και με τους όρους που αναφέρονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
24.9. Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική)		

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης		
24.12. Ιππικά Κέντρα		
24.13. Εγχειρίδια έργα αγροτικής ανάπτυξης		
26.8. Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση επισκεπτών της περιοχής	
26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου, την πρόσβαση σε αγροτικές εγκαταστάσεις – εκμεταλλεύσεις, την χρήση του φάρου και την πρόσβαση επισκεπτών	- Η επέκταση/βελτίωση των οδών κίνησης μπορεί να πραγματοποιηθεί ύστερα από εκπόνηση ΕΟΑ και ΜΠΕ. - Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, οι υποκατηγορίες της χρήσης «26. Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς» επιτρέπονται εντός ΖΠΦ «μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου». Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με άλλες χρήσεις που μπορούν να επιτραπούν βάσει του Π.Δ. 59/2018 εντός ΖΠΦ (π.χ. αναψυκτήρια, καλλιέργειες) οι οποίες δεν σχετίζονται με την προστασία και τη διαχείριση του προστατευμένου αντικείμενου, επομένως αφαιρούμε αυτή την φράση από τη συγκεκριμένη χρήση ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
26.12.2. Οδοί ήπιας κυκλοφορίας	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου, την πρόσβαση σε αγροτικές εγκαταστάσεις – εκμεταλλεύσεις, την χρήση του φάρου και την πρόσβαση επισκεπτών	- Η επέκταση/βελτίωση των οδών κίνησης μπορεί να πραγματοποιηθεί ύστερα από εκπόνηση ΕΟΑ και ΜΠΕ. - Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, οι υποκατηγορίες της χρήσης «26. Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς» επιτρέπονται εντός ΖΠΦ «μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου». Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με άλλες χρήσεις που μπορούν να επιτραπούν βάσει του Π.Δ. 59/2018 εντός ΖΠΦ (π.χ. αναψυκτήρια, καλλιέργειες) οι οποίες δεν σχετίζονται με την προστασία και τη διαχείριση του προστατευμένου αντικείμενου, επομένως αφαιρούμε αυτή την φράση από τη συγκεκριμένη χρήση ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)	Επιτρέπεται	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, οι υποκατηγορίες της χρήσης «26. Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς»

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
	- για αναψυχή επισκεπτών	επιτρέπονται εντός ΖΠΦ «μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου». Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με άλλες χρήσεις που μπορούν να επιτραπούν βάσει του Π.Δ. 59/2018 εντός ΖΠΦ (π.χ. αναψυκτήρια, καλλιέργειες) οι οποίες δεν σχετίζονται με την προστασία και τη διαχείριση του προστατευμένου αντικείμενου, επομένως αφαιρούμε αυτή την φράση από τη συγκεκριμένη χρήση ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
33. Εγκαταστάσεις παραγωγής, αποθήκευσης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών, και συναφείς εγκαταστάσεις.	Επιτρέπονται: - τα απολύτως απαραίτητα έργα τεχνικής υποδομής ήτοι: έργα και εγκαταστάσεις ενέργειας (Δ.Ε.Η., Δ.Ε.Π.Α.), ύδρευσης, αποχέτευσης (Ε.Υ.Δ.Α.Π., Ο.Τ.Α.) Δεν επιτρέπονται: - εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 33 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΒΔΦΠ, το οποίο ωστόσο έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες ηλεκτροδότησης, ύδρευσης και τηλεπικοινωνιών των εκτός σχεδίου εγκαταστάσεων των ζωνών ΖΠΦ και ΖΔΟΕ. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΠΦ και ΖΔΟΕ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. - * μετά από γνώμη της ΜΔΠΠ, των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και των εκάστοτε συναρμόδιων Υπουργείων
34. Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	Επιτρέπεται: - η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε νομίμως υφιστάμενα και νέα κτίρια και στέγαστρα.	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 34 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ ή ΖΒΔΦΠ. Ωστόσο, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτίρια και στέγαστρα έχει αμελητέες επιπτώσεις στο προστατευμένο αντικείμενο. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
36. Στρατιωτικές εγκαταστάσεις		- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 36 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ ή ΖΒΔΦΠ, το οποίο ωστόσο έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες άμυνας της χώρας. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. - Οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις, ασκήσεις και δραστηριότητες αποτελούν θέματα Εθνικής Ασφάλειας. Ωστόσο, η ΜΔΠΠ δύναται να ενημερώσει τις αρμόδιες υπηρεσίες να αποφύγουν την τοποθέτηση στρατιωτικών εγκαταστάσεων και τη διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων στη συγκεκρι-

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
		μὲν ζώνη εάν αυτό είναι δυνατόν, καθώς κάτι τέτοιο θα προκαλούσε σημαντική όχληση και θα είχε εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για το προστατευτέο αντικείμενο και τους στόχους διατήρησής του (υποβάθμιση Τ.Ο. και ενδιαπημάτων ειδών, όχληση και εκτόπιση ειδών). Εάν δεν υπάρχει εναλλακτική λύση χωροθέτησης των εγκαταστάσεων εκτός της ζώνης, συνιστάται οι εγκαταστάσεις να εξυπηρετούν αμιγώς επιχειρησιακούς σκοπούς, χωρίς να επιτρέπεται αλλαγή χρήσης γης . Ακόμη, συνιστάται οι στρατιωτικές ασκήσεις να πραγματοποιούνται κατά το δυνατόν εκτός ζώνης .
49. Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου	
50. Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών		
51. Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών		- Γίνονται μετά από εκπόνηση κατάλληλων μελετών με συγκεκριμένες κατά περίπτωση προδιαγραφές. Οι προδιαγραφές και οι διαδικασίες μελέτης και κατασκευής τους εξειδικεύονται και προσδιορίζονται στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της σΠΠΒ. Για την κατασκευή των έργων αυτών απαιτείται η προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
53. Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοοποθεμάτων		
55. Φάροι		
56. Ήπια ορεινή και υπαίθρια αναψυχή (πεζοπορία, ποδηλασία, ορειβάσια, αναρρίχηση, ιππασία, παρατήρηση άγριας ζωής, raftering, κανόε/καϊάκ, αιωροπτερισμός, αλεξίπτωτο πλავιάς, ανεμόπτερο, κλπ)	Επιτρέπονται: - δραστηριότητες που συμβάλλουν στην εκπαίδευση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών για περιβαλλοντικά θέματα - η πρόσβαση επισκεπτών - παραθεριστών	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 56 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018.
57. Υποδομές και δραστηριότητες αντιπυρικής προστασίας	Επιτρέπονται: - τα έργα, οι υποδομές και οι δραστηριότητες	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
	αντιπυρικής προστασίας, σύμφωνα με τη Δασική Νομοθεσία (δημιουργία και συντήρηση αντιπυρικών ζωνών, πυροφυλάκια, δεξαμενές (συνιστάται υπόγειες), αντλιοστάσια (συνιστάται υπόγεια), κλπ.), όπως αναφέρονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.	ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 57 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018. - Την ευθύνη για την αντιπυρική προστασία έχει η αρμόδια Δασική Υπηρεσία και η Πολιτική Προστασία. Η ΜΔΠΠ θα πρέπει να έρχεται σε επικοινωνία με την Πολιτική Προστασία και να προτείνει συγκεκριμένα δεδομένα/στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.
58. Έργα με στόχο την διατήρηση, ανάπτυξη, ανάδειξη ή προστασία της βιοποικιλότητας (π.χ. δημιουργία μικρών λιμνών με μόνιμη παροχή νερού, (πράσινων γεφυρών)/ ιχθυοδιαδρόμων για την απρόσκοπτη μετακίνηση της πανίδας, τεχνητών φωλιών αρπακτικών, έργα σταθεροποίησης παράκτιων αμμοθινών, κλπ)	Επιτρέπεται: - έργα που έχουν στόχο την διατήρηση, ανάπτυξη, ανάδειξη ή προστασία της βιοποικιλότητας - η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων και υπαλλήλων που είναι επιφορτισμένοι με καθήκοντα φύλαξης, εποπτείας και διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής.	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 58 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018.

Οι παραπάνω χρήσεις προτείνονται ως επιτρεπόμενες, καθώς δεν θεωρείται ότι ασκούν σημαντική πίεση στο προστατευτέο αντικείμενο.

→ Ζώνες Απόλυτης Προστασίας της Φύσης 1-7 (ΖΑΠΦ-01 – ΖΑΠΦ-07) – Νησίδες Κυθήρων

Οι Ζώνες αυτές περιλαμβάνουν τις νησίδες περιφερειακά των Κυθήρων. Πρόκειται για νησίδες εξαιρετικά σημαντικές για την αναπαραγωγή και κούρνια θαλασσοπούλιων, όπως τα είδη χαρακτηρισμού Αιγαιόγλαρος και Θαλασσοκόρακας, και η σημασία τους έγκειται σε μεγάλο βαθμό στην απουσία ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Ακόμη, όσον αφορούν τις νησίδες της Natura GR3000010 Πρασονήσι, Δραγονέρα και Αντιδραγονέρα στα βορειοδυτικά των Κυθήρων, σε αυτές εντοπίζονται οι ΤΟ του Παραρτήματος II 1240 και 5330. Για τους παραπάνω λόγους, ανάγονται σε Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ). Εντός των ζωνών αυτών εντοπίζεται τμήμα του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «Θολαρία, Αγία Μονή, Άγιος Γεώργιος, Μεγάλη Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα, Πρασονήσι Δήμου Κυθήρων». Κατ' επέκταση, ισχύουν για τις ζώνες ΖΑΠΦ-01 – ΖΑΠΦ-07 οι περιορισμοί και οι απαγορεύσεις που ισχύουν για τα ΚΑΖ (Παρ. 2, Άρθρο 19 και Παρ. 7, Άρθρο 21, Νόμος 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος», ΦΕΚ Α/160/16.10.1986, όπως ισχύει και Υπουργική Απόφαση 168598/1494 «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων διεξαγωγής κλασικών αγώνων

επίδειξης κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων Δεικτών και Ιχνηλατών», ΦΕΚ 3719/Β/30.08.2018, όπως ισχύει).

Απαγορεύεται εντός αυτής η θήρα και η αλιεία. Λαμβάνοντας υπόψη το προστατευτέο αντικείμενο, τις υφιστάμενες χρήσεις, καθώς και τις μη υφιστάμενες προτεινόμενες, οι επιτρεπόμενες χρήσεις όπως ορίζονται από τον Π.Δ. 59/2018 (όπως ισχύει), οι οποίες θεωρείται ότι είναι συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, είναι οι ακόλουθες:

Πίνακας 4.2.4-112: Επιτρεπόμενες χρήσεις της ΖΑΠΦ-01 - ΖΑΠΦ-07 της προτεινόμενης σΠΠΒ Κυθήρων – Αντικυθήρων

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
11α. Επιστημονική έρευνα για τη ζώνη	Επιτρέπεται: - η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων - η εγκατάσταση μόνιμων ή προσωρινών συστημάτων παρακολούθησης του φυσικού περιβάλλοντος (γεωλογικών, κλιματικών συνθηκών, ειδών και τύπων οικοτόπων) χωρίς κτηριακές υποδομές - οι απαραίτητες εγκαταστάσεις μετεωρολογικών και γεωδυναμικών σταθμών.*	- Η χρήση «11. Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων – επιστημονική έρευνα για τη ζώνη» χωρίστηκε σε 11α και 11β για να διαχωριστεί η επιστημονική έρευνα (11α) από τις σχετικές κτηριακές υποδομές (11β). - * Εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των συναρμόδιων Υπουργών.
34. Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	Επιτρέπεται: - η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στη στέγη του φάρου για την εξυπηρέτηση των αναγκών του.	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 34 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ ή ΖΒΔΦΠ. Ωστόσο, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτίρια και στέγαστρα έχει αμελητέες επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
36. Στρατιωτικές εγκαταστάσεις		- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 36 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ ή ΖΒΔΦΠ, το οποίο ωστόσο έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες άμυνας της χώρας. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. - Οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις, ασκήσεις και δραστηριότητες αποτελούν θέματα Εθνικής Ασφάλειας. Ωστόσο, η ΜΔΠΠ δύναται να ενημερώσει τις αρμόδιες υπηρεσίες να αποφύγουν την τοποθέτηση στρατιωτικών εγκαταστάσεων και τη διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων στη συγκεκριμένη ζώνη εάν αυτό είναι δυνατόν, καθώς κάτι τέτοιο θα προκαλούσε σημαντική όχληση και θα είχε εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για το προστατευτέο αντικείμενο και τους στόχους διατήρησής του (υποβάθμιση Τ.Ο. και ενδαιημάτων ειδών, όχληση και εκτόπιση ειδών). Εάν δεν υπάρχει εναλλακτική λύση χωροθέτησης των εγκαταστάσεων εκτός της ζώνης, συνιστάται οι εγκαταστάσεις να εξυπηρετούν αμιγώς επιχειρησιακούς σκοπούς, χωρίς να επιτρέπεται αλλαγή χρήσης γης . Ακόμη, συνιστάται οι στρατιωτικές ασκήσεις να πραγματοποιούνται κατά το δυνατόν εκτός ζώνης .
51. Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδάφους	Επιτρέπονται: - μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικείμενου - τα Αντιπλημμυρικά έργα	- Γίνονται μετά από εκπόνηση κατάλληλων μελετών με συγκεκριμένες κατά περίπτωση προδιαγραφές. Οι προδιαγραφές και οι διαδικασίες μελέτης και κατασκευής τους εξειδικεύονται και προσδιορίζονται στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της σΠΠΒ. Για την κατασκευή των έργων αυτών απαιτείται η προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
55. Φάρoi		- Οι φάρoi αποτελούν θέματα ασφάλειας των ακτοπλοϊκών μεταφορών. Ωστόσο, η ΜΔΠΠ δύναται να ενημερώσει τις αρμόδιες υπηρεσίες να αποφύγουν την εγκατάσταση φάρων στη συγκεκριμένη ζώνη εάν αυτό είναι δυνατόν, ή να προτιμήσουν την εγκατάσταση σημαντήρων εφόσον δεν υπάρχει εναλλακτική λύση , ώστε να μην πληγεί το προστατευτέο αντικείμενο.
56. Ήπια ορεινή και υπαίθρια αναψυχή (πεζοπορία,	Επιτρέπονται:	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
ποδηλασία, ορειβασία, αναρρίχηση, ιππασία, παρατήρηση άγριας ζωής, rafting, κανόε/καγιάκ, αικωροπερισμός, αλεξίπτωτο πλαιγιάς, ανεμόπτερο, κλπ)	- δραστηριότητες που συμβάλλουν στην εκπαίδευση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών για περιβαλλοντικά θέματα Δεν επιτρέπεται: - η επίσκεψη παραθεριστών	περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευόμενου αντικείμενου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 56 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018.
57. Υποδομές και δραστηριότητες αντιπυρικής προστασίας	Επιτρέπονται: - τα έργα, οι υποδομές και οι δραστηριότητες αντιπυρικής προστασίας, σύμφωνα με τη Δασική Νομοθεσία (δημιουργία και συντήρηση αντιπυρικών ζωνών, πυροφυλάκια, δεξαμενές (συνιστάται υπόγειες), αντλιοστάσια (συνιστάται υπόγεια), κλπ.), όπως αναφέρονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευόμενου αντικείμενου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 57 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018. - Την ευθύνη για την αντιπυρική προστασία έχει η αρμόδια Δασική Υπηρεσία και η Πολιτική Προστασία. Η ΜΔΠΠ θα πρέπει να έρχεται σε επικοινωνία με την Πολιτική Προστασία και να προτείνει συγκεκριμένα δεδομένα/στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.
58. Έργα με στόχο την διατήρηση, ανάπτυξη, ανάδειξη ή προστασία της βιοποικιλότητας (π.χ. δημιουργία μικρών λιμνών με μόνιμη παροχή νερού, «πράσινων γεφυρών»/ ιχθυοδιαδρόμων για την απρόσκοπτη μετακίνηση της πανίδας, τεχνητών φωλιών αρπακτικών, έργα σταθεροποίησης παράκτιων αμμοθινών, κλπ)	Επιτρέπεται: - έργα που έχουν στόχο την διατήρηση, ανάπτυξη, ανάδειξη ή προστασία της βιοποικιλότητας - η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων και υπαλλήλων που είναι επιφορτισμένοι με καθήκοντα φύλαξης, εποπτείας και διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής.	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευόμενου αντικείμενου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 58 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018.

Οι παραπάνω χρήσεις προτείνονται ως επιτρεπόμενες, καθώς δεν θεωρείται ότι ασκούν σημαντική πίεση στο προστατευόμενο αντικείμενο.

Σημειώνεται ότι εντός της προτεινόμενης ΖΑΠΦ-07 ανήκουν η παραλία Ρουτσούνας και η παραλία όπου γίνεται η πόντιση του υποβρυχίου καλωδίου. Στις επιτρεπόμενες χρήσεις της ΕΠΜ 7α δεν ανήκουν οι προτεινόμενες επεμβάσεις που περιγράφονται στην ΜΠΕ. Επίσης διαπιστώνεται ότι σε καμία από τις προτεινόμενες ζώνες της ΕΠΜ 7α, ήτοι στις ΖΠΦ- 02 και ΖΑΠΦ-07 δεν προτείνεται η εγκατάσταση και λειτουργία τόσο Αιολικών Πάρκων όσο και των συνοδών τους έργων.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Δ/ση Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής λαμβάνοντας υπόψη όλα τα προαναφερθέντα και συνεκτιμώντας τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από την κατασκευή και λειτουργία του έργου που εμπίπτει εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αττικής, και ειδικότερα το γεγονός ότι:

α) η παραλία Ρουτσούνας όπου γίνεται η προσέγγιση του Φερυμποτ και η απόβαση του εξοπλισμού (οχήματα, μηχανήματα, Α/Γ κ.λπ.) είναι χαρακτηρισμένη ως προστατευόμενος αιγιαλός και παραλία (απάτητη παραλία), όπου απαγορεύεται η προτεινόμενη, από την ΜΠΕ, επέμβαση,

β) η παραλία βορείως της νήσου Κυθήρων όπου θα γίνει η πόντιση του υποβρυχίου καλωδίου είναι επίσης χαρακτηρισμένη ως προστατευόμενος αιγιαλός και απάτητη παραλία, όπου επίσης απαγορεύεται η προτεινόμενη από την ΜΠΕ επέμβαση,

γ) και στις δύο παραλίες απαντάται ο προστατευόμενος οικότοπος προτεραιότητας 1120* «Λειμώνες Ποσειδωνίας», που προστατεύονται βάση του εθνικού και ενωσιακού δικαίου,

δ) η χωροθέτηση του έργου (κυρίως και συνοδά) γίνεται εντός σημαντικότητας μεταναστευτικού περάσματος για την ορνιθοπανίδα και ταυτόχρονα εντός μεταναστευτικής στενωπού και το είδος του έργου έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευόμενου της περιοχής (ορνιθοπανίδα),

ε) η πρόθεση και επιδίωξη της Πολιτείας είναι η ουσιαστική προστασία της ευρύτερης περιοχής, όπως αποτυπώνεται:

- στις δράσεις και πρωτοβουλίες της Περιφέρειας Αττικής και συγκεκριμένα στο έργο Επιστημονικής τεκμηρίωσης για την κατάρτιση σχεδίου δράσεων προτεραιότητας περιοχών της Περιφέρειας Αττικής που έχουν χαρακτηριστεί περιοχές Natura 2000, στο

πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας,

- στο ΠΕΣΠΚΑ,

- στο ΡΣΑ,

- στην ΕΠΜ7α και τα Π.Δ. Προστασίας που θα απορρέουν από αυτήν και που τονίζεται, ακόμα δεν έχουν θεσμοθετηθεί,

στ) η κλίμακα του έργου δεν συνάδει με το τοπίο και την γενικότερη φυσιογνωμία του νησιού και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του που το καθιστούν μοναδικό, διότι μεταξύ άλλων αποτελεί μεταναστευτική στενωπό και μεταναστευτικό πέρασμα για την ορνιθοπανίδα,

ζ) ως σημαντικό κριτήριο για την χωροθέτηση του κυρίως έργου προβάλλεται το κατάλληλο αιολικό δυναμικό της περιοχής το οποίο επαναλαμβάνεται αρκετές φορές στην διαβιβασθείσα ΜΠΕ, καθώς και η τυπική εκπλήρωση των κριτηρίων που θέτει το Ειδικό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ,

γνωμοδοτεί **κατά** της εγκρίσεως της διαβιβασθείσας Μ.Π.Ε

Μετά το πέρας των τοποθετήσεων, ο Πρόεδρος έθεσε προς ψήφιση την ανωτέρω εισήγηση επί της αναφερομένης ΜΠΕ.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών του και

έχοντας υπόψη:

- την υπ' αριθμ. πρωτ. 12/12-5-2025 επιστολή του επικεφαλής της Δημοτικής Παράταξης Κυθήρων «Όλοι Μαζί, Κύθηρα – Αντικύθηρα» προς την εταιρεία ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε., όπως διαβιβάσθηκε με ηλεκτρονική αλληλογραφία στις 31/5/2025,
- τις από 17/6/2025, 19/6/2025 & 26/6/2025 επιστολές της συλλογικότητας «Κίνηση Πολιτών Κυθήρων»,
- το έντυπο Δ11 απόψεων του Δήμου Κυθήρων, όπως αναρτήθηκε στο ΗΠΜ και διαβιβάσθηκε με ηλεκτρονική αλληλογραφία από την «Κίνηση Πολιτών Κυθήρων» και από το Δήμο Κυθήρων,
- το έντυπο Δ11 απόψεων της Επιτροπής Εγχώριου Περιουσίας Κυθήρων & Αντικυθήρων (ΝΠΔΔ), όπως αναρτήθηκε στο ΗΠΜ και διαβιβάσθηκε με ηλεκτρονική αλληλογραφία από την «Κίνηση Πολιτών Κυθήρων»,
- την ανωτέρω εισήγηση της Δ/σης Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής,

αποφασίζει ομόφωνα

Γνωμοδοτεί αρνητικά επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για το έργο: «Συγκρότημα τριών (3) Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 135MW και μέγιστης αποδιδόμενης ισχύος 131,42MW στις θέσεις 'ΚΑΡΒΟΥΝΟΛΑΚΚΟΣ - ΦΟΙΝΙΚΙΕΣ' (31,5 MW), 'ΚΟΡΔΕΛΙΔΕΣ' (51,96 MW) ΚΑΙ 'ΞΕΡΟΚΑΜΠΙΑ' (47,96 MW) του Δήμου Κυθήρων της Περιφέρειας Αττικής, και των συνοδών τους έργων οδοποιίας, της ηλεκτρικής τους διασύνδεσης στο Ηπειρωτικό σύστημα καθώς και των εργοταξιακών εγκαταστάσεων κατασκευής» (ΠΕΤ: 2408001317), για τους λόγους που αναλύονται στις παρατηρήσεις και τις απόψεις της

Δ/σης Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής - όπως αναφέρονται κάτωθι- συνεκτιμώντας τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από την κατασκευή και λειτουργία του έργου που εμπίπτει εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αττικής και ειδικότερα για το γεγονός ότι:

α) η παραλία Ρουτσούνας όπου γίνεται η προσέγγιση του Φέρυμποτ και η απόβαση του εξοπλισμού (οχήματα, μηχανήματα, Α/Γ κ.λπ.) είναι χαρακτηρισμένη ως προστατευόμενος αιγιαλός και παραλία (απάτητη παραλία), όπου απαγορεύεται η προτεινόμενη, από την ΜΠΕ, επέμβαση,

β) η παραλία βορείως της νήσου Κυθήρων όπου θα γίνει η πόντιση του υποβρυχίου καλωδίου είναι επίσης χαρακτηρισμένη ως προστατευόμενος αιγιαλός και απάτητη παραλία, όπου επίσης απαγορεύεται η προτεινόμενη από την ΜΠΕ επέμβαση,

γ) και στις δύο παραλίες απαντάται ο προστατευόμενος οικότοπος προτεραιότητας 1120* «Λειμώνες Ποσειδωνίας», που προστατεύονται βάση του εθνικού και ενωσιακού δικαίου,

δ) η χωροθέτηση του έργου (κυρίως και συνοδά) γίνεται εντός σημαντικότητας μεταναστευτικού περάσματος για την ορνιθοπανίδα και ταυτόχρονα εντός μεταναστευτικής στενωπού και το είδος του έργου έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής (ορνιθοπανίδα),

ε) η πρόθεση και επιδίωξη της Πολιτείας είναι η ουσιαστική προστασία της ευρύτερης περιοχής, όπως αποτυπώνεται:

- στις δράσεις και πρωτοβουλίες της Περιφέρειας Αττικής και συγκεκριμένα στο έργο Επιστημονικής τεκμηρίωσης για την κατάρτιση σχεδίου δράσεων προτεραιότητας περιοχών της Περιφέρειας Αττικής που έχουν χαρακτηριστεί περιοχές Natura 2000, στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας,

- στο ΠεΣΠΚΑ,

- στο ΡΣΑ,

- στην ΕΠΜ7α και τα Π.Δ. Προστασίας που θα απορρέουν από αυτήν και που τονίζεται, ακόμα δεν έχουν θεσμοθετηθεί,

στ) η κλίμακα του έργου δεν συνάδει με το τοπίο και την γενικότερη φυσιογνωμία του νησιού και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του που το καθιστούν μοναδικό, διότι μεταξύ άλλων αποτελεί μεταναστευτική στενωπό και μεταναστευτικό πέρασμα για την ορνιθοπανίδα,

ζ) ως σημαντικό κριτήριο για την χωροθέτηση του κυρίως έργου προβάλλεται το κατάλληλο αιολικό δυναμικό της περιοχής το οποίο επαναλαμβάνεται αρκετές φορές στην διαβιβασθείσα ΜΠΕ, καθώς και η τυπική εκπλήρωση των κριτηρίων που θέτει το Ειδικό Πλαίσιο Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ.

Αναλυτικότερα:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

1. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ ΡΟΥΤΣΟΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΘΕΣΗ ΠΟΝΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΥ ΚΑΛΩΔΙΟΥ ΣΤΗ ΝΗΣΟ ΚΥΘΗΡΩΝ

1.1 Νομοθετικό πλαίσιο

1.1.1 Προσωρινή προσαιγιάλωση πλωτού μέσου

Στο άρθρο 55 «Προσωρινή προσαιγιάλωση πλωτού μέσου για μεταφορά εξοπλισμού Α.Π.Ε.» του Ν. 4797/23-4-2021 (66 Α') αναφέρεται:

« 2. Στο τέλος της περ. η' της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 2971/2001 (Α' 285) προστίθενται πέντε εδάφια, ως εξής:

«Για την προσωρινή προσαιγιάλωση πλωτού μέσου, με σκοπό αποκλειστικά τη διέλευση και μεταφορά του εξοπλισμού έργων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), της παρ. 1, υποβάλλεται αίτημα στην αρμόδια κτηματική υπηρεσία για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από τον ενδιαφερόμενο, υπέρ του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια του έργου, εφόσον η ανωτέρω διαδικασία: **α) προβλέπεται στην εγκεκριμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που συνοδεύει την Α.Ε.Π.Ο.** και **β) δεν προκαλεί αλλοίωση στη μορφολογία της ακτής και του πυθμένα, καθώς η διάταξη έδρασης για την εκφόρτωση είναι προσωρινή και απομακρύνεται άμεσα μετά το πέρας της διαδικασίας...**».

1.1.2 Περιβαλλοντική κατάταξη

Στην παρατήρηση (3) της Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/63951/4418/12-6-2024 (Β'3867) αναφέρεται:

«Τα επιμέρους έργα (π.χ. οδοποιία, υποθαλάσσιο ή υπόγειο ή εναέριο δίκτυο διασύνδεσης, υποσταθμοί, συστήματα αποθήκευσης κ.λπ.) ακολουθούν την κατηγορία του κυρίως έργου, εκτός εάν κατατάσσονται αυτοτελώς σε υψηλότερη κατηγορία, οπότε και εφαρμόζεται η παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 όπως ισχύει (ήτοι το συνολικό έργο κατατάσσεται στην υψηλότερη κατηγορία εκ των κατηγοριών που κατατάσσονται τα επιμέρους έργα του)».

1.1.3 Νομοθεσία σχετικά με παραλίες υψηλής προστασίας (απάτητες παραλίες)

Η παραλία Ρουτσούνας - αλλά και άλλες παραλίες της νήσου Κυθήρων στις οποίες γίνεται αναφορά στην ΜΠΕ— ανήκει στο δίκτυο των παραλιών υψηλής προστασίας (απάτητες παραλίες).

Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 «Προστατευόμενοι αιγιαλοί και παραλίες και αιγιαλοί και παραλίες κοινής προστασίας» του Ν. 5092/2024 (Α'33) «Όροι αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας στις παραθαλάσσιες περιοχές και άλλες διατάξεις», αναφέρονται τα ακόλουθα:

«...2. **Αιγιαλοί και παραλίες υψηλής προστασίας («απάτητες παραλίες»)** είναι **αιγιαλοί ιδιαίτερης αισθητικής, γεωμορφολογικής ή οικολογικής αξίας, στους οποίους απαγορεύεται η παραχώρηση απλής χρήσης, καθώς και οποιαδήποτε άλλη δράση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη μορφολογία τους και την ακεραιότητά τους ως προς τις οικολογικές τους λειτουργίες. Οι απαγορεύσεις και περιορισμοί δραστηριοτήτων προβλέπονται σε κανονιστική πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 ή με την κοινή απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 22 του παρόντος**».

Κατ' εξουσιοδότηση του ανωτέρω νόμου, εκδόθηκε η Κ.Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/35330/646/2-4-2024 (Β'2364) «Όροι και περιορισμοί για τους αιγιαλούς και τις παραλίες υψηλής προστασίας (απάτητες παραλίες)», η οποία τροποποιήθηκε με την Κ.Υ.Α. ΥΠΕΝ/Δ ΔΦΠΒ/68831/1806/25-6-2024 (Β'3734). Στο Παράρτημα Ι αυτής, δίδονται οι συντεταγμένες (σε ΕΓΣΑ 87) των κορυφών αρχής και τέλους των 238 παραλιών υψηλής προστασίας της χώρας.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται απόσπασμα του προαναφερόμενου Παραρτήματος, που αφορά μόνο στις παραλίες υψηλής προστασίας – απάτητες παραλίες του Δήμου Κυθήρων. Η παραλία Ρουτσούνας αντιστοιχεί στον α/α 169 και η παραλία που γίνεται η πόντιση του υποβρυχίου καλωδίου αντιστοιχεί στον α/α 166 του πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 1: Απάτητες παραλίες της νήσου Κυθήρων
[Απόσπασμα πίνακα της Κ.Υ.Α. ΥΠΕΝ/Δ ΔΦΠΒ/68831/1806/25-6-2024 (Β'3734)]

α/α	Συν/νη Χ αρχής ακτογραμμής	Συν/νη Υ αρχής ακτογραμμής	Συν/νη Χ τέλους ακτογραμμής	Συν/νη Υ τέλους ακτογραμμής	Ονομασία περιοχής Natura 2000	ΚΩΔΙΚΟΣ Natura 2000	ΟΤΑ
164	405138	4026315	405439	4026394	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
165	404034	4026036	404077	4026031	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
166	404547	4025900	404614	4025901	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
167	410380	4018287	410423	4018256	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
168	402187	4018207	402147	4018217	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ
169	403271	4025023	403252	4025392	ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ	GR3000013	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

Στις εικόνες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι συντεταγμένες αρχής και τέλους της παραλίας Ρουτσούνας και της παραλίας όπου προτείνεται η πόντιση του υποβρυχίου καλωδίου (υπόβαθρο google earth). Και οι δύο είναι χαρακτηρισμένες ως απάτητες παραλίες.

Εικόνα 1: Συντεταγμένες αρχής και τέλους της απάτης παραλίας Ρούτσουνας (υπόβαθρο google earth – Ιδία επεξεργασία)

Εικόνα 2: Θέση πόντισης του υποβρυχίου καλωδίου στην απάτητη παραλία με α/α 166 (υπόβαθρο google earth – Ιδία επεξεργασία)

Αναφορικά με τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις σε όλες τις παραλίες που ανήκουν στο δίκτυο των παραλιών υψηλής προστασίας – απάτητες παραλίες, στα άρθρα 2 και 3 της προαναφερόμενης Κ.Υ.Α. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/35330/646/2-4-2024

(Β'2364), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, προβλέπονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 2

Όροι και περιορισμοί

1. Στο σύνολο των περιοχών που ορίζονται από τις συντεταγμένες του Παραρτήματος Ι απαγορεύεται η παραχώρηση του δικαιώματος απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας, καθώς και οποιαδήποτε άλλη δράση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη μορφολογία τους και την ακεραιότητά τους ως προς τις οικολογικές τους λειτουργίες, και ιδίως:

α) Η παρουσία μηχανοκίνητων οχημάτων,

β) η διοργάνωση εκδηλώσεων με συμμετοχή περισσότερων από δέκα (10) άτομα,

γ) η μουσική ή η παραγωγή άλλων ήχων με χρήση συσκευής ηλεκτρικής αναπαραγωγής ή ενίσχυσης, για

την άσκηση δραστηριοτήτων,

δ) η τοποθέτηση κινητών στοιχείων, όπως τραπεζοκαθισμάτων, ομπρελών, ξαπλωστών κ.ά.

ε) η άσκηση δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους λουόμενους ή την αναψυχή του κοινού, για εκμίσθωση θαλάσσιων μέσων αναψυχής,

στ) η λειτουργία αυτοκινούμενου ή ρυμουλκούμενου τροχήλατου αναψυκτήριου.

2. Εξαιρούνται από τους όρους και τους περιορισμούς της παρ. 1 οι ενέργειες που είναι αναγκαίες:

α) Για έργα για σκοπούς Εθνικής Άμυνας, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας,

β) για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιάς κ.λπ.), εφόσον μετά λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος,

γ) για λόγους προστασίας ή/και αποκατάστασης του φυσικού και θαλάσσιου περιβάλλοντος.

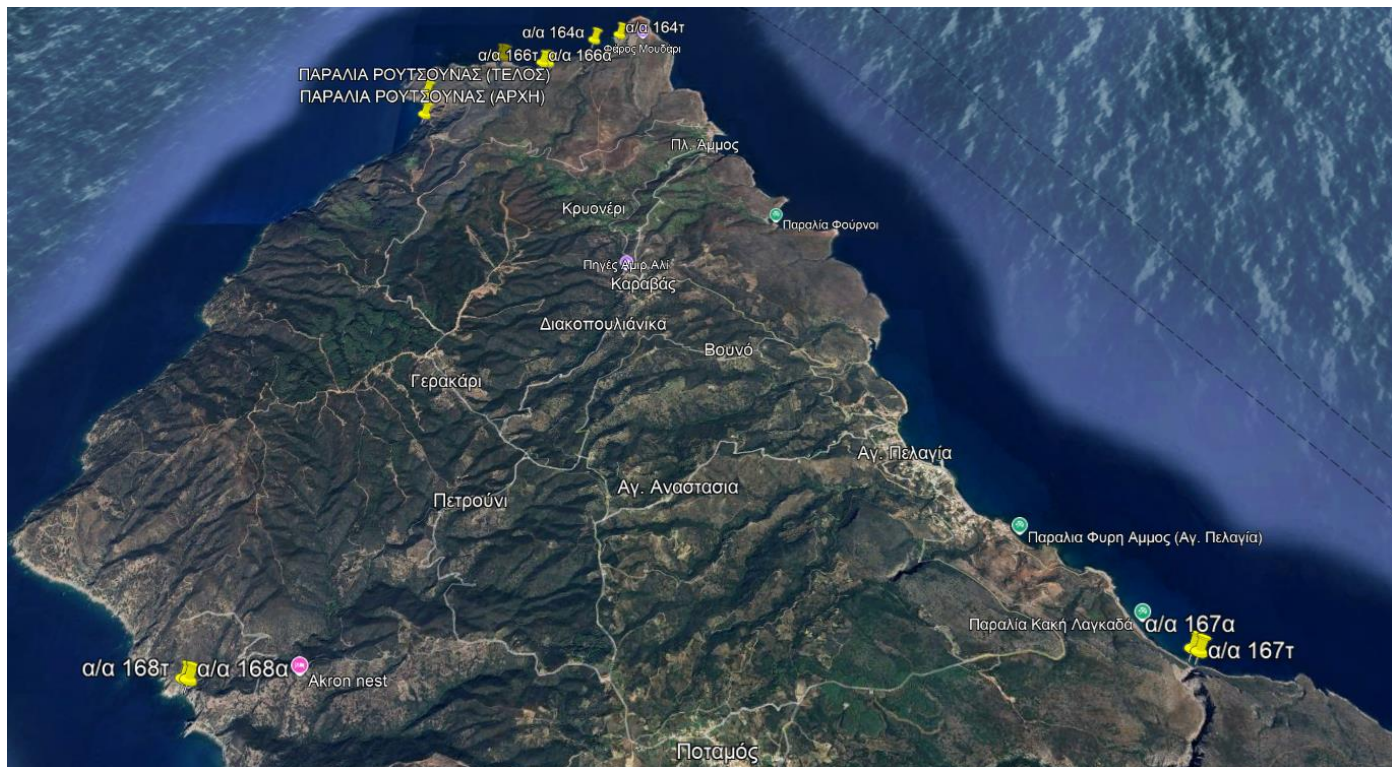
Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Οι διατάξεις της παρούσας τίθενται σε εφαρμογή από τη δημοσίευσή τους στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Η παρούσα παύει να ισχύει για κάθε μία από τις περιοχές για την οποία θα εκδοθεί σχέδιο διαχείρισης και το διάταγμα των παρ. 3 και 4 αντιστοίχως του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), οπότε και εφαρμόζονται το σχέδιο διαχείρισης και το διάταγμα».

1.2 Λοιπές απάτητες παραλίες της νήσου Κυθήρων

Το σύνολο των απάτητων παραλιών στη νήσο Κυθήρων που παρουσιάστηκαν στον προηγούμενο πίνακα, αποτυπώνονται στην εικόνα που ακολουθεί.

Εικόνα 3: Σύνολο απάτητων παραλιών στη νήσο Κυθήρων
(υπόβαθρο google earth – Ιδία επεξεργασία)

1.3 Σχεδιασμός που προβλέπεται στην ΜΠΕ

Σύμφωνα με την ΜΠΕ, για την απόβαση του εξοπλισμού των Α/Π επιλέγεται η παραλία Ρουτσούνας. Συγκεκριμένα αναφέρεται: «Ο σχετικός με την κατασκευή του Α/Π εξοπλισμός της Α/Γ τύπου VESTAS V-136 (πτερύγια, πυλώνας, πλήμνη κ.λπ.) θα εκφορτωθεί πιθανώς στο λιμάνι της Καλαμάτας ή του Γυθείου και στη συνέχεια θα μεταφερθεί μαζί με τα ειδικά οχήματα, με Φερυμπότ στην παραλία Ρουτσούνας στο ΒΔ άκρο των Κυθήρων».

Ωστόσο στην ΜΠΕ δεν γίνεται καμία αναφορά στο γεγονός ότι πρόκειται για απάτητη παραλία και κατά συνέπεια στις απαγορεύσεις που θέτει η κείμενη νομοθεσία. Επίσης η ΜΠΕ δεν προβαίνει στην περιβαλλοντική του κατάταξη ως Α1 έργο (συνοδό έργο του κυρίως έργου) και επιπλέον δεν εξετάζονται οι επιπτώσεις από τα έργα που θα απαιτηθούν για την προσωρινή προσαιγιάλωση του πλωτού μέσου, το είδος των έργων, τεχνικά χαρακτηριστικά, κ.λπ.

Ομοίως διαπιστώνεται ότι και η θέση πόντισης του υποβρυχίου καλωδίου, χωροθετείται σε παραλία υψηλής προστασίας, για την οποία επίσης δεν γίνεται καμία αναφορά στις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας.

2 ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 1120* «ΛΕΙΜΩΝΕΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ»

2.1 Γενικά στοιχεία

Η Ποσειδωνία είναι ένα θαλάσσιο φυτό, ενδημικό της Μεσογείου, το οποίο σχηματίζει εκτεταμένους λειμώνες (λιβάδια). Αναπτύσσεται σε μαλακό υπόστρωμα, με υψηλή οικολογική αξία, όπως αμμώδη υποστρώματα (δηλαδή σε βυθούς με χονδρή ή λεπτόκοκκη άμμο) και σε βάθη από μερικές δεκάδες εκατοστά έως 30-40 m. Τα καταπράσινα φύλλα της μοιάζουν με κορδέλες και φθάνουν σε μήκος το 1 μέτρο, ενώ οι

ρίζες της εισχωρούν βαθιά στον πυθμένα, σχηματίζοντας ένα πολύπλοκο δικτυωτό πλέγμα. **Οι λειμώνες της Ποσειδωνίας είναι γνωστοί και ως δάση της θάλασσας.** Η ιδιαίτερη κατασκευή των λειμώνων Ποσειδωνίας δημιουργεί μια σειρά από μικρο-ενδιαιτήματα που δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για εγκατάσταση και διαβίωση σε πολλά διαφορετικά είδη χλωρίδας (περισσότερα από 400 είδη φυκών έχουν αναφερθεί μέχρι τώρα ως κάτοικοι των λειμώνων) και πανίδας (περισσότερα από 500 είδη που ανήκουν σε όλες τις ταξινομικές ομάδες του ζωικού βασιλείου) και τα οποία με την σειρά τους προσελκύουν περιοδικά και άλλους οργανισμούς που ζουν σε άλλες οικολογικές ζώνες της βενθικής και/ή πελαγικής ενότητας. Τέλος, οι λειμώνες της Posidonia αποτελούν τον τόπο αναπαραγωγής όχι μόνον για τους οργανισμούς που μόνιμα ζουν σε αυτούς αλλά και για πολλούς άλλους που έρχονται για να γεννήσουν, καθώς υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα επιβίωσης των νεαρών απογόνων τους (μεγαλύτερη προστασία από εχθρούς).

Η Ποσειδωνία ανήκει στα αγγειόσπερμα ή φανερόγαμα (ανώτερα φυτά) τα οποία, σε αντίθεση με τα φύκη (κατώτερα φυτά της θάλασσας), έχουν ρίζες, φύλλα, άνθη και καρπούς, όπως ακριβώς και τα φυτά της ξηράς. Τα αγγειόσπερμα προέρχονται από χερσαίους προγόνους που επέστρεψαν στο θαλάσσιο περιβάλλον εδώ και 200 εκατομμύρια έτη. Από τα 60 είδη αγγειοσπέρμων που υπάρχουν παγκοσμίως, μόλις τα 4 απαντούν στις ευρωπαϊκές θάλασσες.

Οι οικολογικές παράμετροι από τις οποίες εξαρτάται το βάθος του ανώτερου και κατώτερου ορίου ανάπτυξης του λιβαδιού, καθώς και η πυκνότητα του λιβαδιού είναι το φως και ο υδροδυναμισμός. Όπως είναι φυσικό η μορφή της βλάστησης διαφοροποιείται λόγω αλλαγής των συνθηκών φωτισμού, υδροδυναμισμού και τύπου υποστρώματος (βράχος, άμμος, λάσπη). Ανάλογα με την διαύγεια του νερού, βρίσκεται σε βάθος από ένα μέτρο έως 35 μέτρα. Η βαθυμετρική εξάπλωση της Ποσειδωνίας που έχει ανάγκη το ηλιακό φως προκειμένου να φωτοσυνθέσει, εξαρτάται από την διείσδυση του φωτός που μετά βίας φτάνει τα 40 m. Το όριο αυτό σχετίζεται άμεσα με την καθαρότητα του θαλασσινού νερού. Σε συνθήκες εξαιρετικής διαύγειας που δεν σπανίζουν στην Ανατολική Μεσόγειο – το βαθύτερο όριο των λιβαδιών εντοπίζεται ακόμα βαθύτερα με την Ελλάδα να κατέχει το εντυπωσιακό ρεκόρ των 48 m.

Σημαντικά στοιχεία – Μοναδικότητα - Σπανιότητα

Η πυκνή και πολύπλοκη βλάστηση της Ποσειδωνίας αποτελεί έναν οικότοπο με μεγάλη βιοποικιλότητα, αναδεικνύοντας τη σημασία του και καθιστώντας τον **οικότοπο προτεραιότητας** στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Η Ποσειδωνία αποτελεί έναν πολύ καλό βιολογικό δείκτη της οικολογικής κατάστασης του θαλάσσιου οικοσυστήματος (ευαίσθητο στη ρύπανση θαλάσσιο φανερόγαμο) και η παρουσία της σε επάρκεια υποδηλώνει την καλή ποιότητα του θαλασσινού νερού (Dafis et al. 1996).

Όσον αφορά στη μεγάλη οικολογική σημασία των λειμώνων της Ποσειδωνίας για τη διατήρηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων, αλλά και της παράκτιας ζώνης στη Μεσόγειο, θα πρέπει να αναφερθούν δύο κυρίως φαινόμενα που σχετίζονται με την παρουσία του φυτού αυτού.

Το πρώτο έχει να κάνει με την προστασία των ακτών από τα φαινόμενα διάβρωσης. Τα μεγάλα φύλλα του φανερόγαμου μειώνουν την ένταση του υδροδυναμισμού (τόσο εξαιτίας της κυματικής δράσης όσο και εξαιτίας των υποθαλάσσιων ρευμάτων), με αποτέλεσμα μέρος του ιζήματος να εναποτίθεται στις ρίζες και να μην απομακρύνεται από την περιοχή όπου τέτοιοι λειμώνες αναπτύσσονται. Το υποθαλάσσιο λιβάδι της Ποσειδωνίας λειτουργεί ως δάσος. Τα ριζώματα της Ποσειδωνίας είναι πολυετή, συγκρατούν το ιζήμα και προστατεύουν τον βυθό και την ακτογραμμή. Έχει υπολογιστεί ότι η καταστροφή ενός σχετικά μεγάλου τμήματος του

λειμώννα (περίπου 200 m) μπορεί να προκαλέσει διάβρωση της ακτής που βρίσκεται μπροστά του κατά περίπου 20 m.

Άλλος ένας μηχανισμός προστασίας από την δράση των κυμάτων είναι η δημιουργία συμπαγών μαζών (banks) που σχηματίζονται από τα νεκρά της φύλλα, τα οποία συσσωρεύονται στις παραλίες και αναμειγνύονται με άμμο. Επικρατεί λανθασμένα η εντύπωση ότι οι παραλίες στις οποίες παρουσιάζονται μάζες από τα νεκρά φύλλα της Ποσειδωνίας δεν είναι καθαρές. Αντιθέτως, η παρουσία των φύλλων αυτών είναι ένδειξη υψηλής οικολογικής κατάστασης των υδάτων και γενικά μιας υγιούς θάλασσας. Η απομάκρυνση των νεκρών φύλλων της Ποσειδωνίας από τις παραλίες έχει ως αποτέλεσμα, παράλληλα με την αποδυνάμωση του μηχανισμού αυτοπροστασίας της παραλίας, την αφαίρεση σημαντικής ποσότητας άμμου.

Το δεύτερο σχετίζεται με τη δομή των λειμώνων της Ποσειδωνίας. Κάθε 1 m² σε ένα λειμώννα δύναται να περιέχει πάνω από 1000 φυτά, κάθε ένα από τα οποία περιέχει 5-6 φύλλα. Αυτά αν τοποθετηθούν το ένα δίπλα στο άλλο μπορεί να καλύψουν μία έκταση ίση περίπου με 40 m² σε μία θαλάσσια περιοχή.

Ο πλούτος της ζωής (ποικιλότητα ειδών και πυκνότητας) έχει σαν αποτέλεσμα 1 εκτάριο (10 στρέμματα) λειμώνων της Ποσειδωνίας να παράγει 14 lt οξυγόνου ανά ημέρα, μέσω της φωτοσυνθετικής δραστηριότητας και 40 τόνους οργανικού υλικού σε ετήσια βάση, ενώ η συνολική βιομάζα των ζωικών οργανισμών που εξαπλώνονται στην ίδια έκταση ξεπερνά τους 10 τόνους. Επιπλέον οι Ποσειδωνίες αποθηκεύουν στα θαλάσσια ιζήματα το 12% της παγκόσμιας ποσότητας του άνθρακα στους ωκεανούς, πολύτιμο χαρακτηριστικό που αφορά στην απορρόφηση του διοξειδίου του άνθρακα, κύριας αιτίας της κλιματικής αλλαγής. Το γεγονός ότι το 30% της οργανικής ύλης των λειμώνων Ποσειδωνίας καταλήγει σε μεγαλύτερα βάθη, υποδεικνύει ότι η παραγωγή αυτή διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο για τα θαλάσσια οικοσυστήματα στο σύνολο τους και όχι μόνο για αυτά της παράκτιας ζώνης.

Κατάσταση διατήρησης - Απειλές

Τα λιβάδια της Ποσειδωνίας αναπτύσσονται σε παράκτιες περιοχές με μεγάλη ζήτηση για τον άνθρωπο. Παράλληλα, οι ρυθμοί αύξησης του φυτού είναι εξαιρετικά αργοί (2cm/έτος). Μια τούφα που ξεριζώνεται από μια άγκυρα πλοίου δημιουργεί ένα κενό που αναπληρώνεται σε δεκαετίες, ενώ ένα λιβάδι σε αιώνες. Έτσι, παγκοσμίως, η υποχώρηση των λιβαδιών είναι γεγονός και τα ποσοστά που αναφέρονται για τον 20^ο αιώνα αγγίζουν το 20-30%. Λιμενικά έργα, ευτροφισμός, συρόμενα αλιευτικά εργαλεία και χημική ρύπανση είναι τα κύρια αίτια της καταστροφής των λιβαδιών. Οι υδατοκαλλιέργειες προκαλούν την απόθεση μεγάλων ποσοτήτων οργανικής ύλης στον θαλάσσιο πυθμένα, με αποτέλεσμα να αλλάζουν τα φυσικοχημικά γνωρίσματα του ιζήματος.

Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ τα λιβάδια Ποσειδωνίας αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου προτεραιότητας, ενώ στο Πρωτόκολλο της Σύμβασης της Βαρκελώνης, το είδος αναφέρεται στο Παράρτημα των προστατευμένων ειδών.

Στην Ελλάδα, η πρώτη προσπάθεια χαρτογράφησης της επιφάνειας των λιβαδιών *P. oceanica* πραγματοποιήθηκε το 2001 (Panayotidis et al. 2002), όπου στο πλαίσιο της Οδηγίας για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΕΚ), τα λιβάδια *P. oceanica* (δηλαδή, τύπος οικοτόπου προτεραιότητας 1120) χαρτογραφήθηκαν σε 67 τοποθεσίες NATURA 2000 SCI. Τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τη κατανομή των λιβαδιών, που ανέδειξε την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσπάθεια χαρτογράφησης των θαλάσσιων λιβαδιών σε όλο το μήκος της Ελληνικής ακτογραμμής, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα επιτυχημένο σχέδιο διαχείρισης τους

(Panayotidis et al. 2002; Smith 2018). Από τότε, η παρουσία και αφθονία θαλάσσιων λιβαδιών έχουν μελετηθεί σποραδικά σε συγκεκριμένα σημεία της Ελληνικής θάλασσας (Fakiris et al. 2018, 2019; Panayotidis et al. 2006; Παναγιωτίδης και Δρακοπούλου 2010; Παπαθανασίου κ.ά. 2017; Παπαθεοδώρου κ.ά. 2012) καθώς και στις τοποθεσίες όπου παρακολουθείται η εφαρμογή της οδηγίας για τους οικοτόπους της ΕΕ Habitat Directive (HD) και Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (WFD) (Γερακάρης κ.ά. 2017, 2021).

Καταγραφή των λιβαδιών Ποσειδωνίας, έγινε με την ερευνητική εργασία για την καταγραφή τους από το έργο «Εντοπισμός, χαρτογράφηση, και αποτύπωση σε ναυτικούς χάρτες, των υποθαλάσσιων λιβαδιών Ποσειδωνίας σε όλη την Ελληνική Επικράτεια» Project: “Posidonia meadow location, mapping & printing on nautical maps of the Greek Seas» (ΕΛΚΕΘΕ, Ινστιτούτο Αλιευτικών ερευνών-ΙΝΑΛΕ, Εργ. Θαλ. Γεωολογίας & Φυσικής Ωκεανογραφίας Πανεπιστημίου Πατρών, 2015).

Επίσης μια προσπάθεια παρουσίασης της κατανομής θαλάσσιων λιβαδιών κατά μήκος της ελληνικής ακτογραμμής, βασίστηκε μόνο σε δορυφορικές εικόνες Landsat-8, από τους Τοπουζέλη κ.ά. (2018).

Τα πιο αξιόπιστα δεδομένα μέχρι σήμερα, αποδόθηκαν με την πρόσφατη εργασία βασιζόμενη στο έργο “Θαλάσσια λιβάδια στις ελληνικές θάλασσες: παρουσία, απουσία και χωρική κατανομή (“Seagrass meadows in the Greek Seas: presence, abundance and spatial distribution” Panayiotis Panayotidis, Vasillis Papathanasiou, Vasileios Gerakaris, Elias Fakiris, Sotiris Orfanidis, Georgios Papatheodorou, Maria Kosmidou, Nikos Georgiou, Vivi Drakopoulou and Valia Loukaidi -14.07.2022). Όπως αναφέρεται στην εργασία, η χαρτογράφηση λιβαδιών στηριζόμενη σε δορυφορικές εικόνες, εξακολουθεί να έχει σοβαρούς περιορισμούς (da Silveira et al. 2021; Goodman et al. 2013; Phamet al. 2019), καθώς εξαρτάται από το πλήθος των βαθμονομήσεων και επικυρώσεων (δηλαδή, in situ ground truthing), το επίπεδο των ατμοσφαιρικών, ραδιομετρικών και γεωμετρικών διορθώσεων των δορυφορικών εικόνων και την ορατότητα των παράκτιων νερών που χαρτογραφούνται.

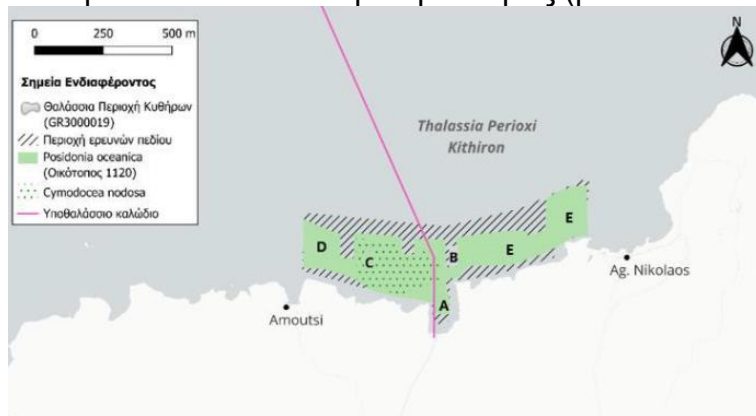
9.2.2 Νομοθετικό πλαίσιο προστασίας του οικοτόπου

Συνοπτικά αναφέρεται ότι λόγω της σπουδαιότητας της, η Ποσειδωνία προστατεύεται από τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Παράρτημα II, Κατάλογος των κινδυνευόντων ή απειλούμενων ειδών), τη Σύμβαση της Βέρνης (Παράρτημα 1, αυστηρά προστατευόμενων ειδών χλωρίδας), ενώ θεωρείται επίσης οικοτόπος προτεραιότητας από την Οδηγία της ΕΕ για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ, Παράρτημα I) και ως εκ τούτου τα μέρη της ΕΕ υποχρεούνται να τον προστατεύουν. Περιλαμβάνεται επίσης στον Κανονισμό της ΕΕ (1967/2006/ΕΚ) σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο, ο οποίος απαγορεύει την αλιεία με δυναμικά εργαλεία σε βυθούς με θαλάσσια βλάστηση, ιδιαίτερα σε αυτούς με θαλάσσια φανερόγαμα, όπως η *P. oceanica*. Τέλος, το είδος χρησιμοποιείται ως βιολογικός δείκτης για τα παράκτια ύδατα και τους οικοτόπους και η παρακολούθησή του απαιτείται από όλα τα κράτη μέλη σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ) και την Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (2008/56/ΕΚ), ενώ απαιτούνται ενέργειες για τη διατήρησή του με σκοπό την επίτευξη και διατήρηση της Καλής Οικολογικής Κατάστασης (ΚΟΚ).

Τέλος, σύμφωνα με το Παράρτημα I της Κ.Υ.Α. Η.Π.14849/853/Ε103/04.04.2008 (Φ.Ε.Κ. 645/Β/11.04.2008) τα λιβάδια Ποσειδωνίας αποτελούν φυσικό οικοτόπο προτεραιότητας με κωδικό 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonion oceanicae*)».

2.3 Σχεδιασμός που προβλέπεται στην ΜΠΕ

Στην ΜΠΕ αναφέρεται ότι η απόβαση όλου του εξοπλισμού για την εγκατάσταση του έργου, θα γίνει με προσέγγιση του Φέρυμποτ στη ΒΔ πλευρά των Κυθήρων, στην παραλία Ρουτσούνας. Εκτός του γεγονότος ότι πρόκειται για προστατευόμενο αιγιαλό και παραλία (σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως), στη συγκεκριμένη θέση καταγράφονται και λειμώνες Ποσειδωνίας, δηλαδή υπάρχει η παρουσία ενός προστατευόμενου οικοτόπου προτεραιότητας (βλ. εικόνα κάτωθι).

Εικόνα 4: Χάρτης της περιοχής μελέτης που περιλαμβάνει τους τύπους οικοτόπων καθώς και την προτεινόμενη θέση εξόδου του υποθαλάσσιου καλωδίου.

Εκτός των ανωτέρω, στην ΜΠΕ δεν γίνεται καμία αναφορά στα έργα προσωρινής προσαיγιάλωσης που θα απαιτηθούν και κατ' επέκταση δεν εξετάζονται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυτών.

Οι ίδιοι ακριβώς περιορισμοί χωροθέτησης ισχύουν και για την παραλία στα βόρεια του νησιού, όπου προτείνεται να γίνει η εκκίνηση της πόντισης του υποβρυχίου καλωδίου.

3. ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΩΣ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ

3.1 Προβλέψεις της ΚΥΑ

Στο άρθρο 6 του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ Β'2464/2008) – εφεξής: ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ - καθορίζονται οι περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων και των συνοδών τους έργων. Ειδικότερα αναφέρεται:

«1. Σε όλες τις κατηγορίες περιοχών του προηγούμενου άρθρου, πρέπει να **αποκλείεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός:**

α. Των κηρυγμένων διατηρητέων μνημείων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και των άλλων μνημείων μείζονος σημασίας της παρ. 5 ββ) του άρθρου 50 του ν. 3028/2002, καθώς και των οριοθετημένων αρχαιολογικών ζωνών προστασίας Α που έχουν καθορισθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 91 του ν. 1892/1991 ή καθορίζονται κατά τις διατάξεις του ν. 3028/2002.

β. Των περιοχών απολύτου προστασίας της φύσης και προστασίας της φύσης που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παρ. 1 και 2 και 21 του ν. 1650/1986.

γ. Των ορίων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Υγρότοποι Ραμσάρ).

δ. Των πυρήνων των εθνικών δρυμών και των κηρυγμένων μνημείων της φύσης και των αισθητικών δασών που δεν περιλαμβάνονται στις περιοχές της περιπτώσεως β' του παρόντος άρθρου.

ε. Των οικοτόπων προτεραιότητας περιοχών της Επικράτειας που έχουν ενταχθεί ως τόποι κοινοτικής σημασίας στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 σύμφωνα με την απόφαση 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 259 της 21.9.2006, σ. 1).

στ. Των εντός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων περιοχών.

ζ. Των Π.Ο.Τ.Α. του άρθρου 29 του ν. 2545/1997, των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα του άρθρου 10 του ν. 2742/1999, των θεματικών πάρκων και των τουριστικών λιμένων.

η. Των ατύπως διαμορφωμένων, στο πλαίσιο της εκτός σχεδίου δόμησης, τουριστικών και οικιστικών περιοχών.

Ως ατύπως διαμορφωμένες τουριστικές και οικιστικές περιοχές για την εφαρμογή του παρόντος νοούνται οι περιοχές που περιλαμβάνουν 5 τουλάχιστον δομημένες ιδιοκτησίες με χρήση τουριστική ή κατοικία, οι οποίες ανά δύο βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 100 μέτρων, και συνολική δυναμικότητα 150 κλίνες τουλάχιστον. Για τον υπολογισμό της δυναμικότητας κάθε δομημένη ιδιοκτησία με χρήση κατοικίας θεωρείται ισοδύναμη με 4 κλίνες ανεξαρτήτως εμβαδού.

Οι ανωτέρω περιοχές θα αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της οικείας Π.Π.Ε.Α.

θ. Των ακτών κολύμβησης που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των νερών κολύμβησης που συντονίζεται από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

ι. Των τμημάτων των λατομικών περιοχών και μεταλλευτικών και εξορυκτικών ζωνών που λειτουργούν επιφανειακά.

ια. Άλλων περιοχών ή ζωνών που υπάγονται σήμερα σε ειδικό καθεστώς χρήσεων γης, βάσει του οποίου δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων και για όσο χρόνο ισχύουν. [Η παράγραφος (ια) καταργήθηκε με τον ν. 3851/2010]

2. Οι κατευθύνσεις των εδαφίων α, β, γ, δ, ε, θ και ι της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τη χωροθέτηση των συνοδευτικών έργων Α.Π.Ε., (δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας). Η πιθανή παρέκκλιση πρέπει να τεκμηριώνεται περιβαλλοντικά.

Επίσης το Παράρτημα ΙΙ του ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ εξετάζει τη συμβατότητα των αιολικών εγκαταστάσεων από γειτνιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής, ενώ το Παράρτημα ΙV εξετάζει τα κριτήρια ένταξης των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο.

3.2 Σχεδιασμός βάσει της ΜΠΕ

Διαπιστώνεται ότι το κυρίως έργο τυπικά πληροί τα κριτήρια του ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ, μερικά εκ των οποίων πληρούνται οριακά, όπως ενδεικτικά:

- Η απόσταση μεταξύ των Α/Γ4 και Α/Γ5 του ΑΣΠΗΕ Καρβουνόλακκος - Φοινικιές, οι οποίες απέχουν απόσταση περίπου 345,7 m (η ελάχιστη απαιτούμενη απόσταση βάσει του ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ είναι $2,5 d = 2,5 \times 136 = 340 \mu$),
- Η απόσταση από Κηρυγμένα Μνημεία και Ιστορικούς Τόπους. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ, η ελάχιστη απόσταση είναι 7 φορές το μήκος της διαμέτρου της Α/Γ που εγκαθίσταται και τουλάχιστον 500 m. Δεδομένου ότι η διάμετρος της Α/Γ που θα εγκατασταθεί στο έργο είναι 136 m, προκύπτει ότι η ελάχιστη απόσταση είναι 952 m. Το κηρυγμένο πολιτιστικό στοιχείο που βρίσκεται εγγύτερα στις Α/Γ του έργου είναι ο Ι. Ναός Αγίου Πολυκάρπου, Φοίνικας, Κύθηρα, ο οποίος χωροθετείται σε απόσταση 960 m από την προτεινόμενη Α/Γ 2 του Α/Π Καρβουνόλακκος-Φοινικιές.

Επίσης, αναφορικά με την απόσταση του έργου από Ζώνες Ειδικής Προστασίας

(ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα, η θέση ανάπτυξης του έργου βρίσκεται εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), όπως έχει ήδη αναφερθεί. Στο τεύχος της συμβατότητας του έργου με το ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ, αναφέρεται: «Για το υπό μελέτη έργο έχει γίνει Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που επισυνάπτεται στο Παράρτημα V της ΜΠΕ, τα αποτελέσματα τις οποίες επιτρέπουν την χωροθέτηση του Έργου με την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων προστασίας, συνεπώς το κριτήριο πληρείται». Ωστόσο και σύμφωνα με το ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ, όταν το έργο χωροθετείται εντός ΖΕΠ, η συμβατότητά του με το ΕΠΧΣ&ΑΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ κρίνεται κατά περίπτωση στο πλαίσιο της ΕΠΟ (Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων), μετά από ειδική ορνιθολογική μελέτη. Επομένως η συμβατότητα του έργου ως προς την χωροθέτησή του εντός ΖΕΠ δεν έχει ακόμα κριθεί.

4. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΟΡΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΜΠΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Οι παρατηρήσεις που ακολουθούν είναι ενδεικτικές και σε καμία περίπτωση δεν περιλαμβάνουν το σύνολο των διαπιστώσεων που προέκυψαν κατά την ενδεδειγμένη μελέτη της ΜΠΕ και των συνοδευτικών της Παραρτημάτων, σχεδίων κ.λπ.

4.1 Αναφορικά με τις εναλλακτικές λύσεις που εξετάστηκαν

→ Στην ΜΠΕ και στο κεφάλαιο των εναλλακτικών λύσεων που εξετάστηκαν (βλ. παράγραφο 7.3 Εναλλακτική λύση 1 χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ στην ΜΠΕ) αναφέρεται ότι απορρίπτεται η εναλλακτική λύση 1 αναφορικά με την χωροθέτηση του κυρίως έργου. Συγκεκριμένα αναφέρεται:

*«Αναφορικά με τον ΑΣΠΗΕ 'Καρβουνόλακκο – Φοινικιές' η εναλλακτική θέση αυτή απορρίφθηκε καθώς παρ' ότι απαιτούνται μικρότερα μήκη οδοποιίας και γραμμής διασύνδεσης, **ωστόσο ο ΑΣΠΗΕ στη λύση αυτή χωροθετείται εντός της περιοχής Natura Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR3000013 το οποίο είναι δυσμενέστερο από περιβαλλοντικής πλευράς**».*

Επί των ανωτέρω παρατηρείται ότι εφόσον αυτή η εναλλακτική λύση απορρίπτεται λόγω του γεγονότος ότι το έργο καταλαμβάνει περιοχή του δικτύου Natura 2000 και συγκεκριμένα τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR3000013, τότε για ποιο λόγο προκρίνεται στην ΜΠΕ η προτεινόμενη λύση, η οποία επίσης βρίσκεται μέσα σε ΖΕΠ. Υπενθυμίζεται ότι το Α/Π Ξεροκαμπιά και το μεγαλύτερο τμήμα του Α/Π Κορδελίδες (10 από τις 12 Α/Γ) βρίσκονται εντός της προαναφερθείσας προστατευόμενης περιοχής, ενώ το σύνολο του έργου βρίσκεται εντός της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά - ΣΠΠ (Important Bird Areas – IBAs) «Νήσος Κύθηρα» GR129.

→ Στην ΜΠΕ και στο κεφάλαιο των εναλλακτικών λύσεων της όδευσης της υπόγειας γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (βλ. παράγραφος 7.6.2 Εναλλακτική Λύση Όδευση υπόγειας γραμμής μεταφοράς 150kV) αναφέρεται:

*«Αρχικά πρέπει να αναφερθεί πως το δίκτυο Μ/Τ και το δίκτυο Υ/Τ 150 kV στη νήσο Κύθηρα προτείνεται να υπογειοποιηθούν σε όλο το μήκος τους, μεταξύ άλλων, **για λόγους προστασίας της ορνιθοπανίδας**. Επίσης η επιλογή υπογειοποίησης των καλωδίων Μ/Τ συνάδει με την πολιτική υπογειοποίησης των ηλεκτροφόρων καλωδίων που έχει εξαγγείλει το ΥΠΕΝ καθώς και με την πολιτική πρόληψης από περιστατικά πυρκαγιάς που μπορούν να αποβούν μοιραία για το φυσικό περιβάλλον, την ανθρώπινη υγεία και τις περιουσίες».*

Επί των ανωτέρω παρατηρείται ότι αναφέρεται ως σημαντικός λόγος υπογειοποίησης του δικτύου, η προστασία της ορνιθοπανίδας της περιοχής. Στην ΜΠΕ όμως δεν τεκμηριώνεται η προστασία της ορνιθοπανίδας της περιοχής από την

συνολική κλίμακα του έργου. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την ΜΠΕ πρόκειται να εγκατασταθούν 30 Α/Γ συνολικού ύψους 150 μ έκαστη, οι οποίες θα τοποθετηθούν σε υψόμετρα εδάφους από 150 – 500 μ περίπου, σε περιοχή εξαιρετικά σημαντική για την ορνιθοπανίδα.

Επομένως προκύπτει η εύλογη διαπίστωση ότι η ορνιθοπανίδα της περιοχής χρήζει γενικότερης προστασίας και προφανώς δεν προστατεύεται επαρκώς μόνο με την υπογειοποίηση του καλωδίου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

4.2 Αναφορικά με την τρωτότητα του έργου στην κλιματική αλλαγή

→ Στη σελίδα 341 της ΜΠΕ όπου εξετάζεται η ευαισθησία του έργου σε διάφορες πηγές κινδύνου, αναφέρεται:

«Η λειτουργία του Έργου και κατά συνέπεια η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται ως προϊόν παρουσιάζουν ευαισθησία σε πηγές κινδύνου που μειώνουν την απόδοση του έργου. Έτσι, «υψηλή» ευαισθησία σχετίζεται με πιθανές αλλαγές στα χαρακτηριστικά των ανέμων. Στη διάρκεια ισχυρών ανέμων οι ταχύτητες του ανέμου ξεπερνούν το εύρος βέλτιστης λειτουργίας της Α/Γ η οποία υπερφορτώνεται και λειτουργεί με μειωμένη απόδοση. Γενικότερα, όταν τα χαρακτηριστικά του ανέμου ξεπερνούν με αυξανόμενη συχνότητα τις προδιαγραφές σχεδιασμού εξ αιτίας της κλιματικής αλλαγής θα παρατηρείται μειωμένη απόδοση του Έργου. Σε τέτοιες συνθήκες η παραγωγή ενέργειας δεν είναι η αναμενόμενη και ακριβείς προβλέψεις δεν είναι εφικτές. «Μέτρια» ευαισθησία εκτιμάται ότι υπάρχει για μια σειρά κλιματικών κινδύνων όπως ακραία μετεωρολογικά φαινόμενα που περιλαμβάνουν κύμα ψύχους, παγετό, κυκλώνα, θύελλα, ανεμοστρόβιλο κλπ. «Μέτρια» ευαισθησία στη λειτουργία εκτιμάται επίσης ότι υπάρχει εξαιτίας περιστατικών όπως οι δασικές φωτιές, οι κατολισθήσεις και οι καθιζήσεις».

Επί των ανωτέρω διαπιστώνεται το οξύμωρο ότι το έργο προτείνεται να εγκατασταθεί στην συγκεκριμένη περιοχή προκειμένου να παράγει ηλεκτρική ενέργεια από την εκμετάλλευση του αιολικού δυναμικού της περιοχής και με σκοπό την απαιτούμενη προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ενώ ταυτόχρονα το έργο εμφανίζει, σύμφωνα με την ΜΠΕ, υψηλή ευαισθησία στην κλιματική αλλαγή.

→ Στη σελίδα 344 της ΜΠΕ αναφέρεται:

«Με βάση τις προβλέψεις των κλιματικών μοντέλων για την περιοχή, εκτιμάται ότι οι μελλοντικές κλιματικές συνθήκες που σχετίζονται με τη μεταβολή της θερμοκρασίας και των χαρακτηριστικών του ανέμου και του υετού να είναι, στην πλειοψηφία τους, δυσμενέστερες από τις τωρινές. Λόγω της θέσης τμήματος του έργου εντός δασικής έκτασης, το Έργο εκτιμάται ότι έχει «υψηλή» έκθεση σε περιστατικά δασικών πυρκαγιών».

Σημειώνεται ότι από τη συνολική έκταση επέμβασης των 473,42 στρ. που καταλαμβάνει το κυρίως έργο και όλα τα συνοδά του, τα 295,42 στρ. καταλαμβάνουν εκτάσεις που διέπονται από τις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας (βλ. πίνακα 5-7 της ΜΠΕ (σελ. 94) και κάτωθι Πίνακα 5.7).

Πίνακας 5.7: Συγκεντρωτικά αποτελέσματα εκτάσεων προς επέμβαση σύμφωνα με τους κυρωμένους Δασικούς Χάρτες της Περιοχής Μελέτης

Περιοχή του Έργου	ΕΠΕΜΒΑΣΗ (m ²)	ΧΡΗΣΗ (m ²)	Δάση και Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΔΔ)	Δάση και Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΔΔ) / Αναδασωτέες ή Δασωτέες εκτάσεις (ΑΝ)	Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΔΑ)	Δάση και δασικές εκτάσεις άλλης μορφής (ΔΑ)/ Αναδασωτέες ή Δασωτέες εκτάσεις (ΑΝ)	Μη Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΑΑ)	Μη Δασικές εκτάσεις σε m ² (ΑΔ)	Μη Δασικές εκτάσεις (ΑΔ) / Αναδασωτέες ή Δασωτέες εκτάσεις (ΑΝ)	Εκτάσεις εκτός Κύρωσης σε m ²	Καταργούμενο τμήμα δρόμου σε m ²
Οδοποιία	213.790,66	203.671,61	76.376,29	44.474,01	895,03	1.753,68	16.990,55	21.249,37	36.177,93	15.873,78	0,00
Πλατείες, Οικίσκοι Ελέγχου, Εργοταξιακοί Χώροι, Υποσταθμός	259.625,59	204.533,45	92.923,24	78.392,25	25,07	573,97	8.887,99	12.828,73	31.821,18	32.533,19	1.639,95
Σύνολο (τ.μ)	473.416,25	408.205,06	169.299,52	122.866,27	920,10	2.327,65	25.878,54	34.078,10	67.999,11	48.406,97	1.639,95
Σύνολο (στρ.)	473,42	408,21	169,30	122,87	0,92	2,33	25,88	34,08	68,00	48,41	1,64
Ποσοστό επί του συνόλου της περιοχής επέμβασης	100%	86,23%	35,76%	25,95%	0,19%	0,49%	5,47%	7,20%	14,36%	10,23%	0,35%

Δηλαδή το 62,4 % της συνολικής έκτασης διέπτεται από της διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας.

4.3 Αναφορικά με τον χαρακτήρα των εκτάσεων επέμβασης (κυρίως έργο και συνοδά)

Στο κεφάλαιο των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου και συγκεκριμένα στην παράγραφο 9.7.2.2 Διάρθρωση και λειτουργίες του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, αναφέρεται:

«Το έργο θα αναπτυχθεί και θα λειτουργήσει σε ιδιωτικές γαίες του Φορέα του έργου χωρίς αλληλεπίδραση με λειτουργίες του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Συνεπώς δεν εκτιμώνται ή αξιολογούνται επιπτώσεις».

Επί των ανωτέρω αναφέρεται ότι στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής, μεταξύ άλλων, και το από 12/5/2025 σχετικό ερώτημα της Δημοτικής Παράταξης «Όλοι μαζί - Κύθηρα & Αντικύθηρα» αναφορικά με την ιδιοκτησία και την περιβαλλοντική συμβατότητα των σχεδιαζόμενων ΑΣΠΗΕ στα Κύθηρα.

9.4.4 Αναφορικά με την σημαντικότητα της περιοχής για την ορνιθοπανίδα

→ Στη σελίδα 63 της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) αναφέρεται: «Μια επιπλέον σημαντική πληροφορία για την ευρύτερη περιοχή των Κυθήρων, την ΣΠΠ GR129 και πιο εστιασμένα για την ΠΜ (Περιοχή Μελέτης) του έργου, είναι ότι παρόλο που **δεν εμπίπτει στους κύριους μεταναστευτικούς διαδρόμους για την Ελλάδα** (όπως αυτοί απεικονίζονται στο Χάρτη 2-6 της παρούσης), αφορά μία από τις σημαντικότερες περιοχές για τη μετανάστευση της ορνιθοπανίδας αποτελώντας **μεταναστευτική στενωπό**, όπως φαίνεται στον ακόλουθο χάρτη (Κρητικού Φρίντα, 2023) που παράχθηκε από τις τελευταίες καταγραφές μεταναστευτικών αρπακτικών στα πλαίσια του έργου «Από την Ευρώπη στην Αφρική: καταγραφή μεταναστευτικών αρπακτικών πουλιών μέσω συστηματικής παρακολούθησης και επιστήμης των πολιτών» (ΕΟΕ-ΟΦΥΠΕΚΑ, 2023)».

Ωστόσο στη σελίδα 74 της ΜΕΟΑ αναφέρεται:

«**Συμπερασματικά, η περιοχή μελέτης ως τμήμα της ΣΠΠ GR129 «Νήσος Κύθηρα», είναι μία από τις σημαντικότερες περιοχές για τη μετανάστευση της**

ορνιθοπανίδα στην Ελλάδα. Εκτός των άλλων πληθυσμιακών κριτηρίων ένταξης στο δίκτυο των ΣΠΠ, η περιοχή αποτελεί μία από τις ελάχιστες περιοχές που πληρούν το κριτήριο C5, δηλαδή αποτελεί μεταναστευτική στενωπό. Βρίσκεται στον μεταναστευτικό διάδρομο της νότιας Πελοποννήσου-Αντικυθήρων-βορειοδυτικής Κρήτης, όπου πάνω από 3.000 αρπακτικά περνούν τακτικά κάθε φθινόπωρο. Εκτός των μεταναστευτικών πουλιών, τα Κύθηρα είναι σημαντική περιοχή για τα αναπαραγόμενα θαλασσοπούλια, αρπακτικά, και είδη των θαμνώνων και των απόκρημνων ακτών».

4.5 Αναφορικά με τους κινδύνους για την ορνιθοπανίδα

→ Στη σελ. 135 της ΜΕΟΑ και στο κεφάλαιο 2.2.4 Κύριες πιέσεις και απειλές που υφίστανται, η εγκατάσταση Αιολικών Πάρκων στην ΖΕΠ αναφέρεται στις κυριότερες απειλές της ορνιθοπανίδας.

→ Στη σελ. 149 της ΜΕΟΑ και στο κεφάλαιο 3.2.3 Επιπτώσεις στην ορνιθοπανίδα της ΠΜ, αναφέρεται:

«Θνησιμότητα μπορεί να προκληθεί είτε άμεσα είτε σε κάποιο χρονικό διάστημα από σοβαρό τραυματισμό των πτηνών. Η σύγκρουση των πτηνών μπορεί να γίνει τόσο στις πτέρυγες των ανεμογεννητριών, όσο και στους πυλώνες, τις ατράκτους και τις συνοδευτικές υποδομές όπως τα καλώδια και τις γραμμές μεταφοράς ρεύματος και τους μετεωρολογικούς σταθμούς. Εκτός αυτών όμως, υπάρχουν στοιχεία για πτηνά που προσκρούουν στο έδαφος λόγω παράσυρσης από τον στρόβιλο που προκαλείται από την περιστροφική κίνηση των πτερύγων.

Η ενόχληση και/ή εκτόπιση που μπορεί να υποστούν τα πτηνά από τις περιοχές των αιολικών πάρκων και τις γειτονικές περιοχές λόγω οπτικής ή άλλης άμεσης ενόχλησης, ισοδυναμεί με απώλεια βιοτόπου. Εκτόπιση μπορεί να προκληθεί κατά τη φάση κατασκευής ή/και λειτουργίας του πάρκου και μπορεί να οφείλεται είτε στην παρουσία των ανεμογεννητριών, είτε στις μετακινήσεις οχημάτων και προσωπικού για τη συντήρηση των εγκαταστάσεων. Σημαντική διαταραχή είναι όμως και η διάνοιξη οδών προσπέλασης για τα εργοτάξια των έργων. Αυτοί οι δρόμοι επιτρέπουν και διευκολύνουν την πρόσβαση στο αιολικό πάρκο αλλά και σε περιοχές στις οποίες η πρόσβαση ήταν προηγουμένως δύσκολη ή αδύνατη. Συνεπεία των παραπάνω, η διαταραχή και η ανθρώπινη πίεση στην άγρια φύση αυξάνεται από τη συχνότερη παρουσία κυνηγών και λαθροθήρων, συλλεκτών, καθώς και από δραστηριότητες όπως η βόσκηση με τις αντίστοιχες υποδομές (στάβλους, μαντριά) ή και η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, μια από τις σημαντικότερες απειλές για τα αρπακτικά είδη πτηνών (Δημαλέξης *et al.* 2010). Παράλληλα όμως διευκολύνεται και η πρόσβαση για πυροπροστασία...».

→ Στην ΜΕΟΑ και στο κεφάλαιο 4: Μέτρα αντιμετώπισης των πιθανών επιπτώσεων (σελ. 161), προτείνονται μέτρα κατά την φάση κατασκευής και λειτουργίας του έργου, για την προστασία της ορνιθοπανίδας, των χειρόπτερων κ.λπ.

Η άποψη της Δ/σης Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής Περιφέρειας Αττικής είναι ότι όλα τα ανωτέρω πρέπει να αξιολογηθούν από τον ΟΦΥΠΕΚΑ (Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής του ΥΠΕΝ), στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του έργου του θέματος.

4.6 Αναφορικά με τις επιπτώσεις του έργου σε άλλα είδη της πανίδας

Εκτός από την ορνιθοπανίδα, πρέπει να αναφερθεί ότι στην ΠΜ απαντάται και χερσαία πανίδα αλλά και χειρόπτερα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την ΜΕΟΑ (σελ 80): «Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα είδη νυχτερίδων *Rhinolophus blasii* (Ρινολόφος

του *Blasius*) και *Myotis myotis* (Μεγάλη μυωτίδα) θεωρούνται ως Σχεδόν Απειλούμενα (NT) σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας, ενώ το κουνάβι *Martes foina* αξιολογείται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR).

Αντίστοιχα, με βάση το καθεστώς διατήρησης (σε ευρωπαϊκό επίπεδο) που δίνεται από την Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης Προστασίας της Φύσης (IUCN Red List), το είδος κουνελιού *Oryctolagus cuniculus* (ξενικό για την περιοχή των Κυθήρων) θεωρείται ως Σχεδόν Απειλούμενο (NT) και το κουνάβι *Martes foina* θεωρείται ως Κρισίμως Κινδυνεύον (CR).

4.7 Αναφορικά με την τρωτότητα του έργου σε πλημμύρες

Στην ΜΠΕ αναφέρεται προφανώς εκ παραδρομής: «Βόρεια της περιοχής μελέτης σε απόσταση μεγαλύτερη των 3 km από την περιοχή του έργου εντοπίζεται η ΖΔΥΚΠ με την ονομασία «Χαμηλή ζώνη άνω ρου π. Ασωπού» (EL07APSFR018) η οποία δεν δύναται να το επηρεάσει με κάποιο τρόπο. Νότια της περιοχής μελέτης σε απόσταση μεγαλύτερη του 1 km από την περιοχή του έργου εντοπίζεται η ΖΔΥΚΠ με την ονομασία «Χαμηλές ζώνες ρεμάτων Ασπρόπυργου – Ελευσίνας» (EL06APSFR005) η οποία δεν δύναται να το επηρεάσει με κάποιο τρόπο. Σε κάθε περίπτωση, το έργο συμμορφώνεται με τους όρους και περιορισμούς του Προγράμματος Μέτρων των οικείων ΣΔΚΠ, με στόχο των μετριασμό των επιπτώσεων στις περιοχές όπου έχει εντοπισθεί δυνητικός κίνδυνος πλημμύρας, όπως αυτός αποτυπώνεται στα Σχέδια Διαχείρισης, στους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας και στους Χάρτες Κινδύνου Πλημμύρας.

Τα εγκεκριμένα ΣΔΚΠ ΛΑΠ του 2ου Κύκλου (1η Αναθεώρηση) δεν έχουν οριστικοποιηθεί».

5. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Στις 30-01-2012 συνάφθηκε Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, για την ανάπτυξη κοινής δράσης και την εφαρμογή κοινών προγραμμάτων στον τομέα του περιβάλλοντος. Μεταξύ των αποφάσεων που ελήφθησαν από το Περιφερειακό Συμβούλιο (Π.Σ.) Αττικής, ήταν οι ακόλουθες:

Α) Η υπ' αρ. 89/2012 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής (ΑΔΑ:Β43Ω7Λ7-ΡΑΝ) για την έγκριση Β' τροποποίησης του Προγράμματος Εκτελεστέων Έργων Περιφέρειας Αττικής έτους 2012, με την οποία το Έργο «Κατάρτιση σχεδίου δράσεων προτεραιότητας, της Περιφέρειας Αττικής, περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί: περιοχές NATURA 2000» εντάχθηκε στο σκέλος των έργων, από ίδια χρηματοδότηση.

Β) Η με αριθμ. 17/2014 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής (ΑΔΑ:ΒΙΨ07Λ7-ΙΨΧ) για την έγκριση σκοπιμότητας, σύναψης και όρων προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, για την ανάθεση εκπόνησης ερευνητικού έργου με θέμα: «Επιστημονική τεκμηρίωση για την κατάρτιση σχεδίου δράσεων προτεραιότητας, περιοχών της Περιφέρειας Αττικής, που έχουν χαρακτηριστεί περιοχές NATURA 2000»,

Γ) Η υπ' αριθμ. 449/2014 Απόφαση του Π.Σ. Αττικής (ΑΔΑ: ΩΘ227Λ7-ΓΥ1) με την οποία εγκρίθηκαν οι όροι του σχεδίου τροποποίησης της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, για το ερευνητικό έργο με θέμα: «Επιστημονική τεκμηρίωση για την κατάρτιση σχεδίου δράσεων προτεραιότητας, περιοχών της Περιφέρειας Αττικής, που έχουν χαρακτηριστεί περιοχές NATURA 2000».

Ειδικότερα, «Σκοπός της σύμβασης είναι η επιστημονική υποστήριξη της Περιφέρειας Αττικής και της αρμόδιας διεύθυνσης για την σύνταξη και τεκμηρίωση

Σχεδίου Δράσεων Περιοχών Προτεραιότητας της Περιφέρειας Αττικής, που έχουν χαρακτηρισθεί Περιοχές Natura 2000.

Το αντικείμενο της σύμβασης περιλαμβάνει:

-Τη διερεύνηση και αποτύπωση της υφιστάμενης οικολογικής κατάστασης των επτά (7) Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ) και των επτά (7) Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) (περιοχές «Δικτύου Natura 2000»), που βρίσκονται στα γεωγραφικά όρια της Περιφέρειας Αττικής.

-Τη παρουσίαση εναλλακτικών επιλογών και συγκριτική επιστημονική αποτίμηση τους για στόχους διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών του παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ανά ΕΖΔ, βάση κριτηρίων.

-Την αναγνώριση αναγκών για μέτρα διατήρησης για τις ΕΖΔ και ΖΕΠ, που βρίσκονται στα γεωγραφικά όρια της Περιφέρειας Αττικής σύμφωνα με τις προβλέψεις της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Το αντικείμενο περιλαμβάνει την υποστήριξη για συγκριτική επιστημονική και μεθοδολογική αποτίμηση των στόχων και των δράσεων που η Περιφέρεια Αττικής θα προκρίνει, στο πλαίσιο εθνικών ή περιφερειακών πολιτικών/προγραμμάτων από το 2014 έως το 2020. Βάσει αυτών των προγραμμάτων οι δράσεις διατήρησης θα είναι δυνατόν στη συνέχεια να ενταχθούν σε χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα.

Την εκπόνηση της ανωτέρω έρευνας αναλαμβάνει το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας μέσω του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων Υγροτόπων (ΕΚΒΥ), το οποίο αποτελεί παράρτημά του. Επιπλέον το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας (Μ.Γ.Φ.Ι.) θα συμμετέχει στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης του εν λόγω έργου.

Η Περιφέρεια Αττικής αναλαμβάνει:

- Την καθοδήγηση της διαδικασίας εκπόνησης του πλαισίου δράσεων προτεραιότητας και την ευθύνη της έγκρισης του τελικού κειμένου.
- Τη διευκόλυνση των αναγκαίων επαφών και συνεννοήσεων με άλλους δημόσιους φορείς για τους σκοπούς εκτέλεσης του έργου, καθώς και την παροχή προς το Μ.Γ.Φ.Ι. όλων των στοιχείων που διαθέτει και θα ζητηθούν για την εκπόνηση μιας εμπεριστατωμένης έρευνας.
- Την ευθύνη της διαδικασίας ηλεκτρονικής διαβούλευσης και τη διοργάνωση συνάντησης διαβούλευσης με ενδιαφερόμενους φορείς.
- Τη γραμματειακή υποστήριξη της Κοινής Επιτροπής (αναλαμβάνει η Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιφέρειας Αττικής.)

Φορέας εκτέλεσης της έρευνας είναι το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας. Φορέας διαχείρισης εκμετάλλευσης και κυριότητας της έρευνας αλλά και των αποτελεσμάτων της του έργου θα είναι η Περιφέρεια Αττικής».

Στην Ομάδα Διοίκησης Έργου συμμετείχε ενεργά και η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της Περιφέρειας Αττικής.

Στο πλαίσιο του ανωτέρω μνημονίου συνεργασίας, προέκυψαν παραδοτέα τεύχη ανά περιοχές του δικτύου Natura 2000. Επισημαίνεται ότι, η ανωτέρω επιστημονική τεκμηρίωση (Απρίλιος 2016) έλαβε υπόψη τις περιοχές Natura 2000 όπως αποτυπώνονταν πριν από την αναθεώρησή τους με την ΚΥΑ 50743/11-12-2017 (4432 Β΄) «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».

Μέσα στα παραδοτέα ανήκαν και οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 στις νήσους Κύθηρα και Αντικύθηρα. Στους δε κινδύνους που απειλούν την περιοχή μελέτης αναφέρεται (σελ. 18):

«Σύμφωνα με την μελέτη των Δημαλέξη, κ.ά (2010) που συντάχθηκε με σκοπό να προσδιοριστούν οι ορνιθολογικά ευαίσθητες στις επιπτώσεις των αιολικών πάρκων

περιοχές, η χωροθέτηση αιολικών πάρκων στις δυσπρόσιτες μικρές ακατοίκητες νησίδες θα δημιουργήσει σημαντικό πρόβλημα στη βιοποικιλότητα. Επισημαίνεται δε ότι η δημιουργία αιολικών πάρκων είναι αρνητική για τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) που είναι ευάλωτα στα αιολικά πάρκα. **Στη συγκεκριμένη μελέτη προτείνεται η εξαίρεση της περιοχής μελέτης από την χωροθέτηση αιολικών πάρκων καθώς αποτελεί σημαντικό μεταναστευτικό πέρασμα για τα πτηνά.**

Τα ευάλωτα στα αιολικά πάρκα είδη χαρακτηρισμού που απαντούν στις περιοχές GR3000008, GR3000010, GR3000012, GR3000013 είναι ο Μαυροπετρίτης, ο Γερακαετός, ο Αρτέμης, ο Μύχος και ο Αιγαιόγλαρος. Αν και δεν υπάρχει προγραμματισμός δημιουργίας αιολικού πάρκου στην περιοχή, τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον, θεωρούμε σημαντικό να επισημάνουμε αυτόν τον κίνδυνο. Η ανάγκη αυτή είναι έντονη καθώς στην εργασία της Ρουμελιώτη (2009) η περιοχή GR3000010 «νησίδες Κυθήρων: Πρασονήσι, Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα», έχει ταξινομηθεί στις περιοχές του Δικτύου που είναι κατάλληλη για δημιουργία αιολικού πάρκου».

Σε άλλο σημείο της επιστημονικής τεκμηρίωσης καταλήγει στο συμπέρασμα: «...η διατήρηση και αναβάθμιση της περιοχής με κατάλληλες διαχειριστικές πρακτικές αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση υτων πληθυσμών της ορνιθοπανίδας της περιοχής».

Μεταξύ των Μέτρων Διατήρησης της Περιοχής ξεχωρίζει το **Μέτρο 2.1.2 «Εξαίρεση των περιοχών GR3000008, GR3000010, GR3000012, GR3000013 από τον χωροταξικό σχεδιασμό του ΥΠΕΚΑ για την εγκατάσταση Σταθμών Παραγωγής Αιολικής Ενέργειας»**. Ο σκοπός του μέτρου είναι «Η διατήρηση ή και αύξηση των πληθυσμών της ορνιθοπανίδας (αφορά ιδιαίτερα τα είδη χαρακτηρισμού που είναι ευάλωτα στα αιολικά δηλαδή τον Μαυροπετρίτη, τον Γερακαετό, τον Αρτέμη, τον Μύχο και τον Αιγαιόγλαρο». Η θέση εφαρμογής του είναι ολόκληρη η περιοχή μελέτης GR3000008, GR3000010, GR3000012, GR3000013.

Στην τεκμηρίωση – αναγκαιότητα του μέτρου αναφέρεται: «Τα ημερόβια αρπακτικά πτηνά, καθώς και ο Αρτέμης, ο Μύχος και ο Αιγαιόγλαρος, είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες. Όταν οι ανεμογεννήτριες χωροθετούνται εντός του ζωτικού χώρου αυτών είναι αναμενόμενο ότι θα υπάρχει αυξημένος κίνδυνος πρόσκρουσης».

Ως δείκτες παρακολούθησης του Μέτρου αναφέρεται: «Η μη εγκατάσταση αιολικού πάρκου στην περιοχή μελέτης».

Για περισσότερες πληροφορίες:

<https://pka.attica.gov.gr/item/%CE%B2%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%BB%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1/>

6. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (ΠεΣΠΚΑ) & ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΑΣ (ΡΣΑ)

Με την υπ' αριθμ. 179/2022 απόφαση του Π.Σ. Αττικής (ΑΔΑ: 9ΨΨΜ7Λ7-Λ5Φ) εγκρίθηκε το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) Αττικής.

Σύμφωνα με το ΠεΣΠΚΑ Αττικής, «Για τον τομέα της ενέργειας το ΠΕΣΠΚΑ αναφέρει πως η ενεργειακή βιομηχανία έχει να διαδραματίσει βασικό ρόλο στην προσαρμογή και στην άμβλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Ο τομέας θεωρείται παραδοσιακά ως η κινητήρια δύναμη της αλλαγής του κλίματος, μέσω των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Από την άλλη πλευρά, η ευαισθησία των βασικών πτυχών της ενεργειακής βιομηχανίας στο κλίμα αποκαλύπτει επίσης ότι όλες οι πτυχές

του κλάδου αυτού (παραγωγή ή εξαγωγή πρωτογενών πηγών, παραγωγή, μεταφορά και διανομή καθώς και υπηρεσίες προμήθειας και εξυπηρέτησης πελατών) ενδέχεται να επηρεαστούν από την κλιματική αλλαγή».

→ Στο κεφάλαιο 2.2 «Μορφολογικά και Τοπιολογικά Χαρακτηριστικά» του ΠεΣΠΚΑ, αναφέρεται:

«Η ιδιαίτερη ταυτότητα του Αττικού Τοπίου, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί από τη μακρόχρονη αλληλεπίδραση των φυσικών διεργασιών και της ανθρώπινης δραστηριότητας, το καθιστά ιδιαίτερα σημαντικό πόρο περιβαλλοντικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα, που αναγνωρίζεται ως συγκριτικό πλεονέκτημα για το σύνολο της Αττικής. Το Αττικό Τοπίο έχει υποστεί σημαντικές αλλοιώσεις και συνεχίζει να απειλείται καίρια με υποβάθμιση ή και καταστροφή από άστοχες ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, αποτέλεσμα υπερβολικής εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, αδυναμίας σχεδιασμού και ελέγχου των χρήσεων γης και της συνεχιζόμενης εξάπλωσης των οικιστικών, παραγωγικών κ.ά. χρήσεων στον εξωαστικό χώρο.

Το ΡΣΑ στο άρθρο 22 και το παράρτημα XI αναγνωρίζει ενδεικτικά τοπία προτεραιότητας εκτός των ήδη θεσμοθετημένων και προστατευόμενων τοπίων, ως εξής:

- Σούνιο – Λαύριο – Μακρόνησος
- Μέθανα – Πόρος – Τροιζηνία
- Αίγινα – Αγκίστρι
- Ύδρα – Σπέτσες – Δοκός
- **Κύθηρα** – Αντικύθηρα
- Σχοινιάς – Μαραθώνας
- Ελευσίνα – Ασπρόπυργος– Λίμνη Κουμουνδούρου – Μονή Δαφνίου
- Ακρόπολη – Φιλοπάππου
- Πειραιϊκή Χερσόνησος».

→ Στο κεφάλαιο 2.11 Πιέσεις στο περιβάλλον-Κατάσταση Περιβάλλοντος του ΠεΣΠΚΑ, αναφέρεται:

«Το Αττικό Τοπίο εδώ και αιώνες διαμορφώνεται από τις δραστηριότητες των κατοίκων του και συνάμα διαμορφώνει τους ίδιους του τους κατοίκους, τις επιλογές και τις αντιλήψεις τους. Οι δυνάμεις αλλαγής του Αττικού Τοπίου πέραν των φυσικών (γεωλογία - τεκτονική, υδρολογία, περιβάλλον κλπ.) συνοψίζονται κυρίως στην αλόγιστη ανθρώπινη παρέμβαση. Η εικόνα του Αττικού Τοπίου (κυρίως του αστικού και ημιαστικού) όπως το γνωρίζουμε σήμερα χαρακτηρίζεται από τη δραματική αύξηση του πληθυσμού (ήδη από το 1930) με την ανάπτυξη πολλών περιοχών χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο, με αποσπασματικές επεκτάσεις (πλέον και εκτός του Λεκανοπεδίου) και την επικράτηση του κτιριακού τύπου της πολυκατοικίας. Η ύπαρξη πρασίνου είναι ελάχιστη, δηλαδή σε σημείο που δεν μπορεί κανείς να πει ότι χαρακτηρίζει το τοπίο ούτε λειτουργικά ούτε αισθητικά, όπως συμβαίνει σε άλλες, ευρωπαϊκές για παράδειγμα, πρωτεύουσες, ενώ οι ακτές της Αττικής, με ελάχιστες εξαιρέσεις, είναι πλήρως υποβαθμισμένες (αισθητικά και λειτουργικά). **Εξαίρεση αποτελούν τα νησιά που ανήκουν στην Αττική, τα οποία διατηρούν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα (Ύδρα, Σπέτσες, Κύθηρα)**».

→ Στο εδάφιο (δ) της παραγράφου 7 του άρθρου 21 του Ν. 4277/2014 (ΡΣΑ) αναφέρεται:

«δ) Για την ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας ισχύουν τα αναφερόμενα στην με αριθμό 49828/12.11.2008 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 2464), που αφορά στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές

7. ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ (ΕΠΜ)

7.1 Γενικά

Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) αποτελεί την επιστημονική μελέτη τεκμηρίωσης για την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος (ΠΔ) και του Σχεδίου Διαχείρισης (ΣΔ) των προστατευόμενων περιοχών. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) έχει αναθέσει την εκπόνηση 23 ΕΠΜ και ΣΔ για τις 446 περιοχές του δικτύου Natura 2000 της χώρας, μοιρασμένων σε 11 ομάδες περιοχών. Το έργο προβλέπει την οριοθέτηση και θεσμοθέτηση διαβαθμισμένων ζωνών προστασίας των περιοχών Natura 2000 και αντίστοιχους όρους και περιορισμούς στις χρήσεις γης και στην άσκηση δραστηριοτήτων, με πολλαπλά οφέλη τόσο ως προς την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος όσο και προς την ανάπτυξη της χώρας. Οι ΕΠΜ θα υποδείξουν τις ζώνες και τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης εντός των ορίων τους, σε συνάρτηση με τα προστατευόμενα είδη και οικοτόπους κάθε ομάδας περιοχών και σε αρμονία με τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής. Τα Σχέδια Διαχείρισης θα επιτρέψουν τη θέσπιση κανόνων άσκησης των επιτρεπόμενων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στις περιοχές της μελέτης. Το έργο της εκπόνησης των ΕΠΜ, ΠΔ και Σχεδίων Διαχείρισης για περιοχές του Δικτύου Natura 2000, το οποίο για πρώτη φορά υλοποιείται στη χώρα μας, είναι εξαιρετικά σημαντικό τόσο για την προστασία του φυσικού μας περιβάλλοντος, όσο και σε σχέση με τις υποχρεώσεις της Ελλάδας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για την υλοποίηση του έργου των ΕΠΜ το ΥΠΕΝ (Δ/ση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, ως διευθύνουσα υπηρεσία) ανέθεσε το έργο σε ιδιώτες μελετητές μέσω σχετικών συμβάσεων, μετά τη διενέργεια ανοιχτού διεθνούς διαγωνισμού.

(πηγή: <https://ypen.gov.gr/diavouleusi/forums/forum/dimosia-diavouleysi-toy-ergoy-ekponisi-eidikon-perivallontikon-meleton-syntaxi-proedrikon-diatagmaton-prostasias-kai-schedion-diacheirisis-gia-tis-perioches-toy-diktyoy-natura-2000/>)

7.2 ΕΠΜ 7α: Ομάδα περιοχών Περιφερειακών Ενοτήτων Βορείου Τομέα, Δυτικού Τομέα, Κεντρικού Τομέα, Νοτίου Τομέα, Πειραιώς, Νήσων, Ανατολικής Αττικής και Δυτικής Αττικής.

Αναφορά στην ΕΠΜ 7^α γίνεται και στην ΜΕΟΑ που διαβιβάστηκε συνημμένα με την ΜΠΕ. Συγκεκριμένα στη σελίδα 91 αναφέρεται: «Σημειώνεται ότι για την ΠΜ του έργου και αναφορικά με τις 2 περιοχές ΖΕΠ του δικτύου Natura 2000, έχει εκπονηθεί Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) «ΕΠΜ 7α: Περιοχές Natura 2000 της Περιφερειακής Ενότητας Αττικής», η οποία βρίσκεται ακόμη σε στάδιο Δημόσιας Διαβούλευσης (ΥΠΕΝ, 2024)».

Επισημαίνεται ότι η διαβούλευση της ΕΠΜ 7α έχει ολοκληρωθεί, πλην όμως δεν έχουν τεθεί ακόμα σε εφαρμογή τα Π.Δ. Προστασίας της περιοχής. Ωστόσο, αξίζει να γίνει αναφορά σε ορισμένα χαρακτηριστικά αποσπάσματα αυτής, μέσα από τα οποία αποτυπώνεται emphaticά τόσο η πρόθεση για την προστασία των περιοχών αυτών όσο και οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την προστασία τους.

Στη συνέχεια, παρατίθενται αυτούσια αποσπάσματα από το Κεφάλαιο 4 της ΕΠΜ 7α. Σύμφωνα με αυτήν, η περιοχή μελέτης του έργου ανήκει στις προτεινόμενες Ζώνες:

- ΖΠΦ- 02 (Ζώνη Προστασίας της Φύσης)
- ΖΑΠΦ-07 (Ζώνη Απολύτου Προστασίας της Φύσης)

→ Ζώνη Προστασίας της Φύσης 2 (ΖΠΦ-02) – Βορειοδυτικά Κύθηρα

Η Ζώνη αυτή περιλαμβάνει το ΒΔ τμήμα των Κυθήρων. Πρόκειται για ζώνη σημαντική για την αναπαραγωγή και τροφοληψία αναπαραγόμενων αρπακτικών, όπως το είδος χαρακτηρισμού Μαυροπετρίτης, καθώς και για το πέρασμα και την ανάπαυση μεγάλου αριθμού μεταναστευτικών πτηνών (ειδικά μεγάλων αρπακτικών). Για τους παραπάνω λόγους, η περιοχή ανάγεται σε Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ).

Η σημαντικότητα της συγκεκριμένης ΖΕΠ όσον αφορά τα μεταναστευτικά είδη ορνιθοπανίδας είναι αδιαμφισβήτητη, όχι μόνο σε εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο, και ως εκ τούτου συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των μόλις 4 ΖΕΠ της χώρας που έχουν χαρακτηριστεί μεταναστευτικά περάσματα – στενωποί στην ΚΥΑ 8353/276/Ε103 (ΦΕΚ 415Β/23-02-2012). Δεδομένου ότι η ΖΕΠ καταλαμβάνει μόνο μικρό τμήμα της χερσαίας έκτασης του νησιού και ότι στην υπόλοιπη έκταση του νησιού δεν απαγορεύεται η άσκηση της θήρας, η συγκεκριμένη ζώνη θα πρέπει να λειτουργήσει ως de facto Καταφύγιο Άγριας Ζωής για τόσο για τα μεταναστευτικά πουλιά, όσο και τα είδη με μόνιμη παρουσία και ως εκ τούτου ορίζεται απαγόρευση της θήρας σε αυτή τη ζώνη.

Εντός της ΖΕΠ GR3000013 καθώς και εκτός αυτής αλλά σε μικρή απόσταση εξετάζεται η εγκατάσταση ανεμογεννητριών, κάτι το οποίο έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου. Οι ΖΕΠ GR3000012 «ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΡΑΣΟΝΗΣΙ, ΛΑΓΟΥΒΑΡΔΟΣ, ΠΛΑΚΟΥΛΙΘΡΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΘΥΜΟΝΙΕΣ» και GR3000013 «ΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΡΑΣΟΝΙΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΥΓΟ, ΚΑΠΕΛΛΟ, ΚΟΥΦΟ ΚΑΙ ΦΙΔΟΝΗΣΙ» είναι μεταξύ των 4 ΖΕΠ που έχουν αναγνωριστεί ως μεταναστευτικά περάσματα (ΚΥΑ 37338/1807/Ε103/2010, ΦΕΚ 1495/Β/2010, όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 8353/276/Ε103/2012, ΦΕΚ 415/Δ/2012 και ισχύει). Ως αναγνωρισμένα μεταναστευτικά περάσματα, μάλιστα, αποτέλεσαν την πρώτη κατηγορία περιοχών που ορίστηκαν ως ζώνες αποκλεισμού εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ κατά την εργασία χαρτογράφησης ευαισθησίας που εκπόνησε η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ το 2010¹. Σημειώνεται ότι η παραπάνω εργασία αποτελεί τη μοναδική σε εθνικό επίπεδο χαρτογράφηση ευαισθησίας ως προς την ανάπτυξη ΑΣΠΗΕ και πως η εφαρμογή του συγκεκριμένου εργαλείου συστήνεται μετ' επιτάσεως για τον σχεδιασμό ανάπτυξης ΑΣΠΗΕ σύμφωνα τόσο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή², όσο και την Διεθνή Ένωση για την Προστασία της Βιοποικιλότητας (IUCN)³.

(1)

<https://files.ornithologiki.gr/docs/politiki/aiolika/prosdiorismos%20kai%20xartografisi.pdf>

(2)

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_el.pdf

(3) https://renewables-nature.blogspot.com/2021/04/blog-post_62.html

Σημειώνεται, τέλος, ότι τα Κύθηρα και τα Αντικύθηρα έχουν την ίδια σημασία για τη μεταναστευτική ορνιθοπανίδα ως σταθμοί ανάπαυσης και τροφοληψίας σε όλη τους την έκταση. Παροδικές αλλαγές του καιρού (άνεμοι διαφόρων διευθύνσεων, τοπικές μπόρες κ.α.) μπορούν να «οδηγήσουν» τα μεταναστευτικά πουλιά να διασχίσουν τα νησιά ή να σταθμεύσουν σε οποιαδήποτε πλευρά, έτσι ώστε δεν μπορεί να γίνει ουσιαστική διάκριση μεταξύ σημαντικών και λιγότερο σημαντικών ωνών για τη μετανάστευση εντός των νησιών. Αυτό άλλωστε είναι προφανές από το γεγονός πως οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) σε Κύθηρα και Αντικύθηρα περιλαμβάνουν σχεδόν το σύνολο της έκτασης των δύο νησιών. Σημειώνεται ότι στον καθορισμό των ΣΠΠ βασίστηκε και η θεσμοθέτηση των ΖΕΠ, με την Ελλάδα μάλιστα να καταδικάζεται

από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για μη επαρκή κάλυψη των ΣΠΠ από το Δίκτυο NATURA 2000. Η παράλειψη αυτή καλύφθηκε σε σημαντικό βαθμό με την εισαγωγή περισσότερων ΣΠΠ και μεγαλύτερων εκτάσεων από το δίκτυο NATURA 2000, ωστόσο όχι πλήρως: η περίπτωση των Κυθήρων είναι μία από τις λίγες περιπτώσεις που δυστυχώς παρέμεινε μεγάλη αναντιστοιχία σε έκταση μεταξύ της ΣΠΠ και της ΖΕΠ (η κάλυψη της ΖΕΠ στο χερσαίο τμήμα των Κυθήρων είναι περίπου στο 25% της ΣΠΠ).

Στην εικόνα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι προτεινόμενες ζώνες προστασίας στη νήσο Κύθηρα (Πηγή: ΥΠΕΝ

file:///E:/Users/Public/Documents/%CE%9F%CE%9B%CE%93%CE%91%202025/%CE%95%CE%A0%CE%9C%207%CE%B1/EPM7a_Xartis_Zones_sPPB_Kuthiron_Anti_kuthiron-1.pdf).

Εικόνα 5: Προτεινόμενη ζωνοποίηση στη θαλάσσια και χερσαία περιοχή των Κυθήρων, όπως παρουσιάζεται στην ΕΠΜ 7α

Λαμβάνοντας υπόψη το προστατευτέο αντικείμενο, τις υφιστάμενες χρήσεις, καθώς και τις μη υφιστάμενες προτεινόμενες, οι επιτρεπόμενες χρήσεις όπως ορίζονται από τον Π.Δ. 59/2018 (όπως ισχύει), οι οποίες θεωρείται ότι είναι **συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου**, είναι οι ακόλουθες:

Πίνακας 4.2.4-115: Επιτρεπόμενες χρήσεις της ΖΠΦ-02 της προτεινόμενης σΠΠΒ Κυθήρων – Αντικυθήρων

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
1. Κατοικία	Επιτρέπεται: - για προσωπικό ασφαλείας και εργαζομένους - μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου	
5. Θρησκευτικοί χώροι	Επιτρέπεται: - η συντήρηση και η λειτουργία των νομίμως υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων - η ανοικοδόμηση, λειτουργία και συντήρηση νέων ξωκλησιών*	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 5 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ. Ωστόσο, εξαιτίας της αμελητέας επίδρασης των ξωκλησιών στο προστατευτέο αντικείμενο, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. - * κατόπιν εγκρίσεως της δόμησης βάσει των διατάξεων του άρθρου 53 του Ν. 4178/2013, και ύστερα από γνωμοδότηση της ΜΔΠΠ
7. Διοίκηση	Επιτρέπεται: - μόνο για τις ανάγκες της ζώνης ή της προστατευόμενης περιοχής - μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου	
11α. Επιστημονική έρευνα για τη ζώνη	Επιτρέπεται:	- Η χρήση «11. Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκηπίδες
Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
	- η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων - η εγκατάσταση μόνιμων ή προσωρινών συστημάτων παρακολούθησης του φυσικού περιβάλλοντος (γεωλογικών, κλιματικών συνθηκών, ειδών και τύπων οικοτόπων) - οι απαραίτητες εγκαταστάσεις μετεωρολογικών και γεωδυναμικών σταθμών.*	επιχειρήσεων – επιστημονική έρευνα για τη ζώνη» χωρίστηκε σε 11α και 11β για να διαχωριστεί η επιστημονική έρευνα (11α) από τις σχετικές κτηριακές υποδομές (11β). - * Εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των συναρμόδιων Υπουργών.
13. Αναψυκτήρια	Επιτρέπεται: - τα νομίμως υφιστάμενα αναψυκτήρια	
16. Στάθμευση μόνο για τη ζώνη, υπαίθρια	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου και την εξυπηρέτηση επισκεπτών της περιοχής	
24.1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες		
24.2. Γεωργικές αποθήκες, θερμοκήπια και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ., Δ' 270).		
24.3. Κτηνοτροφικές πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις Αντλητικές εγκαταστάσεις		
24.4. Υδατοκαλλιέργειες (χερσαίες, θαλάσσιες, λιμναίες και ποτάμιες εγκαταστάσεις)		
24.5. Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του ν.4235/2014, Α' 32)		
24.6. Κτηνοτροφικά Πάρκα (άρθρο 43 του ν.4235/2014)		
24.7. Αλυκές		
24.8. Βόσκηση	Επιτρέπεται: - η παραδοσιακή βόσκηση εκτός των αγροτικών καλλιεργειών και των εκτάσεων που έχουν κηρυχθεί αναδασωτές*	- * κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Δασικής Υπηρεσίας και γνωμοδότησης της ΜΔΠΠ και με τους όρους που αναφέρονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.
24.9. Αλιεία (ερασιπαιχνική και επαγγελματική)		

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
24.10. Συλλογή φυτών, βοτάνων, ασπόνδυλων και μυκήτων (μανιταριών) και βενθικών οργανισμών από το υπόστρωμα της παραλιακής ζώνης		
24.12. Ιππικά Κέντρα		
24.13. Εγχειρίδια έργα αγροτικής ανάπτυξης		
26.8. Χώροι στάθμευσης τουριστικών λεωφορείων (πούλμαν), φορτηγών και τροχόσπιτων	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση επισκεπτών της περιοχής	
26.12.1. Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου, την πρόσβαση σε αγροτικές εγκαταστάσεις – εκμεταλλεύσεις, την χρήση του φάρου και την πρόσβαση επισκεπτών	- Η επέκταση/βελτίωση των οδών κίνησης μπορεί να πραγματοποιηθεί ύστερα από εκπόνηση ΕΟΑ και ΜΠΕ. - Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, οι υποκατηγορίες της χρήσης «26. Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς» επιτρέπονται εντός ΖΠΦ «μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου». Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με άλλες χρήσεις που μπορούν να επιτραπούν βάσει του Π.Δ. 59/2018 εντός ΖΠΦ (π.χ. αναψυκτήρια, καλλιέργειες) οι οποίες δεν σχετίζονται με την προστασία και τη διαχείριση του προστατευμένου αντικείμενου, επομένως αφαιρούμε αυτή την φράση από τη συγκεκριμένη χρήση ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
26.12.2. Οδοί ήπιας κυκλοφορίας	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου, την πρόσβαση σε αγροτικές εγκαταστάσεις – εκμεταλλεύσεις, την χρήση του φάρου και την πρόσβαση επισκεπτών	- Η επέκταση/βελτίωση των οδών κίνησης μπορεί να πραγματοποιηθεί ύστερα από εκπόνηση ΕΟΑ και ΜΠΕ. - Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, οι υποκατηγορίες της χρήσης «26. Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς» επιτρέπονται εντός ΖΠΦ «μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου». Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με άλλες χρήσεις που μπορούν να επιτραπούν βάσει του Π.Δ. 59/2018 εντός ΖΠΦ (π.χ. αναψυκτήρια, καλλιέργειες) οι οποίες δεν σχετίζονται με την προστασία και τη διαχείριση του προστατευμένου αντικείμενου, επομένως αφαιρούμε αυτή την φράση από τη συγκεκριμένη χρήση ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
26.12.6. Μονοπάτια (πεζών)	Επιτρέπεται	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, οι υποκατηγορίες της χρήσης «26. Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς»

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
	- για αναψυχή επισκεπτών	επιτρέπονται εντός ΖΠΦ «μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευμένου αντικείμενου». Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με άλλες χρήσεις που μπορούν να επιτραπούν βάσει του Π.Δ. 59/2018 εντός ΖΠΦ (π.χ. αναψυκτήρια, καλλιέργειες) οι οποίες δεν σχετίζονται με την προστασία και τη διαχείριση του προστατευμένου αντικείμενου, επομένως αφαιρούμε αυτή την φράση από τη συγκεκριμένη χρήση ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
33. Εγκαταστάσεις παραγωγής, αποθήκευσης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών, και συναφείς εγκαταστάσεις.	Επιτρέπονται: - τα απολύτως απαραίτητα έργα τεχνικής υποδομής ήτοι: έργα και εγκαταστάσεις ενέργειας (Δ.Ε.Η., Δ.Ε.Π.Α.), ύδρευσης, αποχέτευσης (Ε.Υ.Δ.Α.Π., Ο.Τ.Α.) Δεν επιτρέπονται: - εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 33 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΒΔΦΠ, το οποίο ωστόσο έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες ηλεκτροδότησης, ύδρευσης και τηλεπικοινωνιών των εκτός σχεδίου εγκαταστάσεων των ζωνών ΖΠΦ και ΖΔΟΕ. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΠΦ και ΖΔΟΕ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. - * μετά από γνώμη της ΜΔΠΠ, των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και των εκάστοτε συναρμόδιων Υπουργείων
34. Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	Επιτρέπεται: - η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε νομίμως υφιστάμενα και νέα κτίρια και στέγαστρα.	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 34 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ ή ΖΒΔΦΠ. Ωστόσο, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτίρια και στέγαστρα έχει αμελητέες επιπτώσεις στο προστατευμένο αντικείμενο. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
36. Στρατιωτικές εγκαταστάσεις		- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 36 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ ή ΖΒΔΦΠ, το οποίο ωστόσο έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες άμυνας της χώρας. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. - Οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις, ασκήσεις και δραστηριότητες αποτελούν θέματα Εθνικής Ασφάλειας. Ωστόσο, η ΜΔΠΠ δύναται να ενημερώσει τις αρμόδιες υπηρεσίες να αποφύγουν την τοποθέτηση στρατιωτικών εγκαταστάσεων και τη διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων στη συγκεκρι-

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
		μὲν ζώνη εάν αυτό είναι δυνατόν, καθώς κάτι τέτοιο θα προκαλούσε σημαντική όχληση και θα είχε εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για το προστατευτέο αντικείμενο και τους στόχους διατήρησής του (υποβάθμιση Τ.Ο. και ενδιαπημάτων ειδών, όχληση και εκτόπιση ειδών). Εάν δεν υπάρχει εναλλακτική λύση χωροθέτησης των εγκαταστάσεων εκτός της ζώνης, συνιστάται οι εγκαταστάσεις να εξυπηρετούν αμιγώς επιχειρησιακούς σκοπούς, χωρίς να επιτρέπεται αλλαγή χρήσης γης . Ακόμη, συνιστάται οι στρατιωτικές ασκήσεις να πραγματοποιούνται κατά το δυνατόν εκτός ζώνης .
49. Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.)	Επιτρέπεται: - για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικειμένου	
50. Έργα πρόληψης ή αντιμετώπισης της υφαλμύρωσης των υπογείων υδάτων ή εδαφών		
51. Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών		- Γίνονται μετά από εκπόνηση κατάλληλων μελετών με συγκεκριμένες κατά περίπτωση προδιαγραφές. Οι προδιαγραφές και οι διαδικασίες μελέτης και κατασκευής τους εξειδικεύονται και προσδιορίζονται στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της σΠΠΒ. Για την κατασκευή των έργων αυτών απαιτείται η προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
53. Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων		
55. Φάροι		
56. Ήπια ορεινή και υπαίθρια αναψυχή (πεζοπορία, ποδηλασία, ορειβάσια, αναρρίχηση, ιππασία, παρατήρηση άγριας ζωής, raftering, κανόε/καϊάκ, αιωροπτερισμός, αλεξίπτωτο πλανάρι, ανεμόπτερο, κλπ)	Επιτρέπονται: - δραστηριότητες που συμβάλλουν στην εκπαίδευση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών για περιβαλλοντικά θέματα - η πρόσβαση επισκεπτών - παραθεριστών	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 56 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018.
57. Υποδομές και δραστηριότητες αντιπυρικής προστασίας	Επιτρέπονται: - τα έργα, οι υποδομές και οι δραστηριότητες	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
	αντιπυρικής προστασίας, σύμφωνα με τη Δασική Νομοθεσία (δημιουργία και συντήρηση αντιπυρικών ζωνών, πυροφυλάκια, δεξαμενές (συνιστάται υπόγειες), αντλιοστάσια (συνιστάται υπόγεια), κλπ.), όπως αναφέρονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.	ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 57 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018. - Την ευθύνη για την αντιπυρική προστασία έχει η αρμόδια Δασική Υπηρεσία και η Πολιτική Προστασία. Η ΜΔΠΠ θα πρέπει να έρχεται σε επικοινωνία με την Πολιτική Προστασία και να προτείνει συγκεκριμένα δεδομένα/στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.
58. Έργα με στόχο την διατήρηση, ανάπτυξη, ανάδειξη ή προστασία της βιοποικιλότητας (π.χ. δημιουργία μικρών λιμνών με μόνιμη παροχή νερού, (πράσινων γεφυρών)/ ιχθυοδιαδρόμων για την απρόσκοπτη μετακίνηση της πανίδας, τεχνητών φωλιών αρπακτικών, έργα σταθεροποίησης παράκτιων αμμοθινών, κλπ)	Επιτρέπεται: - έργα που έχουν στόχο την διατήρηση, ανάπτυξη, ανάδειξη ή προστασία της βιοποικιλότητας - η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων και υπαλλήλων που είναι επιφορτισμένοι με καθήκοντα φύλαξης, εποπτείας και διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής.	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικειμένου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 58 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018.

Οι παραπάνω χρήσεις προτείνονται ως επιτρεπόμενες, καθώς δεν θεωρείται ότι ασκούν σημαντική πίεση στο προστατευτέο αντικείμενο.

→ Ζώνες Απόλυτης Προστασίας της Φύσης 1-7 (ΖΑΠΦ-01 – ΖΑΠΦ-07) – Νησίδες Κυθήρων

Οι Ζώνες αυτές περιλαμβάνουν τις νησίδες περιφερειακά των Κυθήρων. Πρόκειται για νησίδες εξαιρετικά σημαντικές για την αναπαραγωγή και κούρνια θαλασσοπούλιων, όπως τα είδη χαρακτηρισμού Αιγαιόγλαρος και Θαλασσοκόρακας, και η σημασία τους έγκειται σε μεγάλο βαθμό στην απουσία ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Ακόμη, όσον αφορούν τις νησίδες της Natura GR3000010 Πρασονήσι, Δραγονέρα και Αντιδραγονέρα στα βορειοδυτικά των Κυθήρων, σε αυτές εντοπίζονται οι ΤΟ του Παραρτήματος II 1240 και 5330. Για τους παραπάνω λόγους, ανάγονται σε Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ). Εντός των ζωνών αυτών εντοπίζεται τμήμα του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «Θολαρία, Αγία Μονή, Άγιος Γεώργιος, Μεγάλη Δραγονέρα, Αντιδραγονέρα, Πρασονήσι Δήμου Κυθήρων». Κατ' επέκταση, ισχύουν για τις ζώνες ΖΑΠΦ-01 – ΖΑΠΦ-07 οι περιορισμοί και οι απαγορεύσεις που ισχύουν για τα ΚΑΖ (Παρ. 2, Άρθρο 19 και Παρ. 7, Άρθρο 21, Νόμος 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος», ΦΕΚ Α/160/16.10.1986, όπως ισχύει και Υπουργική Απόφαση 168598/1494 «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων διεξαγωγής κλασικών αγώνων

επίδειξης κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων Δεικτών και Ιχνηλατών», ΦΕΚ 3719/Β/30.08.2018, όπως ισχύει).

Απαγορεύεται εντός αυτής η θήρα και η αλιεία. Λαμβάνοντας υπόψη το προστατευτέο αντικείμενο, τις υφιστάμενες χρήσεις, καθώς και τις μη υφιστάμενες προτεινόμενες, οι επιτρεπόμενες χρήσεις όπως ορίζονται από τον Π.Δ. 59/2018 (όπως ισχύει), οι οποίες θεωρείται ότι είναι συμβατές με τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου, είναι οι ακόλουθες:

Πίνακας 4.2.4-112: Επιτρεπόμενες χρήσεις της ΖΑΠΦ-01 - ΖΑΠΦ-07 της προτεινόμενης σΠΠΒ Κυθήρων – Αντικυθήρων

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
11α. Επιστημονική έρευνα για τη ζώνη	Επιτρέπεται: - η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων - η εγκατάσταση μόνιμων ή προσωρινών συστημάτων παρακολούθησης του φυσικού περιβάλλοντος (γεωλογικών, κλιματικών συνθηκών, ειδών και τύπων οικοτόπων) χωρίς κτηριακές υποδομές - οι απαραίτητες εγκαταστάσεις μετεωρολογικών και γεωδυναμικών σταθμών.*	- Η χρήση «11. Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων – επιστημονική έρευνα για τη ζώνη» χωρίστηκε σε 11α και 11β για να διαχωριστεί η επιστημονική έρευνα (11α) από τις σχετικές κτηριακές υποδομές (11β). - * Εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των συναρμόδιων Υπουργών.
34. Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	Επιτρέπεται: - η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στη στέγη του φάρου για την εξυπηρέτηση των αναγκών του.	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 34 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ ή ΖΒΔΦΠ. Ωστόσο, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτίρια και στέγαστρα έχει αμελητέες επιπτώσεις στο προστατευτέο αντικείμενο. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018.
Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
36. Στρατιωτικές εγκαταστάσεις		- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 36 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ ή ΖΒΔΦΠ, το οποίο ωστόσο έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες άμυνας της χώρας. Κατ' επέκταση, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. - Οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις, ασκήσεις και δραστηριότητες αποτελούν θέματα Εθνικής Ασφάλειας. Ωστόσο, η ΜΔΠΠ δύναται να ενημερώσει τις αρμόδιες υπηρεσίες να αποφύγουν την τοποθέτηση στρατιωτικών εγκαταστάσεων και τη διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων στη συγκεκριμένη ζώνη εάν αυτό είναι δυνατόν, καθώς κάτι τέτοιο θα προκαλούσε σημαντική όχληση και θα είχε εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για το προστατευτέο αντικείμενο και τους στόχους διατήρησής του (υποβάθμιση Τ.Ο. και ενδαιημάτων ειδών, όχληση και εκτόπιση ειδών). Εάν δεν υπάρχει εναλλακτική λύση χωροθέτησης των εγκαταστάσεων εκτός της ζώνης, συνιστάται οι εγκαταστάσεις να εξυπηρετούν αμιγώς επιχειρησιακούς σκοπούς, χωρίς να επιτρέπεται αλλαγή χρήσης γης . Ακόμη, συνιστάται οι στρατιωτικές ασκήσεις να πραγματοποιούνται κατά το δυνατόν εκτός ζώνης .
51. Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδάφους	Επιτρέπονται: - μόνο για την εξυπηρέτηση της προστασίας και της βέλτιστης διαχείρισης του προστατευτέου αντικείμενου - τα Αντιπλημμυρικά έργα	- Γίνονται μετά από εκπόνηση κατάλληλων μελετών με συγκεκριμένες κατά περίπτωση προδιαγραφές. Οι προδιαγραφές και οι διαδικασίες μελέτης και κατασκευής τους εξειδικεύονται και προσδιορίζονται στον Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας της σΠΠΒ. Για την κατασκευή των έργων αυτών απαιτείται η προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
55. Φάρoi		- Οι φάρoi αποτελούν θέματα ασφάλειας των ακτοπλοϊκών μεταφορών. Ωστόσο, η ΜΔΠΠ δύναται να ενημερώσει τις αρμόδιες υπηρεσίες να αποφύγουν την εγκατάσταση φάρων στη συγκεκριμένη ζώνη εάν αυτό είναι δυνατόν, ή να προτιμήσουν την εγκατάσταση σημαντήρων εφόσον δεν υπάρχει εναλλακτική λύση , ώστε να μην πληγεί το προστατευτέο αντικείμενο.
56. Ήπια ορεινή και υπαίθρια αναψυχή (πεζοπορία,	Επιτρέπονται:	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
ποδηλασία, ορειβασία, αναρρίχηση, ιππασία, παρατήρηση άγριας ζωής, rafting, κανόε/καγιάκ, αικωροπτερισμός, αλεξίπτωτο πλαιγιάς, ανεμόπτερο, κλπ)	- δραστηριότητες που συμβάλλουν στην εκπαίδευση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών για περιβαλλοντικά θέματα Δεν επιτρέπεται: - η επίσκεψη παραθεριστών	περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικείμενου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 56 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018.
57. Υποδομές και δραστηριότητες αντιπυρικής προστασίας	Επιτρέπονται: - τα έργα, οι υποδομές και οι δραστηριότητες αντιπυρικής προστασίας, σύμφωνα με τη Δασική Νομοθεσία (δημιουργία και συντήρηση αντιπυρικών ζωνών, πυροφυλάκια, δεξαμενές (συνιστάται υπόγειες), αντλιοστάσια (συνιστάται υπόγεια), κλπ.), όπως αναφέρονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικείμενου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 57 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018. - Την ευθύνη για την αντιπυρική προστασία έχει η αρμόδια Δασική Υπηρεσία και η Πολιτική Προστασία. Η ΜΔΠΠ θα πρέπει να έρχεται σε επικοινωνία με την Πολιτική Προστασία και να προτείνει συγκεκριμένα δεδομένα/στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.
58. Έργα με στόχο την διατήρηση, ανάπτυξη, ανάδειξη ή προστασία της βιοποικιλότητας (π.χ. δημιουργία μικρών λιμνών με μόνιμη παροχή νερού, «πράσινων γεφυρών»/ ιχθυοδιαδρόμων για την απρόσκοπτη μετακίνηση της πανίδας, τεχνητών φωλιών αρπακτικών, έργα σταθεροποίησης παράκτιων αμμοθινών, κλπ)	Επιτρέπεται: - έργα που έχουν στόχο την διατήρηση, ανάπτυξη, ανάδειξη ή προστασία της βιοποικιλότητας - η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων και υπαλλήλων που είναι επιφορτισμένοι με καθήκοντα φύλαξης, εποπτείας και διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής.	- Η συγκεκριμένη κατηγορία χρήσεων γης δεν περιλαμβάνεται στο Π.Δ. 59/2018, ενώ δεν μπορεί να ενταχθεί σε κάποια άλλη κατηγορία χρήσεων γης. Ωστόσο, αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις ανάγκες του προστατευτέου αντικείμενου. Κατ' επέκταση, προσθέτουμε τη συγκεκριμένη χρήση με τον κωδικό 58 ως προτεινόμενη παρέκκλιση από το Π.Δ. 59/2018.

Οι παραπάνω χρήσεις προτείνονται ως επιτρεπόμενες, καθώς δεν θεωρείται ότι ασκούν σημαντική πίεση στο προστατευτέο αντικείμενο.

Σημειώνεται ότι εντός της προτεινόμενης ΖΑΠΦ-07 ανήκουν η παραλία Ρουτσούνας και η παραλία όπου γίνεται η πόντιση του υποβρυχίου καλωδίου. Στις επιτρεπόμενες χρήσεις της ΕΠΜ 7α δεν ανήκουν οι προτεινόμενες επεμβάσεις που περιγράφονται στην ΜΠΕ. Επίσης, διαπιστώνεται ότι σε καμία από τις προτεινόμενες ζώνες της ΕΠΜ 7α, ήτοι στις ΖΠΦ- 02 και ΖΑΠΦ-07 δεν προτείνεται η εγκατάσταση και λειτουργία τόσο Αιολικών Πάρκων όσο και των συνοδών τους έργων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Π.Σ.

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ Π.Σ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΠΕΡΝΑΡΟΣ

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΜΠΕΝΕΤΑΤΟΣ